



Czersk, 2016-05-23

BR.0002.7.2016

Pani/Pan

.....

Zwołuję XX sesję Rady Miejskiej w Czersku, która odbędzie się w dniu **31 maja 2016 r. (wtorek)** o **godzinie 13:00** w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego w Czersku z następującym porządkiem obrad:

1. Otwarcie sesji i stwierdzenie quorum.
2. Przyjęcie ewentualnych zmian w porządku obrad sesji.
3. Przyjęcie protokołu z poprzedniej sesji Rady.
4. Sprawozdanie z pracy Burmistrza w okresie między sesjami – *str. 2*,
5. Informacja o sytuacji na rynku pracy w Gminie Czersk oraz oferta Powiatowego Urzędu Pracy – z udziałem dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach Pana Wojciecha Adamowicza – *str. 7*,
6. Informacja o wykonaniu budżetu za I kwartał 2016 r. – *str. 33*,
7. Informacja o funkcjonowaniu służb porządkowych na terenie gminy – *str. 45*,
8. Interpelacje i zapytania radnych.
9. Podjęcie uchwał w sprawie:
 - a) zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będące w zakresie zadań własnych gminy-usługi, zasiłki celowe, zasiłki okresowe, pomoc rzeczową i zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie się – *XX/184/16, str. 80*,
 - b) wykazu kąpielisk na terenie Gminy Czersk na rok 2016 – *XX/185/16, str. 83*,
 - c) aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020 – *XX/186/16, str. 85*,
 - d) zmiany Uchwały nr II/27/14 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia składów osobowych komisji stałych Rady Miejskiej w Czersku – *XX/187/16, str. 201*,
10. Odpowiedzi na interpelacje i zapytania radnych.
11. Wolne wnioski i informacje.
12. Zakończenie sesji.

Przewodniczący Rady


/-/ Grzegorz Kobierowski



Czersk, 2016-05-20

BR.0057.4.2016

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BURMISTRZA

I. W okresie od 18 kwietnia 2016 r. do 17 maja 2016 r. Burmistrz Czerska wydała 27 zarządzeń w sprawach:

- 1) udzielenia świadczeń pomocy zdrowotnej dla nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach i szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Czersk – Zarz. nr 395/16,
- 2) dzierżawy na rzecz Gminy części działki nr 6/3 położonej w miejscowości Struga – Zarz. nr 396/16,
- 3) przyjęcia materiałów na sesję Rady Miejskiej w Czersku – Zarz. nr 397/16,
- 4) wykupu nieruchomości gruntowej nr 389/8 na rzecz Gminy Czersk – Zarz. nr 398/16,
- 5) wykupu działki nr 389/6 w Krzyżu – grunt pod przepompownią ścieków – Zarz. nr 399/16,
- 6) zlecenia realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert – Zarz. nr 400/16,
- 7) wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu na działce numer 460/21 położonej w Czersku przy ul. Kaszubskiej na rzecz Enea Operator Sp. z o. o. – Zarz. nr 401/16,
- 8) informacji z wykonania budżetu za I kwartał 2016 roku – Zarz. nr 402/16,
- 9) zmiany planu finansowego Urzędu Miejskiego w Czersku na 2016 rok – Zarz. nr 403/16,
- 10) zmiany uchwały budżetowej na 2016 rok, zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie Czersk ustawami na 2016 rok – Zarz. nr 404/16,
- 11) zmiany planu finansowego Urzędu Miejskiego na 2016 rok – Zarz. nr 405/16,
- 12) wydzierżawienia w trybie bezprzetargowym części działki nr 834/3 i działki nr 834/9 położonej w obrębie ewidencyjnym Krzyż – Zarz. nr 406/16,
- 13) określenia wzoru wniosku o przyznanie świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Czersk – Zarz. nr 407/16,
- 14) zmiany Zarządzenia nr 2/10 Burmistrza Czerska z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie powołania Komisji do spraw Mieszkaniowych Gminy Czersk oraz określenia regulaminu jej działania – Zarz. nr 408/16,
- 15) zmiany Zarządzenia nr 355/16 Burmistrza Czerska z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie zasad wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań i zasad dokonywanych wydatków – Zarz. nr 409/16,
- 16) podziału Urzędu Miejskiego na stanowiska pracy – Zarz. nr 410/16,
- 17) wykupu dz. nr 542/4 i 542/9 położonych w Rytlu i stanowiących drogi na rzecz Gminy Czersk – Zarz. nr 411/16,
- 18) użyczenia na rzecz Gminy części działki nr 60/15 położonej w miejscowości Lipki Górne obręb Łąg Lipki – Zarz. nr 412/16,
- 19) zmiany Zarządzenia nr 144/15 Burmistrza Czerska z dnia 29 maja 2015 r. w sprawie powoływania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Zarz. nr 413/16,
- 20) sprzedaży w trybie przetargowym samochodu specjalnego marki JELCZ stanowiącego majątek Gminy Czersk oraz powołania Komisji w celu przeprowadzenia przetargu – Zarz. nr 414/16,
- 21) imiennego powołania zespołu do oceny wniosków złożonych w ramach inicjatywy lokalnej w 2016 r. – Zarz. nr 415/16,
- 22) zmiany uchwały budżetowej na 2016 rok, zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Gminie Czersk ustawami na 2016 rok – Zarz. nr 416/16,
- 23) zmiany planu finansowego Urzędu Miejskiego w Czersku na 2016 rok – Zarz. nr 417/16,
- 24) przyznania stypendium sportowego – Zarz. nr 418/16,
- 25) dzierżawy działki nr 525/1 położonej w obrębie ewidencyjnym Ostrowite – Zarz. nr 419/16,

- 26) zmiany Zarządzenia Nr 200/15 Burmistrza Czerska z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie upoważnienia pracowników Urzędu Miejskiego w Czersku do wykonywania czynności związanych z głosowaniem korespondencyjnym – Zarz. nr 420/16,
- 27) zmiany Zarządzenia Nr 201/15 Burmistrza Czerska z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie upoważnienia pracowników Urzędu Miejskiego w Czersku do wykonywania czynności związanych ze sporządzaniem aktu pełnomocnictwa – Zarz. nr 421/16.

SPRAWOZDANIE Z WYKONANIA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ

II. Na sesji w dniu 28 kwietnia 2016 r. Rada Miejska podjęła uchwały w sprawie:

- 1) udzielenia dotacji Spółdzielni Socjalnej Czersk – XIX/178/16 uchwała weszła w życie z dniem podjęcia i została przekazana Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Gdańsku oraz Spółdzielni Socjalnej Czersk,
- 2) przekształcenia Szkoły Podstawowej w Rytlu wchodzącej w skład Zespołu Szkół w Rytlu – XIX/179/16 uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego oraz została przekazana Dyrektorowi Zespołu Szkół w Rytlu,
- 3) zatwierdzenia Porozumienia – Umowy Partnerskiej nr FR/1/2016 z dnia 25.01.2016 r. zawartego pomiędzy Powiatem Chojnickim a Gminą Miejską Chojnice, Gminą Miejską Człuchów, Gminą Chojnice, Gminą Czersk oraz Gminą Brusy w sprawie współpracy przy realizacji projektu pn.: „Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko – Człuchowskim Obszarze Funkcjonalnym – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej” oraz Aneksu nr 1 z dnia 11.03.2016 r. do Porozumienia – Umowy Partnerskiej nr FR/1/2016 z dnia 25.01.2016 r. – XIX/180/16 uchwała weszła w życie z dniem podjęcia,
- 4) zatwierdzenia Porozumienia – Umowy partnerskiej nr 1/2016 z dnia 01.04.2016 r. zawartego pomiędzy Gminą Czersk a Powiatem Chojnickim w sprawie współpracy przy realizacji projektu pn. „Budowa drogi Malachin - Łubna” – XIX/181/16 uchwała weszła w życie z dniem podjęcia, a załącznik – tj. porozumienie zostało przekazane Redakcji Dziennika Urzędowego Województwa Pomorskiego celem publikacji,
- 5) zmiany wieloletniej prognozy finansowej Gminy Czersk na lata 2016 – 2025 – XIX/182/16 uchwała weszła w życie z dniem podjęcia,
- 6) zmiany uchwały budżetowej na 2016 rok – XIX/183/16 uchwała weszła w życie z dniem podjęcia i została przekazana Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Gdańsku,

ODBYTE NARADY I SPOTKANIA

Burmistrz Jolanty Fierek:

19.04.2016 r.	Spotkanie z przedstawicielami firmy ArtKowalik ws 90-lecia Czerska
19.04.2016 r.	Spotkanie z P. Grzegorzem Narlochem ws potrzeb OSP Stare Prusy
20.04.2016 r.	Spotkanie na Plebanii w Czersku ws. gruntu pod parking
21.04.2016 r.	Udział w Zebraniu Przedstawicieli BS Skórcz
22.04.2016 r.	Spotkanie z panem Romanem Stolz dot. chodnika na ul. Sienkiewicza
22.04.2016 r.	Komisja Rolnictwa, Infrastruktury, Działalności Gospodarczej i Ochrony Środowiska
25.04.2016 r.	Młodzieżowa Rada Miejska
25.04.2016 r.	Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki
26.04.2016 r.	Komisja Rewizyjna
26.04.2016 r.	Podsumowanie przeglądu OSP
29.04.2016 r.	Zakończenie klas III LO wraz z pożegnaniem Dyr. R. Kuchty
01.05.2016 r.	Czerska Majówka
02.05.2016 r.	Spotkanie z Przewodniczącymi Osiedli
04.05.2016 r.	Spotkanie z P. Tomaszem Pruskim ws. turnieju karcianego "Baśka"
04.05.2016 r.	Udział w uroczystościach - Święto Strażaka w Czersku
09.05.2016 r.	Spotkanie w RDLP w Toruniu ws współpracy Gminy z Nadleśnictwami
10.05.2016 r.	Rada Tucholskiego Parku Krajobrazowego w Tucholi
11.05.2016 r.	Spotkanie ws. pozyskania endokrynologa
13.05.2016 r.	Spotkanie z Panem Janem Tobolewskim (Inspekcja Pracy) oraz Dyrektorami podległych jednostek budżetowych
13.05.2016 r.	Spotkanie z ArtKowalik ws. 90 lecia Czerska
13.05.2016 r.	Udział w Przeglądzie Piosenki
17.05.2016 r.	Spotkanie z przedstawicielem Centrum Bezpieczeństwa Informatycznego
17.05.2016 r.	Spotkanie z P. L. Woźniakiem ws Święta Krwiodawców
17.05.2016 r.	Spotkanie z inicjatorami utworzenia Sołectwa Struga

I Zastępcy Burmistrza Mateusza Rydzkowskiego:

19.04.2016 r.	Spotkanie z Dyrektorem ZUK
20.04.2016 r.	Spotkanie na Plebanii w Czersku ws. ewentualnego wykupu gruntu pod parking
21.04.2016 r.	Spotkanie z przedstawicielami GDDKiA w sprawie opłat za wody opadowe
22.04.2016 r.	Komisja Budżetu i Finansów
22.04.2016 r.	Komisja Rolnictwa, Infrastruktury, Działalności Gospodarczej i Ochrony Środowiska
25.04.2016 r.	Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki
26.04.2016 r.	Spotkanie w Starostwie dot. zmian w ustawie o zbiorowym transporcie publicznym
26.04.2016 r.	Komisja Rewizyjna
26.04.2016 r.	Podsumowanie przeglądu jednostek OSP
29.04.2016 r.	Spotkanie z firmą KERI w sprawie SP1 i DPS Zapędowo
29.04.2016 r.	Zakończenie klas III LO wraz z pożegnaniem Dyr. R. Kuchty
01.05.2016 r.	Czerska Majówka
02.05.2016 r.	Spotkanie z Przewodniczącymi Osiedli
04.05.2016 r.	Spotkanie Burmistrzów w ZZO Nowy Dwór
04.05.2016 r.	Spotkanie ze Starostą ws. wspólnych inwestycji
06.05.2016 r.	Komisja Konkursowa - podinspektor ds. kontroli
11.05.2016 r.	Rozmowa z Komendantem Policji
11.05.2016 r.	Rozmowa z Nadleśniczym N-ctwa Kaliska ws. miejsca do wypoczynku i parkingu w Wiecku
12.05.2016 r.	Posiedzenie komisji mieszkaniowej
17.05.2016 r.	Spotkanie w Będźmierowicach ws. przydomowych oczyszczalni
17.05.2016 r.	Spotkanie w Łąg-Kolonii ws. przydomowych oczyszczalni
18.05.2016 r.	Posiedzenie Komisji Mieszkaniowej
19.05.2016 r.	Regionalna Konferencja "Gospodarka odpadami na terenie powiatu chojnickiego i człuchowskiego"

II Zastępcy Burmistrza Grzegorza Klauzy:

19.04.2016 r.	Spotkanie w sprawie stypendiów szkolnych z dyr. ZOF i MGOPS
19.04.2016 r.	Spotkanie z P. S. Leszczyńskim ws. obozu strażackiego dla MDP
19.04.2016 r.	Spotkanie z Dyrektorami Szkół
20.04.2016 r.	Otwarcie Olimpiady Mediewistycznej
20.04.2016 r.	Spotkanie LGR Morenka - omówienie harmonogramu działań, tematyki konkursów
21.04.2016 r.	Udział w Gminnych Targach Edukacyjnych
21.04.2016 r.	Komisja Zdrowia i Problemów Społecznych
22.04.2016 r.	Dzień Ziemi w Szkole Podstawowej Nr 1
25.04.2016 r.	Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki
26.04.2016 r.	Komisja Rewizyjna
29.04.2016 r.	Spotkanie z firmą KERI w sprawie SP1 i DPS Zapędowo
29.04.2016 r.	Zakończenie klas III LO wraz z pożegnaniem Dyr. R. Kuchty
02.05.2016 r.	Spotkanie z Przewodniczącymi Osiedli
04.05.2016 r.	Udział w uroczystościach - Święto Strażaka w OSP Czersk
06.05.2016 r.	Komisja Konkursowa - podinspektor ds. kontroli
07.05.2016 r.	Udział w 13 rocznicy powstania NZOZ CLU Zaroślak
09.05.2016 r.	Udział w debacie - Jak zapewnić bezpieczeństwo uczniom w szkole?
13.05.2016 r.	Spotkanie z P. Michałem Watrak w sprawie cmentarza żydowskiego
13.05.2016 r.	Spotkanie z ArtKowalik ws. 90 lecia Czerska
16.05.2016 r.	Udział w Walnym Zebraniu Członków "Pomorskie w UE" w Urzędzie Marszałkowskim
17.05.2016 r.	Spotkanie z P. G. Malatyńską ws imprezy "Swojskie smaki"
17.05.2016 r.	Spotkanie Komisji Inicjatywy Lokalnej - ocena wniosków
17.05.2016 r.	Spotkanie z inicjatorami sołectwa Struga- wyznaczenie granic Sołectwa Struga

BURMISTRZ

Jolanta Fierek
Jolanta Fierek



POWIATOWY
URZĄD PRACY
CHOJNICE

ANALIZA BEZROBOCIA W GMINIE CZERSK W 2015 ROKU



Opracował:

Dział Organizacyjno-Administracyjny

Luty 2016 rok

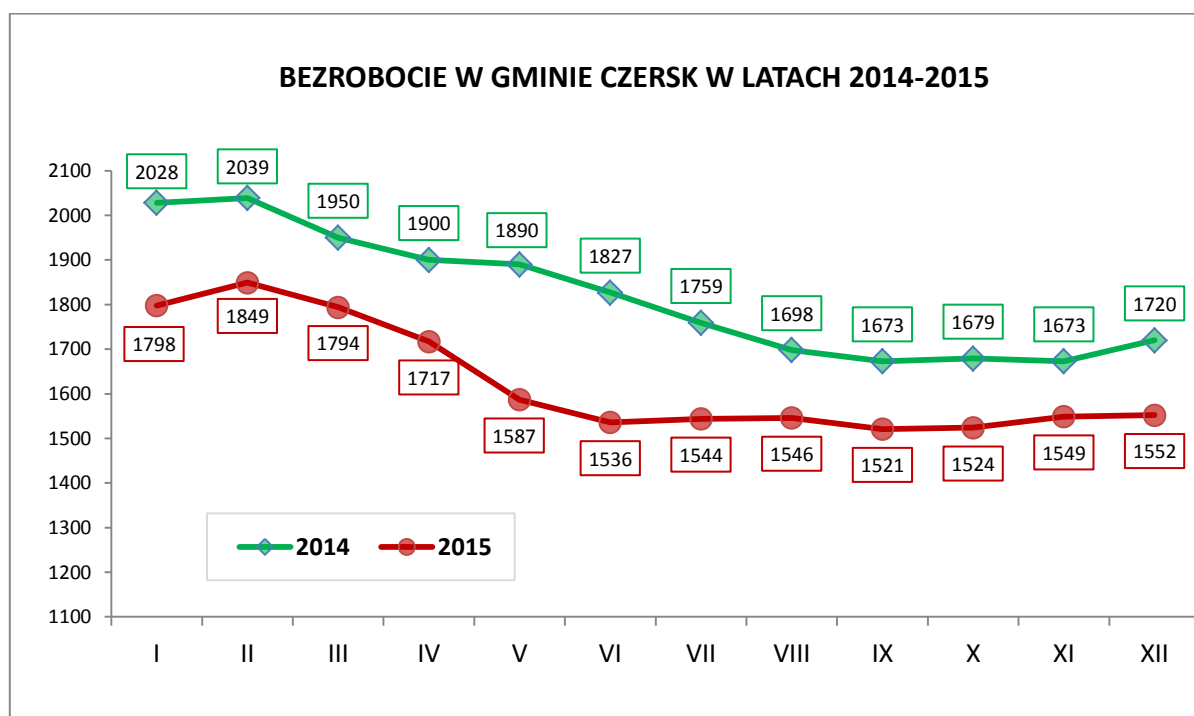
SPIS TREŚCI

	Nr strony
1. Stan i struktura bezrobocia na terenie miasta i gminy Czersk wg stanu na koniec grudnia 2015 roku.	3
2. „Napływ” i „Odływ” bezrobotnych na terenie powiatu chojnickiego i gminy Czersk	5
3. Informacja o występujących tendencjach i podejmowanych działaniach łagodzących negatywne skutki bezrobocia	6
3.1. Wielkość i stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na tle województwa pomorskiego i kraju.....	6
3.2. Dominujące grupy zawodów wśród bezrobotnych z terenu miasta i gminy Czersk	7
3.3. Oferty pracy	8
3.4. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	9
3.4.1. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	9
3.4.2. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	11
3.4.3. Szkolenia i przekwalifikowania	12
3.4.4. Poradnictwo zawodowe.....	13
3.4.5. Punkt Obsługi Klienta w Czersku	15
3.4.6. XI Powiatowe Targi Pracy	16
3.4.7. Pomorski Dzień Przedsiębiorczości IDG	18
3.4.8. Absolwent na rynku pracy – Otwarte dni Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach.....	19
Aneks statystyczny	20
<i>Tablica 1 „Napływ” i „Odływ” bezrobotnych powiatu chojnickiego i gminy Czersk w okresie I-XII 2015 roku</i>	<i>21</i>
<i>Tablica 2 Wybrane kategorie charakteryzujące bezrobocie w powiecie chojnickim w latach 2014-2015</i>	<i>22</i>
<i>Tablica 3 Stan bezrobocia w powiecie chojnickim (dane na koniec grudnia 2015 roku)</i>	<i>23</i>
<i>Tablica 4 Struktura osób bezrobotnych wg wykształcenia, wieku, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy</i>	<i>24</i>
<i>Tablica 5 Struktura bezrobocia w powiecie chojnickim (stan na koniec grudnia 2015 roku)</i>	<i>25</i>
<i>Tablica 6 Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na tle ościennych powiatów</i>	<i>26</i>

1. Stan i struktura bezrobocia na terenie miasta i gminy Czersk wg stanu na koniec grudnia 2015 roku.

Według stanu na dzień 31.12.2015 r. liczba osób bezrobotnych w powiecie chojnickim wynosiła **5.387** i w stosunku do stanu z końca analogicznego okresu 2014 roku odnotowano spadek tej liczby o 15,1% (tj. o 961 osób).

Na terenie miasta i gminy Czersk bezrobocie na koniec grudnia 2015 roku wynosiło 1.552 osoby i w stosunku do grudnia 2014 roku odnotowano spadek bezrobocia na tym obszarze o 168 osób (tj. 9,8%).



Wybrane kategorie osób bezrobotnych z terenu miasta i gminy Czersk: (stan na 31 grudnia 2015 r.)

- **Mężczyźni stanowili 45,9%** (713 osób), **kobiety 54,1%** (839 osób) ogółu bezrobotnych.
- **146 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych** (9,4% ogółu) - 80 mężczyzn i 66 kobiet.
- **Osoby niepełnosprawne** stanowiły **4,2%** ogólnej liczby zarejestrowanych osób z terenu Czerska (66 osób)
- **66,6%** ogółu bezrobotnych to osoby **nieposiadające wykształcenia średniego** (z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej) (1.034 osoby),

Osoby z wykształceniem wyższym stanowiły 5,7% ogółu bezrobotnych (88 osób)

- **50,2%** ogółu bezrobotnych to **osoby młode** w wieku 18-34 lat (779 osób)
- **27,4%** ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadało, lub miało niewielki, do 1 roku, **staż pracy** (425 osób)
- **47,8%** ogółu zarejestrowanych bezrobotnych **pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy** (742 osoby)

Bezrobocie miasta i gminy Czersk na tle powiatu chojnickiego
(wg stanu na dzień 31 grudnia)

Wybrane kategorie bezrobotnych	POWIAT		CZERSK	
	2014	2015	2014	2015
Kobiety	54,1%	55,6%	52,6%	54,1%
Mieszkańcy wsi	46,7%	47,7%	57,4%	56,4%
Osoby z prawem do zasiłku	11,1%	12,9%	9,5%	9,4%
Długotrwale bezrobotni	61,8%	56,8%	64,9%	63,2%
Niepełnosprawni	5,5%	5,4%	4,1%	4,3%
Osoby w wieku 18-34 lat	49,0%	49,0%	52,4%	50,2%
Osoby z niskim wykształceniem	61,5%	60,5%	65,9%	66,6%
Bez pracy powyżej 12 m-cy	45,4%	39,0%	51,0%	47,8%

- Bezrobotni z terenu miasta i gminy Czersk w końcu grudnia 2015 r. stanowili 28,8% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych na terenie powiatu chojnickiego. Ich procentowy udział w strukturze bezrobocia powiatu, w stosunku do stanu na koniec grudnia 2014 roku, wzrósł o 1,7 punktu procentowego.
- Pomimo spadku liczby osób uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych w powiecie chojnickim w stosunku do roku 2014, udział tych osób w ogólnej liczbie zarejestrowanych wzrósł o 1,8 pkt. procentowego. Natomiast dla Czerska wskaźnik w ciągu roku odnotował spadek o 0,1 pkt. procentowego.
- Dominującą grupą zarówno w całym powiecie jak i Czersku, są osoby bezrobotne z niskim wykształceniem. W gminie Czersk udział procentowy liczby osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i podstawowym w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2015 roku wyniósł 66,6%, natomiast w całym powiecie chojnickim 60,5%.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia w latach 2014–2015

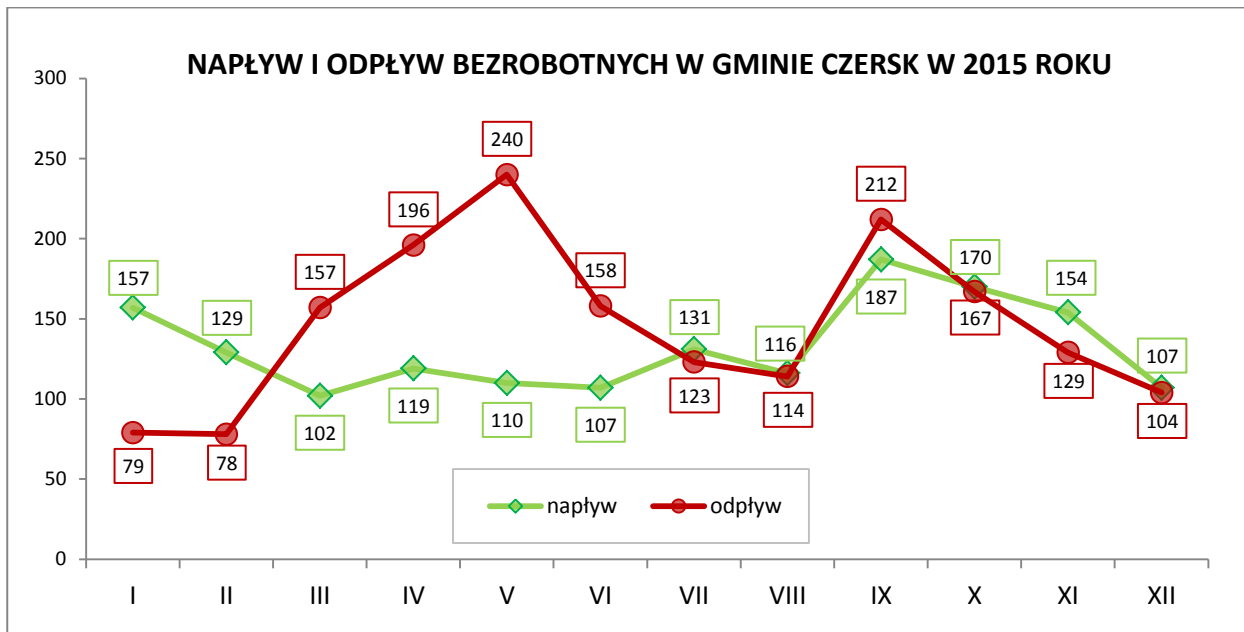
Wykształcenie	% udział bezrobotnych			
	POWIAT		CZERSK	
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015
Zasadnicze zawodowe	38,5%	38,6%	39,6%	40,9%
Gimnazjalne i poniżej	23,0%	21,9%	26,3%	25,7%
Policealne i średnie zawodowe	20,0%	20,3%	17,8%	16,7%
Średnie ogólne	11,4%	11,9%	11,3%	11,0%
Wyższe	7,2%	7,3%	4,9%	5,7%

2. „Napływ” i „Odpływ” bezrobotnych na terenie powiatu chojnickiego i gminy Czersk.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnicach **zarejestrowało się 1.589 osób z terenu miasta i gminy Czersk** (o 49 osób mniej niż w analogicznym okresie 2014 r.), z tego 273 osoby rejestrowały się po raz pierwszy, a 1.316 osób już wcześniej figurowało w ewidencji tutejszego urzędu. Napływ osób bezrobotnych z terenu gminy Czersk stanowił 20,6% ogólnej liczby rejestracji osób bezrobotnych w powiecie chojnickim w 2015 roku.

W omawianym okresie z ewidencji osób bezrobotnych **wyłączono 1.757 osób z terenu miasta i gminy Czersk** (o 78 osób mniej niż rok wcześniej). Wyłączenia w gminie Czersk stanowiły w 2015 roku 20,3% ogółu wszystkich wyłączeń bezrobotnych w powiecie chojnickim.

Zarówno w gminie Czersk jak i w skali całego powiatu **główną przyczyną wyłączeń z ewidencji osób bezrobotnych w 2015 roku było podjęcie pracy**. W związku z podjęciem zatrudnienia w gminie Czersk wyłączono z ewidencji 938 osób, natomiast udział osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy, w ogólnej liczbie wyłączeń, w badanym okresie był niższy dla mieszkańców Czerska o 0,6 pkt. procentowego, aniżeli dla całego powiatu. Drugą przyczyną wyłączeń w 2015 roku było **niepotwierdzenie gotowości do pracy**. Z tego powodu w badanym okresie wyłączono w gminie Czersk 364 osób i relatywnie mniej osób zostało wykreślonych z ewidencji z tej przyczyny w skali całego powiatu, aniżeli w gminie Czersk (o 1,8 pkt. procent.).



3. Informacja o występujących tendencjach i podejmowanych działaniach łagodzących negatywne skutki bezrobocia.

3.1. Wielkość i stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na tle województwa pomorskiego i kraju

Stan na dzień	Powiat chojnicki			Województwo pomorskie			Stopa bezrobocia w kraju
	Ogółem bezrobotni	Kobiety	Stopa bezrobocia	Ogółem bezrobotni	Kobiety	Stopa bezrobocia	
31.12.2000	9.575	5.518	24,0%	147.219	84.646	16,6%	15,1%
31.12.2001	10.751	5.897	26,7%	175.735	95.613	19,6%	17,4%
31.12.2002	11.260	5.922	27,2%	191.752	99.700	21,3%	18,0%
31.12.2003	11.100	5.881	27,2%	191.525	99.927	21,5%	18,0%
31.12.2004	10.046	5.579	27,7%	179.658	96.623	21,3%	19,1%
31.12.2005	9.766	5.534	26,6%	159.900	90.409	19,3%	17,6%
31.12.2006	8.788	5.256	23,5%	125.951	76.931	15,3%	14,8%
31.12.2007	6.200	3.873	17,7%	86.904	56.167	10,7%	11,2%
31.12.2008	5.103	2.956	14,7%	67.771	42.304	8,4%	9,5%
31.12.2009	6.676	3.558	18,5%	100.267	52.937	11,9%	12,1%
31.12.2010	7.039	3.723	18,2%	104.694	55.789	12,3%	12,4%
31.12.2011	7.554	4.129	20,2%	106.667	60.589	12,5%	12,5%
31.12.2012	7.585	4.022	20,0%	114.644	62.837	13,4%	13,4%
31.12.2013	7.421	3.927	19,4%	114.148	62.675	13,2%	13,4%
31.12.2014	6.348	3.433	17,0%	96.752	54.077	11,3%	11,5%
31.12.2015	5.387	2.994	14,5%	77.662	44.573	9,0%	9,8%

3.2. Dominujące grupy zawodów wśród bezrobotnych z terenu miasta i gminy Czersk.

Pierwsza dziesiątka najliczniej reprezentowanych zawodów, wśród osób bezrobotnych z terenu Czerska, w końcu grudnia 2015 roku, przedstawiała się następująco:

Lp	Nazwa zawodu	ogółem	kobiety	poprzednio pracujący, pozostający bez pracy						wolne miejsca pracy zgłoszone w 2015 roku
				do 1 m-ca		od 1 do 12 m-cy		powyżej 12 m-cy		
				razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	
1	Sprzedawca	219	206	13	12	86	79	118	113	74
2	Ślusarz	86	1	9	0	38	1	37	0	3
3	Stolarz	82	17	4	0	47	10	30	7	32
4	Mechanik pojazdów samochodowych	55	0	4	0	27	0	24	0	11
5	Technik ekonomista	49	43	3	2	23	18	17	17	0
6	Kucharz	37	26	4	0	18	15	14	10	3
7	Murarz	35	0	0	0	15	0	20	0	22
8	Stolarz meblowy	32	4	1	0	16	1	15	3	0
9	Technik handlowiec	31	28	1	1	12	10	10	9	2
10	Obuwnik przemysłowy	27	19	0	0	9	7	16	11	0

Sprzedawcy - zarówno w skali powiatu (12,6%), jak i Czerska (14,1%) - stanowili w końcu grudnia 2015 r. najliczniejszą grupę zawodową wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

Na uwagę zasługuje fakt, iż na koniec grudnia 2015 r. aż 15,7% bezrobotnych (244 osoby) z terenu miasta i gminy Czersk pozostawały w grupie „**bez zawodu**” i w stosunku do analogicznego okresu 2014 roku, odsetek tych osób znacznie zmalał, bo aż o 16,3 punktu procentowego. Zjawisko to jednak nie wynika z faktycznego spadku liczby bezrobotnych nieposiadających wyuczonego zawodu, lecz ze zmianą sposobu klasyfikacji osób tej grupy w systemie informatycznym Syriusz.

W procesie wyznaczającym zawód do statystyk, osoba jest kwalifikowana do grupy „bez zawodu” tylko w przypadku, gdy nie posiada innego zawodu wyuczonego ani wykonywanego przez co najmniej 6 miesięcy. Jeżeli osoba posiada zawód wykonywany, w którym staż pracy wynosi co najmniej 6 miesięcy, ten zawód zostanie ustawiony jako zawód do statystyk. Zawody wykonywane ze stażem krótszym niż 6 miesięcy są pomijane.

W drugiej kolejności jest wyszukiwany zawód wyuczony posiadany przez osobę.

3.3. Oferty pracy

W 2015 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach pracodawcy z terenu miasta i gminy Czersk zgłosili łącznie **658 wolnych miejsc pracy** (513 wolnych miejsc pracy w 2014 roku), podczas gdy w omawianym okresie w skali powiatu wpłynęło 4736 miejsc pracy.

Najliczniej zgłaszane przez pracodawców wolne miejsca pracy na terenie miasta i gminy Czersk w 2015 roku:

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	
		zgłoszone w okresie I-XII 2015	w tym pracy subsydiowanej
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	125	0
515303	Robotnik gospodarczy	91	66
523002	Kasjer handlowy/sprzedawca	80	45
931301	Pomocniczy robotnik budowlany	34	6
752205	Stolarz	23	8
711202	Murarz	16	5
723103	Mechanik	14	4
832203	Kierowca busa	13	0
432103	Magazynier	11	9
753402	Tapicer	11	1
722314	Tokarz	10	0
752290	Pomocnik stolarza	8	0
722301	Frezer	7	1
513101	Kelner	7	6
911290	Sprzątaczką	7	6

3.4. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

W 2015 roku Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach realizował na terenie miasta i gminy Czersk następujące programy promocji zatrudnienia, mające na celu przede wszystkim łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia:

Nazwa programu	Liczba osób skierowanych w 2015 na programy:	
	Powiat	Czersk
Prace interwencyjne	256	34
Roboty publiczne	317	55
Bon Zatrudnieniowy	13	3
Staże	492*	90**
Szkolenia	117	20
Prace społecznie użyteczne	32	12
Zwrot kosztów przejazdu	175	45

*492 osoby bezrobotne + 3 osoby poszukujące pracy

**90 osób bezrobotnych + 1 osoba poszukująca pracy

3.4.1. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W 2015 roku udzielono w skali powiatu 169 dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej (rok wcześniej ze środków Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego udzielono 129 dotacji).

Bezrobotni mieszkańcy miasta i gminy Czersk uruchomili swoje firmy dzięki 25 dotacjom na łączną kwotę 530.200 zł (w 2014 roku przyznano 18 dotacji na łączną kwotę 356.100 zł) w tym:

W badanym 2015 roku:

- mieszkańcy miasta Czersk otrzymali 15 dotacji na łączną kwotę 318.100 zł
- mieszkańcy gminy Czersk otrzymali 10 dotacji na łączną kwotę 212.100 zł.

Rodzaj działalności według PKD 2007	
25.62 Z - Obróbka mechaniczna elementów metalowych	1
31.09 Z - Produkcja pozostałych mebli	1
33.14 Z - Naprawa i konserwacja urządzeń elektrycznych	1
42.11 Z - Roboty związane z budową dróg i autostrad	2
43.22 Z - Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	2
43.31 Z – Tynkowanie	1
43.32 Z - Zakładanie stolarki budowlanej	1
43.34 Z - Malowanie i szklenie	1
45.20 Z - Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	3
46.19 Z - Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	1
46.71 Z - Sprzedaż hurtowa paliw i produktów pochodnych	1
47.11 Z – Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności	1
47.78 Z – Sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
47.79 Z – Sprzedaż detaliczna artykułów używanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
68.32 Z – Zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie	1
81.21 Z – Niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	1
95.24 Z – Naprawa i konserwacja mebli i wyposażenia domowego	2
96.02 Z – Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	2
96.04 Z – Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej	1

3.4.2. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy

24 pracodawców z terenu Czerska otrzymało refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego na ogólną kwotę: **550.010,57 zł**, w wyniku czego pracę uzyskało **29 bezrobotnych**, którzy zostali zatrudnieni na następujących stanowiskach:

Nazwa stanowiska	Liczba miejsc pracy
sprzedawca	9
księgowy	1
kierowca samochodu ciężarowego	1
stolarz galanterii drzewnej	1
operator ładowarki	1
magazynier	3
mechanik pojazdów samochodowych	2
kierowca operator wózków jezdniowych (widłowych)	1
technik prac biurowych	2
spedytor	1
operator koparki	1
betoniarz	1
kierowca samochodu dostawczego	1
stolarz	1
operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego	1
pomocniczy robotnik budowlany	1
monter/konserwator urządzeń zabezpieczeń technicznych osób i mienia	1

Dodatkowo w badanym okresie skierowano 29 osób na powstałe wakaty w ramach umów o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, zawartych przed 2015 rokiem, co daje łączną liczbę skierowanych: 58 osób.

Najczęściej refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego dokonano w branżach:

- usługowej,
- handlu.

3.4.3 Szkolenia i przekwalifikowania

W roku 2015 - 20 osób bezrobotnych z terenu Czerska uczestniczyło w szkoleniach (ze 117 ogółu szkolonych w powiecie).

Osoby z terenu Czerska uczestniczyły w następujących formach szkoleń:

- szkolenia grupowe – 11 osób (w powiecie – 55 osób),
- szkolenia wskazane przez osobę – 9 osób (w powiecie – 56 osób).

W przypadku szkoleń grupowych, osoby skorzystały z następujących kierunków szkoleń:

Lp.	Nazwa szkolenia	Liczba uczestników
1.	ABC Przedsiębiorczości	3
2.	Spawanie blach i rur spoinami pachwinowymi w metodzie MAG (135)	2
3.	Operator koparko-ładowarki i operator spycharki	4
4.	Murarz prac wykończeniowych z uprawnieniami na agregaty tynkarskie	2
OGÓŁEM		11

Szkolenia wskazane przez osobę odbywały się w następujących kierunkach:

Lp.	Nazwa szkolenia	Liczba uczestników
1.	Rozbieracz – wykrawacz mięsa	1
2.	Kwalifikacja wstępna przyspieszona do kategorii C	7
3.	Kierowca wózka jezdniowego z napędem silnikowym z bezpieczną obsługą i wymianą butli gazowych	1
OGÓŁEM		9

Spośród 20 osób uczestniczących w szkoleniach w 2015 roku, wszyscy ukończyli szkolenia i podjęli pracę w okresie trzech miesięcy po ukończeniu szkoleń.

Koszty szkoleń grupowych z terenu Czerska w roku 2015 wyniosły – **31.738,00 zł**, z tego:

- koszty należne instytucjom szkoleniowym – 30.270,00 zł,
- koszty przejazdu na szkolenie – 558,00 zł,
- koszty badań lekarskich i psychologicznych – 910,00 zł.

Ponadto łączny koszt stypendium wypłaconego osobom bezrobotnym za udział w szkoleniach grupowych wyniósł **15.833,17 zł**.

Koszty szkoleń wskazanych przez osobę z terenu Czerska w tym samym roku wyniosły – **24.102,10 zł**, z tego:

- koszty należne instytucjom szkoleniowym – 21.775,00 zł,
- koszty przejazdu na szkolenie – 1.852,10 zł,
- koszty badań lekarskich i psychologicznych – 475,00 zł.

Ponadto łączny koszt stypendium wypłaconego osobom bezrobotnym za udział w szkoleniach wskazanych przez osobę wyniósł **10.430,79 zł**.

3.4.4. Poradnictwo zawodowe

Poradnictwo zawodowe polega na udzielaniu osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy

Poradnictwo zawodowe jest realizowane zgodnie z zasadami:

- **dostępności**
- **dobrowolność,**
- **równość** bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznanie religijne lub przynależność związkową,
- **swoboda wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia,**
- **bezpłatność,**
- **poufność i ochrona danych.**

Poradnictwo zawodowe jest procesem, w którym doradca zawodowy i klient pracują wspólnie nad podjęciem przez klienta świadomych i samodzielnych decyzji dotyczących rozwoju zawodowego. W trakcie procesu doradczego, poprzez analizę możliwości, kompetencji, zainteresowań, cech osobowości i oczekiwań identyfikowane są potrzeby klienta w odniesieniu do rynku pracy oraz ustalane kroki w kierunku rozwiązania problemu zawodowego. Problem zawodowy może dotyczyć trudności z wyborem lub zmianą zawodu, wyborem miejsca pracy, planowaniem rozwoju zawodowego, wyborem kierunku kształcenia lub szkolenia, a także braku umiejętności poszukiwania pracy oraz obniżonej motywacji w zakresie aktywności zawodowej.

W 2015 osoby bezrobotne z miasta i gminy Czersk zostały objęte następującymi formami poradnictwa zawodowego:

1. Porady indywidualne – skorzystało z nich 14 osób (w tym: 1 kobieta).

2. Indywidualne informacje zawodowe – udzielono 189 informacji (w tym dla: 70 kobiet).

Informacje obejmowały następujące zagadnienia:

- projekty i konkursy realizowane przez urząd (głównie informacje o konkursach dla osób bezrobotnych ubiegających się o jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej),
- informacje o rynku pracy,
- procedura ubiegania się o jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej,
- informacje o warsztatach instruktażowych z zakresu wypełniania wniosku o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej,
- sprawdzenie poprawności formalnej wniosku o dofinansowanie na podjęcie działalności gospodarczej,
- konsultacje w zakresie analizy pomysłu biznesowego.

3. Grupowe informacje zawodowe – z tej formy pomocy skorzystało 124 osób (w tym 67 kobiet).

Przeprowadzone spotkania obejmowały następującą tematykę:

- **"Prawa i obowiązki bezrobotnego, usługi i instrumenty rynku pracy, w tym nowe formy wsparcia wprowadzone nowelizacją ustawy z dnia 27.05.2014 roku oraz usługi Eures"** (w Punkcie Obsługi Klienta w Czersku przeprowadzono 10 spotkań o tej tematyce, z których skorzystało łącznie 110 osób, w tym: 62 kobiety);
- **Warsztaty instruktażowe z zakresu wypełniania wniosku o jednorazowe środki na podjęcie własnej działalności gospodarczej z Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach**, (ze spotkania o tej tematyce skorzystało 14 osób, w tym: 5 kobiet).

3.4.5. Punkt Obsługi Klienta w Czersku

Lokalny Punkt Obsługi Klienta w Czersku oferuje szeroki wachlarz pomocy w zakresie zadań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, który skierowany jest zarówno do osób zarejestrowanych jak i pracodawców. Z usług oferowanych przez punkt korzystają także osoby niezarejestrowane (np. osoby na wypowiedzeniu, młodzież kończąca szkołę).

Dzięki funkcjonowaniu POK, osoby bezrobotne i poszukujące pracy mają możliwość dostarczania wszelkich niezbędnych dokumentów, bez konieczności zgłaszania się w głównej siedzibie PUP Chojnice.

Pracodawcy w ramach funkcjonowania POK mogą zgłaszać krajowe oferty pracy i uzyskać informację o kandydatach do pracy na wolne miejsce pracy.

POK, działa kompleksowo i mobilnie: informacje można uzyskać zarówno przez kontakt osobisty z zatrudnionym pracownikiem jak również przez kontakt telefoniczny (tel. 52 33-44-897, kom. 691-252-023), czy mailowy.

Utworzenie lokalnego punktu poza siedzibą Powiatowego Urzędu Pracy miało również na celu zwiększenie dostępności do usług oferowanych przez PUP oraz poprawę komfortu i jakość obsługi wszystkich klientów Urzędu. Liczba osób, korzystających z usług POK potwierdza, że decyzja o utrzymaniu lokalnego punktu była bezsprzecznie słuszna.

W Punkcie Obsługi Klienta w Czersku, zatrudniony jest pośrednik pracy, pełniący funkcję doradcy klienta. Do jego zadań należy między innymi ustalanie profilu pomocy dla osoby bezrobotnej oraz przygotowanie Indywidualnego Planu Działania (IPD). IPD obejmuje formy pomocy, jakimi może zostać objęta dana osoba w ramach ustalonego profilu. W trakcie realizacji Indywidualnego Planu Działania doradca klienta, co najmniej raz na 60 dni kontaktuje się z bezrobotnym, w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji przewidzianych dla niego działań.

W okresie od 01.01.2015 do 31.12.2015 ustalono **1508 profili pomocy** dla osób bezrobotnych, z terenu miasta i gminy Czersk.

Indywidualny plan działania jest przygotowywany przez doradcę klienta oraz dostosowany do profilu pomocy bezrobotnego. Przygotowanie indywidualnego planu działania następuje nie później niż w terminie 60 dni od dnia ustalenia profilu pomocy. Indywidualnym Planem Działania w 2015 roku objęto łącznie **1652 osoby** (w tym: 779 kobiet) z miasta i gminy Czersk.

3.4.6. XI Powiatowe Targi Pracy

17 kwietnia 2015 roku w Hali Widowiskowo- Sportowej Parku Wodnego w Chojnicach, odbyły się XI Powiatowe Targi Pracy organizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach.

Głównym celem tego przedsięwzięcia było umożliwienie bezpośredniego kontaktu pracodawców, działających na terenie powiatu chojnickiego z osobami poszukującymi pracy oraz promowanie aktywnej postawy na rynku pracy.



W Targach udział wzięło:

- **61** Firm rekrutujących pracowników z następujących branż:
 - budowlanej (11 pracodawców)- 46 miejsc pracy
 - gastronomicznej (9 pracodawców)- 38 miejsc pracy
 - stolarstwo (8 pracodawców)- 31 miejsc pracy
 - usługi (21 pracodawców)- 51 miejsc pracy
 - handlowej (4 pracodawców)- 16 miejsc pracy
 - metalowej (5 pracodawców); 31 miejsc pracy
 - ogrodniczej (1 pracodawców)- 4 miejsca pracy
 - przetwórstwo rybne (1 pracodawca)- 9 miejsc pracy
 - rolnictwo (1 pracodawca)- 2 miejsca pracy
- **8** Agencji Zatrudnienia oferujących pracę
- **1** Punkt Konsultacyjny
- **4** Instytucje Szkoleniowe
- **4** Powiatowe Urzędy Pracy
- **22** Wystawców
- **1** Wojewódzki Urząd Pracy (w Gdańsku)
- **1** OHP Młodzieżowe Centrum Kariery w Chojnicach
- **1** Wojskowa Komenda Uzuppełnień

Odwiedzającym zaoferowano 228 miejsc pracy zgłoszonych przez pracodawców oraz 183 miejsca pracy zgłoszone przez Agencje Zatrudnienia (łącznie oferowano zatem 411 miejsc pracy).

Targi to doskonała okazja promowania przedsiębiorczości w powiecie. W związku z powyższym imprezę uświetnili wystawcy (22 firmy), którzy promowali swoje produkty oraz usługi. Należy zaznaczyć, iż większość z nich, to dawni bezrobotni, którzy dzięki finansowemu wsparciu urzędu pracy mogli rozpocząć działalność gospodarczą na własny rachunek. Wielkim zainteresowaniem cieszyli się wystawcy proponujący uczestnikom targów bezpłatne usługi fryzjerskie, wizażu, oraz stylizacji paznokci. Osoby te prezentowały swoje

doświadczenia w zakresie uruchamiania i prowadzenia własnej firmy, a w ramach „dobrych praktyk” przedstawiali swoje produkty i usługi.

Jednym z gości targów był Szpital Specjalistyczny w Chojnicach, który zadbał o zdrowie gości, wykonując bezpłatnie podstawowe badania profilaktyczne.

Bezsprzeczną atrakcją imprezy były pokazy tańca w wykonaniu dzieci i młodzieży z Akademii Tańca „Piętro Wyżej” Pana Jacka Czapiewskiego.

Wielkim zainteresowaniem cieszył się pokaz ratownictwa medycznego w wykonaniu pracowników Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Chojnicach.

Targi to doskonała okazja nawiązania współpracy z ościennymi urzędami pracy, celem poszerzenia oferty zatrudnieniowej dla osób poszukujących pracy. Propozycje ofert pracy przedstawiły powiatowe urzędy pracy z: Człuchowa, Kościerzyny, Starogardu Gdańskiego, Kwidzyna oraz Tucholi. Jak co roku, w targach udział wzięli przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku.

Powiatowe Targi Pracy z roku na rok cieszą się coraz większym zainteresowaniem, zarówno wśród poszukujących pracy, jak i pracodawców. W 2015 roku targi odwiedziło ponad 1000 osób.

W trosce o umożliwienie uczestnictwa w targach mieszkańcom Czerska, Brus i Konarzyn organizatorzy zapewnili bezpłatny transport. Z tej oferty skorzystało około 70 osób.

Każdy z odwiedzających targi otrzymał ankietę, w której mógł wyrazić opinię nt. przedsięwzięcia. Analiza tego materiału wskazuje, że impreza jest celowa i spełniła oczekiwania odwiedzających. Badanie ankietowe przeprowadzono również wśród pracodawców, którzy podkreślali wysoki poziom organizacji imprezy oraz zadeklarowali uczestnictwo w kolejnych targach.

Podstawowy cel targów został osiągnięty. Targi pracy doskonale pokazały ogólną sytuację na lokalnym rynku pracy, panujące na nim tendencje, były również platformą do wymiany poglądów wśród samych pracodawców, okazały się sprawdzoną i bardzo atrakcyjną formą prezentacji ofert pracy dla pracodawców, jak i dla osób poszukujących zatrudnienia. Z jednej strony dały pracodawcom możliwość przedstawienia własnej firmy, z drugiej strony poszukującym pracy pozwoliły na przeprowadzenie wstępnych rozmów w sprawie pracy .

Targi pracy to inicjatywa, która na stałe wpisała się w kalendarz wydarzeń powiatu chojnickiego i każdego roku coraz lepiej służy ludziom oraz pobudza lokalny rynek pracy.

3.4.7. Pomorski Dzień Przedsiębiorczości IDG.



19 listopada 2015 roku Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach zorganizował Pomorski Dzień Przedsiębiorczości IDG. Celem przedsięwzięcia była promocja samozatrudnienia oraz wspieranie rozwoju mikroprzedsiębiorstw.

Do Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowego w Chojnicach zaproszono ekspertów z chojnickich instytucji zaangażowanych w proces tworzenia i rozwoju firm: Urzędu Miasta, Urzędu Statystycznego, Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Ponadto swoją ofertę usług przybliżyły: Państwowa Inspekcja Pracy, Młodzieżowe Centrum Kariery (OHP), Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich.

Osoby zainteresowane rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej mogły zatem uzyskać kompleksowe informacje między innymi o sposobie i trybie uruchamiania własnej firmy, potrzebnych dokumentach, jakie należy przygotować. Natomiast mikroprzedsiębiorcy dowiedzieli się o źródłach wsparcia finansowego na rozwój swoich firm, nowościach w przepisach prawnych, obowiązkach podatkowych, itp.

Bogatą ofertę w zakresie pośrednictwa pracy, sieci EURES, doradztwa zawodowego, staży, jednorazowych środków na rozpoczęcie indywidualnej działalności gospodarczej, szkoleń oraz zatrudnienia subsydiowanego przedstawił Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach.

Wielkim zainteresowaniem odwiedzających cieszyły się stoiska 16 wystawców, którzy rozpoczęli indywidualną działalność gospodarczą dzięki wsparciu finansowemu Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach. Osoby te prezentowały swoje doświadczenia w zakresie uruchamiania i prowadzenia własnej firmy.

Wśród odwiedzających Pomorski Dzień Przedsiębiorczości znalazły się osoby bezrobotne, osoby zainteresowane uruchomieniem własnej działalności gospodarczej, właściciele mikroprzedsiębiorstw. Ponadto imprezą tą zainteresowały się szkoły ponadgimnazjalne z terenu powiatu chojnickiego, których uczniowie żywo interesowali się przedstawionymi ofertami.

W ramach Dnia Przedsiębiorczości odbyły się 3 prelekcje:

- Urzędu Skarbowego w Chojnicach „Centrum obsługi podatnika i zadania asystenta w urzędzie skarbowym”,
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chojnicach „Ubezpieczenia społeczne osób rozpoczynających działalność gospodarczą”,
- Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowego „Oferta Centrum Edukacyjno-Wdrożeniowego”.

Wielkim zainteresowaniem cieszyło się też stoisko Szpitala Specjalistycznego im. J.K. Łukowicza w Chojnicach, na którym wykonywano bezpłatnie badania profilaktyczne.

Impreza na charakter cykliczny i odbywa się corocznie w wielu powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego w określonym dniu.

3.4.8. Absolwent na rynku pracy – Otwarte Dni Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach

Widząc potrzebę wdrożenia działań zapobiegających bezrobociu i przygotowujących młodzież do skutecznego wejścia na rynek pracy, Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach realizuje przedsięwzięcie pt. „Absolwent na rynku pracy – Otwarte Dni Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach”.



Projekt zainicjowany został w roku 2010 (realizacja rozpoczęła się w roku 2011) i w roku szkolnym 2015/2016 rozpoczęła się jego VI edycja.

Celem projektu jest kształtowanie wśród młodzieży aktywnych postaw w planowaniu kariery zawodowej oraz podniesienie świadomości na temat szans i możliwości aktywizacji zawodowej na lokalnym rynku pracy. Realizatorami projektu są Dyrekcja oraz pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach.

Głównym działaniem w ramach projektu są zajęcia warsztatowe dla młodzieży - uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu chojnickiego.

Spotkania odbywają się w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach, w Sali Informacji Zawodowej oraz Klubu Pracy i prowadzone są przy użyciu takich narzędzi jak: prezentacje multimedialne, testy, ćwiczenia i zabawy edukacyjne.

W projekcie (w 5 dotychczas zakończonych edycjach) wzięło udział 1803 uczniów (w tym 354 z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Malachinie):

- EDYCJA I – 252 uczniów (w tym 72 ZSP Malachin)
- EDYCJA II - 563 uczniów (w tym 113 ZSP Malachin)
- EDYCJA III - 499 uczniów (w tym 86 ZSP Malachin)
- EDYCJA IV - 245 uczniów (w tym 53 ZSP Malachin)
- EDYCJA V - 244 uczniów (w tym 30 ZSP Malachin)

W roku 2015, w ramach współpracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi, Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach rozpoczął VI edycję projektu „Absolwent na rynku pracy – Otwarte Dni Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach”. Realizacja 2015/2016 w głównej mierze oparta została o założenia planu realizacji „Gwarancji dla Młodzieży”, zaś największy nacisk położono na nowe działania na rzecz poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy (do 30 roku życia).

Swoje uczestnictwo w projekcie zadeklarowało 5 szkół - 339 uczniów (deklaracja Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Malachinie – 60 uczniów). W ramach VI edycji projektu (do dnia 31 grudnia 2015 roku) odbyło się 6 spotkań dla 77 uczniów. W analizowanym okresie w zajęciach nie uczestniczyli uczniowie z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Malachinie – pierwsze zajęcia zaplanowane zostały na styczeń 2016 r.

ANEKS STATYSTYCZNY

**„Napływ” i „Odływ”
bezrobotnych powiatu chojnickiego i gminy Czersk
w okresie I-XII 2015 roku**

Wyszczególnienie		Powiat	%	Czersk	%		
Bezrobotni zarejestrowani:		7.696	100%	1.589	100%		
z tego:	po raz pierwszy	1.240	16,1%	273	17,2%		
	po raz kolejny	6.456	83,9%	1.316	82,8%		
	w tym po:	pracach interwencyjnych	30		2		
		robotach publicznych	174		21		
		szkoleniu	112		21		
stażu		356		57			
Osoby wyłączone z ewidencji:		8.657	100%	1.757	100%		
z powodu:	podjęcia pracy	4.672	54,0%	938	53,4%		
	z tego:	niesubsydiowanej	3.503		759		
			subsydiowanej	1.169		179	
		w tym:	prace interwencyjne	256		34	
			roboty publiczne	317		55	
			udzielenia dotacji	169		25	
			refundacji kosztów doposażenia	375		58	
			bon na zasiedlenie	22		3	
			bon zatrudnieniowy	13		3	
			świadczenie aktywizacyjne	2		0	
			refundacja składek ZUS	3		0	
	inne	12		1			
	rozpoczęcia szkolenia	117	1,3%	20	1,1%		
	rozpoczęcia stażu	492	5,7%	90	5,1%		
	prac społecznie użytecznych	32	0,4%	12	0,7%		
skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	313	3,6%	37	2,1%			
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	537	6,2%	95	5,4%			
niepotwierdzenia gotowości do pracy	1.639	18,9%	364	20,7%			
dobrowolnej rezygnacji	387	4,5%	59	3,4%			
pozostałe	468	5,4%	142	8,1%			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań o rynku pracy MPIPS.

Wybrane kategorie charakteryzujące bezrobocie w powiecie chojnickim w latach 2014–2015

Wyszczególnienie		Powiat ogółem			Miasto i gmina Czersk		
		31.12.2014	31.12.2015	Dynamika 2014=100%	31.12.2014	31.12.2015	Dynamika 2014=100%
Liczba bezrobotnych		6.348	5.387	84,7	1.720	1.552	90,2
Płeć:	kobiety	3.433	2.994	87,2	904	839	92,8
	mężczyźni	2.915	2.393	82,1	816	713	87,4
Wykształcenie:	wyższe	455	395	86,8	85	88	103,5
	średnie zawodowe	1.269	1.091	86,0	306	259	84,6
	średnie ogólne	722	643	89,1	195	171	87,7
	zasadnicze zawodowe	2.444	2.077	85,0	681	635	93,2
	gimnazjalne i poniżej	1.458	1.181	81,0	453	399	88,1
Staż pracy:	bez stażu	910	697	76,6	270	207	76,7
	do 1 roku	770	710	92,2	226	218	96,5
	1-5 lat	1.647	1.505	91,4	457	455	99,6
	5-10 lat	1.050	856	81,5	272	230	84,6
	10-20 lat	1.092	874	80,0	285	252	88,4
	20-30 lat	611	503	82,3	147	126	85,7
	30 lat i powyżej	268	242	90,3	63	64	101,6
Wiek:	18-24 lat	1.358	1.144	84,2	396	324	81,8
	25-34 lat	1.752	1.497	85,4	505	455	90,1
	35-44 lat	1.323	1.107	83,7	345	326	94,5
	45-54 lat	1.115	949	85,1	285	273	95,8
	55-59 lat	610	489	80,2	151	132	87,4
	60 lat i więcej	190	201	105,8	38	42	110,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań o rynku pracy MPiPS.

Stan bezrobocia w powiecie chojnickim

(dane na koniec grudnia 2015 roku)

Wyszczególnienie		Ogółem	Profile pomocy*		
			I	II	III
Ogółem Powiat		5.387	65	4.001	1.321
w tym	Miasto Chojnice	1.838	31	1.386	421
	Gmina Chojnice	1.017	6	777	234
	Czersk	1.552	19	1.144	389
	Brusy	844	9	598	237
	Gmina Konarzyny	136	0	96	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań o rynku pracy MPIPS.

- * **profil pomocy I** – w tym profilu urząd pracy może zastosować pośrednictwo pracy i pomóc w uzyskaniu oferty pracy, a także w uzasadnionych przypadkach poradnictwo zawodowe lub szkolenia, sfinansowanie kosztów egzaminów, zwrot kosztów przejazdu, bezzwrotne środki na podjęcie działalności gosp., świadczenie aktywizacyjne, pożyczkę na podjęcie działalności gosp., bon szkoleniowy, bon stażowy, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie
- * **profil pomocy II** – w tym profilu urząd pracy może zastosować dowolne formy pomocy określone w ustawie, takie jak szkolenia, skierowanie do prac interwencyjnych lub robót publicznych itd., z wyłączeniem Programu Aktywizacja i Integracja;
- * **profil pomocy III** – w tym profilu urząd pracy może zastosować m.in. Program Aktywizacja i Integracja, działania aktywizacyjne zlecone przez urząd pracy, skierowanie do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy, programy specjalne, które obejmują instrumenty wymienione w ustawie uzupełnione dodatkowymi usługami, które mogą pomagać w trwałym powrocie na rynek pracy.

Struktura osób bezrobotnych wg wykształcenia, wieku, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy

(dane na koniec grudnia 2015 roku)

Wyszczególnienie	Powiat ogółem	W tym				
		Miasto Chojnice	Gmina Chojnice	Czersk	Brusy	Konarzyny
wg wykształcenia						
wyższe	395	192	60	88	47	8
średnie zawodowe	1.091	410	222	259	173	27
średnie ogólne	643	232	99	171	132	9
zasadnicze zawodowe	2.077	637	384	635	371	50
gimnazjalne	1.181	367	252	399	121	42
wg wieku						
18-24	1.144	331	224	324	231	34
25-34	1.497	495	276	455	235	36
35-44	1.107	390	204	326	162	25
45-54	949	322	189	273	138	27
55-59	489	207	87	132	53	10
60 i powyżej	201	93	37	42	25	4
wg stażu pracy						
do 1 roku	710	238	143	218	96	15
1-5	1.505	459	275	455	273	43
5-10	856	291	174	230	139	22
10-20	874	309	168	252	127	18
20-30	503	208	97	126	60	12
30 i więcej	242	105	33	64	38	2
bez stażu	697	228	127	207	111	24
wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach						
1-12	3.284	1.228	676	810	499	71
powyżej 12	2.103	610	341	742	345	65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań o rynku pracy MPIPS.

Struktura bezrobocia w powiecie chojnickim

(stan na koniec grudnia 2015 roku)

Wyszczególnienie		OGÓŁEM		Mieszkańcy wsi		do 30 roku życia		Powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Niepełnosprawni	
		Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem Powiat		2.393	2.994	1.092	1.478	779	1.168	710	467	1.214	1.844	151	140
w tym	Miasto Chojnice	860	978			246	344	287	199	406	560	68	71
	Gmina Chojnice	438	579	438	579	133	240	133	82	214	345	25	25
	Czersk	713	839	397	478	235	332	190	116	420	561	41	25
	Brusy	332	512	207	335	145	225	88	57	151	320	17	18
	Gmina Konarzyny	50	86	50	86	20	27	12	13	23	58	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań o rynku pracy MPiPS.

STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE CHOJNICKIM NA TLE OŚCIENNYCH POWIATÓW

(dane na koniec grudnia 2015 roku)

	Chojnice	Człuchów	Bytów	Kościerzyna	Sępólno Krajeńskie	Starogard Gdański	Tuchola	Świecie
<i>Liczba bezrobotnych</i>	5.387	3.737	5.302	2.776	2.846	4.904	3.234	4.504
<i>Stopa bezrobocia</i>	14,5%	19,0%	17,9%	10,7%	19,8%	11,7%	17,0%	12,4%
<i>Liczba ludności*</i>	96.345	57.028	78.631	71.394	41.542	127.297	48.381	99.852

* stan w końcu grudnia 2014 r. na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dane za 2015 rok w trakcie tworzenia tej analizy nie zostały jeszcze opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych sprawozdań o rynku pracy MPiPS oraz danych GUS



Urząd Miejski
ul. Kosciuszki 27
89-650 Czersk

BURMISTRZ CZERSKA

BR.0050.101.2016

**ZARZĄDZENIE NR 402/16
BURMISTRZA CZERSKA**

z dnia 27 kwietnia 2016 r.

w sprawie informacji z wykonania budżetu za I kwartał 2016 roku

Na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.)

zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Przyjmuję informację o wykonaniu budżetu Gminy Czersk za I kwartał 2016 r. , zgodnie z załącznikiem nr 1 i 2 do niniejszego zarządzenia.
2. Informację o której mowa w § 1 pkt. 1 podaje się do publicznej wiadomości jak w § 3.

§ 2.

Wykonanie zarządzenia powierzam Skarbnikowi Gminy.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Burmistrz Czerska
Jolanta Fierek

Opracowała: E.K.(WF)



Przewodnicząca
Gminy

adwokat
Tomasz Pepiński
Tomasz Pepiński

tel. (52) 395 48 10
fax. (52) 395 48 11
urząd_miejski@czerska.pl
www.czerska.p

GMINA CZERSKA
NIP GMINY 555-19-05-979
REGON GMINY 092351274

URZĄD MIEJSKI W CZERSKIM
NIP URZĘDU 555-10-04-000
REGON URZĘDU 000521009






Uzasadnienie

Ustawa o finansach publicznych nakłada na organ wykonawczy obowiązek podawania informacji o wykonaniu budżetu za każdy kwartał danego roku.

Mając powyższe na uwadze wydanie niniejszego zarządzenia uznaje się za uzasadnione i konieczne.



Załącznik Nr 1
do Zarządzenia nr 402/16
Burmistrza Czerna
z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej Gmina Czerna 89-650 CZERNIA		Rb-NDS sprawozdanie o nadwyżce / deficycie jednostki samorządu terytorialnego		Adresat: Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku			
Numer identyfikacyjny REGON 092351274		za okres od początku roku do dnia 31 marca roku 2016		Przed wypełnieniem przeczytać instrukcję			
Nazwa województwa I) pomorskie		SYMBOL					
Nazwa powiatu II) chojnicki		WOJ	POWIAT	GMINA	TYP GM	ZWIĄZEK JST	TYP ZW
Nazwa gminy CZERNIA		22	02	04	3		

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie
1	2	3
A. DOCHODY (A1+A2)	68 793 058,00	21 598 064,24
A1. Dochody bieżące	67 239 838,00	20 932 088,93
A2. Dochody majątkowe	1 553 220,00	665 975,31
B. WYDATKI (B1+B2)	72 043 058,00	17 318 919,43
B1. Wydatki bieżące	61 056 916,00	16 289 888,85
B2. Wydatki majątkowe	10 986 142,00	1 029 030,58
C. NADWYŻKA/DEFICYT (A-B)	-3 250 000,00	4 279 144,81
D1. PRZYCHODY OGÓŁEM	6 600 000,00	4 006 687,58
z tego:		
D11. kredyty i pożyczki w tym:	3 600 000,00	0,00
D111. na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00
D12. spłata pożyczek udzielonych	0,00	0,00
D13. nadwyżka z lat ubiegłych w tym:	0,00	0,00
D131. na pokrycie deficytu	0,00	0,00
D14. papiery wartościowe w tym:	0,00	0,00
D141. na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00
D15. prywatyzacja majątku jst	0,00	0,00
D16. wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w tym:	3 000 000,00	4 006 687,58
D161. na pokrycie deficytu	3 000 000,00	0,00
D17. inne źródła	0,00	0,00
D2. ROZCHODY OGÓŁEM	3 350 000,00	850 000,00
z tego:		
D21. spłaty kredytów i pożyczek w tym:	3 350 000,00	850 000,00
D211. na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00
D22. pożyczki (udzielone)	0,00	0,00
D23. wykup papierów wartościowych w tym:	0,00	0,00
D231. na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00
D24. Inne cele	0,00	0,00

Jolanta Krystyna Skuczyńska

Główny Księgowy/Skarbnik
2016.04.22

Jolanta Maria Fierek

Przewodniczący Zarządu
2016.04.22

C2813C7A2D23F3CA

Strona 1 z 3

Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2016.04.27

Dane uzupełniające:

E. Finansowanie deficytu, zgodnie z art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie
1	2	3
E. Finansowanie DEFICYTU	3 250 000,00	0,00
E1. sprzedaż papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego	0,00	0,00
E2. kredyty i pożyczki	250 000,00	0,00
E3. prywatyzacja majątku jednostki samorządu terytorialnego	0,00	0,00
E4. nadwyżka budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych	0,00	0,00
E5. wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych	3 000 000,00	0,00

jednostki wypełniają za I, II, III i IV kwartał

wypełniają jednostki tylko za IV kwartał

wypełniają jednostki w których planowana lub wykonana różnica między dochodami a wydatkami jest ujemna

F. Dane uzupełniające do wyliczenia relacji, o których mowa w art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie
1	2	3
F1. Łączna kwota wyłączeń z relacji, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w okresie sprawozdawczym w tym:	0,00	0,00
F11. kwota wyłączeń, o których mowa w art. 243 ust. 3 ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00
F12. kwota wyłączeń, o których mowa w art. 243 ust. 3a ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00
F13. wykup papierów wartościowych, spłata kredytów i pożyczek zaciągniętych na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej	0,00	0,00
F14. wykup obligacji nominowanych w walutach obcych wyemitowanych na zagraniczne rynki przed 1 stycznia 2010 r.	0,00	0,00
F2. Zobowiązania związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadające do spłaty w roku budżetowym	0,00	0,00
F3. Kwota związana z realizacją wydatków bieżących o których mowa w art. 242 ustawy o finansach publicznych		
F4. Kwota wydatków bieżących ponoszonych na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w ustawie o działalności leczniczej	0,00	0,00

Jolanta Krystyna Skuczyska

Główny Księgowy/Skarbnik

2016 04 22

Jolanta Maria Fierek

Przewodniczący Zarządu

2016 04 22

C2813C7A2D23F3CA

Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2016 04 27

Strona 2 z 3

Wyjaśnienia do sprawozdania Rb-NDS

Jolanta Krystyna Skuczyńska

Główny Księgowy/Skarbnik

2016.04.22

Jolanta Maria Fierek


Przewodniczący Zarządu

2016.04.22

C2813C7A2D23F3CA

Strona 3 z 3

Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2016.04.27

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej Gmina Czersk ul. Kosciuszki 27 88-400 CZERSK	Rb-N KWARTALNE SPRAWOZDANIE O STANIE NALEŻNOŚCI ORAZ WYBRANYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH jednostki samorządu terytorialnego a) sprawozdanie jednostkowe b) sprawozdanie zbiorcze c) sprawozdanie łączne 1)	Adresat Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdansk BE48E635EB886B6A 																
Numer identyfikacyjny REGON 092351274		Przed wypełnieniem przeczytać instrukcję																
Nazwa województwa 1) pomorskie Nazwa powiatu / związku 1) chojnicki Nazwa gminy / związku CZERSK																		
wg stanu na koniec I kwartału 2016 roku																		
		<table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>WOJ 2)</td> <td>POWIAT 2)</td> <td>GINA 2)</td> <td>TYP GM 2)</td> <td>ZWAZEK JST 2)</td> <td>TYP ZW 2)</td> <td>Grupa 2)</td> <td>część bud. 2)</td> </tr> <tr> <td>22</td> <td>02</td> <td>D4</td> <td>3</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	WOJ 2)	POWIAT 2)	GINA 2)	TYP GM 2)	ZWAZEK JST 2)	TYP ZW 2)	Grupa 2)	część bud. 2)	22	02	D4	3				
WOJ 2)	POWIAT 2)	GINA 2)	TYP GM 2)	ZWAZEK JST 2)	TYP ZW 2)	Grupa 2)	część bud. 2)											
22	02	D4	3															

A. Należności oraz wybrane aktywa finansowe

Wyszczególnienie	kwota należności ogółem (kol.3+15)	dłużnicy krajowi												dłużnicy zagraniczni		
		ogółem (kol. 4+9+10+11+12+13+14)	sektor finansów publicznych ogółem (kol.5+6+7+8)	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	bank centralny	banki	pozostałe krajowe instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	gospodarstwa domowe	instytucje niekrajowe działające na rzecz gospodarstw domowych	ogółem (kol. 16+17)	podmioty należące do strefy euro	pozostałe podmioty zagraniczne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
N1 papiery wartościowe (N1.1+N1.2)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N1.1 krótkoterminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N1.2 długoterminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N2 pożyczki (N2.1+N2.2)	150 660,60	150 660,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56 733,90	93 926,70	0,00	0,00	0,00	0,00
N2.1 krótkoterminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N2.2 długoterminowe	150 660,60	150 660,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	56 733,90	93 926,70	0,00	0,00	0,00	0,00
N3 gotówka i depozyty (N3.1+N3.2+N3.3)	7 172 108,33	7 172 108,33	2 000,00	0,00	0,00	2 000,00	0,00	0,00	7 170 108,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N3.1 gotówka	2 000,00	2 000,00	2 000,00	0,00	0,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N3.2 depozyty na żądanie	7 170 108,33	7 170 108,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 170 108,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N3.3 depozyty terminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N4 należności wymagalne (N4.1+N4.2)	6 165 090,89	6 165 090,89	4 300,12	3 892,41	60,00	347,71	0,00	0,00	200,25	0,00	499 146,36	5 660 914,16	530,00	0,00	0,00	0,00
N4.1 z tytułu dostaw towarów i usług	927 056,50	927 056,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	927 056,50	0,00	0,00	0,00	0,00
N4.2 pozostałe	5 238 034,39	5 238 034,39	4 300,12	3 892,41	60,00	347,71	0,00	0,00	200,25	0,00	499 146,36	4 733 857,66	530,00	0,00	0,00	0,00
N5 pozostałe należności (N5.1+N5.2+N5.3)	5 375 672,30	5 375 672,30	648 717,05	41 991,00	603 366,00	4 360,00	0,00	0,00	14 460,00	0,00	2 003 085,41	2 707 585,81	1 124,00	0,00	0,00	0,00
N5.1 z tytułu dostaw towarów i usług	101 099,00	101 099,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	100 499,00	0,00	0,00	0,00	0,00
N5.2 z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społ.	4 715 785,82	4 715 785,82	624 245,05	16 669,00	603 366,00	4 210,00	0,00	0,00	14 460,00	0,00	1 766 515,11	2 309 529,66	1 050,00	0,00	0,00	0,00
N5.3 z tytułu innych niż wymienione powyżej	559 067,48	559 067,48	25 472,00	25 322,00	0,00	150,00	0,00	0,00	14,00	0,00	236 970,30	297 557,15	74,00	0,00	0,00	0,00

Jolanta Krystyna Skuczyńska

3954822

2016-04-20

Jolanta Maria Fierek

Główny Księgowy / Skarbnik

telefon

rok m-c dzień

Kierownik jednostki / Przewodniczący Zarządu

*nie dotyczy sprawozdań zbiorczych sporządzonych przez RIO

B. Należności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji

Wyszczególnienie	kwota należności ogółem (kol. 3+8)	dłużnicy					
		podmioty sektora finansów publicznych (kol. 4+5+6+7)	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	pozostałe podmioty
1	2	3	4	5	6	7	8
B1 należność główna z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B2 odsetki ustawowe od należności głównej z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B3 wartość spłat dokonanych w okresie sprawozdawczym za dłużników z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji (wydatki)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B4 kwota odzyskanych wierzytelności w okresie sprawozdawczym od dłużników z tytułu poręczeń lub gwarancji (dochody)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1) Niepotrzebne skreślić

2) Wypełnić gdy dotyczy

Jolanta Krystyna Skuczyńska

Główny Księgowy / Skarbnik

3954822

telefon

2016-04-20

rok m-c dzień

Jolanta Maria Fierek

Kierownik jednostki / Przewodniczący Zarządu

nie dotyczy sprawozdań zbiorczych sporządzonych przez RIO

BE48E635EB886B6A



BeSTia

Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2016 04 27

Strona 2 z 3

Wyjaśnienia do sprawozdania Rb-N

Pozycja N2 obejmuje należności z tytułu sprzedaży, które rozłożono nabywcy do spłaty w ratach w kwocie 150 660,60 (konto "226")
Pozycja N5.1 obejmuje należności z tytułu udzielonych zaliczek na dostawy i usługi w kwocie 1 200,00 (dotyczy sprawozdania RB-28S)
Pozycja N5.3 obejmuje należności z Urzędu Skarbowego z tytułu podatku VAT w kwocie 25 322,00 ("konto"225")
obejmuje należności długoterminowe w kwocie 100 824,53 (konto "226")
obejmuje należności z tytułu napłaty w odsetkach od kredytu w kwocie 14,03 (dotyczy sprawozdania RB-28S)

Uwagi do części : "Należności oraz wybrane aktywa finansowe"

Symbol	Wyszczególnienie	UwagaJST
N2,2	długoterminowe	Rozłożenie na raty

Jolanta Krystyna Skuczyńska

Główny Księgowy */ Skarbnik

*nie dotyczy sprawozdań zbiorczych sporządzonych przez RIO

3954822

telefon

2016-04-20

rok m-c dzień

Jolanta Maria Fierek

Kierownik jednostki /Przewodniczący Zarządu

BE48E635EB886B6A



Ministerstwo Finansów, ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej
Gmina Czernik
 ul. Kościuszki 27
 89-650 CZERSK

Rb-Z KWARTALNE SPRAWOZDANIE O STANIE ZOBOWIĄZAŃ WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH ORAZ PORĘCZEŃ I GWARANCJI

Adresat:
 Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
 D46830F195542E79

ul. Kościuszki 27 jednostki samorządu terytorialnego

Numer identyfikacyjny REGON
092351274

a) sprawozdanie jednostkowe b) sprawozdanie zbiorcze c) sprawozdanie łączne ¹⁾

wg stanu na koniec I kwartału 2016 roku

Nazwa województwa ²⁾ **pomorskie**

Nazwa powiatu / związku ^{1) 2)} **chojnicki**

Nazwa gminy / związku ^{1) 2)} **CZERSK**

WOJ. ²⁾	POWAT ²⁾	GMINA ²⁾	TYP GM. ²⁾	ZWAŹEK JST ²⁾	TYP ZW. ²⁾	Grupa ²⁾	część budz. ²⁾
22	02	04	3				

Przed wypełnieniem przeczytać instrukcję

A. Zobowiązania według tytułów dłużnych

Wyszczególnienie	kwota zadłużenia ogółem (kol.3+15)	wierzyciele krajowi											wierzyciele zagraniczni			
		ogółem (kol. 4+9+10+11+12+13+14)	sektor finansów publicznych ogółem (kol.5+6+7+8)	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	bank centralny	banki	pozostałe krajowe instytucje finansowe	przedsiębiorstwa niefinansowe	gospodarstwa domowe	instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	ogółem (kol. 16+17)	podmioty należące do strefy euro	pozostałe podmioty zagraniczne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
E ZOBOWIĄZANIA WG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH (E1+E2+E3+E4)	21 500 000,00	21 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E1 papiery wartościowe (E1.1+E1.2)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E1.1 krótkoterminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E1.2 długoterminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E2 kredyty i pożyczki (E2.1+E2.2)	21 500 000,00	21 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E2.1 krótkoterminowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E2.2 długoterminowe	21 500 000,00	21 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E3 otrzymane depozyty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E4 wymagane zobowiązania (E4.1+E4.2)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E4.1 z tytułu dostaw towarów i usług	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E4.2 pozostałe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

1) Niepotrzebne skreślić

2) Wypełnić gdy dotyczy

Jolanta Krystyna Skuczyńska

3954822

2016-04-20

Jolanta Maria Fierek

Główny Księgowy / Skarbnik
 (nie wypełniać sprawozdania zbiorczego i łącznego)

telefon

rok m-c dzień

Kierownik jednostki / Przewodniczący Zarządu

BeSTia

D46830F195542E79

Strona 1 z 3

B. Poręczenia i gwarancje

Wyszczególnienie	kwota zadłużenia ogółem (kol. 3+8)	wyszczególnienie					
		podmioty sektora finansów publicznych (kol. 4+5+6+7)	grupa I	grupa II	grupa III	grupa IV	pozostałe podmioty
1	2	3	4	5	6	7	8
F1 wartość nominalna niewymagalnych (potencjalnych) zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec okresu sprawozdawczego	1 559 323,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 559 323,00
F2 wartość nominalna wymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec okresu sprawozdawczego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
F3 wartość poręczeń i gwarancji udzielonych w okresie sprawozdawczym	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

C. Uzupełniające dane o niektórych zobowiązaniach jednostki samorządu terytorialnego

C1. Kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe na realizację programów, projektów lub zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy

Lp.	Wyszczególnienie	z budżetu państwa ogółem		z innych źródeł ogółem	
		w tym:		w tym:	
1	2	3	4	5	6
1	Ogółem kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe w tym:	0,00	0,00	0,00	0,00
2	na współfinansowanie (udział własny)	X	X	0,00	0,00

C2. Dodatkowe dane uzupełniające

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
1	2	3
1. Wykup papierów wartościowych, spłata kredytów i pożyczek zaciągniętych na spłatę przyjętych zobowiązań SPZOZ w okresie sprawozdawczym	0,00	0,00
2. Przejęte zadłużenie SPZOZ na koniec okresu sprawozdawczego	X	0,00
3. Wykup obligacji nominowanych w walutach obcych wyemitowanych na zagraniczne rynki przed dniem 1 stycznia 2010 r. w okresie sprawozdawczym	0,00	0,00
4. Zobowiązania związku wapińcowego przez jednostkę samorządu terytorialnego w okresie sprawozdawczym	0,00	0,00

D. Dane o krótkoterminowych zobowiązaniach wynikających z umów nienazwanych związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych

Wyszczególnienie	Kwota zobowiązania ogółem
1	2
A. krótkoterminowe zobowiązania przejęte przez instytucje finansowe	0,00
B. krótkoterminowe zobowiązania zrestrukturyzowane	0,00

E. Zobowiązania z tytułu odsetek jednostek posiadających osobowość prawną z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego

Wyszczególnienie	kwota zobowiązań ogółem (kol. 3+4)	odsetki naliczone od zobowiązań niewymagalnych	odsetki naliczone od zobowiązań wymagalnych
1	2	3	4
Wartość odsetek	0,00	0,00	0,00

Jolanta Krystyna Skuczyńska

3954822

2016-04-20

Jolanta Maria Fierek

Główny Księgowy / Skarbnik
nie dotyczy sprawozdań zbiorczych sporządzonych przez RIO

telefon

rok m-c dzień

Kierownik jednostki / Przewodniczący Zarządu

Jolanta Krystyna Skuczyńska

Główny Księgowy / Skarbnik

zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości

3954822

telefon

2016-04-20

rok m-c dzień

Jolanta Maria Fierek

Kierownik jednostki / Przewodniczący Zarządu

BeSTia

D46830F195542E79



Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2016.04.27

Załącznik nr 2
do Zarządzenia Nr 402/16
Burmistrza Czerska
z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Tabela

Informacja o udzielonych umorzeniach niepodatkowych należności budżetowych o których mowa w art.60 w ustawie o finansach publicznych.

Lp.	Niepodatkowe należności budżetowe	Liczba wydanych decyzji umorzeniowych	Łączna wartość umorzenia
	2	3	4
1	Świadczenia rodzinne	2	2 708,00
2	Odsetki od świadczeń rodzinnych	2	490,87
3	Fundusz alimentacyjny – dłużnik FA	1	13 950,00
4	Odsetki od funduszu alimentacyjnego – dłużnik FA	1	7 775,71
	razem		24 924,58



Urząd Miejski
ul. Kościuszki 27
89-650 Czersk

BURMISTRZ CZERSKA

INFORMACJA

dotycząca ochrony przeciwpożarowej i porządku publicznego

Na terenie miasta i gminy Czersk funkcjonuje 13 terenowych jednostek OSP. Są to: OSP Czersk, OSP Łąg, OSP Złe Mięso, OSP Odry, OSP Malachin, OSP Mokre, OSP Gotel, OSP Krzyż, OSP Rytel, OSP Stare Prusy, OSP Wieck, OSP Zapędowo, OSP Będźmierowice

Organem zarządzającym jednostkami OSP na szczeblu gminnym jest Zarząd Miejsko – Gminny Ochotniczych Straży Pożarnych, który liczy 26 członków.

W dniu 11 czerwca 2011 r. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze, na którym został powołany nowy skład Zarządu. W skład Prezydium Zarządu weszli:

Prezes Zarządu	- Zbigniew Bielawski
Wiceprezes	- Edward Mania
Wiceprezes	- Ludwik Czerniejewski
Sekretarz	- Witold Kukowski
Skarbnik	- Zbigniew Stanke
Komendant	- Andrzej Kuchenbecker
Członek Prezydium	- Stanisław Leszczyński

Stan osobowy strażaków zrzeszonych w 13 jednostkach OSP to:

- 454 członków czynnych,
- 34 członków wspierających,
- 34 członków honorowych.

Liczba członków (czynnych, wspierających, honorowych) ogółem 527, w tym 11 kobiet.

Przy 13 jednostkach OSP działa 13 Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych. MDP zrzesza 155 członków (w tym 37 dziewcząt i 118 chłopców).

Przy OSP Czersk działa Orkiestra Strażacka składająca się z 19 osób, a przy OSP Malachin drużyna sportowa piłki nożnej chłopców.

W 13 jednostkach powołano JOT (Jednostka Operacyjno Techniczna) która zrzesza 239 osoby.

Do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego z terenu gminy są włączone dwie jednostki:

- OSP Czersk,
- OSP Rytel.

Ustawowe zadania realizowane przez jednostki wchodzące w skład KSRG to:

- walka z pożarami,
- walka z innymi klęskami żywiołowymi,
- ratownictwo techniczne,
- ratownictwo chemiczne,
- ratownictwo ekologiczne,
- ratownictwo medyczne.

Krajowy System Ratowniczo – Gaśniczy skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej i inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie w drodze umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych, bądź też ich zadania ratownicze mieszczą się w kompetencjach własnych.



Przejrzysta
Gmina

tel. (52) 395 48 10
fax. (52) 395 48 11
urząd_miejski@czersk.pl
www.czersk.pl

GMINA CZERSK
NIP GMINY: 555-19-08-979
REGON GMINY: 092351274

URZĄD MIEJSKI W CZERSKU
NIP URZĘDU: 555-10-04-060
REGON URZĘDU: 000528899



Uchwalone środki jako zryczałtowane wynagrodzenia za udział w akcjach gaśniczych w budżecie gminy za 2015 rok w kwocie 35 tysięcy złotych strażacy przeznaczyli na zakup sprzętu przeciwpożarowego m.in.: węże, prądownice, kombinezon na szerszenie, latarki, mundury, buty strażackie, piła, prostownik. W budżecie na rok 2016 uchwalono środki w wysokości 36 tysięcy zł.

Na bieżące utrzymanie jednostek OSP (energia, woda, gaz, ubezpieczenia, remonty pojazdów, zakup paliwa, doposażenie jednostek w podstawowy sprzęt gaśniczy i inne wydatki związane z utrzymaniem budynków i strażaków) w budżecie gminy na 2016 r. jest przeznaczony 269 tysięcy zł. z czego na dzień 16 maja br. wydano w sumie 63.508,00 zł. Największe wydatki na utrzymanie obiektu poniosły następujące jednostki:

- OSP Czersk – 21.715,00 zł
- OSP Rytel – 5.101,00 zł.

Poziom wyposażenia jednostek OSP działających na terenie miasta i gminy jest dobry z tego względu, że wszystkie jednostki są wyposażone w samochody bojowe.

Jednostka OSP Czersk dysponuje 5 samochodami:

- lekki samochód ratownictwa drogowego marki „IVECO” – rok produkcji 2014,
- średni samochód gaśniczy marki „Mercedes-Benz” – rok produkcji 2007,
- średni samochód gaśniczy marki „IVECO” - rok produkcji 2000,
- ciężki samochód gaśniczy na podwoziu samochodu „JELCZ” - rok produkcji 1992,
- lekki samochód operacyjny marki „FORD TRANSIT”, jako środek komunikacji Zarządu M-G OSP - rok produkcji 1992.

Jednostka OSP Rytel posiada lekki samochód ratownictwa drogowego na podwoziu samochodu „FORD TRANSIT” - rok produkcji 2003 oraz średni samochód gaśniczy na podwoziu samochodu „STAR” - rok produkcji 1986.

Jednostka OSP Krzyż dysponuje ciężkim samochodem gaśniczym na podwoziu samochodu „JELCZ” - rok produkcji 1989.

Jednostka OSP Łąg dysponuje średnim samochodem gaśniczym na podwoziu samochodu „STAR” - rok produkcji 1985.

Jednostka OSP Malachin dysponuje średnim samochodem gaśniczym na podwoziu samochodu „STAR” - rok produkcji 1989.

Jednostka OSP Będźmierowice posiada średni gaśniczy samochód marki „Mercedes-Benz” - rok produkcji 1981.

Jednostka OSP Odry posiada lekki gaśniczy samochód na podwoziu samochodu „LUBLIN” - rok produkcji 1999.

Jednostka OSP Wieck posiada średni samochód gaśniczy na podwoziu samochodu „STEYER” - rok produkcji 1975, oraz lekki samochód gaśniczy na podwoziu samochodu „ŻUK” - rok produkcji 1986.

Jednostka OSP Złe Mięso posiada samochód lekki „VW T4 Transporter” - rok produkcji 1995.

Jednostka OSP Stare Prusy dysponuje lekkim gaśniczym samochodem marki „Ford Transit” - rok produkcji 1998.

Jednostka OSP Zapędowo posiada średni samochód gaśniczy na podwoziu samochodu „STAR” - rok produkcji 1986.

Jednostka OSP Gotelp dysponuje lekkim gaśniczym samochodem marki „Ford Transit” - rok produkcji 1996.

Jednostka OSP Mokre posiada lekki samochód ratownictwa drogowego marki „VW T4 Transporter” - rok produkcji 1993.

Ponadto jednostka OSP Czersk od roku 2010 dysponuje kamerą termowizyjną firmy Bullard. OSP Rytel oraz OSP Czersk dysponują hydraulicznym sprzętem ratowniczym, niezbędnym do prowadzenia działań podczas miejscowych zagrożeń w komunikacji.

Udział jednostek OSP na terenie miasta i gminy Czersk w akcjach ratowniczo – gaśniczych na przełomie lat 2015/2016 przedstawia się następująco, zarejestrowano 426 interwencji, w tym:

- 132 pożary,
- 290 miejscowych zagrożeń (wichury, wypompowania wody, usuwanie powalonych drzew; wypadki; kolizje drogowe),
- 31 fałszywych alarmów.

W zakresie operacyjno – szkoleniowym tut. jednostka OSP Czersk prowadzi bieżące zadania dydaktyczne podnoszące umiejętności i rozszerzające wiedzę strażaków – ratowników.

W ramach tych czynności przeprowadzono m. in.:

- ćwiczenia aplikacyjno – praktyczne w oparciu o Powiatowy Plan Ratowniczy,
- szkolenia doskonalące członków OSP z wybranych zagadnień, tematów taktyki i bhp.

BURMISTRZ

Jolanta Fierek

Prokuratura Rejonowa
w Chojnicach
89-600 Chojnice
ul. Młyńska 30
tel. 52 39-52-860 fax: 52 39-52-880
email: chojnice@slupsk.po.gov.pl

Nr PR RA 030 3.2016

Materiał na sejs 7/2016. Labroski
Przebrać do wiadomości Burmistrza
04.02.2016 Labroski

Chojnice, dnia 02.02.2016.

Numer dziennika:

Numer sprawy: 165419/2016

03 LUT. 2016

Urząd Miejski w Czersku
woj. pomorskie

ER
/gc

**Pan
Przewodniczący
Rady Miasta i Gminy
Czersk**

Uprzejmie przedstawiam informacje o zagrożeniu przestępczością w 2015r. na terenie Miasta i Gminy Czersk

Na terenie Miasta i Gminy Czersk w 2015r. odnotowano 262 przestępstwa, co stanowi znaczny spadek do roku 2014, kiedy to stwierdzono 413 przestępstw. Taka tendencja spadkowa utrzymuje się już od roku 2011, kiedy to odnotowano 574 przestępstwa.

Wykrywalność przestępstw na terenie działania Komisariatu Policji w Czersku wyniosła 77,1% przy 75,8% w roku 2014, co stanowi dość istotną poprawę.

W roku 2015 odnotowano nieznaczny wzrost przestępstw popełnionych przez kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości. W 2015r. takich przestępstw stwierdzono 52 przy 48 przypadkach w roku 2014.

W kategorii najpoważniejszych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu w roku ubiegłym odnotowano dwa usiłowania zabójstwa i jedno zabójstwo, co musi budzić niepokój. We wszystkich przypadkach ustalono i zatrzymano sprawców.

Nadto z poważniejszych przestępstw odnotowano 2 rozboje i wymuszenia rozbójnicze, 7 bójek i pobić, 3 przypadki uszkodzenia ciała. Nie odnotowano natomiast żadnego przestępstwa zgwałcenia.

Jeżeli chodzi o przestępstwa przeciwko mieniu to w 2015r. na terenie Miasta i Gminy Czersk odnotowano 44 przypadków kradzieży mienia (72 w roku 2014), 25 kradzieży z włamaniem (2014r. - 75), 4 kradzieże pojazdów (6 w 2014 roku), 15 przypadków zniszczenia mienia (14 w 2014 roku).

W 2015r. odnotowano również 56 różnego rodzaju przestępstw drogowych, w tym 4 wypadki drogowe.

W 2015r. policjanci z Komisariatu Policji w Czersku odnotowali 10 przypadków przestępstw polegających na posiadaniu środków odurzających lub psychotropowych (27 w roku 2014) oraz 27 przestępstw przeciwko rodzinie (2014r. - 41 przestępstw).

Nadto w 2015r. na terenie Miasta i Gminy Czersk odnotowano 6 przypadków gwałtownych zgonów i 3 przypadki zamachów samobójczych.

Biorąc pod uwagę charakter stwierdzonych przestępstw i ich ilość stwierdzić należy, że zagrożenie przestępczością na terenie Miasta i Gminy Czersk jest średnie i utrzymuje się tendencja spadkowa co u obywateli wzbudza poczucie wzrastającego bezpieczeństwa.

Zwalczanie przestępczości polega generalnie na dążeniu do wykrycia sprawcy każdego przestępstwa, jego szybkie osądzenie oraz pozbawienie go korzyści zyskanych z popełnionego przestępstwa.

r z z l 7

**Prokurator Rejonowy
(Mirosław Orłowski)**



MO/TB

Materiały za sesję RM - maj 2016
31.03.16. *Lobrevork*

BR + B
91

[Signature]
INFORMACJA

**O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO
W POWIECIE CHOJNICKIM
W 2015 ROKU**

Numer dziennika:
Numer sprawy: *4411/P/2016*

30 MAR. 2016

Urząd Miejski w Czersku
.....



Przedstawiony poniżej materiał stanowi szczegółową informację na temat stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu chojnickiego w 2015 roku, opracowaną na podstawie policyjnej statystyki przestępczości.

I. Ogólna charakterystyka przestępczości w powiecie chojnickim

1. Przestępczość pospolita

Jednym z kryteriów umożliwiających ocenę bezpieczeństwa na danym terenie jest liczba przestępstw stwierdzonych.

Jednostka	Przestępstwa stwierdzone		
	2014	2015	Dynamika
Powiat	2038	1436	70,46
KPP Chojnice	1490	1062	71,27
KP Czersk	392	245	62,50
PP Brusy	156	129	82,69

Tabela nr 1: Przestępstwa stwierdzone ogółem dla poszczególnych jednostek powiatu chojnickiego w 2014 i 2015 r.

W 2015 roku na terenie powiatu chojnickiego stwierdzono łącznie **1436** przestępstw, tj. o **602** przestępstw mniej niż w roku 2014.

Na terenie działania KPP Chojnice stwierdzono **1062** przestępstw, na terenie KP Czersk – **245**, a na terenie PP Brusy – **129**. We wszystkich jednostkach odnotowano spadek ilości przestępstw stwierdzonych w stosunku do roku 2014:

- KPP Chojnice – (- 428)
- KP Czersk – (- 147)
- PP Brusy – (- 27)

Dynamika przestępstw stwierdzonych wyniosła **70,46** punktu, natomiast wykrywalność ogólna przestępstw w roku 2015 ukształtowała się na poziomie **67,9%**, co oznacza spadek o **3,1%** punktu w stosunku do roku ubiegłego. Wykrywalność w całym województwie pomorskim w 2015 r. wyniosła **59,3%**

II. Zagrożenie przestępczością w wybranych kategoriach

1. Przestępczość o charakterze kryminalnym

Do podstawowych wskaźników bezpieczeństwa i porządku publicznego należą informacje dotyczące przestępstw kryminalnych.

W 2015 r. w powiecie chojnickim przestępstwa o charakterze kryminalnym stanowiły ponad **70,96%** wszystkich przestępstw stwierdzonych (na **1436** przestępstw ogółem stwierdzono 1019 przestępstw kryminalnych). Najwięcej ujawniono na obszarze działania KPP Chojnice – **780** (2014 r. – **1184**, na terenie KP Czersk – 164 (2014 r. – 289), natomiast na terenie działania PP Brusy – **75** (2014 r. – 104). Z powyższego wynika zatem, że poza KP Czersk, jednostki odnotowały spadek przestępczości w tym zakresie.

Wykrywalność przestępstw kryminalnych w 2015 r. w samej KPP Chojnice wyniosła **60,5%**, w PP Brusy oscylowała na poziomie **48%**, a w KP Czersk ukształtowała się na granicy **71,9%**. Największy wzrost wykrywalności odnotował KP Czersk o **2,9%**. Średnia wykrywalność przestępstw kryminalnych w całym powiecie chojnickim wyniosła ostatecznie **61,5 %**, co dało nam 4 miejsce w województwie pomorskim.

Wykrywalność w 7 wybranych kategoriach przestępstw kryminalnych przedstawiała się następująco:

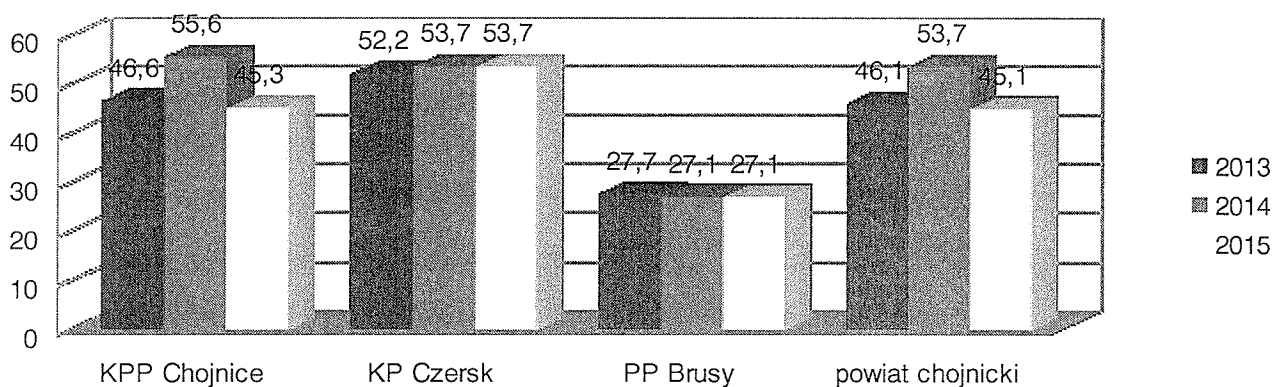
KATEGORIA	2015
kradzież	42,1%
kradzież z włamaniem	35,9%
uszkodzenie mienia	46,7%
kradzież/włamanie do samochodu	13,04%
rozbój	85,7%
bójka/pobicie	92,3%
uszczerbek na zdrowiu	95,8%

Tabela nr 2: Wykrywalność w 7 wybranych kategoriach przestępstw kryminalnych w 2015 r.

Wskaźnik wykrywalności przestępstw pospolitych w 7 wybranych kategoriach w KPP Chojnice od kilku lat utrzymuje się na stałym wysokim poziomie. W 2015 r. wyniósł **45,1** punktu procentowego. Wynik ten plasuje jednostkę na piątym miejscu w garnizonie pomorskim.

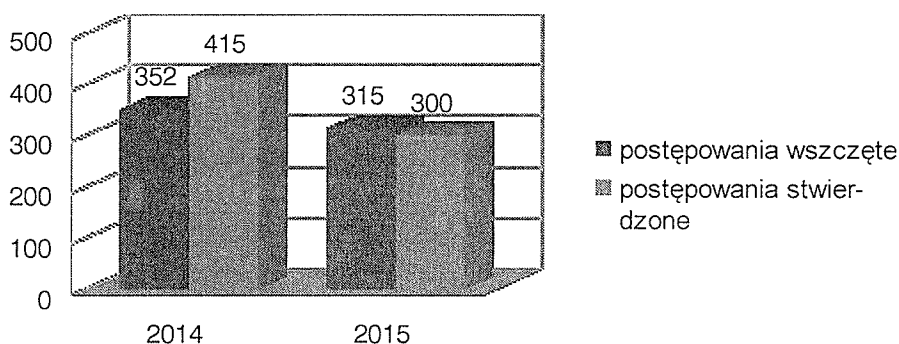
W poszczególnych jednostkach powiatu chojnickiego ukształtował się on na następującym poziomie:

- KPP Chojnice – 45,3%
- KP Czersk – 53,70%
- PP Brusy – 27,10%



Wykres nr 1: Wykrywalność w 7 wybranych kategoriach przestępstw kryminalnych w poszczególnych jednostkach powiatu chojnickiego w 2015 r.

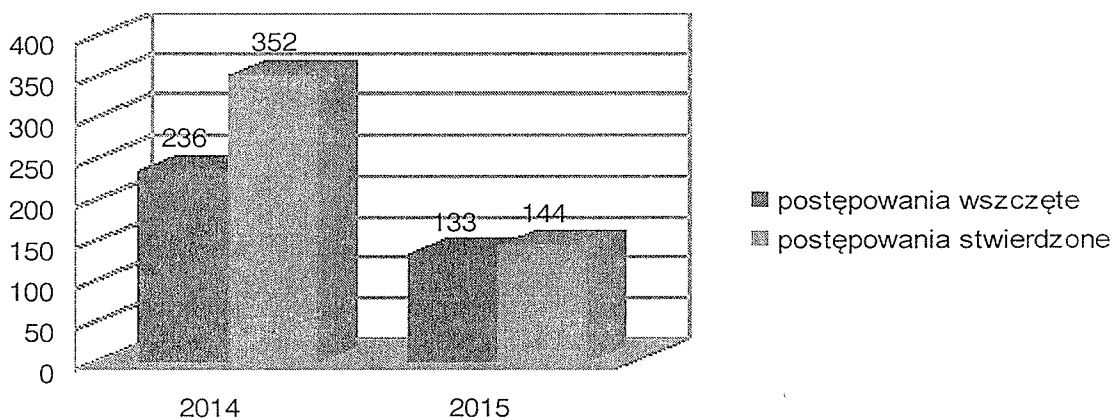
1.1 Kradzież mienia



Wykres nr 2: Dynamika przestępstw w kategorii „kradzież mienia”
 Dynamika postępowań wszczętych – 89,5 %.
 Dynamika przestępstw stwierdzonych – 72,3 %.

W kategorii „kradzież mienia” na terenie powiatu chojnickiego odnotowano 300 przestępstw, z czego w KPP Chojnice – 242 (2014 r. – 331), na terenie KP Czersk – 40 (2014 r. – 67), a w PP Brusy – 18 (2014 r. – 17).

1.2 Kradzież z włamaniem



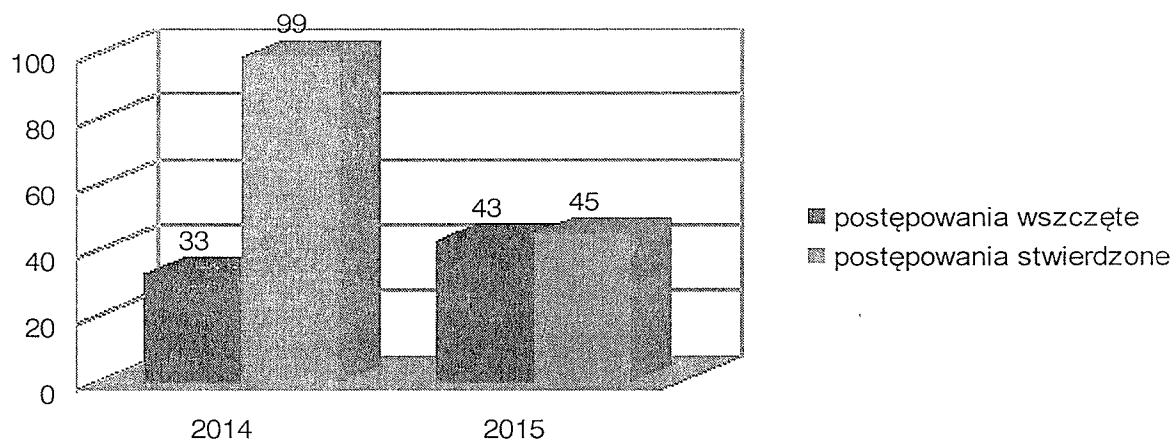
Wykres nr 3: Dynamika przestępstw w kategorii „kradzież z włamaniem”

Dynamika postępowań wszczętych – 56,4 %.

Dynamika przestępstw stwierdzonych – 40,9 %.

W kategorii „kradzież z włamaniem” stwierdzono łącznie **144** przestępstwa. **104** zdarzeń tego typu odnotowano w KPP Chojnice (2014 r. – 244), 25 na terenie KP Czersk (2014 r. – 78) oraz **15** na terenie PP Brusy (2014 r. – 30).

1.3 Kradzież pojazdu



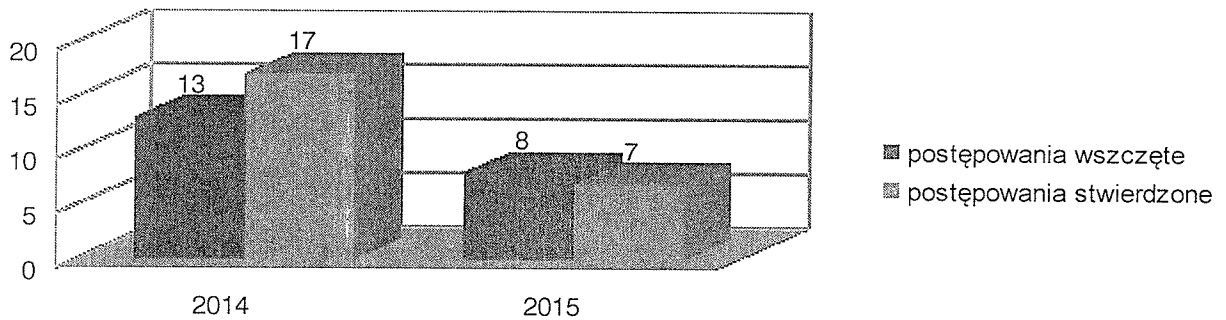
Wykres nr 4: Dynamika przestępstw w kategorii „kradzież i kradzież poprzez włamanie do samochodu”.

Dynamika postępowań wszczętych – 130,3 %.

Dynamika przestępstw stwierdzonych – 45,5 %.

W kategorii „kradzież pojazdu” w 2015 na terenie miasta i gminy Chojnice ujawniono 43 zdarzenia (2014, r. – 96) oraz po 1 zdarzeniu na terenie podległości PP Brusy i na obszarze właściwości KP Czersk (na tym terenie w 2014 r. także odnotowano po 1 kradzieży pojazdów).

1.4 Rozbój



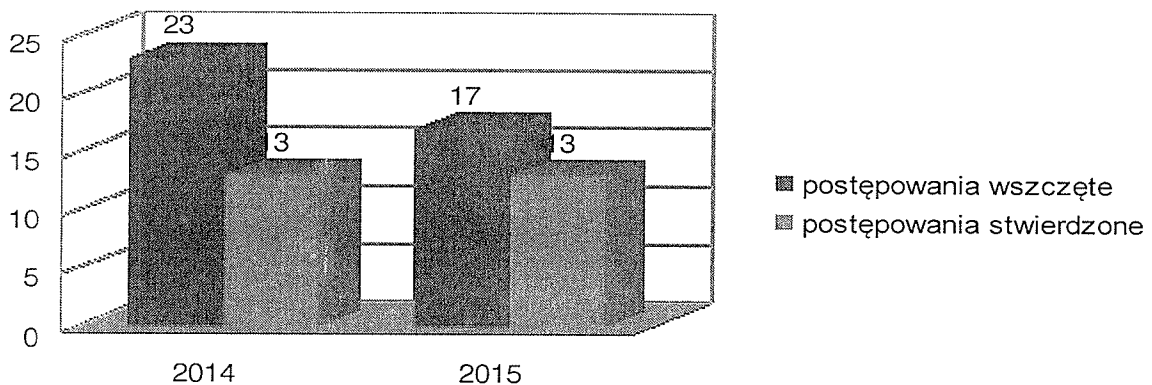
Wykres nr 5: Dynamika przestępstw w kategorii „rozboje”

Dynamika postępowań wszczętych – 61,5%.

Dynamika przestępstw stwierdzonych – 41,2 %.

W 2015 r. w powiecie chojnickim zaistniało 7 przestępstw rozbójniczych. Na terenie KPP Chojnice odnotowano 5 zdarzeń (2014 r. – 12), a na terenie KP Czersk – 2 (2014 r. – 4). W PP Brusy nie odnotowano ani **jednego** zdarzenia tego rodzaju (2014 – 1).

1.5 Bójka i pobicie



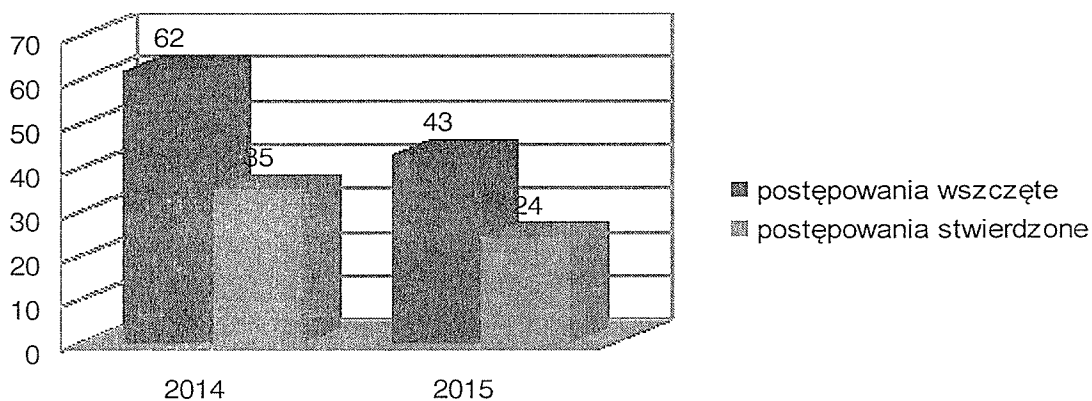
Wykres nr 6: Dynamika przestępstw w kategorii „bójka i pobicie”.

Dynamika postępowań wszczętych – 73,91 %.

Dynamika przestępstw stwierdzonych – 100,00 %.

W kategorii „bójka i pobicie” 6 zdarzeń miało miejsce na terenie KPP Chojnice (2014 r. – 9), 7 na terenie KP Czersk (2014 r. – 3), a na terenie PP Brusy nie odnotowano takiego zdarzenia (2014 r. – 1).

1.6 Uszczerbek na zdrowiu



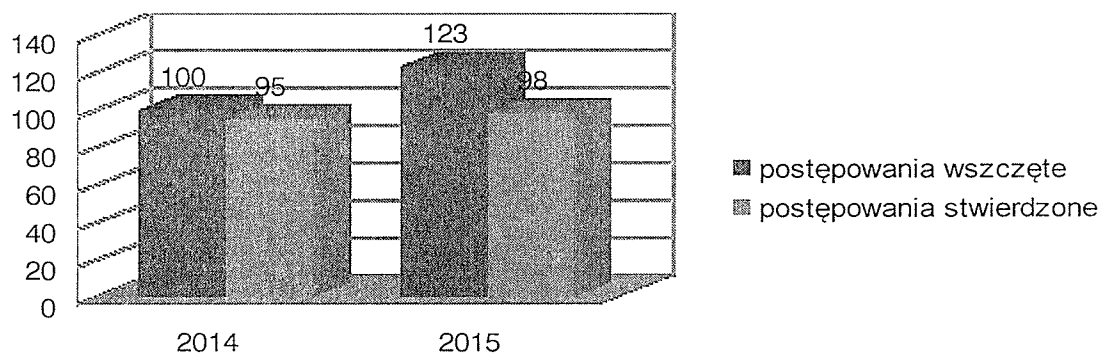
Wykres nr 7: Dynamika przestępstw w kategorii „uszczerbek na zdrowiu”

Dynamika wszczętych postępowań – 69,4 %.

Dynamika przestępstw stwierdzonych – 68,6 %.

W kategorii „uszczerbek na zdrowiu” w całym powiecie chojnickim stwierdzono 24 przestępstwa. W KPP Chojnice odnotowano 16 zdarzeń tego rodzaju (2014 r. – 31), na terenie KP Czersk – 4 (2014 r. – 3), a w PP Brusy stwierdzono 4 takie przestępstwa (2014 r. – 1).

1.7 Uszkodzenie mienia



Wykres nr 8: Dynamika przestępstw w kategorii „uszkodzenie mienia”.

Dynamika postępowań wszczętych – 123,0 %.

Dynamika przestępstw stwierdzonych – 103,2 %.

W kategorii „uszkodzenie mienia” na terenie KPP Chojnice zanotowano 78 zdarzeń (2014 r. – 68), 15 na terenie KP Czersk (2014 r. – 18) i 5 na terenie PP Brusy (2014 r. – 9). Łącznie 98 zdarzeń (w roku 2014 było ich 95).

2. Przestępczość o charakterze gospodarczym

W zakresie przestępczości gospodarczej w 2014 roku wszczęto 247 postępowań, stwierdzono 128 przestępstw, z czego wykryto 50%.

Jednostka	2014	2015
KPP Chojnice	129	100
KP Czersk	37	19
PP Brusy	13	9
Łącznie:	179	128

Tabela nr 3: Ilość stwierdzonych przestępstw gospodarczych w latach 2014-2015

W 2014 roku stwierdzono 2 przypadki przestępstw korupcyjnych, a w roku 2015 ilość ta ograniczyła się tylko do 1 zdarzenia, które wystąpiły na obszarze właściwości KPP Chojnice. W przypadku tej grupy przestępstw wykrywalność wyniosła 50%.

3. Przestępczość narkotykowa

Przestępczość narkotykowa to zagadnienie, które kumuluje także inne przestępstwa, dlatego tak istotne jest jej eliminowanie i działania prewencyjne.

	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wykrywalność
2014	111	110	99,1 %
2015	78	78	100%
Dynamika	70,27%	70,91%	-----

Tabela nr 4: Przestępstwa narkotykowe w powiecie chojnickim w 2014 i 2015 r.

W roku 2015 KPP w Chojnicach wszczęła 50 postępowań z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (2014 r. – 45), w ramach których stwierdzono 78 przestępstw (2014 r. – 111).

Dynamika wszczętych postępowań w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej osiągnęła poziom 111,1%.

Problem narkomanii w sposób szczególny dotyka nieletnich. W 2015 r. stwierdzono 26 przypadków przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii popełnionych przez 4 nieletnich sprawców.

6. Osoby poszukiwane

Na terenie działania KPP w Chojnicach na początku 2015 roku za pośrednictwem listu gończego poszukiwano 72 osoby. Pod koniec roku listem gończym poszukiwano 75 osób.

POSZUKIWANI	01.01.2015 R.	31.12.2015R.
List gończy	72	75

Tabela nr 5: Osoby poszukiwane w 2015 r. na terenie powiatu chojnickiego

III. Przestępczość nieletnich

Chojnicka Policja w sposób szczególny obejmuje rozpoznaniem osoby nieletnie popełniające czyny karalne lub przejawiające demoralizację.

Rodzaj przestępstwa	KPP Chojnice		KP Czersk		PP Brusy		Powiat łącznie	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Łącznie	57	13	8	7	0	1	65	21
Kryminalne	57	13	8	7	0	1	65	21
Kradzież	9	3	1	0	0	0	10	3
Kradzież samochodu	0	0	0	0	0	0	0	0
Kradzież z włamaniem	4	0	0	1	0	0	4	1
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	0	0	0	0	0	0	0	0
Uszczerbek na zdrowiu	4	2	1	1	0	1	5	4
Bójka i pobicie	0	1	1	1	0	0	1	2
Uszkodzenia mienia	4	3	1	1	0	0	5	4
Przeciwko ustawie o zapobieganiu narkomanii	26	2	0	0	1	0	26	3

Tabela nr 6: Struktura przestępczości nieletnich w roku 2015 w rozbiciu na jednostki organizacyjne KPP w Chojnicach, w porównaniu do roku 2014.

W roku 2015 ogółem stwierdzono **21** czynów karalnych popełnionych przez nieletnich, w roku 2014 było ich 65. W **13** przypadkach przestępstwa te popełniono na obszarze właściwości KPP Chojnice, a w 7 – na terenie miasta i gminy Czersk.

IV. Przemoc w rodzinie

Jedną z najważniejszych patologii życia społecznego, z którą walczą nie tylko policjanci, jest przemoc w rodzinie.

W roku 2015 łącznie wypełniono **214** formularzy „Niebieska Karta” (2014 - 148), z czego **181** wszczyła procedurę, a **33** formularzy wypełniono w związku z odnotowaniem kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury.

	2014	2015
Ilość interwencji w sprawach przemocy w rodzinie	148	214
Ilość sprawców przemocy	148	215
w tym: mężczyźni	139	203
kobiety	9	8
nieletni	0	4
Ilość ofiar przemocy	170	236
w tym: mężczyźni	19	22
kobiety	129	197
małoletni	22	17
Ilość sprawców pod wpływem alkoholu	109	142
Ilość sprawców umieszczonych do wytrzeźwienia	57	71

Tabela nr 7: Przemoc w rodzinie na terenie powiatu chojnickiego w 2014 i 2015 r.

W porównaniu do roku 2014 nastąpił wzrost liczby sprawców przemocy domowej – w roku 2015 ujawniono ich 215, przy liczbie tych sprawców w 2014 r. na poziomie **148**. **142** sprawców stosowało przemoc będąc pod wpływem alkoholu.

W wyniku wszczęcia procedury „Niebieska Karta” ujawniono **236** osób pokrzywdzonych, w tym **197** kobiet, 22 mężczyzn i **17** małoletnich. Ze statystyk wynika, że stosowana przemoc ma najczęściej charakter fizyczny (w 197 przypadkach) i psychiczny (w 158 przypadkach).

Koordinator działań KPP Chojnice w ramach procedury „Niebieskie Karty” na bieżąco współpracuje z kierownictwem Ośrodka Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach oraz Miejskiego i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach tej współpracy policjanci m.in. udzielają informacji ofiarom przemocy w rodzinie w zakresie możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy psychologów oraz terapeutów w w/w ośrodkach oraz uczestniczenia w grupach wsparcia. Funkcjonariusze KPP Chojnice czynnie wspierają także inicjatywę prowadzenia hostelu dla ofiar przemocy w Chojnicach, upowszechniając informację o jego istnieniu oraz biorąc udział w organizowaniu działań związanych z umieszczaniem ofiar przemocy w tej placówce.

Dodatkowo policjanci dzielnicowi uczestniczą w spotkaniach grup roboczych Zespołów Interdyscyplinarnych działających w poszczególnych gminach, gdzie wspólnie z innymi podmiotami zajmują się problematyką dotyczącą przemocy w rodzinie.

V. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

W 2015 roku stan bezpieczeństwa na drogach powiatu przedstawiał się w następujący sposób:

	2014 r.	2015 r.	Dynamika
Liczba wypadków	104	87	83,65

Tabela nr 8: Liczba zaistniałych wypadków drogowych na terenie powiatu chojnickiego.

	2014	2015	Dynamika
Liczba wypadków	104	87	83,65
Liczba zabitych	12	4	33,33
Liczba rannych	155	113	72,9

Tabela nr 9: Ofiary zdarzeń drogowych w latach 2014-2015.

W roku 2015 na terenie powiatu chojnickiego zaistniało **87** wypadków drogowych, tj. o **17 mniej** niż w roku ubiegłym. Trzy wypadki miały skutek śmiertelny – zginęło w nich **4** osób. W 2015 r. **113** osób zostało rannych – o 42 osoby mniej niż w roku 2014.

Do głównych przyczyn wypadków drogowych w roku 2015 należały:

- niedostosowanie prędkości do warunków na drodze – 19 przypadków,

- nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu – 22 przypadki,
- nieudzielenie pierwszeństwa pieszym - 14 przypadków,
- z winy pieszych – 3 przypadki,
- niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami – 5 przypadków,
- nieprawidłowe wyprzedzanie – 4 przypadki,
- nieprawidłowe omijanie, wymijanie – 1 przypadek,
- inne przyczyny – 19 przypadków.

	2014	2015
178a § 1 KK	119	104
178a § 2 KK	-	-
87 § 1 KW	49	48
87 § 1a KW	16	43
87 § 2 KW	6	6
Ogółem	190	201

Tabela nr 10: Nietrzeźwi kierujący ogółem ujawnieni przez policjantów ruchu drogowego w latach 2013-2014.

W 2014 r. policjanci ruchu drogowego wyeliminowali z dróg ogółem **201** nietrzeźwych kierujących oraz poddali badaniu na zawartość alkoholu **14193** kierowców.

Liczba przeprowadzonych badań			
2014	2015	+/-	%
15756	14193	-1563	-9,9%

Tabela nr 11: Liczba kierujących poddanych badaniu na zawartość alkoholu przez policjantów ruchu drogowego w okresie 12 miesięcy 2014 i 2015 r.

Skutecznym narzędziem w walce z „piratami drogowymi”, umożliwiającym pomiar prędkości jest wideorejestrator.

KPP CHOJNICE	OGÓŁEM UJAWNIONYCH WYKROCZEŃ	LICZBA MKK	ŁĄCZNY EFEKTYWNY CZAS PRACY URZĄDZENIA	PRZEJECHANO KM
OPEL INSIGNIA	1.682	1.608	1.742,5 godzin	36.694

Tabela nr 12: Wykorzystanie wideorejestratora na terenie powiatu chojnickiego w 2015 r.

VI. Wykroczenia i postępowania mandatowe

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach ujawniono **18.488** wykroczeń. W porównaniu do roku ubiegłego odnotowano spadek o 1408 wykroczenia (2014 r. ujawniono 19.896). W przypadku **11.764** wykroczeń nałożono mandaty karne, w **1.321** przypadkach skierowano wnioski do sądu o ukaranie, zastosowano także 4.043 pouczenia jako środek oddziaływania wychowawczego.

Najczęściej popełniane wykroczenia w 2015 r. to:

WYKROCZENIE PRZECIWKO:	2014 ROK	2015 ROK
Bezpieczeństwu i porządkowi na drogach	14.641	13.548
Urządzeniom użytku publicznego	330	293
Porządkowi i spokojowi publicznemu	633	657
Obyczajności publicznej	502	563
Bezpieczeństwu osób i mienia	120	151
Mieniu	1.439	1.201
Wychowaniu w trzeźwości	1.409	1.127

Tabela nr 13: Najczęściej popełniane wykroczenia na terenie powiatu chojnickiego w 2014 i 2015 r.

Największą ilość mandatów nałożono na sprawców wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym – 7.668, z ustawy o wychowaniu w trzeźwości – **859**, mieniu – **395**, obyczajności publicznej – **349** oraz spokojowi publicznemu – 268.

W ramach działań w zakresie przeciwdziałania zjawisku alkoholizmu nałożono **859** mandatów karne z art. 43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Skierowano w tym zakresie również **57** wniosków o ukaranie do sądu oraz zastosowano **201** pouczeń.

	2014 rok	2015 rok
WYKROCZENIA Z USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŻWOŚCI		
Ogółem	1409	1127
Liczba mandatów karnych	883	859
Liczba wniosków o ukaranie	95	57
Liczba pouczeń	422	201

Tabela nr 15: Ilość ujawnionych wykroczeń przeciwko wychowaniu w trzeźwości w latach 2014 i 2015 r.

VII. Bezpieczeństwo imprez masowych

Kategoria	2014 r.	2015 r.
ilość imprez masowych	45	47
mecze piłki nożnej	16	16
<i>w tym imprez zwykłych</i>	14	14
<i>w tym imprez podwyższonego ryzyka</i>	2	2
artystyczno – rozrywkowe	15	15
inne imprezy – sportowe	13	16
Ilość policjantów zaangażowanych do zabezpieczenia imprez ogółem	1468	1461
Ilość policjantów zaangażowanych do zabezpieczenia meczy piłkarskich	1201	1137

Tabela nr 16: Ilość policjantów zaangażowanych do przeprowadzenia zabezpieczenia imprez masowych w 2014 r. i 2015 r.

W 2015 r. KPP Chojnice zabezpieczyła ogółem 47 imprez masowych, w tym 16 meczy piłki nożnej, 15 imprez artystyczno - rozrywkowych oraz 16 imprez innego rodzaju. Do ich zabezpieczenia skierowano łącznie 1.461 policjantów KPP w Chojnicach. Z uwagi na większe zaangażowanie w realizację zabezpieczeń imprez ze strony Oddziałów

Prewencji Policji w Gdańsku liczba ta było nieco mniejsza od ilości skierowanych policjantów do zabezpieczenia tych imprez w roku 2014.

Wysokie zaabsorbowanie pracą policjantów przy zabezpieczeniu imprez masowych – przede wszystkim imprez sportowych, w tym meczy piłkarskich związane było z dalszym udziałem Klubu Sportowego MKS „Chojniczanka” w I lidze rozgrywek piłkarskich. Do ich zabezpieczenia wykorzystano ogółem **1137** policjantów. Ponadto wykonano 47 patroli samochodowych zabezpieczających przejazdy uczestników (2014 r. – 39), w których zaangażowanych było **334** policjantów. Znaczny wzrost ilości zrealizowanych patroli podyktowany był koniecznością zabezpieczenia przejazdów kibiców MKS Chojniczanka na mecze wyjazdowe, jak również przejazdów kibiców innych drużyn piłkarskich przez teren powiatu chojnickiego

	2014 r.	2015 r.
ilość wykonanych patroli zabezpieczających	39	47
liczba policjantów	295	334
Liczba przejechanych km	10 026	12 716

Tabela nr 17: Ilość policjantów zaangażowanych do zabezpieczenia tras przejazdu kibiców w 2014 r. i 2015 r.

Realizacja zadań związanych z zabezpieczaniem sportowych imprez masowych na terenie powiatu cały czas stanowi dla jednostki duże wyzwanie i wymaga sprawnej koordynacji wszystkich służb.

VIII. Bezpieczeństwo na terenach wodnych i przywodnych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego na śródlądowych akwenach wodnych i terenach przywodnych w okresie letnim na podstawie Decyzji Komendanta Powiatowej Policji w Chojnicach powołano „Nieetatowego Ogniwo Wodne” z siedzibą w Rewirze Dzielnicowych w Charzykowach na okres od 29 czerwca 2015 r. do 6 września 2015 r.. Zadaniem tego Ogniwa było objęcie nadzorem prewencyjnym obszarów wodnych i przywodnych na terenie gm. Chojnice. Do pełnienia służby w tym Ogniwie zostało oddelegowanych: 2 funkcjonariuszy Referatu Patrolowo – Interwencyjnego KPP Chojnice (posiadający uprawnienia ratowników wodnych), 1 f-sz Referatu Ruchu Drogowego KPP Chojnice (posiadający uprawnienia stermotorzysty), 1 funkcjonariusz Rewiru Dzielnicowych w Chojnicach (posiadający uprawnienia stermotorzysty) oraz 2 f-szy OPP Gdańsk (od 1 lipca 2015 r. do 31 sierpnia 2015 r.). Wzorem lat ubiegłych prowadzona była

współpraca z Chojnickim Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowymi, co przekładało się na wspólne patrole ratowników WOPR-u i policjantów na największych zbiornikach tj. Jeziorze Charzykowskim i Karsińskim.

W ramach patroli realizowanych przez policjantów Nieetatowego Ognia Wodnego została objęta nadzorem żegluga po jeziorach, a także miejsca dużych kąpielisk, gdzie wypoczywają miejscowi mieszkańcy i turyści. Patrole policyjne na terenach przywodnych dyslokowane były w miejsca, gdzie powstają tzw. dzikie kąpieliska. Miejsca te zostały wcześniej zidentyfikowane przez właściwych miejscowo dzielnicowych.

Do realizacji zadań policjanci wykorzystywali posiadane środki transportowe, w tym dwie łodzie patrolowe:

- a) Parker 800 (rok produkcji 2009 r) z silnikiem spalinowym o mocy 200 KM,
- b) łódź motorowa typ 432, model SL (rok produkcji 1996 r.) z silnikiem spalinowej o mocy ok 54 KM.

Łącznie w okresie lipiec – sierpień Policjanci Nieetatowego Ognia Wodnego wykonali 52 patrole na wodzie. Wykonali także 2 wspólne patrole z Państwową Strażą Rybacką oraz 8 z Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Niewielka liczba wspólnych patroli z WOPR wynika z ograniczeń budżetowych z jakimi borykają się samorządy, co skutkuje niewielką liczbą ratowników w sezonie wakacyjnym (są oni wykorzystywani głównie do nadzorowania kąpielisk).

Podczas realizacji w/w zadań policjanci:

- wylegitymowali 562 osoby;
- przeprowadzili łącznie 385 interwencji,
- ujawnili wykroczeń:
 - a) porządkowych – 13,
 - b) w zakresie ruchu drogowego – 126,
 - c) w zakresie ustawy o wychowaniu w trzeźwości – 14,
 - d) z ustawy o rybołówstwie śródlądowym i ochronie przyrody – 28,
 - e) innych – 57.

Przedmiotowe czyny zabronione zakończono poprzez zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego (169 przypadków), przeprowadzeniem postępowania mandatowego – 64 (przypadki) oraz sporządzono 5 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Chojnicach.

W okresie sezonu letniego policjanci Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach aktywnie uczestniczyli w zabezpieczeniu miejsc, gdzie odbywały się imprezy plenerowe, koncerty i festyny gromadzące dużą liczbę turystów i okolicznych mieszkańców, dążąc do zapobieżenia i ograniczenia możliwości dokonywania w tym czasie przestępstw i wykroczeń. Dzielnicowi przed sezonem oraz w jego trakcie dokonywali sprawdzeń kąpielisk, ośrodków wczasowych i portów jachtowych, na bieżąco ujawniając nieprawidłowości i niedociągnięcia w powyższych miejscach, przyczyniając się do poprawy bezpieczeństwa osób wypoczywających nad jeziorami. W okresie letnim na terenie powiatu chojnickiego odnotowano jedno utonięcie tj. w dniu 7 lipca 2015 r. na Jeziorze Blewicz (gmina Brusy) w wyniku czynności poszukiwawczych na zbiorniku wodnym odnaleziono zwłoki czterdziestoletniego mężczyzny. W porównaniu do poprzedniego roku odnotowano spadek liczby utonięć - w 2014 r. odnotowano dwa utonięcia osób.

PODSUMOWANIE

W 2015 r. Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach realizowała zadania uwzględniając podstawowe zagrożenia na podległym terenie i uzyskała dobre wyniki oraz efekty w zwalczaniu przestępczości. Analiza danych na temat zagrożenia przestępczością na terenie powiatu chojnickiego wskazuje, że liczba przestępstw stwierdzonych spadła o 602 w porównaniu do roku 2014 przy jednoczesnym niewielkim spadku wskaźnika wykrywalności ogólnej (-3,1%)

Wskaźnik wykrywalności przestępstw pospolitych w 7 wybranych kategoriach w KPP Chojnice od kilku lat utrzymuje się na stałym wysokim poziomie. W 2015 r. wyniósł **45,1** punktu procentowego. Wynik ten plasuje jednostkę na piątym miejscu w garnizonie pomorskim.

Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu chojnickiego jest priorytetowym zadaniem KPP Chojnice. W roku bieżącym czeka nas wzmożona praca ukierunkowana na utrzymanie pozytywnych trendów w pionach: kryminalnym, prewencyjnym i logistycznym. W dalszym ciągu konieczna jest intensyfikacja działań z zakresu prewencji kryminalnej, skierowana na ograniczenie przestępstw pospolitych.

Stale i systematyczne ograniczanie liczby przestępstw, wzrost wykrywalności oraz zaangażowanie policjantów w zwalczaniu patologii społecznych z pewnością pozytywnie wpływają na poczucie bezpieczeństwa w powiecie chojnickim.

W roku 2015 otrzymaliśmy znaczące wsparcie samorządów przede wszystkim mające swój wyraz w współfinansowaniu zakupu pojazdów służbowych. Pozyskaliśmy w ten sposób 5 nowych pojazdów – 2 w Brusach (finansowane przez samorząd bruski), 1 w Czersku (finansowanych przez gminę Czersk) oraz 2 w Chojnicach (finansowane przez samorząd chojnicki oraz samorząd powiatowy). W tym roku liczyć będziemy także na wsparcie lokalnych władz, które odgrywają dużą rolę w poprawie bezpieczeństwa na terenie powiatu chojnickiego i aktywnie angażują się w różnego rodzaju inicjatywy prowadzone przez Policję oraz udzielają pomocy w działaniach na rzecz poprawy porządku publicznego.

*Analizę opracował Zespół Przewidywalny KPP Chojnice.
Chojnice, marzec 2016*

Komendant Powiatowy Policji
w Chojnicach
insp. Krzysztof Pastka

Czersk, dnia 05.05.2016 r.

Egz. Nr ... 1

Numer dziennika: 6583/P/20

Numer sprawy:

06 MAJ, 2016

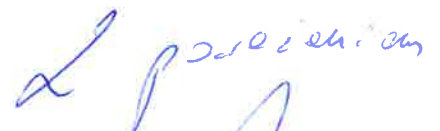
Sz. P.

Burmistrz **Urząd Miejski w Czersku**
Miasta Czersk woj. pomorskie

W odpowiedzi na pismo L.dz. WG.55440.7.2016, w załączeniu przesyłam opracowanie dot. informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku na terenie miasta i gminy Czersk.

Załącznik 1 na 11 str. + płyta CD:

- opracowanie dot. informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku na terenie miasta i gminy Czersk wraz z płytą CD.


KOMENDANT
Komisariatu Policji w Czersku
kom. Sebastian Pastucha

Wykonano w 2 egz.:

Egz. nr 1 – adresat

Egz. nr 2 – a/a

SP



**KOMISARIAT POLICJI
W CZERSKU**

***INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU
NA TERENIE MIASTA I GMINY CZERSK
ZA ROK 2015***

CZERSK MAJ 2016

**INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU
NA TERENIE MIASTA I GMINY CZERSK
ZA ROK 2015**

Jednym z kryteriów umożliwiających ocenę bezpieczeństwa na danym terenie jest liczba przestępstw stwierdzonych.

Jednostka	Wszczęcia			Wykrywalność			
	2014	2015	Zmiana	2013	2014	2015	Dynamika (2014-2015)
KPP Chojnice	1476	1336	- 140	69,4%	70,5%	66,3%	-4,3%
KP Czersk	401	299	- 102	70,5%	74,6%	75,4%	+0,8%
Powiat	2073	1813	- 260	69,3%	71,0%	67,9%	-3,1%

Przestępstwa wszczęte ogółem dla poszczególnych jednostek powiatu chojnickiego w 2014 i 2015 r.

Jak wynika z przedstawionej tabeli na terenie gminy Czersk odnotowano spadek liczby przestępstw z **401 w roku 2014** do liczby **299 w roku 2015**, co stanowi spadek o **25,4 %**.

Sukcesywnie od 2013 r. wzrasta również wykrywalność przestępstw, która w 2015 r. wyniosła **75,4%**.

Na terenie działania KP Czersk w 2015 r. ujawniono ogółem **192** przestępstw o charakterze kryminalnym, co stanowi spadek w stosunku do roku 2014 r., kiedy to odnotowano **294** takich przestępstw – spadek o **34,7 %**. Wykrywalność przestępstw w tej kategorii również sukcesywnie wzrasta i tak w 2013 r. wynosiła – 63,3%, w 2014 r. wynosiła – 69,0%, **natomiast w 2015 r. osiągnęła poziom 71,9%**.

PRZESTĘPCZOŚĆ W WYBRANYCH KATEGORIACH PRZESTĘPSTW

Poniżej przedstawiono zestawienie ilości przestępstw wszczętych i stwierdzonych w siedmiu najbardziej uciążliwych dla społeczeństwa kategoriach przestępstw tzw. 17x7 tj.: kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież aut, rozbój, bójka i pobicie, uszkodzenie mienia, uszkodzenie ciała.

Dynamika wszczęć w 7 podstawowych kategoriach łącznie:

Jednostka / rok	2014	2015	Zmiana
KPP Chojnice	565	488	- 77
KP Czersk	143	93	- 50
Powiat chojnicki	785	637	- 148

Dynamika wszczęć w poszczególnych kategoriach:

Jednostka	Kradzież			włamanie			Kradzież aut			Rozbój			Bójka i pobicie			Uszkodzenie mienia			Uszkodzenie ciała		
	2014	2015	Dyn.	2014	2015	Dyn.	2014	2015	Dyn.	2014	2015	Dyn.	2014	2015	Dyn.	2014	2015	Dyn.	2014	2015	Dyn.
KPP Chojnice	261	243	93,1	156	100	64,1	31	41	132,3	10	7	70	17	9	52,9	74	99	133,8	48	31	64,6
KP Czersk	69	45	65,2	46	20	43,5	2	1	50	2	1	50	5	8	160	16	15	93,7	5	5	100
Powiat chojnicki	352	315	89,5	236	133	56,4	33	43	130,3	13	8	61,5	23	17	73,9	100	123	123	62	43	69,3

- dynamika wszczęć w 7 podstawowych kategoriach na terenie KP Czersk wyniosła 65%, porównując dane z lat 2014-2015, nastąpił znaczny spadek zdarzeń w kategoriach kradzież i kradzież z włamaniem, wzrosła liczba zdarzeń w kategorii bójka i pobicie, wykrywalność przestępstw we wskazanych kategoriach wyniosła **53,7%**.

BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

	WYPADKI				ZABICI		RANNI	
	2014	2015	+/-	%	2014	2015	2014	2015
Czersk	5	7			1	0	7	9
(+gmina)	12	3			1	0	22	5

W 2015 r na terenie działania Komisariatu Policji w Czersku **nie odnotowano** wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym, zmniejszyła się również liczba wypadków i osób rannych.

Odnotowano 121 kolizji co stanowi około 30 % wszystkich ujawnionych kolizji na terenie powiatu chojnickiego. Najwięcej zdarzeń odnotowano w miejscowości: Czersk – 66 (ul. Starogardzka – 13, Chojnicka – 9, Dworcowa – 8), Rytel – 11, Łąg – 10.

Do głównych przyczyn zdarzeń drogowych na terenie powiatu chojnickiego należą:

- niedostosowanie prędkości do warunków ruchu;
- nieprzestrzeżenie pierwszeństwa przejazdu;
- nieprawidłowe wyprzedzanie;
- nieprawidłowe wymijanie;
- nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych;

- nieprawidłowe skręcanie;
- nieprawidłowe cofanie;
- nie ustąpienie pierwszeństwa pieszemu;
- jazda po niewłaściwej stronie drogi;
- wjazd przy czerwonym świetle;
- nie zachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami;
- gwałtowne hamowanie;
- zmęczenie, zaśnięcie;

Dodatkowo w 2015 r. funkcjonariusze KP Czersk ujawnili:

- **51 kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości (przestępstwo);**
- 26 kierujących pojazdami w stanie po użyciu alkoholu (wykroczenie);
- 14 kierujących rowerami (łącznie w stanie po użyciu i w stanie nietrzeźwości);
- 9 kierujących, którzy załamali orzeczonego zakaz sądowy kierowania pojazdami.

ZAGROŻENIE WYKROCZENIAMI

ZESTAWIENIE SZCZEGÓŁOWE z podziałem na poszczególne kategorie zdarzeń

<i>Kategoria/rok</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>+/-</i>
<i>Kradzież mienia art. 119 kw</i>	168	214	+46
<i>Uszkodzenie mienia 124 kw</i>	26	32	+6
<i>Zakłócenie porządku art. 51 kw</i>	31	52	+21
OGÓLEM	225	298	+73

Jak wynika z powyższego zestawienia nastąpił wzrost popełnionych wykroczeń w kategorii kradzież i uszkodzenie mienia oraz zakłócenia ładu i porządku publicznego. Wskazany wzrost w kategorii kradzież mienia oraz zakłócenia porządku wynika w znacznym stopniu ze zwiększonej aktywności służby prewencyjnej, która to podczas dokonywanego patrolu ujawniła poszczególne wykroczenia jeszcze przed zgłoszeniem pokrzywdzonego, co we wcześniejszych latach, przy nie zgłoszeniu zdarzeń przez pokrzywdzonych nie było odnotowane w prowadzonej statystyce. W przypadku kradzieży mienia art. 119 kw w 2015 ujawniono bezpośrednio 52 takie przypadki które zakończyły się bezpośrednio po odzyskaniu skradzionego mienia postępowaniem mandatowym. W przypadku zakłócenia porządku art 51 kw w 2015 takich przypadków odnotowano 13.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I Z NIELETNIMI

W 2015 r. policjanci KP Czersk w ramach służby patrolowo - interwencyjnej w godzinach wieczorowo nocnych głównie w dni weekendowe zwracali szczególną uwagę na nieletnich przebywających poza miejscem zamieszkania wobec których istniało realne zagrożenie demoralizacją oraz nieletnich mogących popełniać czyny karalne. W 2015r. dokonano kilku kontroli lokali gastronomicznych w godzinach nocnych celem przeciwdziałaniu przestępstwom i wykroczeniom z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W wyniku tych kontroli skierowano wystąpienia do rodziców celem zainteresowania się sprawą, oraz skierowano kilka spraw do Sądu Rodzinnego wobec nieletnich zagrożonych demoralizacją. Poza drobnymi incydentami w trakcie prowadzonych działań nie ujawniono poważniejszych naruszeń ładu i porządku publicznego przez nieletnich.

Ponadto funkcjonariusze KP Czersk aktywnie prowadzą działania profilaktyczne w placówkach oświatowych oraz wobec zorganizowanych grup młodzieży. W 2015 r. przeprowadzili szereg spotkań, pogadanek i prelekcji dotyczących m.in. problematyki uzależnień w tym od tzw. dopalaczy, zagrożeń związanych z korzystaniem z sieci Internet oraz przedstawiali kwestie związane z odpowiedzialnością prawo-karną nieletnich.

PRZEMOC DOMOWA

W roku 2015 odnotowano wzrost z 36 do 59 przeprowadzonych ogółem interwencji, w trakcie których ustalono zaistnienie przemocy domowej. W 59 przypadkach sporządzono „Niebieską kartę”, która została przekazana dzielnicowemu do dalszej realizacji tj.: rozpoznania sytuacji, powiadomienia instytucji pomocowych, udzielenia każdej innej pomocy ofierze przemocy. W większości przypadków sprawcą przemocy domowej był mężczyzna, najczęściej będący w stanie nietrzeźwości, który stosował przemoc fizyczną wobec członków rodziny. W kilku przypadkach zaistniała konieczność zatrzymania sprawców przemocy w Izbie Zatrzymań KPP Chojnice.

DZIAŁANIE SŁUŻB PREWENCJNYCH

Jednym z istotnych elementów mających wpływ na zapobieganie dokonywaniu przestępstw i wykroczeń oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa obywateli jest obecność umundurowanych funkcjonariuszy pełniących służbę patrolową. W 2015 r. funkcjonariusze KP Czersk zrealizowali **2266 służb, przy 2110 służbach w 2014r, co stanowi ponad 8% wzrost liczby bezwzględnej policjantów skierowanych do służby patrolowej i obchodowej.**

W 2015 r. nastąpił wzrost liczby sprawców przestępstw zatrzymanych na gorącym uczynku w porównaniu do roku 2014, przez funkcjonariuszy komórek prewencyjnych, wartości te wyniosły odpowiednio: **74 w 2015 r. i 59 w 2014 r.**

SYTUACJA KADROWA KP CZERSK

W Komisariacie Policji w Czersku jest 35 etatów w tym 31 etaty stanowią funkcjonariusze i 4 etaty pracownicy cywilni. Z końcem 2015 r. zmieniła się struktura Komisariatu, co związane było z reorganizacją struktury Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach, tj. zlikwidowany został Zespół Ruchu Drogowego, funkcjonariusze z tego zespołu w większości trafili do Zespołu Patrolowo-interwencyjnego. Jakkolwiek zadania związane bezpośrednio z ruchem drogowym przejął Wydział Ruchu Drogowego, funkcjonujący w strukturze KPP Chojnice, to kwestie związane z zapewnieniem bezpieczeństwa użytkowników dróg są nadal w aktywnym zainteresowaniu funkcjonariuszy KP Czersk.

PODUSMOWANIE

1. Stan bezpieczeństwa na terenie miasta i gminy Czersk należy ocenić jako zadowalający. W 2015 roku odnotowano znaczny spadek liczby postępowań wszczętych dotyczących przestępstw z **401 w roku 2014** do liczby **299 w roku 2015**, co stanowi spadek o **25,4 %**. Sukcesywnie od 2013 r. wzrasta również wykrywalność przestępstw, która w **2015 r. wyniosła 75,4%**. W analizowanym okresie nastąpił spadek zdarzeń w kategoriach kradzież i kradzież z włamaniem, wzrosła liczba zdarzeń w kategorii bójka i pobicie, w której to kategorii wykrywalność wyniosła 100%.
2. W zakresie zagrożenia wykroczeniami w 2015 r. odnotowano wzrost liczby zdarzeń, co po części wynika ze zwiększonej aktywności służb patrolowo-interwencyjnych. Problematyka ta jest na bieżąco analizowana i podjęte zostały działania związane z ograniczeniem tego zjawiska.
3. W zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w całym 2015 roku, nie odnotowano zdarzeń drogowych, których skutkiem byłaby śmierć któregoś z uczestników. Działania podejmowane w 2016 roku wspólnie z KPP Chojnice, mają na celu utrzymanie tej pozytywnej tendencji i dalsze ograniczanie zdarzeń dot. ruchu drogowego. W dalszym ciągu jednym głównych priorytetów będzie eliminowanie z ruchu nietrzeźwych kierujących.



4. Jednym z poważniejszych problemów w pracy Komisariatu Policji w Czersku jest niesatysfakcjonujący stan sprzętu transportowego. W związku z tym, iż radiowozy znajdujące się w dyspozycji Komisariatu są w znacznym stopniu wyeksploatowane, pilną potrzebą jest uzupełnienie taboru. W tym miejscu chciałbym wyrazić swoje podziękowanie za wykazaną w tym zakresie inicjatywę i deklarację przekazania środków na współfinansowanie zakupu kolejnych radiowozów w 2016 roku. Jednocześnie uwzględniając wcześniejsze ustalenia i deklaracje Pani Burmistrz proszę o rozważenie możliwości współfinansowania etatów dzielnicowych w latach kolejnych.

Wyk. w 2-ch egz.

Egz. nr 1 – Urząd Miasta w Czersku;

Egz. nr 2 – a/a

6565/P/2016

Chojnice, dnia 04 maja 2016r.

PR-II.076.01.2016.MW

Numer sprawy: *Łopweln*

*wg
qc*

06 MAJ 2016

Urząd Miejski w Czersku

woj. pomorskie

Urząd Miejski w Czersku
ul. Kościuszki 27
89-650 Czersk

W związku z pismem WG.5540.8.2016 z dnia 25 kwietnia 2016r. dotyczącego informacji na temat czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych przeprowadzonych na terenie miasta i gminy Czersk, Komenda Powiatowa Państwowej straży Pożarnej w Chojnach informuje, iż realizując zadania w zakresie przestrzegania w/w przepisów w 2015 roku przeprowadziła na terenie miasta i gminy Czersk ogółem 16 kontroli.

Ogółem na terenie miasta i gminy Czersk objęto kontrolami:

1. Obiekty użyteczności publicznej, w tym:
 - szkoły – 2,
 - przedszkola – 1,
 - obiekty widowiskowo-sportowe – 4.
2. Budynki administracyjno - biurowe, w tym:
 - handlowo-usługowe – 2.
3. Obiekty produkcyjne i magazynowe, w tym:
 - budynki produkcyjne – 5.
4. Lasy – 2.

Na przeprowadzonych 16 czynności kontrolno-rozpoznawczych, w 2 obiektach stwierdzono naruszenia przepisów o ochronie przeciwpożarowej.

W trakcie czynności stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- znaków bezpieczeństwa – 1,
- długości lub szerokości dróg ewakuacyjnych – 1,
- zaopatrzenia w wodę – 1,
- zaznajomienia z przepisami przeciwpożarowymi – 1,
- aktualizacji instrukcji bezpieczeństwa pożarowego – 1.

KOMENDANT POWIATOWY
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
w Chojnicach
bryg. Jacek Knuth



BR.0007.35.2016

PROJEKT

UCHWAŁA NR XX/184/16 RADY MIEJSKIEJ W CZERSKU

z dnia 31 maja 2016 r.

w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będące w zakresie zadań własnych gminy-usługi, zasiłki celowe, zasiłki okresowe, pomoc rzeczową i zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie się

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t. j. - Dz. U. z 2016 r., poz. 446), art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. - Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.)

Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1.

W przypadku przyznania pod warunkiem zwrotu świadczeń w formie pomocy rzeczowej, zasiłków okresowych, celowych i na ekonomiczne usamodzielnianie się, osoby określone w art. 96 ust.1 ustawy o pomocy społecznej, których dochód przekracza kryterium dochodowe określone w art.8 ust.1 wymienionej ustawy, zwracają w całości lub w części wydatki na zasadach określonych w przepisach niniejszej uchwały.

§ 2.

Wysokość wydatków podlegających zwrotowi oraz sposób ich zwrotu określa się w drodze decyzji administracyjnej, którą wydaje Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czersku lub inny pracownik, działający z upoważnienia Burmistrza Czerska.

§ 3.

Zasady zwrotu wydatków za udzielone świadczenia, o których mowa w §1 niniejszej uchwały określa poniższa tabela:

Dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie w stosunku do kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej	Wysokość zwrotu wydatków za udzielone świadczenia
Powyżej 100% do 150%	Bezzwrotnie
Powyżej 150% do 250%	50%
Powyżej 250%	100%

§ 4.

Zwrot wydatków na świadczenia, o których mowa w §1 niniejszej uchwały następuje jednorazowo lub w ratach miesięcznych nie przekraczających 12 miesięcy.

§ 5.

Zwrot wydatków następuje nie wcześniej niż po miesiącu od daty w której decyzja o której mowa w § 2 stała się ostateczna.

§ 6.

Zwrot wydatków następuje przelewem bankowym na konto Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czersku.

§ 7.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli żądanie zwrotu wydatków w części lub w całości stanowiłoby nadmierne obciążenie dla osoby zobowiązanej lub niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zobowiązanej można odstąpić od żądania takiego zwrotu, w szczególności ze względu na:

- 1) konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, ośrodka wsparcia, placówce leczniczo – rehabilitacyjnej;
- 2) długotrwałą lub ciężką chorobę w rodzinie;
- 3) bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej lub wielodzietnej;
- 4) ochronę macierzyństwa;
- 5) powstałe straty w wyniku zdarzeń losowych lub klęski żywiołowej.

§ 8.

Decyzję o zwolnieniu, częściowym zwolnieniu lub odmowie zwolnienia ze zwrotu wydaje Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czersku lub inny pracownik, działając z upoważnienia Burmistrza Czerska.

§ 9.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czerska.

§ 10.

Traci moc Uchwała nr XXII/247/04 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 30 września 2004 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej należących do zadań własnych gminy.

§ 11.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia.

Wnoszący:

Burmistrz Czerska

/-/ Jolanta Fierek

Przewodniczący Rady
Grzegorz Kobierowski

Uzasadnienie

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Kryterium to od dnia 1 października 2015 r. stanowią kwoty: 634,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 514,00 zł na osobę w rodzinie (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej – Dz. U. z 2015 r. poz.1058).

Zgodnie z art. 96 ust.2 ustawy o pomocy społecznej wydatki na usługi, pomoc rzeczową, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznawane pod warunkiem zwrotu podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego.

Na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej rada gminy określa w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będących w zakresie zadań własnych.

Obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na:

1. osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej;
2. spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej – z masy spadkowej;
3. małżonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej – jedynie w przypadku , gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej.

Uchwała nr XXII/247/04 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 30 września 2004 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej należących do zadań własnych gminy określała jedynie wysokość zwrotu, bez ustalenia jego precyzyjnych zasad.

Wobec powyższego podjęcie stosownej uchwały jest uzasadnione.

Wnoszącym projekt uchwały jest Burmistrz Czerska.



BR.0007.36.2016

PROJEKT

UCHWAŁA NR XX/185/16 RADY MIEJSKIEJ W CZERSKU

z dnia 31 maja 2016 r.

w sprawie wykazu kąpielisk na terenie Gminy Czersk na rok 2016

Na podstawie art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t. j. - Dz. U. z 2015 r., poz. 469 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. – Dz. U. z 2016 r., poz. 446)

Rada Miejska uchwała, co następuje:

§ 1.

Na rok 2016 ustala się następujący wykaz kąpielisk na terenie Gminy Czersk:

1. kąpielisko w miejscowości Ostrowite z jednym odcinkiem plaży strzeżonej o długości 38,4 m (współrzędne geograficzne granic kąpieliska w formacie dziesiętnym: X=654966,43; Y=436389,62).

§ 2.

Ustala się sezon kąpieliskowy na terenie Gminy Czersk w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2016 r.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czerska.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wnoszący:

Burmistrz Czerska

/-/ Jolanta Fierek

Przewodniczący Rady
Grzegorz Kobierowski



Uzasadnienie

Dyrektor Administracji Zasobów Komunalnych, wystąpił z wnioskiem z dnia 31 grudnia 2015 r. o wpisanie kąpieliska w miejscowości Ostrowite, z jednym odcinkiem strzeżonym o długości 38,4 m do rejestru kąpielisk na rok 2016 na terenie Gminy Czersk.

Zgodnie z wnioskiem Dyrektora Administracji Zasobów Komunalnych, sezon kąpielowy ma trwać w okresie od 01 lipca do 31 sierpnia 2016 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, Burmistrz Czerska przygotowała projekt uchwały w sprawie wykazu kąpielisk na rok 2016 na terenie Gminy Czersk.

Projekt uchwały został podany do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Czersku, w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Czersk i na stronie www.czersk.pl na okres 21 dni. Projekt uchwały wraz z wnioskiem organizatora kąpielisk został przekazany do zaopiniowania właściwym: dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej, wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu. Do projektu nie wniesiono uwag.

Mając powyższe na uwadze podjęcie niniejszej uchwały uważa się za konieczne i uzasadnione.

Wnoszącym projekt uchwały jest Burmistrz Czerska.



BR.0007.37.2016

PROJEKT

UCHWAŁA NR XX/186/16 RADY MIEJSKIEJ W CZERSKU

z dnia 31 maja 2016 r.

w sprawie aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. - Dz. U. z 2016 r., poz. 446) oraz założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjętego przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 r.

Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Dokonać aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020 przyjętego Uchwałą Nr XVII/173/16 Rady Miejskiej w Czersku w dniu 22 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020 zgodnie z załącznikiem do niniejszej uchwały.

2. Przyjąć do realizacji zaktualizowany Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czerska.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wnoszący:

Burmistrz Czerska

/-/ Jolanta Fierek

Przewodniczący Rady
Grzegorz Kobierowski




Uzasadnienie

W związku ze zmianami treści Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020 nastąpiła konieczność jego aktualizacji oraz przyjęcia do realizacji. Treść i zakres Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wynika ze szczegółowych zaleceń dotyczących struktury planu gospodarki niskoemisyjnej opracowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Niniejszy Plan gospodarki niskoemisyjnej będzie niezbędnym dokumentem, umożliwiającym ubieganie się o przyznanie środków pomocowych z budżetu Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020.

Mając powyższe na uwadze podjęcie niniejszej uchwały uważa się za uzasadnione.

Wnosząc projekt uchwały jest Burmistrz Czerska.

			Numer rejestru 15003
Temat:	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014 – 2020		
Nazwa i adres	Gmina Czersk ul. Kościuszki 27 89-650 Czersk		
Nazwa i adres jednostki autorskiej			
	Pomorska Grupa Konsultingowa S.A. ul. Gdańska 76 85-021 Bydgoszcz		
Imię i nazwisko			
mgr Romuald Meyer <small>Prokurent – Dyrektor Zarządzający</small>			
inż. Stanisław Kryszewski <small>Biegły Wojewody Kujawsko – Pomorskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko nr 0030-kierownik zespołu</small>			
mgr inż. Daniel Chlebowski <small>Projektant z zakresu ochrony środowiska</small>			
mgr.inż. Waldemar Woźniak <small>Projektant ds. ochrony środowiska</small>			
BYDGOSZCZ MAJ 2016 R.			

Słowniczek pojęć i skrótów

Pojęcie/skrót	Znaczenie
Analiza SWOT	<p>SWOT – jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Np. w naukach ekonomicznych jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska danej organizacji, (np. przedsiębiorstwa), analizy danego projektu, rozwiązania biznesowego itp.</p> <p>Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):</p> <ul style="list-style-type: none"> - S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu, - W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu, - O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany, - T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.
B(a)P	Benzo(a)piren – przedstawiciel wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)
Biogazownia	<p>Instalacja służąca do celowej produkcji biogazu z biomasy roślinnej, odchodów zwierzęcych, organicznych odpadów (np. z przemysłu spożywczego, odpadów poubojowych lub biologicznego osadu ze ścieków. Wyróżniamy trzy rodzaje biogazowni w zależności od rodzaju materii organicznej, jaka jest używana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - biogazownia na składowisku odpadów, - biogazownia przy oczyszczalni ścieków, - biogazownia rolnicza
CO ₂	Dwutlenek węgla – najważniejszy gaz cieplarniany
CO _{2e} , CO _{2eq}	<p>Wskaźnikiem mierzącym obciążenie atmosfery jest ślad węglowy będący całkowitą sumą emisji gazów cieplarnianych wywołanych bezpośrednio lub pośrednio przez daną osobę, organizację, wydarzenie, region lub produkt. Ślad węglowy obejmuje emisje sześciu gazów cieplarnianych wymienionych w protokole z Kioto: dwutlenku węgla (CO₂), metanu (CH₄), podtlenku azotu (N₂O) oraz gazy fluorowane: fluorowęglowodory (HFC), perfluorowęglowodory (PFC) oraz sześćfluorek siarki (SF₆).</p> <p>Miarą śladu węglowego jest tCO_{2eq} – tona ekwiwalentu dwutlenku węgla. Różne gazy cieplarniane w niejednakowym stopniu przyczyniają się do globalnego ocieplenia, zaś ekwiwalent dwutlenku węgla pozwala porównywać emisje różnych gazów na wspólnej skali. Każdy z gazów cieplarnianych jest przeliczany na CO_{2eq} poprzez pomnożenie jego emisji przez współczynnik określający potencjał tworzenia efektu cieplarnianego (ang. global warming potential (GWP)). Wskaźnik ten został wprowadzony w celu ilościowej oceny wpływu poszczególnych gazów na efekt cieplarniany (zdolności pochłaniania promieniowania podczerwonego), odniesiony do dwutlenku węgla (GWP=1) w przyjętym horyzoncie czasowym (zazwyczaj 100 lat). GWP100 dla metanu wynosi 25 co oznacza, że tona (Mg) metanu odpowiada 25 tonom CO_{2eq}, a jedna tona podtlenku azotu prawie 300 tonom CO_{2eq} (GWP100=298).</p>
Emisja substancji do powietrza	- wprowadzanie w sposób zorganizowany (poprzez emitory) lub niezorganizowany (z dróg, z hałd, składowisk, w wyniku pożarów lasów) substancji gazowych lub pyłowych do powietrza na skutek działalności człowieka lub ze źródeł naturalnych
Fotowoltaika (PV)	Słoneczna energia elektryczna, która stanowi jedno z najbardziej przyjaznych środowisku źródeł energii. Ponieważ promienie słoneczne są powszechnie dostępne i możliwa jest ich bezpośrednia konwersja na energię elektryczną stanowi realną alternatywą dla paliw kopalnych.
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Kolektory słoneczne	Urządzenia, które konwertują energię słoneczną na ciepło. Najczęściej są montowane w budynkach mieszkalnych i wykorzystywane do ogrzewania wody.
kWh	-jednostka pracy, energii oraz ciepła, 1 kWh odpowiada ilości energii, jaką zużywa przez

	godzinę urządzenie o mocy 1000 watów, czyli jednego kilowata (kW). To jednostka wielokrotna jednostki energii - watosekundy (czyli dżula) w układzie SI
LED	- obecnie najbardziej energooszczędnym źródłem światła – z ang. Light Emitting Diode.
LPG	- mieszanina propanu i butanu. Używany jako gaz, ale przechowywany w pojemnikach pod ciśnieniem jest cieczą. Należy do najbardziej wszechstronnych źródeł energii z ang. Liquefied Petroleum Gas.
Mg	Mega gram
MW	Mega watt
MWh	Mega wato godzina - 1 MWh = 1 000 kWh.
OZE, oze, odnawialne źródła energii	Źródła energii, których używanie nie powoduje ich długotrwałego deficytu. Zaliczają się do nich m.in.: wiatr, promienie słoneczne, pływy i fale morskie
Panele fotowoltaiczne, ogniwa fotowoltaiczne, PV	Instalacje często mylone z kolektorami słonecznymi. Podczas, gdy kolektory słoneczne przekształcają energię słoneczną w ciepło, panele fotowoltaiczne przekształcają energię słoneczną w elektryczną. Mogą zostać zintegrowane z budynkami np. ich fasadą czy dachem. Umieszczone na dachu wyglądają bardzo podobnie do kolektorów, jednak zwykle jest ich więcej.
PGN, Plan	Plan gospodarki niskoemisyjnej
Pompa ciepła	Urządzenie, dzięki któremu możliwy jest przepływ ciepła z obszaru chłodniejszego (grunt, woda, powietrze) do obszaru o wyższej temperaturze, jak np. wnętrze budynku. Wykorzystując ciepło zmagazynowane w gruncie, wodzie lub powietrzu, pozwala uniknąć spalania paliw kopalnych.
PONE	Program Ograniczania Niskiej Emisji, polegający na wymianie starych kotłów, pieców węglowych na nowoczesne kotły węglowe, retortowe, gazowe, ogrzewanie elektryczne, zastosowanie alternatywnych źródeł energii lub podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej
PM	Pył drobny, z ang. Particulate Matter
SEAP	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii z ang. Sustainable Energy Action Plan
SOOS	Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Spis zawartości

1. WSTĘP	13
1.1 PODSTAWA PRAWNA I FORMALNA OPRACOWANIA	14
1.2 CEL OPRACOWANIA.....	14
1.3 POLITYKA MIĘDZYNARODOWA I KRAJOWA WOBEC NISKIEJ EMISJI	15
1.3.1 Poziom międzynarodowy, w tym Unii Europejskiej – ogólny zarys	15
1.3.2 Zgodność zapisów „Planu” z głównymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym	16
*przekazany do opinii oraz konsultacji społecznych, stan sierpień 2015	16
1.4 ORGANIZACJA I FINANSOWANIE	20
1.4.1 Struktura organizacyjna niezbędna do wdrażania „Planu”	22
1.4.2 Niezbędne zasoby ludzkie	22
1.4.3 Niezbędne zasoby finansowe	22
1.5 ZAKRES OPRACOWANIA	23
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO „PLANEM” I UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE, Z JAKOŚCIĄ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	25
2.1 IDENTYFIKACJA OBSZARU	25
2.2 POŁOŻENIE	25
2.3 POWIERZCHNIA OBSZARU OBJĘTEGO „PLANEM”.....	26
2.4 LUDNOŚĆ.....	26
2.5 UWARUNKOWANIA KLIMATYCZNE.....	27
3. OBECNY STAN JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE GMINY	29
4. CHARAKTERYSTYKA NOŚNIKÓW ENERGETYCZNYCH ZUŻYWANYCH NA TERENIE GMINY CZERSK	30
4.1 SYSTEM CIEPŁOWNICZY.....	30
4.1.1 Charakterystyka systemu ciepłowniczego	30
4.1.2 Produkcja, zużycie i odbiorcy ciepła	31
4.2 SYSTEM GAZOWNICZY	32
4.2.1 Charakterystyka systemu gazowniczego	32
4.2.2 Zużycie i odbiorcy gazu	34
4.2.3 Plany rozwojowe dostawców gazu na terenie gminy	35
4.3 SYSTEM ENERGETYCZNY	36
4.3.1 Charakterystyka systemu energetycznego	36
4.3.2 Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej	36
4.3.3 Plany rozwojowe sieci elektroenergetycznej.....	37
4.3.4 Oświetlenie ulic	37
4.4 WYKORZYSTANIE TECHNOLOGII KOGENERACJI.....	38
4.5 TRANSPORT NA TERENIE GMINY	38
4.6 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII – STAN OBECNY	40
4.7 MIKROINSTALACJE	42
4.8 ZASTOSOWANIE KOGENERACJI.....	44
5. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH GMINY CZERSK	45
6. WYNIKI INWENTARYZACJI EMISJI DWUTLENKU WĘGLA DO ATMOSFERY Z TERENU GMINY CZERSK.....	46

6.1	ETAPY OKREŚLANIA WIELKOŚCI EMISJI CO ₂	46
6.2	METODOLOGIA INWENTARYZACJI ŹRÓDEŁ EMISJI CO ₂	47
6.2.1	<i>Podstawowe założenia przyjęte w „Planie”</i>	47
6.2.2	<i>Sposób zbierania danych</i>	48
6.2.3	<i>Uzasadnienie wyboru roku bazowego</i>	50
6.2.4	<i>Ogólne zasady opracowania bazy danych</i>	50
6.2.5	<i>Wykaz źródeł danych uwzględnione w inwentaryzacji bazowej</i>	51
6.2.6	<i>Wskaźniki emisji</i>	51
6.2.7	<i>Unikanie podwójnego liczenia emisji</i>	52
6.2.8	<i>Współpraca z interesariuszami</i>	52
7	WYNIKI OBLICZEŃ	56
7.1	EMISJA ZWIĄZANA Z DZIAŁALNOŚCIĄ SAMORZĄDOWĄ.....	56
7.1.1	<i>Budynki</i>	58
7.1.2	<i>Pojazdy</i>	58
7.1.3	<i>Oświetlenie publiczne</i>	58
7.1.4	<i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>	58
7.1.5	<i>Gospodarka odpadami</i>	58
7.2	EMISJA Z DZIAŁALNOŚCI SPOŁECZEŃSTWA.....	59
7.2.1	<i>Mieszkalnictwo</i>	61
7.2.2	<i>Handel, usługi i przemysł</i>	62
7.2.3	<i>Transport</i>	62
7.2.4	<i>Gospodarka odpadami</i>	62
7.3	EMISJA OGÓLEM Z TERENU GMINY CZERSK	62
7.4	ZUŻYCIE ENERGII NA TERENIE GMINY CZERSK.....	63
8	PLAN DZIAŁAŃ NA RZECZ OGRANICZENIA NISKIEJ EMISJI	65
8.1	OKREŚLENIE CELU STRATEGICZNEGO NA ROK 2020	65
8.2	PROGNOZY NA ROK 2020	65
8.3	STRATEGIA DŁUGOTERMINOWA DO ROKU 2020	66
8.4	CELE SZCZEGÓŁOWE „PLANU” DO ROKU 2020.....	67
8.6	CZYNNIKI POTENCJALNIE ODDZIAŁUJĄCE NA REALIZACJĘ „PLANU” – ANALIZA SWOT	68
9	OGÓLNA ANALIZA EKONOMICZNA I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	70
9.1	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	70
9.2	OSZCZĘDNOŚCI EKSPLOATACYJNE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI „PLANU”	71
9.3	ŚRODKI FINANSOWE NA MONITORING I OCENĘ.....	71
9.4	EFEKT SPODZIEWANY W ROKU 2020.....	72
9.5	HARMONOGRAM DZIAŁAŃ – WDROŻENIE PRZEDSIĘWZIĘĆ.....	73
9.6	WYKAZ DZIAŁAŃ/ZADAŃ I ŚRODKI ZAPLANOWANE NA CAŁY OKRES OBJĘTY PLANEM.....	80
9.7	LOKALNY ZASIĘG DZIAŁAŃ.....	80
9.8	GEOGRAFICZNY ZASIĘG DZIAŁAŃ	80
9.9	NISKOEMISYJNY CHARAKTER DZIAŁAŃ.....	80
10	OCENA REALIZACJI I ZARZĄDZANIE „PLANEM”	82
10.1	MONITORING I WSKAŹNIKI	82
10.2	PROCEDURA WERYFIKACJI WDRAŻANIA „PLANU”	83
10.3	EFEKT EKOLOGICZNY I EKONOMICZNY WDROŻENIA „PLANU”	90
10.4	GŁÓWNE FUNKCJE ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ.....	91
11	WSPÓŁPRACA WŁADZ GMINY CZERSK Z SĄSIEDNIMI GMINAMI	92

12 ODNIESIENIE SIĘ DO UWARUNKOWAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 49 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIENIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	92
13 NOTY INFORMACYJNE O OSOBACH SPORZĄDZAJĄCYCH DOKUMENT	95
14 WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	96
15 SPIS TABEL ZAMIESZCZONYCH W OPRACOWANIU.....	97

Spis załączników

1. Przykładowe Krajowe Programy Priorytetowe finansowane ze środków NFOŚiGW, w ramach Programu: Ochrona atmosfery
2. Oszczędności eksploatacyjne wynikające z podejmowanych działań na rzecz redukcji emisji i energii
3. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Streszczenie

Plan gospodarki niskoemisyjnej (PGN) to strategiczny dokument dla gminy, mający wpływ na lokalną gospodarkę ekologiczną i energetyczną. PGN zawiera informacje o ilości wprowadzanych do powietrza pyłów i gazów cieplarnianych na terenie gminy, podając jednocześnie propozycje konkretnych i efektywnych działań ograniczających te ilości.

Potrzeba sporządzenia i realizacji PGN wynika ze zobowiązań, określonych w ratyfikowanym przez Polskę Protokole z Kioto oraz w pakiecie klimatyczno-energetycznym, przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku.

Działania określone w PGN są zgodne z polityką naszego kraju w przedmiocie sprawy i wynikają z Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Czersk pomoże w spełnieniu obowiązków nałożonych na jednostki sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.). Posiadanie Planu będzie podstawą do uzyskania dotacji m.in. na cele termomodernizacyjne z budżetu Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020.

Celem niniejszego opracowania jest analiza zakresu możliwych do realizacji przedsięwzięć, których wcielenie w życie skutkować będzie zmianą struktury używanych nośników energetycznych oraz zmniejszeniem zużycia energii, czego konsekwencją ma być stopniowe obniżanie emisji gazów cieplarnianych (wyrażonej, jako tCO₂ tona dwutlenku węgla) na terenie gminy Czersk. Cel ten wpisuje się w bieżącą polityką energetyczną i ekologiczną gminy Czerski jest wynikiem dotychczasowych działań i zobowiązań władz samorządowych.

Opracowanie i realizacja zadań określonych w Planie gospodarki niskoemisyjnej pozwala na osiągnięcie celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % w stosunku do poziomu z roku 2006 (przyjętego jako rok bazowy),
- zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł do 20 % w ogólnym zużyciu energii (w przypadku Polski 15 %),
- redukcję zużycia energii pierwotnej o 20 % w stosunku do prognoz na 2020 rok, czyli podniesienie efektywności energetycznej.

Gmina Czersk jest gminą miejsko - wiejską. Położona jest w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie chojnickim i graniczy z następującymi gminami: Brusy, Chojnice, Tuchola, Śliwice, Osieczna, Czarna Woda, Stara Kiszewa, Karsin, Kaliska. Przez teren gminy przepływają rzeki: Czerska Struga i Niechwaszcz oraz większe Brda i Wielki Kanał Brdy, rzeka Wda i jej kanał. Powierzchnia terenu gminy wynosi ogółem 380 km², w tym: obszary wiejskie - 370 km², miasto - 10 km². Lasy i grunty leśne zajmują w gminie 23 882 ha (ok. 63% obszaru gminy), z czego w mieście - 100 ha (ok. 10% obszaru miasta).

Stan jakości powietrza na terenie gminy Czersk kształtowany jest głównie przez:

- indywidualne źródła ciepła wykorzystujące wysokoemisyjne paliwa, takie jak węgiel kamienny i koks, tzw. emisja niska
- komunikację samochodową,
- kotłownie znajdujące się w zakładach produkcyjnych na terenie miasta i gminy,

Gmina Czersk nie ma opracowanego odrębnego „Programu ochrony powietrza”.

System ciepłowniczy

Na terenie Czerska istnieje centralny system ciepłowniczy w którym znajdują się dwie główne kotłownie na ul. Generała Maczka należącej do BIOPAL Sp. z o.o. w Chojnicach oraz przy ul. Przytorowej. Natomiast ogrzewanie budynków usytuowanych na obszarach wiejskich gminy oraz w części miasta nieobsługiwanej przez centralny

system ciepłowniczy, odbywa się za pomocą indywidualnych kotłowni spalających najczęściej węgiel i drewno, a w mniejszym stopniu olej opałowy oraz gaz ziemny. Kotłownie lokalne obsługują natomiast budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej.

System gazowniczy

Na terenie Czerska rozprawadzenie gazu ziemnego do odbiorców odbywa się poprzez: system sieci gazowych średniego ciśnienia, przeznaczonych głównie do zasilania odbiorców o zapotrzebowaniu powyżej 70 Nm³/h oraz w pewnym zakresie małych odbiorców (w tym odbiorców domowych) zlokalizowanych bezpośrednio przy gazociągach średniego ciśnienia; stacje redukcyjno-pomiarowe drugiego stopnia (SR-II^o) redukujące gaz do niskiego ciśnienia; systemy sieci niskiego ciśnienia, zaopatrujące w gaz odbiorców o zapotrzebowaniu do 70 Nm³/h. Mieszkańcy Czerska mają dostęp do gazu ziemnego dostarczanego siecią gazową, której długość zwiększa się z każdym rokiem. Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta wynika z coraz większego zainteresowania mieszkańców gazem, jako źródłem energii cieplnej. Dlatego też z każdym rokiem zwiększa się nie tylko długość sieci gazowej, ale i liczba odbiorców gazu.

Obecnie gaz przewodowy nie jest dostępny dla mieszkańców wiejskich obszarów gminy. W latach 2006-2010 długość sieci przesyłowej na terenie miasta i gminy nie uległa zmianie, natomiast długość sieci rozdzielczej wzrosła w tym okresie o prawie 10%. Rozbudowa odbywała się jednak wyłącznie w zakresie sieci niskiego ciśnienia, w związku z wykonywanymi przyłączami gazowymi na terenie miasta. Liczba czynnych przyłączy gazowych na terenie Czerska wzrosła w latach 2006 - 2010 o ponad 22%, a ludność korzystająca z sieci gazowej zwiększyła się w tym okresie o 139 osób. W ostatnich latach obserwuje się także wzrost liczby mieszkańców miasta wykorzystujących gaz na potrzeby ogrzewania mieszkań.

System energetyczny

W skład systemu elektroenergetycznego (SEE) miasta i gminy Czersk wchodzi: Stacje GPZ (Główny Punkt Zasilania), sieci wysokiego napięcia (WN), średniego napięcia 15 kV (SN) i niskiego napięcia 0,4 kV (nn) oraz stacje transformatorowe 15 kV/0,4 kV. Energia elektryczna dla miasta i gminy Czersk dostarczana jest z GZP „Czersk”, która zlokalizowana jest w północnej części miasta Czersk oraz z GPZ „Chojnice Przemysłowa” zlokalizowanej w Chojnicach. GPZ „Czersk” zasilają miasto oraz wschodnią i środkową część gminy Czersk, natomiast GPZ „Chojnice Przemysłowa” zasilają zachodnie obszary gminy Czersk.

Transport drogowy

Sieć dróg publicznych jest podstawowym sposobem komunikacji na terenie gminy Czersk. Niniejsza sieć składa się z drogi krajowej Kostrzyń - Grzechotki nr 22 obejmującej na terenie gminy odcinek o długości 26,9 km. Traktem zarządzanym przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku jest droga wojewódzka Czersk – Tuchola nr 237 (ul. Tucholska i Szkolna w Czersku) o długości na terenie gminy 7,0 km. Drogi kategorii powiatowej stanowią odcinki o łącznej długości 119,7 km. Nadleśnictwo Czersk i Rytel zarządzają drogami zakładowymi o łącznej długości 59 km. Gmina zarządza drogami o łącznej długości 288,7 km, z tego na terenie miasta 32,7 km. Nawierzchnię utwardzoną ma 51,1 km dróg gminnych, z tego na terenie miasta 21,7 km.

Odnawialne źródła energii.

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie małe elektrownie wodne na rzece Brdzie - są to elektrownie we wsi Mylof (Zapora o mocy 800 kW i Zakład Hodowli Pstrąga o mocy 50 kW), jedna na rzece Wda we wsi Wojtal o mocy 22 kW oraz elektrownia we wsi Zawada o mocy 32 kW.

Do podstawowych zobowiązań gminy Czersk w zakresie OZE należy:

- dostosowanie prawa lokalnego do celów powiększania udziału OZE w pozyskiwaniu energii poprzez odpowiednie zapisy w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czersk dotyczące zaopatrywania nowopowstających budynków mieszkalnych oraz samorządowych w instalacje ciepłownicze (ogrzewanie, chłodzenie, c.w.u.) oparte o niskoemisyjne paliwa, a najlepiej z udziałem OZE np. kolektory słoneczne, pompy ciepła, jak również wyznaczenie terenów pod inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii,

- przeprowadzenie zgodnie z art. 10, ust. 2, pkt 5 Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. 94, poz. 551 z późn. zm.), audytu energetycznego budynków o powierzchni użytkowej powyżej 500 m², których jednostka sektora publicznego jest właścicielem lub zarządcą, jak również, w przypadku wystąpienia takiej konieczności, przeprowadzenie działań termomodernizacyjnych; Budynki zarządzane przez miasto, które powinny być poddane audytowi energetycznemu to przede wszystkim obiekty oświatowe (szkoły, przedszkola).
- inwestowanie w odnawialne źródła energii zwłaszcza w budynkach, których właścicielem lub zarządcą jest gmina Czersk
- prowadzenie szeroko pojętej akcji edukacyjnej mieszkańców gminy na temat konieczności stosowania OZE, korzyści dla środowiska i oszczędności wynikających z odnawialnych źródeł energii poprzez:
 - organizowanie imprez związanych z tą tematyką np. „Dni czystej energii”,
 - edukację dzieci i młodzieży w szkołach,
 - organizowanie konkursów plastycznych oraz wiedzy o OZE,
 - kampanię społeczną np. na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie o sposobach oszczędzania energii np. wymiana żarówek na oświetlenie energooszczędne, przeprowadzanie termomodernizacji budynków,
 - informowanie społeczeństwa o możliwościach pozyskania środków na przydomowe instalacje OZE (kolektory słoneczne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne),
 - informowanie o korzyściach wynikających z produkcji energii w biogazowniach,
- przeprowadzenie szkoleń i edukacja pracowników gminy Czersk w zakresie planowania zużycia energii, audytów energetycznych, instalacji OZE,
- współpraca z innymi gminami w zakresie wprowadzania instalacji OZE,
- dalsza wymiana oświetlenia dróg, placów, ulic, budynków i miejsc publicznych na bardziej energooszczędne,
- w przypadku budowy nowych budynków gminnych lub remontów uwzględnianie zasad energooszczędności, wprowadzanie w miarę możliwości instalacji OZE, wykorzystywanie maksymalnie naturalnego oświetlenia np. przeszkłone łączniki, fragmenty dachów, dostosowanie oświetlenia do charakteru pomieszczenia (inne oświetlenie pożądane jest w biurach inne w sali konferencyjnej), stosowanie czasowych wyłączników światła,
- promowanie zachowań zmierzających do oszczędzania energii wśród mieszkańców gminy,
- przygotowanie planu działań w zakresie OZE na najbliższy rok, przedstawienie założeń na Radzie Gminy i wcielenie w życie założeń,
- kontynuowanie wdrożonych już w mieście działań proekologicznych.

Identyfikacja problemów emisji substancji do powietrza z terenu Gminy Czersk

Zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy powodowane są przez lokalne systemy zaopatrzenia w ciepło, szczególnie na obszarach zwartej zabudowy zarówno miejskiej jak i wiejskiej. Głównym źródłem zanieczyszczeń na terenie gminy są:

- procesy spalania paliw w paleniskach domowych (niska emisja) kotłownie znajdujące się w zakładach produkcyjnych:
 - Czerska Fabryka Mebli „Klose”,
 - Meblostyl S.C.,
 - Spółdzielnia Inwalidów „Równość”,
 - ASMET,
 - Zakłady Przemysłu Drzewnego (przy ul. Królowej Jadwigi),
 - Piekarnia (przy ul. Batorego),
 - Zakłady Przemysłu Drzewnego w Rytlu,
- komunikacja samochodowa (emisja komunikacyjna),
- na terenie gminy stosunkowo mało pojazdów wyposażonych jest w instalację LPG.

Wyniki inwentaryzacji wielkości emisji dwutlenku węgla

W celu oszacowania wielkości emisji gazów cieplarnianych przyjęto następujące założenia metodologiczne:

1. Zasięg terytorialny inwentaryzacji: inwentaryzacja obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy Czersk. Do obliczenia emisji przyjęto zużycie energii finalnej w obrębie granic gminy
2. Zakres inwentaryzacji: inwentaryzacją objęte zostały emisje gazów cieplarnianych wynikające z zużycia energii finalnej na terenie gminy. Poprzez zużycie energii finalnej rozumie się zużycie:
 - energii cieplnej (na potrzeby ogrzewania i c.w.u),
 - energii paliw (transport),
 - energii elektrycznej,
 - energii gazu (na cele socjalno-bytowe i ogrzewania w usługach),
3. Do określenia wielkości emisji gazów cieplarnianych w przeliczeniu na ekwiwalent dwutlenku węgla CO_{2eq} przyjęto wskaźniki wynikające z rzeczywistych danych wynikających z przeprowadzonej inwentaryzacji oraz wskaźników publikowanych w danych statystycznych i literaturze fachowej,

W inwentaryzacji uwzględniono dane źródłowe za 2006 r. (rok bazowy) oraz za rok 2013 w zakresie:

- zużycia energii elektrycznej,
- zużycia ciepła sieciowego,
- zużycia paliw kopalnych (węgiel kamienny, gaz ziemny i olej opałowy),
- zużycia paliw przeznaczonych do transportu,
- zużycia biomasy i energii ze źródeł odnawialnych,
- wytworzonych/składowanych odpadów,
- gospodarki wodno-ściekowej.

Inwentaryzację przeprowadzono w podziale na dwie grupy:

- pierwsza grupa związana jest z aktywnością samorządu lokalnego,
- druga grupa związana jest aktywnością społeczeństwa.

Każda z grup podzielona została na podgrupy źródeł, odpowiadające działaniom władz lokalnych i społeczeństwa, w celu ułatwienia zbiórki danych oraz wprowadzania danych do bazy danych.

Całkowita emisja CO₂ z obszaru gminy Czersk w 2006 r. wyniosła 66 693 Mg.

Zużycie energii finalnej z obszaru gminy Czersk w 2006 r. wyniosła 241 797 MWh.

Całkowita ilość wyprodukowanej energii przy użyciu instalacji OZE na obszarze gminy Czersk w 2013 r. wyniosło 59 278 MWh.

Określenie celu strategicznego oraz monitoring efektów działań

- Celem strategicznym jest poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Czersk.

- Celem głównym planowanych działań jest redukcja emisji gazów cieplarnianych, wyrażona w Mg CO₂, redukcja zużycia energii pierwotnej, wyrażona w MWh oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii, wyrażone w MWh.

Monitoring efektów jest istotnym elementem procesu wdrażania „Planu”. Dla docelowego roku realizacji „Planu” 2020 przewiduje monitorowanie według wskaźników przedstawionych w poniższej tabeli.

Lp.	Obszar	Redukcja zużycia energii pierwotnej [MWh]	Redukcja emisji CO ₂ [Mg CO ₂]	Wykorzystanie OZE w produkcji energii [MWh]	Redukcja zanieczyszczeń do powietrza [Mg]		
					PM2,5	PM10	B(α)P
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Cel szczegółowy na rok 2020 ogółem	2261,32	1484,89	1001,76	0,496	1,4906	0,00696
2	Cel szczegółowy na rok 2020 - samorząd	1970,32	1199,13	716,00	0,375	1,1275	0,00527
3	Cel szczegółowy na rok 2020 - społeczeństwo	291,00	285,76	285,76	0,121	0,3631	0,00169
4	Porównanie do roku bazowego w %	0,93	2,22	0,414	-	-	-

Powyższe wskaźniki będą monitorowane na podstawie wprowadzanych do bazy danych inwentaryzacji emisji CO₂ danych w poszczególnych latach objętych „Planem”. Monitoring polegał będzie na obserwacji tendencji w zbliżaniu się lub oddalaniu od wskaźników „Planu”.

Ponadto wskaźnikami efektów realizacji „Planu” mogą być:

- zużycie energii elektrycznej na terenie gminy,
- zużycie energii cieplnej na terenie gminy,
- zużycie gazu na terenie gminy,
- zużycie poszczególnych surowców energetycznych na terenie gminy,
- i inne,

które monitorować można za pomocą bazy danych, w której powyższe zużycia określone zostały w odpowiednich zakładkach poszczególnych arkuszy.

Głównymi efektami ekologicznymi i ekonomicznymi wdrożenia określonych w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Czersk działań jest:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenie udziału zużycia energii ze źródeł odnawialnych,
- redukcję zużycia energii elektrycznej i cieplnej,
- poprawa jakości powietrza atmosferycznego,

ale także:

- oszczędności, dzięki ograniczeniu i optymalizacji zużycia energii finalnej,
- zwiększenia sprawności wytwarzania ciepła,
- ograniczenia strat ciepła w ogrzewanych budynkach.

Źródła finansowania

Działania przewidziane w „Planie” będą finansowane ze środków zewnętrznych i własnych gminy. Środki na realizację powinny być zabezpieczone głównie w programach krajowych i europejskich, a we własnym zakresie – konieczne jest wpisanie działań długofalowych do wieloletnich planów inwestycyjnych oraz uwzględnienie

wszystkich działań w corocznym budżecie gminy. Przewiduje się pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego (w formie bezzwrotnych dotacji i preferencyjnych pożyczek) dla prowadzonych działań.

Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że „Plan” opracowany jest przede wszystkim z myślą o mieszkańcach gminy, by przyniósł im widoczne efekty ekologiczne i ekonomiczne.

Z tego też względu zaproponowane cele oraz poszczególne działania przewidują uzyskanie odpowiedniej kwoty dofinansowania inwestycji zmierzającej do poprawy, jakości życia mieszkańców na terenie gminy Czersk.

Dzięki temu mieszkaniec gminy zyskuje:

1. **czystsze powietrze** (odczuwalne szczególnie w okresie grzewczym),
2. **oszczędności** pośrednie (oszczędza gmina – oszczędza też mieszkaniec) oraz bezpośrednie (oszczędności z tytułu mniejszego zużycia poszczególnych mediów),
3. **możliwość uzyskania dotacji UE** na działania takie, jak:
 - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, budynków gminnych oraz budynków społeczeństwa,
 - modernizację oświetlenia ulic i placów, skutkujących zwiększeniem komfortu przebywania po zmroku mieszkańców na ulicach gminy
 - poprawę jakości dróg, poprawiającą komfort ich użytkowania,
 - wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, takich jak: instalacje solarne, fotowoltaika, pompy ciepła i inne, zarówno przez jednostki gminne, jak i społeczeństwo, na potrzeby ogrzewania wody użytkowej oraz wspomagania ogrzewania pomieszczeń, co skutkować będzie wyraźnymi oszczędnościami z tytułu mniejszego zużycia mediów grzewczych,
 - wymianę starych kotłów/ pieców na nowe i sprawniejsze, zarówno w budynkach jednostek gminnych, jak i budynkach społeczeństwa, co skutkować będzie mniejszą emisją pyłów i substancji do powietrza (czystsze powietrze) oraz oszczędnościami wynikającymi z większej sprawności nowego kotła/pieca i mniejszego zużycia tańszego medium grzewczego,
 - zabezpieczenie energetyczne wszystkich mieszkańców, poprzez tworzenie kotłowni lokalnych wyposażonych w niezależne, odnawialne źródła energii, najczęściej w skojarzeniu (jednoczesne wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej).

Dobrze realizowany „Plan” pozwoli zwiększyć szanse gminy Czersk i podmiotów działających na jego terenie na uzyskanie dofinansowania ze środków krajowych i Unii Europejskiej, w tym pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Brak opracowanego planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Czersk spowoduje, że skorzystanie z oferowanych źródeł dofinansowania na wymienione powyżej działania, zarówno dla jednostek gminnych jak i społeczeństwa będzie utrudnione.

Przedstawiony w niniejszym dokumencie plan działań pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów, pod warunkiem konsekwentnej i skutecznej realizacji zaplanowanych zamierzeń. Nie będzie to możliwe bez uzyskania dofinansowania na te działania. Szczególnie dla mieszkańców miasta możliwość finansowania lub dofinansowania planowanych przedsięwzięć stwarza możliwości czynnego ich udziału w realizacji celów określonych w „Planie”.

Realizacja działań wynikających z „Planu” na terenie gminy Czersk jest zadaniem ambitnym, ale możliwym do realizacji. Działania zaplanowane do realizacji na lata 2014-2020 pozwolą na ograniczenie emisji na terenie gminy Czersk.

Część opisowa

1. Wstęp

Pod pojęciem gospodarki niskoemisyjnej należy rozumieć gospodarkę szanującą środowisko naturalne, biorącą pod uwagę interesy nie tylko bieżącego pokolenia, ale i przyszłych pokoleń, dla których czyste powietrze, niezdewastowany krajobraz i zdrowie publiczne nie są mniej ważne niż zysk finansowy.

Pierwszym celem polityki publicznej w scenariuszu niskoemisyjnej modernizacji jest przełamanie barier informacyjnych, technologicznych i finansowych, mogących zablokować pełne wykorzystanie potencjału efektywności drzemiącego w polskiej gospodarce.

Stan środowiska naturalnego jest uzależniony od procesu spalania paliw na cele grzewcze w budynkach indywidualnych oraz użyteczności publicznej (gminnych). Spalanie to powoduje emisję substancji do powietrza (pyłowo-gazowych). Skuteczne ograniczenie negatywnego oddziaływania tej emisji wymaga przeprowadzenia inwestycji, których celem jest zmniejszenie zużycia energii oraz zastępowanie obecnie wytwarzanej energii ze spalania paliw kopalnych na rzecz produkowanej energii ze źródeł odnawialnych (OZE).

Niestety często zdarza się, że koszty tego rodzaju przedsięwzięć są zbyt wysokie w stosunku do możliwości podmiotu wdrażającego. Obecnie w Polsce wprowadza się szereg narzędzi preferencyjnego wsparcia finansowego przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska w tym ochrony atmosfery. Najczęściej narzędzia te są dostępne dla podmiotów komercyjnych, jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów instytucjonalnych. Tymczasem wiadomym jest, że problemy związane ze złą jakością powietrza są w znacznej mierze wynikiem spalania paliw na cele grzewcze w indywidualnych kotłowniach zainstalowanych w budynkach mieszkalnych.

W przypadku budynków indywidualnych brak jest prawnych normatyw, których egzekwowanie pozwalałoby kontrolować poziom emisji (inaczej niż w przypadku dużych zakładów produkcyjnych). Samorządy i przedsiębiorstwa dokonują działań mających na celu ograniczenie zużycia energii, natomiast niska emisja „mieszkaniowa” pozostaje kwestią otwartą. Pomocne zatem byłoby wprowadzenie narzędzi „pośredniego” stymulowania postaw proekologicznych dla prywatnych właścicieli budynków mieszkalnych. Zachęty mające na celu zmniejszanie zaangażowania środków własnych, dają lepsze rezultaty niż wprowadzenie sankcji administracyjnych.

Koniecznym jest wypracowanie dokumentów przyjmowanych uchwałą rady gminy lub powiatu, które będą między innymi:

- gromadzić dane w odniesieniu do osób chętnych do podjęcia działania inwestycyjnego w zakresie ograniczenia zużycia energii elektrycznej oraz ciepłej,
- analizowały dostępne kierunki działania w obszarze techniczno-technologicznym,
- wskazywały parametry ekonomiczne związane z realizacją przedsięwzięcia - zalicza się tu wartość nakładów inwestycyjnych, źródła finansowania, oszczędności w kosztach ogrzewania itp.,
- opisywały spodziewane efekty energetyczne i ekologiczne,
- dostarczały narzędzi monitoringu kluczowego społecznie, parametru jakim jest efekt ekologiczny.

Patrząc na doświadczenia różnych jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, iż realizacja programu ograniczenia niskiej emisji wydatnie przyczynia się do poprawy stanu środowiska. Wprowadzenie programów umożliwiających skorzystanie z różnego rodzaju dofinansowań, stymuluje zmianę nośnika energii finalnej dla ogrzania budynków, z paliwa stałego (węgiel kamienny) na inne, bardziej przyjazne środowisku rodzaje paliw jak gaz ziemny, olej opałowy, biomasa, ekogroszek czy też OZE (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła itp.). Dodatkowo umożliwia zracjonalizowanie zużycia energii poprzez wymianę niskosprawnych kotłów i pieców na jednostki o wyższej efektywności, a także na instalację odnawialnych źródeł energii jako układów wspomagających wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła. Wszystko to przyczynia się do redukcji emisji

substancji szkodliwych dla środowiska, takich jak: dwutlenek siarki, tlenek węgla, tlenki azotu, pyły, wielopierścieniowe węglowodany aromatyczne WWA, benzo/a/piren, dioksyne i furany oraz węglowodory alifatyczne, aldehydy, ketony, metale ciężkie.

Ważnym aspektem opracowywanych programów jest wymuszenie zmiany zachowań wśród mieszkańców, polegające między innymi na braku spalania szczególnie w okresie zimowym w paleniskach domowych odpadów komunalnych, które powinny być unieszkodliwiane przez składowanie lub poddanie procesowi utylizacji biologicznej, które jest przyczyną trudnej do oszacowania emisji najbardziej niebezpiecznych związków do atmosfery.

1.1 Podstawa prawna i formalna opracowania

Potrzeba sporządzenia i realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej wynika ze zobowiązań, określonych w ratyfikowanym przez Polskę Protokole z Kioto oraz w pakiecie klimatyczno-energetycznym, przyjętym przez Komisję Europejską w grudniu 2008 roku.

Ponadto jest zgodna z polityką Polski i wynika z Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej, przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Czersk pomoże w spełnieniu obowiązków nałożonych na jednostki sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.). Posiadanie Planu będzie podstawą do uzyskania dotacji m.in. na cele termomodernizacyjne z budżetu Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020.

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014 – 2020” (dalej: „Plan” lub PGN) opracowano na podstawie umowy nr WO-272-1/7/2015 z dnia 02.01.2014 r. zawartej pomiędzy gminą Czersk z siedzibą ul. Kościuszki 27, 89-650 Czersk, a Pomorską Grupą Konsultingową S.A z siedzibą w Bydgoszczy ul. Gdańska 76, 85-021 Bydgoszcz.

1.2 Cel opracowania

Celem niniejszego opracowania jest analiza zakresu możliwych do realizacji przedsięwzięć, których wcielenie w życie skutkować będzie zmianą struktury używanych nośników energetycznych oraz zmniejszeniem zużycia energii, czego konsekwencją ma być stopniowe obniżanie emisji gazów cieplarnianych, (CO₂) na terenie gminy Czersk. Cel ten wpisuje się w bieżącą politykę energetyczną i ekologiczną gminy Czersk i jest wynikiem dotychczasowych działań i zobowiązań władz samorządowych.

Poziom emisji gazów cieplarnianych, który powinien być osiągnięty w roku 2020, wyznaczany jest, jako wartość wynosząca 80% zinwentaryzowanej emisji roku bazowego, za który w opracowaniu przyjęto rok 2006. Wyniki przeprowadzonej na terenie gminy inwentaryzacji stanowią podstawę do określenia szczegółowego planu działań, pozwalających na osiągnięcie tego poziomu.

Do celów szczegółowych, wyznaczonych w „Planie” należą:

- systematyczna poprawa, jakości powietrza atmosferycznego, poprzez redukcję lokalnej emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych, związanej ze spalaniem paliw na terenie gminy,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (OZE),
- redukcja zużytej energii finalnej,

a także:

- poprawa, jakości powietrza, poprzez zmniejszenie globalnej emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanej z wykorzystaniem energii elektrycznej produkowanej w krajowym systemie elektroenergetycznym,
- rozwój planowania energetycznego w gminie oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw nośników energii na jej terenie,
- rozwój systemu zarządzania energią i środowiskiem,
- optymalizacja działań związanych z produkcją i wykorzystaniem energii,
- obniżenie energochłonności w poszczególnych sektorach odbiorców energii,
- kreowanie i utrzymanie wizerunku gminy Czersk, jako jednostki samorządowej, która w sposób racjonalny wykorzystuje energię i dba, o jakość środowiska na swoim terenie - „wzorcową rolę sektora publicznego”,

- rozwój wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zlokalizowanych na terenie gminy,
- aktywizacja lokalnej społeczności oraz poszczególnych uczestników lokalnego rynku energii (producentów i konsumentów) w działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych.

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014 – 2020” proponuje sposoby miarodajnego monitorowania efektów podejmowanych działań, jak również przedstawia szereg możliwych do wykorzystania wskaźników oraz propozycję harmonogramu monitoringu.

1.3 Polityka międzynarodowa i krajowa wobec niskiej emisji

1.3.1 Poziom międzynarodowy, w tym Unii Europejskiej – ogólny zarys

Idea ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wynika z porozumień międzynarodowych. Ramowa Konwencja Klimatyczna UNFCCC, ratyfikowana przez 192 państwa, stanowi podstawę prac nad światową redukcją emisji gazów cieplarnianych. Pierwsze szczegółowe uzgodnienia są wynikiem trzeciej konferencji stron (COP3) w 1997 r. w Kioto. Na mocy postanowień Protokołu z Kioto kraje, które zdecydowały się na jego ratyfikację, zobowiązują się do redukcji emisji gazów cieplarnianych średnio o 5,2 % do 2012 r. Ograniczenie wzrostu temperatury o 2–3°C wymaga stabilizacji stężenia gazów cieplarnianych w atmosferze (w przeliczeniu na CO₂) na poziomie 450–550 ppm. Oznacza to potrzebę znacznie większego ograniczenia emisji. Od 2020 r. globalna emisja powinna spadać w tempie 1–5 % rocznie tak, aby w 2050 r. osiągnąć poziom o 25–70 % niższy niż obecnie.

Podstawę unijnej polityki klimatycznej stanowi zainicjowany w 2000 roku Europejski Program Ochrony Klimatu (ECCP), który jest połączeniem działań dobrowolnych, dobrych praktyk, mechanizmów rynkowych oraz programów informacyjnych. Jednym z najważniejszych instrumentów polityki Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony klimatu jest europejski system handlu uprawnieniami do emisji CO₂ (EU ETS), który obejmuje większość znaczących emitentów GC, prowadzących działalność opisaną w dyrektywie o zintegrowanej kontroli i zapobieganiu zanieczyszczeniom przemysłowym IPCC, a także spoza niej.

Polityka klimatyczna Unii Europejskiej skupia się na wdrożeniu tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego przyjętego w grudniu 2008 r. (przewiduje się ustalenie nowych celów redukcyjnych w ramach kolejnego porozumienia w sprawie zmian klimatu najprawdopodobniej w Paryżu w roku 2015).

Założenia tego pakietu są następujące:

- Unia Europejska liderem i wzorem dla reszty świata dla ochrony klimatu ziemi – niedopuszczenia do większego niż 2°C wzrostu średniej temperatury Ziemi,
- Cele pakietu „3 x 20%” (redukcja gazów cieplarnianych, wzrost udziału OZE w zużyciu energii finalnej, wzrost efektywności energetycznej, wzrost udziału biopaliw w transporcie) współrealizują politykę energetyczną UE.

Dla osiągnięcia tego ambitnego celu podejmowanych jest szereg działań w zakresie szeroko rozumianej promocji efektywności energetycznej. Działania te wymagają zaangażowania społeczeństwa, decydentów i polityków oraz wszystkich podmiotów działających na rynku. Edukacja, kampanie informacyjne, wsparcie dla rozwoju efektywnych energetycznie technologii, standaryzacja i przepisy dotyczące minimalnych wymagań efektywnościowych i etykietowania, „Zielone zamówienia publiczne” to tylko niektóre z tych działań.

Zobowiązania redukcyjne gazów cieplarnianych, obligują do działań polegających głównie na przestawieniu gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną, a tym samym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych substancji. Jest to kluczowy krok w kierunku zapewnienia stabilnego środowiska oraz długofalowego zrównoważonego rozwoju.

1.3.2 Zgodność zapisów „Planu” z głównymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym

Poniżej w tabeli wyszczególniono, wraz z podaniem kontekstu, kluczowe (pod względem obszaru zastosowania oraz poruszanych zagadnień) dokumenty strategiczne i planistyczne, potwierdzające zbieżność niniejszego „Planu” z prowadzoną polityką krajową, regionalną i lokalną.

Tabela nr 1.3.2-1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych, wraz z podaniem kontekstu funkcjonowania, obejmujących zagadnienia związane z „Planem”

L.p.	Nazwa dokumentu	Kontekst krajowy	Kontekst regionalny	Kontekst lokalny
1	2	3	4	5
1	Strategia Rozwoju Kraju 2020	X		
2	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	X		
3	Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016	X		
4	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020		X	
5	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020		X	
6	Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020		X	
7	Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM _{2,5} *		X	
8	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Chojnickiego na lata 2007 – 2010 z perspektywą do roku 2014			X
9	Strategia Rozwoju Powiatu Chojnickiego do roku 2025			X
10	Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czersk, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego			X
11	Strategia Rozwoju Gminy Czersk na lata 2014 - 2015			X
12	Program Ochrony Środowiska Gminy Czersk Załącznik do uchwały nr XXV/286/05 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 lutego 2005 roku			X
13	Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło energią elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Czersk na lata 2011 - 2026			X
14	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich			X

*przekazany do opinii oraz konsultacji społecznych, stan sierpień 2015

Omówienie zapisów wybranych, najistotniejszych dokumentów regionalnych i lokalnych

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowanych przez samorząd województwa, który poprzez swoje organy podejmuje działania na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców regionu, stałego podnoszenia jakości życia i utrzymania regionu na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju. „Plan” wpisuje się w Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego w następujących celach:

Cel strategiczny: atrakcyjna przestrzeń

Cel operacyjny: sprawny system transportowy

Kierunki działań:

- rozwój systemu transportu zbiorowego,

Cel operacyjny: bezpieczeństwo i efektywność energetyczna

Kierunki działań:

- Wsparcie przedsięwzięć z zakresu efektywności energetycznej,
- Wsparcie przedsięwzięć z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Rozwój systemów zaopatrzenia w ciepło i zwiększanie zasięgu ich obsługi,
- Zmiana lokalnych i indywidualnych źródeł energii w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń,

Cel operacyjny: dobry stan środowiska

Kierunki działań:

- Rozwój systemów odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz wód opadowych i roztopowych,
- Rozwój kompleksowych systemów zagospodarowania odpadów komunalnych,
- Zachowanie walorów przyrody i poprawa spójności przyrodniczej,

Program Ochrony Środowiska Województwa pomorskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy 2011 - 2014

PGN wpisuje się w założenia niniejszego dokumentu w zakresie:

Cel ekologiczny 1: Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;

Kierunki działań:

- Identyfikacja środowiskowych zagrożeń zdrowia, zahamowanie ich narastania oraz minimalizacja powodowanych przez nie skutków,
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych,

Cel ekologiczny:

- Poprawa warunków zdrowotnych poprzez osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości powietrza,
- Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie,
- Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii z udziałem substancji niebezpiecznych, a w przypadku jej wystąpienia eliminacja i ograniczenie jej skutków dla mieszkańców i środowiska,
- Ochrona mieszkańców województwa przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia,
- Ochrona mieszkańców województwa przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Cel ekologiczny 2: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Kierunki działań:

- Wykształcenie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska,
- Rozwój świadomego uczestnictwa społecznego w podejmowaniu decyzji związanych z wykorzystaniem zasobów środowiska,
- Stworzenie skutecznego systemu prawnych, ekonomicznych i finansowych instrumentów polityki ekologicznej zapewniających efektywne realizowanie jej celów,
- Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu.

Cel ekologiczny 3: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody

Kierunki działań:

- Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia ludności w wodę,
- Zwiększanie powierzchni i zasobów leśnych regionu oraz wzrost ich różnorodności biologicznej,

- Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych.

Program Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu (2013)

Dokument analizuje aktualny stan powietrza na obszarze strefy pomorskiej, w tym informacje dotyczące substancji objętych programem oraz ich wpływu na środowisko i zdrowie ludzi oraz źródła ich pochodzenia. Program zawiera metodykę, podstawy prawne oraz opis strefy, w tym położenie, dane topograficzne i demograficzne. Najważniejszą częścią programu są działania naprawcze będące niezbędne do przywrócenia standardów jakości powietrza. Działania naprawcze są szczegółowo podzielone na obszary problemowe w których będą wykonywane. W dokumencie znajduje się również harmonogram rzeczowo-finansowy dla działań naprawczych na poziomie regionalnym i lokalnym oraz listę działań, niewynikających z realizacji Programu, poddanych analizie z racji ich wpływu na jakość powietrza.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Chojnickiego na lata 2007 – 2010 z perspektywą do roku 2014

Na podstawie oceny aktualnego stanu środowiska na obszarze powiatu i identyfikacji najważniejszych problemów ekologicznych sformułowano m.in. priorytet: Osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza atmosferycznego. PGN dla gminy Czersk jest spójny z celem strategicznym:

1. *Polepszenie jakości powietrza, a przez to jakości życia mieszkańców.*
 - modernizacja układów technologicznych oraz montaż urządzeń ograniczających emisję (szczególnie w zakresie zmniejszania emisji ze źródeł ciepłowniczych),
 - edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych szczególnie tworzyw sztucznych,
 - rozbudowa sieci gazowej na obszarze powiatu i zwiększenie liczby odbiorców,
 - spalanie węgla lepszej jakości lub zamiana nośnika energii na bardziej ekologiczny oraz wprowadzanie nowoczesnych technik spalania paliw,
 - centralizacja uciepłwienia prowadząca do likwidacji małych kotłowni i indywidualnych palenisk domowych,
 - eliminowanie węgla, jako paliwa w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych, rozpowszechnienie stosowania drewna, trocin, wierzby energetycznej czy gazu,
 - promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych: energia słoneczna, wiatrowa, wodna, geotermalna,
 - promowanie działań termorenowacyjnych budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej dających możliwość energooszczędności,
2. *Racjonalne zużycie materiałów, wody i energii, wraz ze wzrostem udziału wykorzystywanych zasobów energii odnawialnej.*
 - poprawa parametrów energetycznych budynków przez termorenowację budynków (wymiana okien i ocieplenie budynków),
 - stosowanie indywidualnych liczników ciepła (budynki komunalne),
 - modernizacja sieci wodociągowych w celu zmniejszenia strat wody na przesyle w sieci,
 - opracowanie programu rozwoju energetyki opartej o surowce odnawialne,
 - stopniowe zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii - coroczne określanie udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii,
 - stosowanie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwości współfinansowania),
 - wprowadzanie energooszczędnych technologii w przemyśle i energetyce energii odnawialnej, zmniejszenie strat na przesyle energii cieplnej poprzez modernizację systemów przesyłowych.

„Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czersk, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”.

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czersk, zwana dalej „Zmianą Studium”, określa politykę gospodarowania przestrzenią gminy Czersk i jest sporządzona na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. - Dz. U. z 12.06.2012 r. poz. 647).

Zmiana Studium zastępuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czersk, uchwalone uchwałą Nr XX/195/2000 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 28 września 2000 r. „na podstawie art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 89, poz.415 z późn. zm.).

Zmiana Studium opisuje w punktach:

7 - Stan środowiska naturalnego gminy i warunki jego ochrony

17 - Stan systemów komunikacji, infrastruktury technicznej, stopień uporządkowania Gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

Strategia Rozwoju Gminy Czersk na lata 2014 – 2015 jest dokumentem planistycznym wskazującym główne cele dalszego rozwoju gminy Czersk do roku 2015 i określającym sposób osiągnięcia tych celów. To dokument kierunkowy, mapa drogowa, która jest podstawą do podejmowania skoordynowanych działań przez wszystkich partnerów społecznych gminy. Do celów strategicznych należy również dbanie o wysoką jakość środowiska naturalnego oraz zwieszony dostęp do sieci gazowej, co czyni dokument spójny z założeniami „Planu”.

Program Ochrony Środowiska Gminy Czersk Załącznik do uchwały nr XXV/286/05 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 lutego 2005 roku. W rozdziale 5.1 porusza tematykę zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego oraz problemu niskiej emisji, Do głównych celów należą:

Do poprawy aktualnego stanu powietrza atmosferycznego przyczynią się następujące działania:

A1. Program ograniczenia emisji zanieczyszczeń z gospodarstw domowych

A2. Program ograniczenia emisji z kotłowni przemysłowych

A3. Program ograniczenia emisji komunikacyjnych

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Czersk na lata 2011-2026

W w/w dokumencie zawarto m.in.: w punkcie 5.2 Plany rozwojowe przedsiębiorstw ciepłowniczych, 6.2 Plany rozwojowe dla systemu gazowniczego, 7.2 Plany rozwojowe przedsiębiorstwa energetycznego oraz w punkcie 9 Analiza możliwości wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii.

Oprócz dokumentów strategicznych w niniejszym „Planie” uwzględniono dokumenty dotyczące dofinansowania działań, m.in.:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

PGN dla gminy Czersk odnosi się w swych zapisach do:

2.A. 9 Oś Priorytetowa 9 Mobilność

Priorytet Inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

2.A.10 Oś Priorytetowa 10 Energia

Priorytety Inwestycyjne:

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.

4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020.

W dniu 12 grudnia 2014 r. Komisja Europejska decyzją wykonawczą numer: 2014PL06RDNP001 zaakceptowała Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 określa priorytety, zgodnie z którymi wydatkowane będą środki publiczne przeznaczone na rozwój obszarów wiejskich w perspektywie 2014 – 2020.

PROW 2014 – 2020 realizowany będzie poprzez 15 działań, 35 poddziałań i 42 typy operacji, poprzez 6 priorytetów rozwoju obszarów wiejskich:

- Priorytet 1 ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.
- Priorytet 2 Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.
- Priorytet 3 W spieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Priorytet 4 Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.
- Priorytet 5 Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.
- Priorytet 6 Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Szczegółowe dane dotyczące źródeł dofinansowania przedstawiono w załączniku nr 1.

Gmina Czersk dzięki opracowaniu „Planu” będzie mogła ubiegać się o środki unijne z m.in. z ww. źródeł na cele szczegółowe rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na swoim terenie.

1.4 Organizacja i finansowanie

Realizacja „Planu” należy do zadań gminy Czersk Zadania wynikające z PGN są przypisane poszczególnym jednostkom podległym władzom gminy, a także podmiotom zewnętrznym, działającym na terenie gminy. Monitoring realizacji Planu oraz aktualizacja baz danych podlegać będzie wyznaczonej osobie będącej koordynatorem oraz pozostałym członkom stworzonej do tego celu grupy.

Istotne dla osiągnięcia określonych w „Planie” celów jest dopilnowanie, aby cele i kierunki działań wyznaczone w PGN były:

- przyjmowane w odpowiednich zapisach prawa lokalnego,
- uwzględniane w dokumentach strategicznych i planistycznych,
- uwzględniane w wewnętrznych dokumentach Urzędu Miejskiego.

Do realizacji „Planu” przewiduje się zaangażowanie obecnie pracującego personelu w Urzędzie Miejskim (przedstawiono w poniższym punkcie).

„Plan” bezpośrednio, bądź pośrednio oddziałuje na jednostki, grupy, czy organizacje, wśród których wymienić można:

- mieszkańców gminy,
- jednostki gminne: Wydziały Urzędu Miejskiego, jednostki budżetowe, zakłady budżetowe, zakłady opieki zdrowotnej, samorządowe instytucje kultury,
- przedsiębiorstwa prywatne, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe.

Niniejszy „Plan” podlega konsultacjom z wszystkimi ww. jednostkami, grupami i organizacjami.

Etapy uchwalania „Planu”

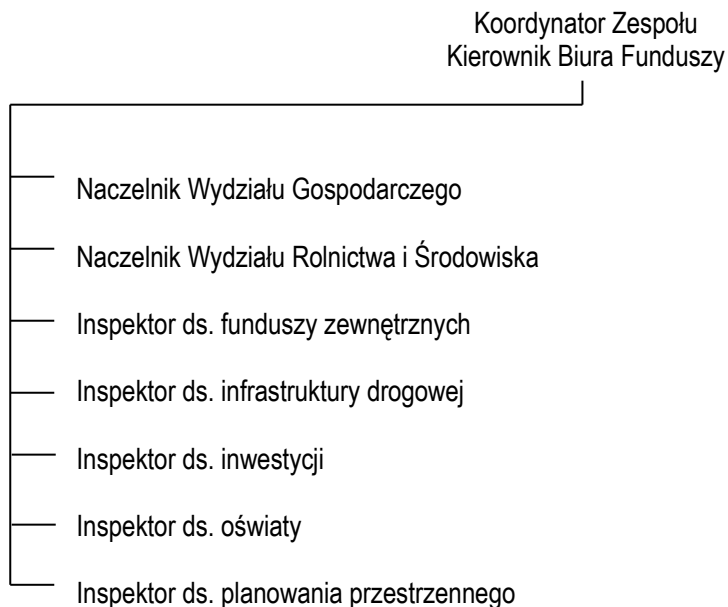
- Opracowanie we współpracy z interesariuszami projektu Planu gospodarki niskoemisyjnej (w tym stworzenie bazy danych niezbędnej do oceny gospodarowania energią i emisjami w gminie i ewentualne ustalenie wspólnych działań z gminami sąsiednimi),
- Uzgodnienie „Planu” z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (potencjalne opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko), jak również przeprowadzenie konsultacji społecznych - „Plan” zostaje wyłożony do publicznego wglądu na okres 21 dni, powiadamiając o tym w sposób przyjęty zwyczajowo w danej miejscowości. W tym czasie istnieje możliwość składania przez osoby i jednostki organizacyjne wniosków, zastrzeżeń i uwag.
- Uwzględnienie ewentualnych uwag, zastrzeżeń i wniosków wniesionych w czasie wyłożenia „Planu” do publicznego wglądu,

- Realizowanie cyklu szkoleń dla pracowników Urzędu Miejskiego oraz kampanii informacyjno-promocyjnej wśród mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej,
- Zaprezentowanie „Planu” na komisjach i sesji Rady Miejskiej, która uchwała Plan gospodarki niskoemisyjnej,
- Wprowadzenie przewidzianych w „Planie” zadań do Wieloletniej Prognozy Finansowej,
- Aktualizacja „Planu” w okresie corocznym lub co dwa lata w przypadku istotnych zmian.

Rada Miejska w Czersku uchwałą nr XI/114/15 z dnia 27.10.2015 r. przyjęła Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Czersk.

1.4.1 Struktura organizacyjna niezbędna do wdrażania „Planu”

Poniżej przedstawiono strukturę organizacyjną niezbędną do wdrażania „Planu”.



1.4.2 Niezbędne zasoby ludzkie

Do realizacji „Planu” przewiduje się zaangażowanie obecnie pracującego personelu w Urzędzie Miejskim w ramach ich kompetencji i funkcji pełnionej w Urzędzie, w związku z czym nie przewiduje się dostosowania struktury organizacyjnej gminy do wymogów niezbędnych do wdrażania planu.

Osobą odpowiedzialną za wdrażanie „Planu” będzie koordynator zespołu. Do głównych zadań koordynatora będzie należało:

- Gromadzenie danych niezbędnych do weryfikacji postępów,
- Monitorowanie sytuacji energetycznej na terenie gminy,
- Coroczne kontrolowanie stopnia realizacji celów „Planu”,
- Przygotowanie krótkoterminowych działań w perspektywie lat 2014 -2016, 2017 - 2020,
- Sporządzanie raportów z przeprowadzonych działań,
- Prowadzenie działań związanych z realizacją poszczególnych działań zawartych w „Planie”,
- Rozwijanie zagadnień zarządzania energią w gminie oraz planowania energetycznego na szczeblu lokalnym,
- Dalsze prowadzenie oraz ekspansja działań edukacyjnych oraz informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania energią oraz ochrony środowiska naturalnego (w szczególności zagadnień dotyczących gazów cieplarnianych).

Członkowie zespołu realizować będą zadania wyznaczone przez koordynatora oraz gromadzić i przekazywać koordynatorowi dane w zakresie prowadzonych działań, osiągniętych wskaźników i środków finansowych potrzebnych do realizacji działań. Każdy z członków zespołu pełni będzie w zespole funkcje w zakresie swych kompetencji.

1.4.3 Niezbędne zasoby finansowe

Działania przewidziane w „Planie” będą finansowane ze środków zewnętrznych i własnych gminy. Środki na realizację powinny być zabezpieczone głównie w programach krajowych i europejskich, a we własnym zakresie – konieczne jest wpisanie działań długofalowych do wieloletniej prognozy finansowej oraz uwzględnienie wszystkich działań w corocznym budżecie gminy. Przewiduje się pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego (w formie bezzwrotnych dotacji i preferencyjnych pożyczek) dla prowadzonych działań.

Przewiduje się, że działania zostaną w części dofinansowane ze środków RPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz innych UE.

Listę przewidzianych do wykorzystania środków i programów dofinansowania przedstawiono w punkcie 9.1 niniejszego „Planu”.

Z uwagi na to, że w budżecie gminy nie można zaplanować wszystkich wydatków z wyprzedzeniem do roku 2020, kwoty przewidziane na realizację poszczególnych zadań należy traktować, jako szacunkowe zapotrzebowanie na finansowanie, a nie planowane kwoty do wydatkowania. Kwoty przeznaczone na inwestycje związane z działaniami zawartymi w PGN mogą się wahać w zależności od potrzeb gminy oraz dostępnych środków. W ramach corocznego planowania budżetu wszystkie jednostki wskazane w „Planie”, jako odpowiedzialne za realizację działań powinny zabezpieczyć w budżecie środki na realizację odpowiedniej części zadań przewidzianych w „Planie”. Pozostałe działania, dla których finansowanie nie zostanie zabezpieczone w budżecie, powinny być brane pod uwagę w ramach pozyskiwania środków z dostępnych funduszy zewnętrznych. Gmina Czersk przedstawiła zarządzenie nr 263/15 z 12.11.2015 w sprawie przyjęcia Projektu wieloletniej prognozy finansowej Gminy Czersk zmienione uchwałą nr XVII/162/16 z dnia 25 lutego 2016 r. Gmina oświadcza iż Wieloletnia Prognoza Finansowa będzie aktualizowana a wszystkie działania zawarte w "Planie" będą sukcesywnie wdrożone. W pierwszej kolejności będą to zadania wykonywane w perspektywie krótkoterminowej. Pozostałe działania będą wprowadzane w danym roku, w którym nastąpi realizacja działania

1.5 Zakres opracowania

Według „Szczegółowych zaleceń dotyczących struktury planu gospodarki niskoemisyjnej” wydanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zalecana struktura Planu gospodarki niskoemisyjnej wygląda następująco:

- Streszczenie
- Ogólna strategia
- Cele strategiczne i szczegółowe
- Stan obecny
- Identyfikacja obszarów problemowych
- Aspekty organizacyjne i finansowe (struktury organizacyjne, zasoby ludzkie, zaangażowane strony, budżet, źródła finansowania inwestycji, środki finansowe na monitoring i ocenę)
- Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla
- Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem
- Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania
- Krótko/średnioterminowe działania/zadania (opis, podmioty odpowiedzialne za realizację, harmonogram, koszty, wskaźniki).

Struktura „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014 – 2020” jest zgodna z ww. zaleceniami. W „Planie” wyszczególniono:

- w rozdziale 2 charakterystykę obszaru objętego opracowaniem oraz w rozdziale 3 obecny stan, jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy, te informacje umożliwią identyfikację gminy Czersk oraz rozpoznanie potrzeb związanych z ochroną atmosfery,
- rozdziały 4 i 5, zawierają analizę infrastruktury energetycznej na terenie gminy oraz identyfikację aspektów i obszarów problemowych, występujących na terenie gminy,
- rozdział 6 zawiera metodologię oraz omówienie wyników przeprowadzonej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla do atmosfery ze źródeł niskiej emisji,

- rozdział 7 przedstawia wyniki obliczeń emisji w tonach ekwiwalentu, CO₂ (Mg CO_{2e}) dla poszczególnych obszarów,
- rozdziały 8 i 9 to identyfikacja celów „Planu”, czynników oddziałujących na jego realizację oraz ocena ekonomiczna wraz ze wskazaniem źródeł finansowania i harmonogram podejmowanych działań,
- rozdziały od 10 do 12, dotyczą kwestii zarządzania „Planem”, organizacji procesu jego realizacji oraz współpracy władz samorządowych z sąsiednimi gminami.
- W dokumencie zawarto również (w rozdziale 12) odniesienie się do uwarunkowań, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres merytoryczny niniejszego dokumentu jest zgodny z:

- szczegółowymi wytycznymi i zaleceniami, określonymi w Załączniku nr 9 do Regulaminu konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 w ramach IX osi priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna, Działanie 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – plany gospodarki niskoemisyjne,
- obowiązującymi przepisami prawa krajowego i wspólnotowego,
- wytycznymi wynikającymi z Porozumienia Burmistrzów (Covenant of Mayors Committed to local sustainable energy).

2. Ogólna charakterystyka obszaru objętego „Planem” i uwarunkowania związane, z jakością powietrza atmosferycznego

2.1 Identyfikacja obszaru

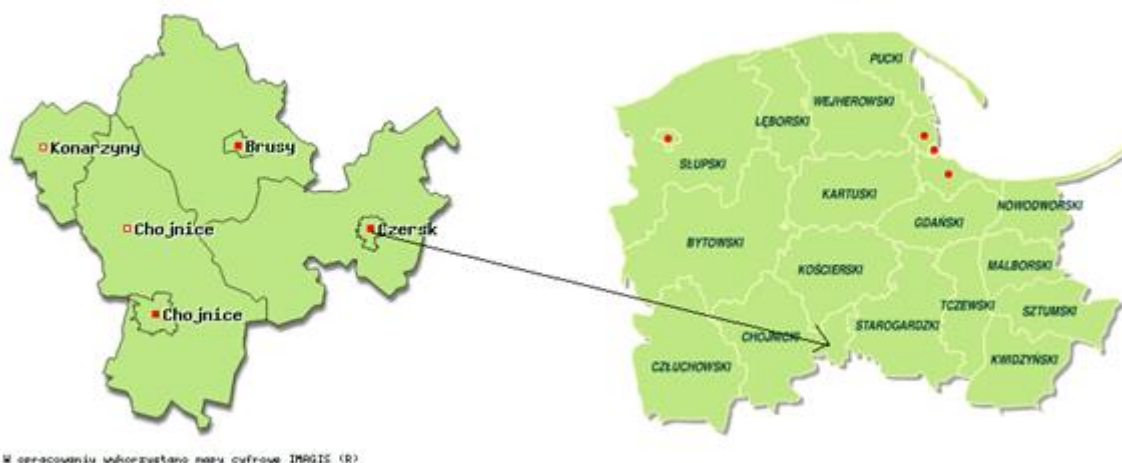
Czersk – gmina miejsko – wiejska położona w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie chojnickim. Powierzchnia terenu gminy wynosi ogółem 380 km², w tym: obszary wiejskie - 370 km², miasto - 10 km². Lasy i grunty leśne zajmują w gminie 23 882 ha (ok. 63% obszaru gminy) ogółu powierzchni, z czego w mieście - 100 ha (ok. 10% obszaru miasta).

Siedziba władz samorządowych mieści się w Czersku, adres: ul. Kościuszki 27, 89-650 Czersk; adres internetowy <http://czersk.pl/>.

Organem wykonawczym jest Burmistrz.

2.2 Położenie

Czersk: gmina miejsko – wiejska usytuowana jest w powiecie chojnickim, w południowej części województwa pomorskiego na Pojezierzu Południowo pomorskim w regionie Borów Tucholskich oraz w południowo-zachodniej części Równiny Charzykowskiej. Gmina Czersk administracyjnie obejmuje miasto Czersk (podzielone na 4 osiedla) i 18 sołectw: Będźmierowice, Gotelp, Gutowiec, Klaskawa, Krzyż, Kurcze, Lipki, Łąg, Łąg Kolonia, Łubna, Mokre, Malachin, Odry, Rytel, Wieck, Zapędowo, Złotowo, Mosna. Gmina Czersk zajmuje powierzchnię 380 km² i graniczy: od części zachodniej z gminami: Brusy, Chojnice od północy z gminami powiatu kościerskiego: Karsin, Stara Kiszewa, od części wschodniej z gminami powiatu starogardzkiego: Kaliska, Czarna Woda, Osieczna, od południa z gminami powiatu tucholskiego: Tuchola, Śliwice.



Rysunek nr 2.2-1. Położenie gminy Czersk w powiecie chojnickim i województwie pomorskim

Źródło: Strona internetowa Związku Powiatów Polskich, <http://www.zpp.pl>

2.3 Powierzchnia obszaru objętego „Planem”

Gmina Czersk jest gminą miejsko - wiejską. Położona jest w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie chojnickim. Administracyjnie obejmuje miasto Czersk i 18 sołectw. Powierzchnia terenu gminy wynosi ogółem 380 km²:

Tabela nr 2.4-1. Struktura zagospodarowania gruntów gminy Czersk

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział w powierzchni gminy [%]
1	2	3	4
1	Użytki rolne	9 901	27
2	Grunty orne	6 556	17,9
3	Sady	40	0,1
4	Łąki	2 406	6,6
5	Pastwiska	899	2,4
6	Lasy i grunty leśne	24 040	65,6
7	Pozostałe grunty i nieużytki	2 717	7,4
Razem		36 658	100

2.4 Ludność

Wg GUS (stan na 31.12. 2013 r.) w gminie Czersk zamieszkiwało około 21534 osób, w tym 10683 mężczyzn i 10851 kobiet. Gęstość ludności wynosi około 57 osób/km².

Tabela nr 2.4-1. Liczba ludności w latach 2006 - 2013 (dane GUS)

Lp.	Rok	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1	2	3	4	5
1	2006	20566	10238	10328
2	2007	20618	10295	10323
3	2008	20772	10372	10400
4	2009	20871	10399	10472
5	2010	21415	10668	10747
6	2011	21551	10714	10837
7	2012	21491	10666	10825
8	2013	21534	10683	10851

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika tendencja wzrostu liczby ludności w mieście, z chwilowym spadkiem w 2012 roku, a następnie ponowny wzrost. Struktura ludności w gminie odzwierciedla krajowe trendy tzn. przewaga liczby kobiet nad mężczyznami, migracje do miast, mała liczba urodzeń i wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Na podstawie danych z tabeli nr 2.5-1 opracowano prognozę liczby ludności w gminie, którą przedstawiono w tabeli nr 2.5-2.

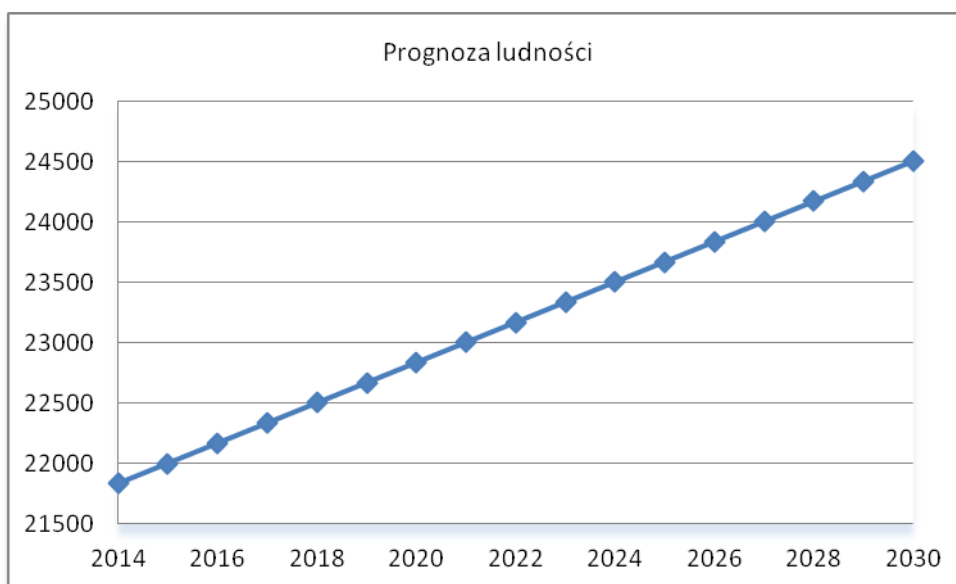
Tabela nr 2.5-2 Prognoza liczby ludności (dane GUS)

Lp.	Rok	Prognozowana liczba ludności		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
1	2	3	4	5
1	2014	21836	10833	11003
2	2015	22003	10908	11095
3	2016	22170	10982	11187
4	2017	22337	11057	11280

Tabela nr 2.5-2 Prognoza liczby ludności (dane GUS)

Lp.	Rok	Prognozowana liczba ludności		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
1	2	3	4	5
5	2018	22504	11131	11372
6	2019	22670	11206	11464
7	2020	22837	11281	11557
8	2021	23004	11355	11649
9	2022	23171	11430	11741
10	2023	23338	11504	11834
11	2024	23505	11579	11926
12	2025	23672	11654	12019
13	2026	23839	11728	12111
14	2027	24006	11803	12203
15	2028	24173	11877	12203
16	2029	24340	11952	12296
17	2030	24507	12026	12480

Prognozę liczby ludności w gminie przedstawiono w postaci graficznej na poniższym rysunku.



Rysunek nr 2.4-1 Prognoza liczby ludności ogółem na lata 2014 ÷ 2030

Na podstawie liczby ludności odnotowanych w ostatnich latach obliczono wskaźnik liczby ludności, względem którego obliczono przewidywalną liczbę ludności w latach 2014 ÷ 2030. Wyniki obliczeń wskazują zwiększenie liczby ludności w roku 2030 o około 2973 osoby w stosunku do roku 2013.

2.5 Uwarunkowania klimatyczne

Gmina Czersk położona jest w pomorskiej dzielnicy klimatycznej, w obszarze wpływów atlantyckich mas powietrza. Pod względem klimatycznym obszar gminy Czersk charakteryzują:

- średnia temperatura powietrza: 7,9°C,
- krótki okres wegetacyjny: 205 – 210 dni,
- wysokie zachmurzenie i częste zamglenia.

Lokalne warunki klimatyczne w poszczególnych fragmentach gminy są zróżnicowane zarówno pod względem nawietrzania jak również termiki i wilgotności. Gmina Czersk jest usytuowana w II strefie klimatycznej, w której obliczeniowa temperatura zewnętrzna dla potrzeb ogrzewania, zgodnie z PN-EN 12831, wynosi -18°C .

3. Obecny stan jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy

Stan jakości powietrza na terenie gminy Czersk kształtowany jest głównie przez:

- rozproszone źródła ciepła: kotłownie lokalne, zlokalizowane z reguły przy obiektach użyteczności publicznej, kotłownie osiedlowe oraz o ogrzewanie indywidualne budynków,
- komunikację samochodową,
- działalność gospodarczą.

Większość istniejących lokalnych kotłowni jest uciążliwa dla środowiska (emisja spalin ze spalania gorszych gatunków węgla, brak instalacji oczyszczania spalin, mała sprawność kotłów). Rozwiązaniem problemów niskiej emisji jest dalsza gazyfikacja miasta oraz stworzenie sieci gazowej na pozostałych terenach gminy. Zastępowanie gazem obecnie wykorzystywanych paliw stałych wpływa na znaczące ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zwłaszcza siarki i pyłów. Również komunikacja tj. transport lokalny jest poważnym problemem w dziedzinie ochrony powietrza.

Wg zapisów „Rocznej oceny jakości powietrza atmosferycznego w-pomorskim za rok 2013”, wykonanej przez WIOŚ w Gdańsku, gmina Czersk zaliczana jest do strefy pomorskiej (PL 2202), wg podziału wykonanego na potrzeby Programów Ochrony Powietrza, a jako kryterium zakwalifikowania strefy do klasy C przyjęto poziom PM10 (24h).

Poniżej przedstawiono zestawienie wyników klas strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2013, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.

Tabela nr 3-1. Klasy strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2013 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (kryterium –poziom docelowy)

Lp.	Substancja	Strefa
1	2	3
1	SO ₂ (dwutlenek siarki)	A
2	NO ₂ (dwutlenek azotu)	A
3	CO (tlenek węgla)	A
4	Benzen	A
5	PM10 (pył zawieszony 10)	C
6	PM2,5 (pył zawieszony 2,5)	C
7	Pb (ołów)	A
8	B(a)P	C

A – nie przekracza poziomu dopuszczalnego

C – powyżej poziomu dopuszczalnego

Z powyższej tabeli wynika, iż przekroczenie wystąpiło w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 oraz PM10 i zawartego w nim benzo(a)pirenu pozostałe substancje nie przekroczyły poziomów dopuszczalnych. Na podstawie wyników strefy pomorskiej nie można jednoznacznie stwierdzić czy gmina Czersk odpowiada za przekroczenia poziomów dopuszczalnych poszczególnych zanieczyszczeń powietrza. Stan powietrza w strefie pomorskiej (PL 2202) ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnych zanieczyszczeń w powietrzu wymaga zastosowania programu naprawczego jakim jest "Program Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej". Działania zawarte w PGN realizują założenia Programu Ochrony Powietrza zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z terenu gminy poprzez likwidację lub wymianę indywidualnych systemów grzewczych o charakterze niskoemisyjnym oraz prowadzenie działań promocyjnych i edukacyjnych na rzecz ograniczania niskiej emisji. Przewidziane działania inwestycyjne w PGN przyczynią się do ograniczenia negatywnego wpływu systemów grzewczych z terenu gminy na powietrze atmosferyczne a tym samym pozytywnie wpłyną na jego jakość na obszar strefy pomorskiej.

4. Charakterystyka nośników energetycznych zużywanych na terenie gminy Czersk

4.1 System ciepłowniczy

Ciepło dostarczane do odbiorców może mieć różne przeznaczenie. Dominujące są potrzeby ogrzewania i wentylacji obiektów, podgrzewania wody użytkowej oraz zastosowania technologicznego u odbiorców przemysłowych. Głównymi odbiorcami ciepła są sektor: bytowo-komunalny oraz przemysłowy, który w ostatnich dwóch dekadach znacząco ograniczył swoje potrzeby z powodu rezygnacji z energochłonnych technologii oraz zmniejszenia produkcji. Sektor socjalno-bytowy także racjonalizuje zużycie energii poprzez termomodernizację obiektów, budownictwo energooszczędne i stosowanie indywidualnych, nowoczesnych źródeł pozyskiwania ciepła. Wszystkie te działania prowadzą obecnie do zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło, w tym w szczególności ciepło sieciowe. Ponadto zapotrzebowanie na ciepło jest silnie uzależnione od warunków atmosferycznych w sezonie grzewczym jesienno-zimowym. Wahania wynikające ze zmiennych warunków zewnętrznych zniekształcają obraz tendencji zachodzących na rynku w porównaniach krótkookresowych.

4.1.1 Charakterystyka systemu ciepłowniczego

Na terenie Czerska istnieje centralny system ciepłowniczy. Natomiast ogrzewanie budynków usytuowanych na obszarach wiejskich gminy oraz w części miasta nieobsługiwanego przez centralny system ciepłowniczy, odbywa się za pomocą indywidualnych kotłowni spalających najczęściej węgiel i drewno, a w mniejszym stopniu olej opałowy. Kotłownie lokalne obsługują natomiast budynki wielorodzinne i budynki użyteczności publicznej.

Na terenie gminy Czersk energia ciepła wykorzystywana jest: do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym; do przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych; na potrzeby zakładów przemysłowych (ogrzewanie, c.w.u., technologia); do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u. i na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych i użyteczności publicznej.

Sieć ciepłownicza funkcjonująca na terenie Czerska, za pomocą kotłowni zlokalizowanej przy ul. Gen. Maczka 6 należącej do BIOPAL Sp. z o.o. w Chojnicach obsługuje:

- budynki wielorodzinne wchodzące w skład zasobów spółdzielni Mieszkaniowej w Chojnicach w Wspólnoty Mieszkaniowej usytuowane przy ul. Gen. Maczka, Gen. Andersa, Gen. Hallera, Dworcowej,
- budynki użyteczności publicznej: Szkołę Podstawową nr 1 oraz budynek administracyjny przy ul. Dworcowej 31,

Kotłownia przy ul. Przytorowej obsługuje:

- budynki zasobów komunalnych oraz wspólnot mieszkaniowych przy ul. Przytorowej i Transportowców,

Ogrzewanie budynków mieszkalnych:

Źródłem ciepła dla budynków jednorodzinnych jak i wielorodzinnych na terenie Czerska są najczęściej kotłownie opalane węglem, drewnem i gazem. Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców oraz systematyczna gazyfikacja obszaru gminy wynikająca ze wzrostu liczby mieszkańców wpływa na coraz szersze zastosowanie gazu w ogrzewaniu budynków mieszkalnych i związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, usytuowanych na terenie Czerska.

Zupełnie inna struktura wykorzystania paliw energetycznych występuje na terenie obszarów wiejskich gminy Czersk, gdzie najpopularniejszym paliwem jest węgiel i drewno. Zarówno budynki wielorodzinne jak i jednorodzinne w największym stopniu korzystają z pieców opalanych węglem oraz drewnem, co wynika z jego wysokiej dostępności związanej z dużą powierzchnią lasów na terenie gminy [Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Czersk na lata 2011-2026].

4.1.2 Produkcja, zużycie i odbiorcy ciepła

Wg danych GUS (stan na 31.12.2012 r.) w powiecie chojnickim zlokalizowanych było około 21 kotłowni. Kubatura budynków ogrzewanych centralnie wynosiła około 2311,3 dam³, z czego 63,70 dam³ budynków mieszkalnych. Sprzedaż energii cieplnej wynosiła 197306,0 GJ tj. 167052,0 GJ do budynków mieszkalnych i 30254,0 GJ do urzędów i instytucji.

Na podstawie stworzonej bazy danych PGN stwierdza się, że:

- około 5% budynków publicznych ogrzewana jest z sieci ciepłowniczej,
- około 15% budynków ogrzewana jest poprzez gaz ziemny,
- około 2% wykorzystuje olej opałowy,
- około 22% jako paliwo grzewcze używa węgla kamiennego.

W sektorze społeczeństwa (w tym przemysł i usługi) według bazy danych PGN sytuacja przedstawia się następująco:

- około 10% budynków ogrzewana jest z sieci ciepłowniczej,
- około 40% budynków ogrzewana jest poprzez gaz ziemny,
- około 50% jako paliwo grzewcze używa węgla kamiennego.

Dla pozostałej części obiektów użyteczności publicznej oraz budynków społeczeństwa nie uzyskano danych dotyczących rodzaju oraz ilości zużytego paliwa, przedstawione dane stanowią część wpisów dla których inwentaryzacja była kompletna.

Generalnie zapotrzebowanie na ciepło wynosi od 60 do 200 W/m² ¹. W domach izolowanych dobrym materiałem o współczynniku k=0,3 W/m²K (np. 10 cm styropianu przy ścianach wielowarstwowych lub ścianach jednowarstwowych - wykonanych z bloczków z gazobetonu odmiany 400 grubości 36,5 cm) zapotrzebowanie wyniesie:

- 60 W/m² dla domów piętrowych lub z użytkowym poddaszem,
- 70 W/m² dla domów parterowych.

W domach z ograniczoną izolacją k=0,7 W/m²K (np. 5 cm styropianu) zapotrzebowanie wyniesie:

- 90 W/m² dla domów piętrowych lub z użytkowym poddaszem,
- 100 W/m² dla domów parterowych.

W domach bez izolacji k=1,2–1,5 W/m²K (np. kamienice, dla których nie przeprowadzono ociepleń) zapotrzebowanie wyniesie:

- 130–140 W/m² dla domów piętrowych lub z użytkowym poddaszem,
- 150–200 W/m² dla domów parterowych.

Energochłonność budynku można również określić, posługując się wskaźnikiem E_A, to jest sezonowego zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania, odniesionego do powierzchni ogrzewanej, wyrażanego w kWh/(m²·rok).

Energochłonność budynków, w zależności od okresu budowy, zaczerpnięto z danych literaturowych i przedstawiono w poniższej tabeli ².

Tabela nr 4.1.2-1 Energochłonność budynków zależności od okresu budowy

Lp.	Klasa energetyczna	Ocena energetyczna	Wskaźnik E _A kWh/(m ² /rok)	Okres budowy
1	2	3	4	5
1	A+	Pasywny	<15	po 2005 r.

¹ Źródło: http://www.muratorplus.pl/technika/ogrzewanie/jak-dobrac-moc-grzejnika-do-wielkosc-pomieszczenia-ogrzewanie-domu_59344.html

² Źródło: „Ocena zapotrzebowania na energię budynku mieszkalnego przy wykorzystaniu dwóch niezależnych programów obliczeniowych”, Pater, S. Magiera, J., Czasopismo Techniczne. Chemia,

Tabela nr 4.1.2-1 Energochłonność budynków zależności od okresu budowy

Lp.	Klasa energetyczna	Ocena energetyczna	Wskaźnik E _A kWh/(m ² /rok)	Okres budowy
1	2	3	4	5
2	A	Niskoenergetyczny	15 ÷ 45	po 2005 r.
3	B	Energooszczędny	45 ÷ 80	po 2005 r.
4	C	Średnio energooszczędny	80 ÷ 100	po 2005 r.
5	D	Średnio energochłonny (spełniający aktualne wymagania prawne)	100 ÷ 150	1999 ÷ 2005
6	E	Energochłonny	150 ÷ 250	1982 ÷ 1998
7	F	Wysoko energochłonny	>250	< 1998 r.

Zapotrzebowanie na energię ciepłą ze źródeł zlokalizowanych na terenie gminy Czersk obliczono przyjmując klasę energetyczną dla poniższych budynków D.

Zapotrzebowanie energetyczne zasobów mieszkaniowych w mieście Czersk przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 4.1.2-2 Zapotrzebowanie energetyczne gminy (wg GUS)

Lp.	Zasoby gminy	Zapotrzebowanie na energię ciepłą GJ
1	2	3
1	Budynki mieszkalne	5978,3
2	Budynki urzędowe i instytucji	1082,7

4.2 System gazowniczy

Gazyfikacja jest jednym z priorytetowych celów gminy Czersk wyznaczonych na najbliższe lata.

4.2.1 Charakterystyka systemu gazowniczego

Według danych przekazanych przez PSG Sp. z o.o. w gminie Czersk zgazyfikowana jest tylko miejscowość Czersk. Lokalizacja gazociągów przedstawiona została na mapie stanowiącej Załącznik nr 3.

Stan sieci gazowej na dzień 31.12.2014 r. wynosi:

1. przyłącza gazu do budynków ogółem 775 szt. o długości 13411 m,
2. podział przyłączy wg średnic i długości zestawiono w poniższej tabeli

Tabela nr 4.2.1-1 Podział przyłączy wg średnic i długości

Lp.	Średnica [mm]	Długość [m]	Ilość [szt.]
1	2	3	4
1	25	19,40	2
2	32	398,90	20
3	40	66,10	4
4	50	9773,65	565
5	63	2041,05	153
6	65	190,40	7
7	80	326,45	6
8	90	443,95	11
9	100	83,11	6
10	110	68,00	1
11	SUMA	13411,00	775

3. gazociąg w podziale na średnice i długości zestawiono w poniższej tabeli

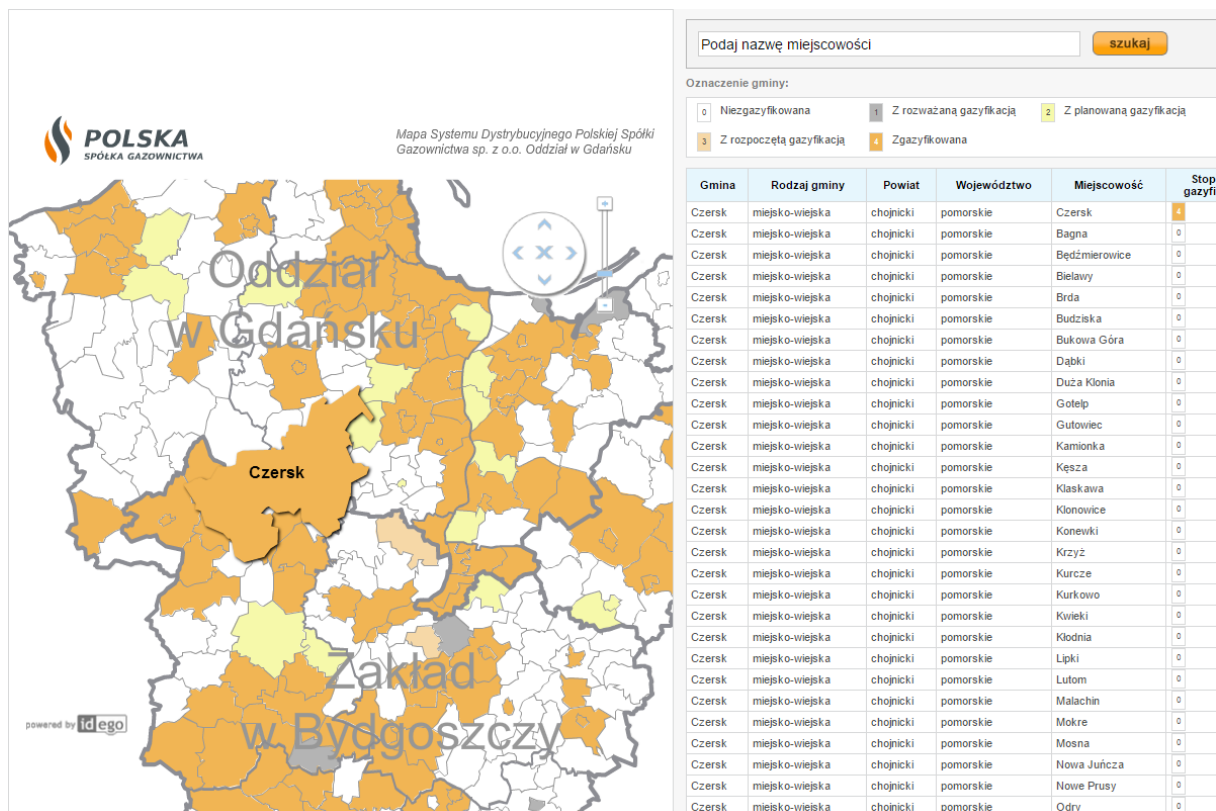
Tabela nr 4.2.1-1 Podział gazociągów wg średnic i długości

Lp.	Średnica [mm]	Długość [m]
1	2	3
1	63	439,60
2	65	60,00
3	90	1968,65
4	100	1933,33
5	110	4387,93
6	125	3109,05
7	150	6745,09
8	160	2957,04
9	180	603,10
10	200	772,00
11	225	605,57
12	250	856,37
13	300	1134,55
14	350	1213,45
15	400	857,30
16	SUMA	2764,00

Na terenie Czerska rozproszony gaz ziemny do odbiorców odbywa się poprzez: system sieci gazowych średniego ciśnienia, przeznaczonych głównie do zasilania odbiorców o zapotrzebowaniu powyżej 70 Nm³/h oraz w pewnym zakresie małych odbiorców (w tym odbiorców domowych) zlokalizowanych bezpośrednio przy gazociągach średniego ciśnienia; stacje redukcyjno-pomiarowe drugiego stopnia (SR-II°) redukujące gaz do niskiego ciśnienia; systemy sieci niskiego ciśnienia, zaopatrujące w gaz odbiorców o zapotrzebowaniu do 70 Nm³/h. Mieszkańcy Czerska mają dostęp do gazu ziemnego dostarczanego siecią gazową, której długość zwiększa się z każdym rokiem. Rozbudowa sieci gazowej na terenie miasta wynika z coraz większego zainteresowania mieszkańców gazem, jako źródłem energii cieplnej. Dlatego też z każdym rokiem zwiększa się nie tylko długość sieci gazowej, ale i liczba odbiorców gazu.

Obecnie gaz przewodowy nie jest dostępny dla mieszkańców wiejskich obszarów gminy. W latach 2006-2010 długość sieci przesyłowej na terenie miasta i gminy nie uległa zmianie, natomiast długość sieci rozdzielczej wzrosła w tym okresie o prawie 10%. Rozbudowa odbywała się jednak wyłącznie w zakresie sieci niskiego ciśnienia, w związku z wykonywanymi przyłączami gazowymi na terenie miasta.

Liczba czynnych przyłączy gazowych na terenie Czerska wzrosła w latach 2006-2010 o ponad 22%, a ludność korzystająca z sieci gazowej zwiększyła się w tym okresie o 139 osób. W ostatnich latach obserwuje się także wzrost liczby mieszkańców miasta wykorzystujących gaz na potrzeby ogrzewania mieszkań.



Rys. nr 4.2.1-1.. Położenie gminy Czersk na mapie PSG Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku

Źródło: <http://mapy.psgaz.pl/>

Gmina Czersk na mapie PSG Sp. z o.o. zaznaczona jest, jako zgazyfikowana (kolor pomarańczowy).

4.2.2 Zużycie i odbiorcy gazu

Zużycie gazu na terenie miejscowości Czersk, w latach 2010-2013, według danych PSG Sp. z o.o. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 4.2.2-1. Zużycie gazu na terenie miejscowości Czersk, w latach 2010-2013 (wg PSG)

Lp.	Rok	Branża	Ilość układów pomiarowych	Zużycie paliwa gazowego
1	2	3	4	5
1	2010	Przemysł	51	349939
2	2010	Domostwa	1145	869254
3	2010	Handel i usługi	72	878175
4	2011	Przemysł	15	623270
5	2011	Domostwa	1138	757488
6	2011	Handel i usługi	75	402554
7	2012	Przemysł	20	659025
8	2012	Domostwa	1128	797096
9	2012	Handel i usługi	77	478950
10	2013	Przemysł	20	495295
11	2013	Domostwa	1127	809163
12	2013	Handel i usługi	77	796470

Dane GUS wskazują, że na terenie Czerska w latach 2006-2010 zużycie gazu wzrosło o 10%, natomiast zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań zwiększyło się w tym okresie o ponad 11%.

W latach 2006-2010 w Czersku obserwowano zarówno wzrost zużycia gazu w przeliczeniu na mieszkańca, ale także w wzrost zużycia gazu w przeliczeniu na korzystającego. Mapa Systemu Dystrybucyjnego Polskiej Spółki Gazownictwa oraz dane Spółki dotyczące stopnia gazyfikacji poszczególnych miejscowości na terenie gminy potwierdzają, iż żadna z miejscowości na obszarach wiejskich gminy Czersk nie została dotychczas zgazyfikowana oraz wskazują, że nie planuje się takich działań w najbliższych latach.

Tabela nr 4.2.2-2. Dane charakteryzujące stan obsługi gazowniczej w latach 2006-2013 (wg GUS)

L.p.	Dana charakteryzująca	Jednostka	Lata							
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Długość czynnej sieci ogółem	metr	34761	35175	35323	36554	37034	37677	37895	37713
2	Długość czynnej sieci przesyłowej	metr	11295	11295	11295	11295	11295	11295	11295	11295
3	Długość czynnej sieci rozdzielczej	metr	23466	23880	24028	25259	25739	26382	26600	26418
4	Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	sztuk	599	607	621	714	734	743	750	756
5	Odbiorcy gazu	gospodarstwa domowe	1437	1445	1448	1428	1372	1380	1403	1363
6	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gospodarstwa domowe	158	165	171	165	169	152	270	277
7	Mieszkania wyposażone w gaz sieciowy	mieszkania	59	159	161	163	185	185	185	186
8	Zużycie gazu	tys. m ³	766,20	796,40	739,00	794,70	843,40	732,90	795,7	822,5
9	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys. m ³	541,5	562,8	494,7	545,9	602,3	487,0	303,6	328,8
10	Ludność korzystająca z sieci gazowej	osób	22,0	22,0	21,9	22,3	22,5	22,4	22,8	22,6
11	Korzystający z instalacji	% ogółu ludności	0,3	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,1	1,2
12	Zużycie gazu na 1 mieszkańca	m ³	37,3	38,7	35,7	38,2	39,4	34,1	36,9	38,2
13	Zużycie gazu na 1 korzystającego	m ³	169,1	175,6	162,6	170,7	174,7	151,5	162,3	169,0
14	Sieć rozdzielcza na 100 km ²	km/km ²	6,2	6,3	6,3	6,6	6,8	6,9	7,0	7,0

Zaobserwowano stały wzrost liczby przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.

4.2.3 Plany rozwojowe dostawców gazu na terenie gminy

W najbliższych piętnastu latach zmiany w zakresie zapotrzebowania na gaz ziemny, mogą być podyktowane głównie inwestycjami prowadzonymi na terenie Czerska w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz produkcyjnego. Według danych PSG Sp. z o.o. w latach 2015-2016 planowana jest budowa sieci gazowej na obszarze miasta Czersk, w ulicach:

- Derdowskiego, Świerkowa,
- 1000-Lecia,
- Bukowa.

Inwestycje planowane do realizacji w zakresie infrastruktury gazowej w najbliższych latach, wskazane przez Pomorską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Gdańsku, obejmują rozbudowę sieci

wynikającą z potrzeb przyłączeniowych zgłaszanych przez mieszkańców miasta oraz inwestorów planujących prowadzenie działalności na terenie miasta. Natomiast dalsze plany Spółki wiążą się z rozbudową sieci gazowej także na obszarach wiejskich gminy, a w szczególności na terenie miejscowości Rytel i Łąg. Miejscowości te charakteryzują się stosunkowo wysoką gęstością zaludnienia w porównaniu z innymi obszarami gminy, co uzasadnia ich gazyfikację z ekonomicznego punktu widzenia.

4.3 System energetyczny

4.3.1 Charakterystyka systemu energetycznego

W skład systemu elektroenergetycznego (SEE) miasta i gminy Czersk wchodzi:

- Stacje GPZ (Główny Punkt Zasilania),
- sieci wysokiego napięcia (WN), średniego napięcia 15 kV (SN) i niskiego napięcia 0,4 kV (nn) oraz
- stacje transformatorowe 15 kV/0,4 kV.

Energia elektryczna dla miasta i gminy Czersk dostarczana jest z GZP „Czersk”, która zlokalizowana jest w północnej części miasta Czersk oraz z GPZ „Chojnice Przemysłowa” zlokalizowanej w Chojnicach. GPZ „Czersk” zasilą miasto oraz wschodnią i środkową część gminy Czersk, natomiast GPZ „Chojnice Przemysłowa” zasilą zachodnie obszary gminy Czersk.

GPZ „Czersk” wyposażona jest w dwa transformatory o mocy jednostkowej 16 MVA. Podczas normalnej pracy systemu, energia elektryczna przesyłana jest do GPZ-tu liniami zasilającymi wysokiego napięcia (WN) o napięciu 110 kV relacji GPZ „Czarna Woda” – GPZ „Czersk”. Linie te są liniami napowietrznymi. Ze stacji GPZ „Czersk” wypracowanych jest 12 linii średniego napięcia (SN) zasilających miasto i gminę Czersk. Linie te współpracują z głównymi punktami zasilania zlokalizowanymi w Tucholi, Brusach i Czarnej Wodzie. Gmina Czersk posiada otwarty układ sieci SN kablowej. W perspektywie najbliższych lat Zakład Energetyczny Chojnice nie przewiduje znacznej rozbudowy istniejącego systemu elektroenergetycznego.

Podstawowym zadaniem stacji GPZ jest przetworzenie energii elektrycznej i „wprowadzenie” jej w lokalną sieć rozdzielczą średniego napięcia 15 kV zasilającą odbiorców przemysłowych i komunalnych. Stąd lokalizacja stacji, a także moc znamieniowa transformatorów, jest ściśle związana z zapotrzebowaniem na energię elektryczną na danym obszarze. Na terenie gminy Czersk jest zlokalizowana jedna stacja GPZ, która zlokalizowana jest w północnej części miasta Czersk.

Podstawowa linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia (110 kV) przebiegająca przez miasto i gminę Czersk łączy GPZ „Czarna Woda” z GPZ „Czersk”. Jest to linia napowietrzna a jej długość wynosi 12 km. Ponadto przez zachodni obszar gminy przebiega druga linia WN (110 kV) relacji GPZ „Chojnice Kościerska” – GPZ „Brusy”. Łączna długość obu linii WN wynosi ok. 24 km.

Sieć średniego napięcia 15 kV pracuje w oparciu o stacje 110/15 kV w układzie pierścieniowym otwartym o promieniowych odgałęzieniach, umożliwiającym wielostronne zasilanie odbiorców.

Sieć elektroenergetyczną oraz główne punkty zasilania przedstawiono w załączniku nr 3 (źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czersk dla obszaru w granicach administracyjnych miasta i gminy.)

4.3.2 Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej

W latach 2007-2010 zauważa się wzrost zużycia energii wśród odbiorców indywidualnych, przy jednoczesnym zmniejszeniu się ilości odbiorców przemysłowych w ostatnim roku analizy. Wzrost odbiorców indywidualnych spowodowany jest wzrostem liczby ludności na terenie miasta. Z kolei spadek zużywanej energii wśród odbiorców przemysłowych wynika zarówno ze spadku liczby podmiotów gospodarczych oraz stosowania energooszczędnych rozwiązań w procesach produkcyjnych, do których skłaniają przedsiębiorców coraz wyższe koszty zakupu energii. Zapotrzebowanie na energię elektryczną odbiorów z obszaru miasta i gminy Czersk w

2011 r. wyniosło 29,9 GWh, z czego 21,5 GWh stanowiło zapotrzebowanie odbiorców z obszaru miasta a 8,4 GWh zapotrzebowanie odbiorców z obszarów wiejskich.

Z informacji uzyskanych przez ENEA S. A. z siedzibą w Poznaniu, Rejon Energetyczny Bydgoszcz, wynika, że cała infrastruktura przesyłowa i dystrybucyjna zasilająca gminę w energię elektryczną pozwala na dotrzymanie norm dotyczących niezawodności zasilania, jakości dostarczanej energii elektrycznej oraz ciągłości zasilania.

4.3.3 Plany rozwojowe sieci elektroenergetycznej

W najbliższych dziesięciu latach zmiany w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną, mogą być podyktowane głównie inwestycjami prowadzonymi na terenie miasta i gminy Czersk w zakresie budownictwa jednorodzinnego oraz produkcyjnego.

Jednocześnie wpływ na zmniejszenie zapotrzebowania na energię elektryczną będzie miało coraz powszechniejsze stosowanie energooszczędnych świetlówek kompaktowych w miejsce dotychczas stosowanych żarówek do oświetlenia mieszkań i obiektów użyteczności publicznej, a także wymiana sprzętu AGD na energooszczędny. Niemniej jednak, z uwagi na ciągły rozwój cywilizacyjny nastąpi wzrost konsumpcji energii elektrycznej spowodowany:

- wzrostem ilości odbiorców,
- wzrostem ilości odbiorników zainstalowanych u poszczególnych odbiorców,
- rozwojem przemysłu i usług,
- ewentualnie szerszym wykorzystaniem energii elektrycznej do celów grzewczych.

Wzrost ten będzie nieco wyhamowywany poprzez wymianę części stosowanych już urządzeń na nowe, energooszczędne, ale zwiększenie ogólnej liczby odbiorców i odbiorników, zgodnie z globalnymi tendencjami, spowoduje zwiększenie zużycia energii elektrycznej.

Inwestycje planowane do realizacji w zakresie infrastruktury energetycznej, wynikające z bieżących potrzeb przyłączeniowych zgłaszanych przez mieszkańców miasta i gminy Czersk, zostały przedstawione w tabeli.

Tabela nr 4.3.3-1. Plany rozwojowe systemu energetycznego na terenie miasta i gminy Czersk

Lp.	Nazwa inwestycji	Rok realizacji
1	2	3
miasto Czersk		
1	Budowa linii kablowej nNwraz ze złączami kablowymi, ul. Parkowa, zasilanie działek nr 79/...	2011
2	Budowa stacji transformacyjnej SN/nN, linii SN oraz linii kablowej nN 0,4 kV, ul. Kaszubska, zasilanie kompleksu działek	2012
gmina Czersk		
1	Budowa linii kablowej wraz ze złączami kablowymi, Rytel – Siennica, zasilanie kompleksu działek 79/...	2011
2	Budowa stacji transformacyjnej SN/nN, linii SN oraz linii kablowej nN 0,4 kV, ul. Kaszubska, zasilanie kompleksu działek	2011 – 2012
3	Budowa linii kablowej wraz ze złączami kablowymi, Łąg, ul. Polna zasilanie kompleksu działek nr 478/...	2011
4	Budowa linii kablowej wraz ze złączami kablowymi, Rytel, ul. Raciąska, zasilanie kompleksu działek	2011
5	Budowa linii kablowej wraz ze złączami kablowymi, Rytel, ul. Brzozowa, zasilanie kompleksu działek	-

4.3.4 Oświetlenie ulic

Na terenie miasta i gminy Czersk funkcjonuje oświetlenie uliczne, obejmujące 1429 punkty oświetleniowe. Stan techniczny istniejącego oświetlenia oceniany jest jako dobry, w związku z czym w kolejnych latach nie planuje się jego modernizacji i wymiany opraw oświetleniowych na energooszczędne. W najbliższych pięciu latach planowana jest natomiast rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie miasta i gminy Czersk, obejmująca

budowę ok. 100 nowych punktów oświetleniowych na terenie Czerska i miejscowości: Rytel, Łąg, Wądoły, Wieck, Łąg-Kolonia, Będźmierowice, Konewki, Złotowo [Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło energią elektryczną i paliwa gazowe dla miasta i gminy Czersk na lata 2011-2026]. Planowana jest również wymiana 450 lamp sodowych na oświetlenie typu LED w RPOWP 2014-2020.

4.4 Wykorzystanie technologii kogeneracji

Kogeneracja to technologia, w której następuje skojarzenie produkcji energii elektrycznej oraz energii cieplnej (CHP – Combined Heat and Power). Taki system jest stosowany wszędzie tam gdzie występuje jednoczesne zapotrzebowanie na energię cieplną oraz energetyczną. W skali Europy ta technologia jest szczególnie promowana ze względu na znaczne ograniczenie emisji CO₂ do środowiska. Najczęściej kogenerację stosuje się w działających elektrowniach, w których przy produkcji prądu efektem ubocznym jest wytworzenie znacznej ilości ciepła, które może zostać wykorzystane do ocieplenia dużych obiektów z sektora samorządu i społeczeństwa. W niektórych elektrowniach kogeneracyjnych dodatkowym produktem ubocznym jest para przemysłowa, która może zostać wykorzystana w siłowniach przemysłowych. Głównymi korzyściami z zastosowania takiego systemu są: zwiększenie bezpieczeństwa dostaw energii, obniżenie kosztów energii pierwotnej, obniżenie ilości zużytego paliwa, redukcja emisji CO₂, niskie straty związane z przesyłem energii, możliwość zwiększenia produkcji energii bez przekraczania ustawowych limitów emisji CO₂.

4.5 Transport na terenie gminy

Podstawowy układ drogowy w gminie tworzą: 1 droga krajowa, 1 droga wojewódzka i 21 dróg powiatowych. Układ ten uzupełniony jest siecią 29 dróg gminnych. Droga krajowa przebiegająca przez gminę to: droga nr 22 Kostrzyń – Grzechotki, będąca częścią traktu Berlin - Królewiec. Jest to droga przeznaczona dla wszystkich użytkowników, zapewniająca spójność całej sieci dróg krajowych, stanowiąca połączenie ponadregionalnych ośrodków gospodarczych, administracyjnych i turystycznych oraz mająca znaczenie obronne. Ze względu na standard techniczny droga zaliczona jest do klasy GP (droga główna ruchu przyspieszonego). W ciągu tej drogi brak jest obejścia miasta Czerska, co jest niekorzystne ze względu na znaczny ruch tranzytowy. Droga wojewódzka to również droga przeznaczona dla wszystkich Użytkowników, stanowiąca połączenie regionalnych ośrodków gospodarczych i administracyjnych w województwie oraz mająca znaczenie obronne.

Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 237 Czersk - Tuchola - Mąkowsko. Pod względem standardu technicznego zaliczona jest do klasy G (droga główna). Drogi powiatowe to drogi stanowiące połączenie regionalnych ośrodków z ośrodkami gminnymi i ośrodków gminnych między sobą. Zaliczone są do klasy Z (drogi zbiorcze).

Na obszarze gminy znajduje się 29 dróg powiatowych. Najważniejsze z nich to drogi: Czersk – Śliwice, Czersk – Brusy, Czersk – Karsin – Lubnia, Rytel – Zapędowo, Czersk – Odry – Wojtal, Łąg – Stare Prusy – Zawada. Najniższą kategorię połączeń stanowią drogi gminne, które zaliczone są do klasy L (drogi lokalne). Są to drogi o znaczeniu lokalnym służące miejscowym potrzebom. Ulice w mieście leżące w ciągu dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych należą do tej samej kategorii i klasy technicznej co te drogi.

W 2006 roku na terenie gminy Czersk zarejestrowanych było 987 pojazdów osobowych, 147 ciężarowych oraz 4 pojazdy specjalne. W 2013 roku nastąpił wzrost ilości pojazdów do: 1112 samochodów osobowych, 147 ciężarowych, 10 pojazdów specjalnych oraz 3 autobusów [Starostwo powiatowe w Chojnicach dane za 2006 i 2013 rok].

Tabela nr 4.5-1. Długość dróg na terenie gminy

Lp.	Kategoria drogi	Ogółem [km]	Drogi o nawierzchni twardej [km]
1	2	3	4
1	Drogi krajowe	27,0	27,0
2	Drogi wojewódzkie	7,0	7,0
3	Drogi powiatowe	120,3	57,9
4	Drogi gminne	105,0	18,0
5	– w tym w mieście	23,0	7,0
6	Ogółem	259,3	109,9

Z zestawienia wynika, że na ogólną długość dróg, 10,4% stanowi droga krajowa, 2,7% - droga wojewódzka, 46,4% - drogi powiatowe i 40,5% - drogi gminne. 42,4% dróg ma nawierzchnię twardą, droga krajowa i wojewódzka w całości, drogi powiatowe w 48,1%, a drogi gminne zaledwie w 17,1%. Istotnym elementem charakteryzującym gminę pod względem infrastruktury drogowej jest wskaźnik gęstości dróg twardych. Określa on długość dróg o nawierzchni twardej przypadającą na 100 km² powierzchni. W 1998 r. wskaźnik ten w gminie wynosił 27,1 km (100 km²) z ulicami lokalnymi w mieście 28,9 km (100 km²) wobec średniej wojewódzkiej 67,2 km/100km².

Gęstość dróg w gminie stawia ją w rzędzie gmin o bardzo niskim stopniu wyposażenia w sieć drogową. Innym ważnym parametrem charakteryzującym stan sieci drogowej jest wielkość ruchu. Na drodze krajowej nr 22 obciążenie ruchem w 2000 roku na odcinku Chojnice – Czersk wynosiło 4331 pojazdów / dobę, a na odcinku Czersk – Zblewo 5159 pojazdów / dobę. Na drodze wojewódzkiej nr 237 obciążenie ruchem w 2000 roku wynosiło 1974 pojazdy / dobę. Bezpośrednim czynnikiem wpływającym na obciążenie sieci drogowej jest nasilenie ruchu ciężarowego (w tym tranzyt), szybki wzrost motoryzacji indywidualnej i znaczny wzrost ruchu wynikający z dynamicznie rozwijającej się gospodarki rynkowej. Te czynniki oraz wieloletnie niedoinwestowanie drogownictwa ograniczyły możliwość utrzymania odpowiedniego standardu technicznego poszczególnych kategorii dróg, zarówno zamiejskich, jak i miejskich. Dotyczy to przede wszystkim geometrii trasy i skrzyżowań, szerokości jezdni i poboczy oraz nośności i jakości nawierzchni. Szczegółowe dane dotyczące liczby pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy Czersk przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4.5.4-2. Liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy Czersk

Lp.	Rodzaj pojazdu	Rok inwentaryzacji			
		2006		2013	
		Pb	ON	Pb	ON
1	2	3		4	
1	Samochody osobowe	636	351	425	687
2	Samochody ciężarowe	12	135	6	147
3	Samochody specjalne	1	3	0	10
4	Autobusy	0	0	0	3

Przez gminę przebiegają trzy linie kolejowe, wszystkie znaczenia lokalnego: Chojnice - Czersk - Tczew; Bydgoszcz - Kościerzyna - Gdynia i Laskowice - Czersk - Bąk. Pod względem technicznym wszystkie linie są w większości jednotorowe i niezelektryfikowane. Na liniach wykonywana jest bardzo mała praca przewozowa, zarówno w sektorze pasażerskim, jak i towarowym [Plan rozwoju lokalnego gminy Czersk].

Sieć drogową i kolejową w gminie Czersk przedstawia mapa zawarta w załączniku nr 3 (źródło: Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czersk dla obszaru w granicach administracyjnych miasta i gminy.)

4.6 Odnawialne źródła energii – stan obecny

Energia wiatrowa

Gmina Czersk znajduje się w III strefie (tj. korzystna) do rozwoju energetyki wiatrowej, charakteryzujących się energią użyteczną wiatru ok. 1000 kWh/m²/rok. Prędkość wiatru na ogół nie przekracza 5 m/s. Na terenie gminy Czersk nie występują obecnie turbiny wiatrowe.

Analizując wstępnie aspekty środowiskowe terenu gminy Czersk, inwestycja w energetykę wiatrową na jego terenie wydaje się mało prawdopodobnym kierunkiem rozwoju OZE. Spodziewać się można ewentualnych pojedynczych turbin wiatrowych, pracujących na potrzeby niewielkich skupisk mieszkalnych. Ze względu na możliwość wystąpienia oddziaływania na środowisko, w tym zdrowie człowieka oraz potencjalnych konfliktów społecznych zaleca się, aby w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów gminy zawrzeć obowiązek przeprowadzenia analiz oddziaływania na zdrowie człowieka w zakresie hałasu, infradźwięków, pól elektromagnetycznych, migotania cieni i refleksów światła dla inwestycji polegających na budowie mikro elektrowni wiatrowych, oddalonych mniej niż 400 m od terenów najbliższych zabudowań mieszkalnych nie zasilanych bezpośrednio energią produkowaną przez daną mikro elektrownię.

Energia spadku wód

Na terenie gminy zlokalizowane są dwie małe elektrownie wodne na rzece Brdzie - są to elektrownie we wsi Mylof (Zapora o mocy 800 kW i Zakład Hodowli Pstrąga o mocy 50 kW), jedna na rzece Wda we wsi Wojtał, o mocy 22 kW oraz elektrownia we wsi Zawada, o mocy 32 kW. Na terenie gminy Czersk istnieją warunki do uruchomienia kolejnych elektrowni wodnych. Należy mieć jednak na uwadze, że każde przedsięwzięcie, które może znacząco oddziaływać na środowisko wymaga przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Energia słoneczna (kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne)

Na terenie gminy Czersk w sektorze społeczeństwa jak i samorządu nie występują instalacje wykorzystujące energię słońca na własne potrzeby.

W województwie Pomorskim istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Roczna gęstość promieniowania słonecznego na terenie całego województwa Pomorskiego na płaszczyznę poziomą wynosi ok. 900 kWh/m², natomiast średnie usłonecznienie wynosi 1 600 godzin na rok. Uwzględniając trendy europejskie oraz powyższe uwarunkowania, najbardziej efektywne wykorzystanie energii słonecznej skierowane jest głównie na cele grzewcze (kolektory słoneczne).

W mieście i gminie Czersk energia słoneczna powinna stanowić jedno z głównych alternatywnych źródeł energii. Szczególnie latem może być wykorzystywana do podgrzewania wody użytkowej, suszenia płodów rolnych, w tym np. biomasy wykorzystywanej do spalania. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej jest instalowanie indywidualnych kolektorów słonecznych na domach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej w mieście i gminie.

Fotowoltaika to technologia bezpośredniej konwersji energii światła słonecznego na energię elektryczną prądu stałego. Energia ta może być wykorzystywana jako uzupełnienie zapotrzebowania na energię elektryczną w budynkach obszaru mieszkalnictwa i samorządu. Ogniwa fotowoltaiczne mogą zostać wykorzystane do zasilania oświetlenia drogowego oraz oznakowania, pozwoli to zaoszczędzić koszt energii z obszaru oświetlenia publicznego.

Biorąc jednak pod uwagę dostępność do tego rodzaju odnawialnego źródła energii, techniczne możliwości jego wykorzystania i uwarunkowania finansowe (w tym możliwość uzyskania dofinansowania na zakup), a także nieszkodliwą dla środowiska naturalnego eksploatację, należy się spodziewać na terenie gminy Czersk wzrostu

zainteresowania montażem źródeł wykorzystujących energię słońca, która powinna być priorytetem jeśli chodzi o wybór odnawialnych źródeł energii.

Koszt 1 kW instalacji PV sieciowej waha się pomiędzy 4 000 - 6 000 PLN netto/kW. Wpływ na koszt ma typ konstrukcji montażowej (naziemna, dach płaski, dach skośny), długość i grubość okablowania, zastosowane komponenty oraz wielkość instalacji. Dla domu jednorodzinnego optymalna instalacja powinna mieć ok. 3 kW (12 paneli fotowoltaicznych o mocy 250 W) zainstalowanej mocy. Zwrot nakładów to min. 6-10 lat.

Pompy ciepła

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji nie stwierdzono wykorzystywania pomp ciepła przez mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy Czerniewice.

Energię cieplną można pobrać na dwa sposoby: bezpośrednio (w przypadku cieczy) lub za pomocą układu węzłownic, czyli dodatkowego wymiennika ciepła (w przypadku gruntu i powietrza). Następnie uzyskane ciepło przekazywane jest do parownika. Odpowiedni czynnik znajdujący się w wewnętrznym układzie pompy, zaczyna wrzeć po dostarczeniu ciepła z dolnego źródła i zamienia się w gaz. Następnie jest on zasysany przez sprężarkę i doprowadzony do wysokiego ciśnienia. Zwiększone ciśnienie podnosi temperaturę gazu, następnie przekazywany jest do skraplacza, gdzie zamienia się w ciecz. Potem następuje wymiana ciepła z źródłem górnym np. centralnym ogrzewaniem. Później ciecz zostaje rozprężona i przekazana do parownika i proces rozpoczyna się od nowa. Poniżej przedstawiono schemat działania pompy ciepła.

Orientacyjny koszt zainstalowania pompy ciepła (zakupu urządzenia wraz z niezbędnym osprzętem, wykonanie kolektora gruntowego, montaż wraz z rozruchem itp.) zależy od powierzchni budynku i kształtuje się na poziomie min. 35 000 PLN dla domu jednorodzinnego o powierzchni ok. 160- 200 m². Stosunek wkładu energii elektrycznej do energii cieplnej wyprodukowanej za pomocą pompy ciepła wynosi 1:4.

Transformatory ciepła

Transformator ciepła – nowoczesne urządzenie grzewcze wykorzystujące obieg znany z urządzeń chłodniczych, ale niewymagające wykonywania odwiertów w ziemi oraz innych czasochłonnych i kosztownych prac przygotowawczych. Charakteryzuje się bardzo niskim kosztem eksploatacji w stosunku do konwencjonalnych form ogrzewania tj.: energii elektrycznej, gazu płynnego, oleju opałowego, sieci ciepłowniczej, gazu ziemnego, węgla, koksu i drewna.

Transformatory ciepła powstały z myślą o realizacji efektu grzewczego w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz obiektach użyteczności publicznej i przemysłowych wyposażonych w niskotemperaturowe instalacje grzewcze wodne lub powietrzne. Nie wyklucza to jednak ich zastosowania w budynkach o innej funkcji. W przypadku, gdy wymagana jest moc większa niż pojedynczej jednostki, możliwe jest równoległe połączenie dowolnej liczby jednostek.

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji nie wykazały funkcjonowania transformatorów ciepła na terenie gminy Czerniewice. Również przeprowadzona wśród mieszkańców ankietyzacja nie wykazała planowanych działań w zakresie zabudowy transformatorów ciepła w okresie przewidzianym niniejszym „Planem”. W związku z czym nie przewidziano działań obejmujących zabudowę tego rodzaju odnawialnych źródeł energii, zarówno w sektorze samorządu, jak i społeczeństwa

Geotermia

Obecnie brak jest danych, co do wykorzystywania energii geotermalnej przez mieszkańców lub przedsiębiorców na terenie gminy Czerniewice.

Wykorzystanie wód termalnych jest opłacalne, gdy występują one do głębokości 2 km a temperatura osiąga 65°C. Gmina Czerniewice położona jest w granicach okręgu grudziądzko – warszawskiego charakteryzującego się bardzo wysokim potencjałem - 168 000 tpu/km². Jednak z uwagi na konieczność poniesienia dużych nakładów

finansowych na wykonanie ekspertyz określających potencjał wykorzystania tego nośnika energii, na terenie miasta i gminy Czersk jest obecnie wykorzystywana energia geotermalna ze źródeł płytkich.

Biomasa

Na terenie gminy Czersk biomasa wykorzystywana jest do celów grzewczych przez mieszkańców gminy. Gospodarstwa indywidualne posiadające własne kotły grzewcze są często opalane biomasą – tj. najczęściej drewnem jako paliwo dodatkowe. Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, że ponad 44,48% zinventaryzowanych budynków wykorzystuje biomasę (najczęściej drewno) do celów grzewczych, a 5,52% oprócz biomasy wykorzystuje do opalania węgiel lub miał węglowy. Z uwagi na całkowitą dobrowolność w przekazywaniu danych autorzy opracowania nie dysponują realnymi wielkościami wykorzystywania tego rodzaju źródeł odnawialnych na terenie gminy.

Użytki rolne w gminie Czersk zajmują około 28% powierzchni, jest to zbyt mała ilość do utworzenia potencjalnych dużych plantacji roślin uprawnych używanych do produkcji energii z biomasy. Można się spodziewać ewentualnie niewielkich indywidualnych plantacji roślin energetycznych, sprzedawanych jako surowiec energetyczny kotłowniom lokalnym.

Odmianami roślin energetycznych, które są szczególnie przydatne do uprawy ze względu na uwarunkowania przyrodnicze są przede wszystkim odmiany wierzby wiciowej, miskanta olbrzymiego i cukrowego oraz ślazowca pensylwańskiego Wymienione wyżej gatunki, w szczególności wierzba energetyczna wymaga stosunkowo dobrej jakości gleb. Koszty produkcji wierzby energetycznej mieszczą się w granicach od 4 000 do 8 500 PLN/ha. W strukturze tych kosztów znaczącą część, bo ponad 80% stanowią koszty związane ze zbiorem trzyletniej wierzby. Główny wpływ miała tutaj stosowana technologia zbioru. Plon na trzyletnich plantacjach wierzby to ok. 30-40 Mg/ha, a cena skupu oscyluje ok. 150 PLN/Mg.

Biopaliwa i biogaz

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji nie stwierdzono wykorzystywania biopaliw i biogazu przez mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy Czersk.

Biogazownie rolnicze

Obecnie na terenie gminy Czersk nie występują biogazownie rolnicze. Według danych URE na terenie powiatu chojnickiego znajduje się biogazownia rolnicza o mocy 0,946 MW.

W dniu 13 lipca 2010 r. Rada Ministrów przyjęła opracowany przez Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokument pn.: „Kierunki rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce w latach 2010 - 2020”. Dokument zakłada, że w każdej polskiej gminie do 2020 roku powstanie średnio jedna biogazownia wykorzystująca biomasę pochodzenia rolniczego, przy założeniu posiadania przez gminę odpowiednich warunków do uruchomienia takiego przedsięwzięcia. Przewiduje się, że biogazownie będą powstawać w tych gminach, na których terenach występują duże zasoby areалу, z którego można pozyskiwać biomasę, co jest swego rodzaju harmonizacją działań krajowych rządu z priorytetami Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

Z uwagi na wysoki koszt instalacji oraz brak stałego dostępu do dużych ilości surowców wsadowych nie przewiduje się rozwoju energetyki opartej o tego rodzaju odnawialne źródło. W związku z czym nie przewidziano w niniejszym „Planie” działań związanych z budową instalacji wykorzystującej biogaz na terenie gminy Czersk.

4.7 Mikroinstalacje

Nowelizacja ustawy Prawo energetyczne, która weszła w życie we wrześniu 2013 roku wprowadziła pojęcie mikroinstalacji. Pojęcie to zostało doprecyzowane ustawą z dnia 20.02.2015 o odnawialnych źródłach energii. Zgodnie z definicją jest to odnawialne źródło energii, o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej

niż 40 kW, przyłączone do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW. Instalacje takie można podłączać do sieci elektroenergetycznej na specjalnych prawach w wypadku, kiedy jej właścicielem jest osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej. Wyprodukowana energia elektryczna powinna w pierwszej kolejności być przeznaczona na potrzeby własne, a jej nadmiar sprzedawany do OSD, który ma obowiązek odkupu tej energii po stałej cenie.

Z rozwiązaniem takim łączy się pojęcie prosumenta, tzn. zarazem producenta i konsumenta energii.

Ani Prawo energetyczne ani uchwalona przez Sejm ustawa o odnawialnych źródłach energii nie zawiera definicji prosumenta. Można ją natomiast określić poprzez interpretację już istniejących przepisów w prawie energetycznym i tych uchwalonych o odnawialnych źródłach energii. I tak art. 4 uchwalonej przez Sejm ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii w pkt 1 stanowi, iż „Wytwórca energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji będący osobą fizyczną niewykonywującą działalności gospodarczej regulowanej ustawą z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (dz. U. z 2013r. poz. 672, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej”, który wytwarza energię elektryczną w celu jej zużycia na własne potrzeby, może sprzedać niewykorzystaną energię elektryczną wytworzoną przez niego w mikroinstalacji i wprowadzoną do sieci dystrybucyjnej.”

Zatem w myśl przepisów uchwalonej ustawy prosumentem może być podmiot, który spełnia następujące przesłanki:

- jest wytwórcą energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji, a więc instalacji o mocy nie większej niż 40 kW,
- jest osobą fizyczną niewykonywującą działalności gospodarczej,
- wytwarza energię na własne potrzeby,
- sprzedaje niewykorzystaną energię do sieci dystrybucyjnej.

Co ważne, aby móc zdefiniować dany podmiot za prosumenta należy sprawdzić, czy spełnia łącznie wszystkie wyżej wymienione cztery przesłanki.

Tak więc prosumentem będzie tylko osoba fizyczna, która nie wykonuje działalności gospodarczej, i która wytwarza energię na własne potrzeby w mikroinstalacji a nadwyżkę wytworzonej energii sprzedaje do sieci dystrybucyjnej. Przy czym prosumentem będzie zarówno właściciel domu jednorodzinnego, jaki i ta osoba fizyczna, która ma prawo własności do nieruchomości lokalowej w ramach wspólnoty mieszkaniowej jak i w ramach spółdzielni mieszkaniowej.

Gdy o przyłączenie mikroinstalacji do sieci elektroenergetycznej ubiega się podmiot przyłączony do sieci jako odbiorca końcowy, a moc zainstalowana przyłączanej mikroinstalacji, nie jest większa niż określona w wydanych warunkach przyłączenia, wystarczające jest zgłoszenie przyłączenia mikroinstalacji w przedsiębiorstwie energetycznym, po zainstalowaniu odpowiednich układów zabezpieczających i układu pomiarowo-rozliczeniowego. W innym przypadku przyłączenie mikroinstalacji do sieci dystrybucyjnej odbywa się na podstawie umowy o przyłączenie do sieci. Koszt instalacji układu zabezpieczającego i układu pomiarowo-rozliczeniowego ponosi operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego.

Przyłączane mikroinstalacje muszą spełniać wymagania techniczne i eksploatacyjne określone w ustawie. Szczegółowe warunki przyłączenia, wymagania techniczne oraz warunki współpracy mikroinstalacji z systemem elektroenergetycznym określają odpowiednie przepisy.

Prosument jest uprawniony do korzystania z różnych mechanizmów wsparcia. Najważniejszym z nich jest możliwość sprzedaży wyprodukowanej energii elektrycznej do sieci. Mechanizm ten należy analizować z pozycji obowiązujących do końca roku 2015 r. przepisów zawartych w ustawie Prawo energetyczne oraz tych, które wprowadza ustawa o odnawialnych źródłach energii od dnia 1 stycznia 2016 r.

Obecnie funkcjonujący mechanizm wsparcia oparty jest o zapisy znajdujące się w ustawie Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r (Dz. U. 1997 Nr 54 poz. 348 z późn. zm.). Ustawa ta przewiduje w art. 9V, że energia elektryczna wytworzona w mikroinstalacji przyłączonej do sieci dystrybucyjnej będzie się odbywać po cenie równej 80% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym w poprzednim roku kalendarzowym; na rok 2015 jest to równe 0,17 zł za 1 kWh wyprodukowanej energii.

Bardzo korzystne zmiany w tym zakresie wprowadza ustawa z dnia 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii, która została podpisana przez prezydenta w dniu 11 marca 2015r. Ustawa ta w art. 41 wprowadza gwarantowane taryfy na odsprzedaż niewykorzystanej energii elektrycznej. I tak dla instalacji fotowoltaicznych do 3 kW wsparcie w ramach taryfy gwarantowanej wyniesie 0,75 zł za 1 kWh przez 15 lat. Dla instalacji powyżej 3 kW, a nie przekraczających 10 kW cena zakupu wyniesie 0,65 zł przez 15 lat.

Ustawa wprowadza pewne bezpieczniki co do piętnastoletniego okresu obowiązywania cen gwarantowanych:

- Po pierwsze, ceny gwarantowane dla najmniejszych instalacji, tzn. tych o mocy do 3 kW, obowiązują do momentu, gdy łączna moc oddawanych do użytku źródeł nie przekroczy 300 MW. Dla nieco większych mikroinstalacji OZE, czyli tych o mocy 3 – 10 kW, granicę rozwoju ustanowiono na poziomie 500 MW.
- Po drugie, ceny gwarantowane mają obowiązywać nie dłużej niż do końca 2035 roku. Oznacza to, że inwestor odłoży budowę instalacji po roku 2021, na pewno już nie skorzysta z pełnego 15 – letniego okresu wsparcia.
- Po trzecie, ustawa zawiera zapis dający możliwość ministrowi gospodarki do określenia nowych cen zakupu energii elektrycznej w drodze rozporządzenia. Zapis ten zawierający delegację ustawową powołuje się na różne czynniki: „biorąc pod uwagę politykę energetyczną państwa oraz informacje zawarte w krajowym planie działania, a także tempo zmian techniczno-ekonomicznych w poszczególnych technologiach wytwarzania energii elektrycznej w instalacjach odnawialnych źródłach energii...”

Zgodnie z przyjętą przez parlament ustawą o odnawialnych źródłach energii inwestorzy uruchamiający po 1 stycznia 2016 r. swoje mikroinstalacje OZE będą mogli otrzymywać preferencyjne, stałe w 15 – letnim okresie stawki za sprzedaż energii w ramach tzw. systemu taryf gwarantowanych.

Przyjęcie tego mechanizmu w ustawie o OZE stwarza jednak wątpliwości czy taryfy gwarantowane będzie można łączyć z dotacjami z programu „Prosument”. Nadzorujący program Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w swojej interpretacji stwierdza, że nie można określić, czy inwestorzy, którzy otrzymają dofinansowanie do instalacji z NFOŚiGW, będą mogli korzystać z taryf gwarantowanych. Ustawa nie wskazuje również na możliwość wyboru przez prosumenta formy pomocy, z której chce skorzystać.

Pojawiają się różne opinie i stanowiska instytucji z otoczenia OZE na ten temat. Jedną z nich jest opinia Instytutu Energetyki Odnawialnej, który uważa, że skorzystanie z taryf gwarantowanych przez inwestorów, którzy uruchomią swoje mikroinstalacje po 1 stycznia 2016 roku wykluczy jednocześnie możliwość ubiegania się o dotację i preferencyjną pożyczkę z programu „Prosument”.

Instytut ponadto zwraca uwagę na wątpliwość dotyczącą zasad wsparcia instalacji prosumenckich uruchomionych przed 1 stycznia 2016r. Zgodnie z obecnym prawem ich właściciele mogą sprzedawać energię za 80 % średniej ceny energii na rynku hurtowym z roku poprzedniego. Obecnie stawka ta wynosi około 14 gr. Za kWh i jest dużo niższa niż taryfy gwarantowane, którymi zostaną objęci inwestorzy uruchamiający swoje mikroinstalacje po 2015 r.

Potencjał zastosowania mikroinstalacji w gminie jest duży, choć sumarycznie nie osiągną one znaczących mocy. Rola gmin w rozwoju mikroinstalacji wiąże się z odpowiednią promocją i przekazywaniem wiedzy na temat tych rozwiązań. W 2013 roku zgodnie z danymi operatora systemu dystrybucyjnego działającego na terenie gminy w nie funkcjonowała tu żadna mikroinstalacja.

4.8 Zastosowanie kogeneracji

Kogeneracja (ang. Combined Heat and Power – CHP) to wytwarzanie w jednym procesie energii elektrycznej i ciepła. Energia elektryczna i ciepło wytwarzane są tu w jednym cyklu technologicznym. Technologia ta daje możliwość uzyskania wysokiej (80-85%) sprawności wytwarzania (około dwukrotnie wyższej niż osiągnięta przez elektrownie konwencjonalne) i czyni procesy technologiczne bardziej proekologicznymi, przede wszystkim dzięki zmniejszeniu zużycia paliwa produkcyjnego oraz wynikającemu z niego znaczącemu obniżeniu emisji zanieczyszczeń.

Do zalet kogeneracji należą:

- wysoka sprawność wytwarzania energii przy najpełniejszym wykorzystaniu energii finalnej zawartej w paliwie,
- względnie niższe zanieczyszczenie środowiska produktami spalania (w jednym procesie jest wytwarzane więcej energii, w związku z czym w przeliczeniu na MWh ilość zanieczyszczeń jest niższa),
- zmniejszenie kosztów przesyłu energii,
- skojarzone wytwarzanie energii powoduje zmniejszenie zużycia paliwa do 30 proc. w porównaniu z rozdzielnym wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła,
- zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego.

Najłatwiej kogenerację stosować w układach wykorzystujących gaz, w Polsce jednak stosowany jest głównie w układach węglowych. Rozwiązaniem, które mogłoby pomóc zbilansować nadmiar ciepła w okresie letnim mogłoby być wzbogacenie procesu o wytwarzanie chłodu (trigeneracja). Proces ten polega na tym, że odpadowe ciepło z produkcji energii elektrycznej stanowi energię napędową w absorpcyjnym procesie wytwarzania tzw. wody lodowej. Stwarza to latem szansę na zrekompensowanie (do pewnego stopnia) spadku zapotrzebowania na ciepło powodującego zmniejszenie produkcji energii elektrycznej w skojarzeniu. Układy pracujące w skojarzeniu mogą też być wykorzystane w oparciu o istniejącą sieć gazową.

W miarę modernizowania istniejących kotłowni gazowych możliwe jest zastępowanie ich układami kogeneracyjnymi, które oprócz efektywniejszego wykorzystania energii finalnej pozwolą także na uzyskanie dodatkowego przychodu ze sprzedaży energii elektrycznej

5. Identyfikacja obszarów problemowych gminy Czersk

Według raportu o stanie środowiska z 2013 roku w województwie pomorskim, której gmina Czersk jest częścią, zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego można klasyfikować w różnoraki sposób. Najczęściej stosowany jest podział ze względu na:

- rodzaj działalności będącej przyczyną emisji zanieczyszczeń (naturalne, antropogenne),
- rodzaj emitora (punktowe, liniowe, powierzchniowe czy też objętościowe),
- typ emisji zanieczyszczeń (zorganizowana lub niezorganizowana),
- stan skupienia emitowanych zanieczyszczeń (pyły, gazy, aerozole),
- pochodzenie zanieczyszczeń (własne albo napływowe z terenów sąsiednich),
- sposób, w jaki dane zanieczyszczenie znalazło się w atmosferze (pierwotne bądź wtórne).

Na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Czersk mają wpływ następujące czynniki:

- na terenie gminy mimo istniejącego centralnego systemu ogrzewania część budynków zasilana jest w ciepło z kotłowni indywidualnych,
- pomimo postępującej gazyfikacji gminy w dalszym ciągu większość domostw ogrzewana jest z wykorzystaniem węgla i mialu węglowego,
- na terenie gminy wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii stanowi niewielki udział w ogólnym zapotrzebowaniu energetycznym,
- na terenie gminy stosunkowo mało pojazdów wyposażonych jest w instalację LPG.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na terenie gminy Czersk wyznaczają źródła emisji niezorganizowanej, emisji komunikacyjnej oraz „emisji niskiej” z indywidualnych palenisk domowych.

Warto nadmienić o emisji nazywanej powszechnie emisją niską. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja m.in. z kominów palenisk domowych, gdzie emitator (komin) odprowadzający spaliny znajduje się stosunkowo niewielkiej wysokości. Duże ich skupiska tworzą zespoły na obszarze osiedli, dzielnic czy małych miejscowości lub wiosek, w efekcie czego mamy do czynienia z poważnym, lokalnym źródłem zanieczyszczenia powietrza. Głównie źródło zanieczyszczenia powietrza w Polsce to sektor energetyczny. W województwie pomorskim podstawowym źródłem zanieczyszczenia jest energetyka oparta na węglu kamiennym i brunatnym. Dalej należy wymienić przemysł oraz dynamicznie rozwijający się transport samochodowy. Według danych GUS

publikowanych w 2013 roku, zakłady przemysłowe wprowadziły do atmosfery ok. 6900 tys. ton gazów, głównie dwutlenku węgla. Wielkość ta notowana jest na podobnym poziomie przez szereg ostatnich lat. Emisja pyłów miała wartość ok. 2800 ton. W rankingu ogólnopolskim, pod względem emisji gazów województwo pomorskie lokuje się na 11 miejscu (ok. 3% łącznej ilości gazów w Polsce), natomiast pod względem ilości wprowadzanych pyłów - na 8 miejscu (ok. 5% emisji krajowej).

W czołówce instalacji województwa pomorskiego pod względem wielkości emisji substancji do powietrza znajdują się instalacje energetycznego spalania paliw eksploatowane przez:

- International Paper - Kwidzyn Sp. z o.o.,
- EDF Polska SA, Oddział w Gdańsku (dawniej EDF Wybrzeże SA), Elektrociepłownia Gdyńska oraz Elektrociepłownia Gdańska.

Ograniczenie emisji z przemysłu uwypukliły problem emisji z innych źródeł. Znaczenia nabrał wskaźnik zanieczyszczenia powietrza, jakim jest stężenie pyłu zawieszonego PM10. Wiąże się go z tzw. niską emisją, pochodzącą z ogrzewania indywidualnego, gdzie, jako podstawowe paliwo używany jest węgiel, szczególnie ten o niskiej jakości - dużej zawartości popiołu i siarki, a jako źródło grzewcze używane są kotły o niskiej sprawności. Na wysokie stężenia zanieczyszczeń nie bez wpływu pozostaje charakter zabudowy na danym terenie. Średnia i wyższa zabudowa o zwartym charakterze, przy niektórych scenariuszach meteorologicznych sprzyja tworzeniu się sytuacji smogowych. Szczególnie istotnym czynnikiem rozpraszającym zanieczyszczenia jest wiatr, który przy tego typu zabudowie ma ograniczone możliwości przewietrzania. Spory problem stanowią też osiedla, gdzie do ogrzewania wykorzystuje się głównie paliwa stałe, które generują znaczne ładunki zanieczyszczeń. Równocześnie narasta problem z zanieczyszczeniami transportowymi. Wzrost liczby samochodów, a co za tym idzie częstsze migracje ludności, zły stan nawierzchni oraz powstawanie nowych odcinków dróg wiążą się ze wzrostem emisji, w szczególności tlenków azotu, ale również z pyłem pochodzącym ze ścierania: okładzin hamulcowych, opon oraz nawierzchni jezdni. Dodatkowy problem stanowi emisja pyłu pochodzącego z zabrudzenia jezdni. Stężenia pochodzące od tego typu emisji zależą od typu nawierzchni jezdni, ilości pojazdów, ich wagi, sposobu utrzymania jezdni oraz od natężenia opadu deszczu.

Głównym obszarem problemowym gminy Czersk jest sektor społeczeństwa i związana z nim emisja gazów cieplarnianych do środowiska. Znaczna ilość budynków mieszkalnych używa kotłowni indywidualnych na paliwa kopalne typu: węgiel, miał do zapewnienia potrzeb ciepłych. Rozwiązaniem pozwalającym na ograniczenie niskiej emisji pochodzącej z budynków mieszkalnych społeczeństwa jest dalsza gazyfikacja gminy oraz termomodernizacja budynków wraz z instalacją kotłowni używających paliwa pochodzące ze źródeł odnawialnych.

6. Wyniki inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla do atmosfery z terenu gminy Czersk

6.1 Etapy określania wielkości emisji CO₂

Określenie wielkości emisji CO₂ realizowano w następujący sposób:

1. zebranie danych dla poszczególnych grup źródeł w sektorze publicznym:
 - faktury za zakup energii elektrycznej, ciepłej, paliw do ogrzewania, paliw transportowych,
 - dane z umów na odbiór ciepła.
2. zebranie danych o dostarczonej energii i paliwach od dystrybutorów ciepła, energii elektrycznej, gazu dla obszaru gminy,
3. oszacowanie zapotrzebowania na ciepło z pozostałych paliw kopalnych w poszczególnych grupach odbiorców,
4. oszacowanie zużycie paliw transportowych,
5. oszacowanie zużycie paliw w produkcji ciepła,
6. oszacowanie wielkości emisji pozostałych gazów cieplarnianych,

7. przeliczenie pozyskanych wartości za pomocą wskaźników emisji na emisję CO_{2e},
8. określenie wielkości produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

Dane dotyczące emisji CO₂ uzyskano na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji obiektów publicznych oraz ankietyzacji społeczeństwa na terenie gminy. Dane pozyskiwano od stycznia do maja 2015 roku. Szczegółowe dane dotyczące ilości uzyskanych odpowiedzi zawarto w punkcie 6.2.8.

6.2 Metodologia inwentaryzacji źródeł emisji CO₂

6.2.1 Podstawowe założenia przyjęte w „Planie”

Podstawą merytoryczną niniejszego „Planu gospodarki niskoemisyjnej” jest inwentaryzacja emisji gazów cieplarnianych do powietrza. W celu sporządzenia inwentaryzacji wykorzystano wytyczne Porozumienia Burmistrzów „How to develop a Sustainable Energy Action Plan (SEAP)”. Dokument ten, dostępny na stronach Porozumienia (www.eumayors.eu), określa ramy oraz podstawowe założenia dla wykonania inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych do powietrza.

Zgodnie z wytycznymi „Porozumienia Burmistrzów” działaniami objęto zużycie energii i związaną z nim emisję CO₂ w następujących sektorach:

- obiekty komunalne,
- budynki mieszkalne,
- oświetlenie uliczne,
- transport.

Przy sporządzaniu niniejszego „Planu...” rozesłano zapytania do najważniejszych producentów i konsumentów energii cieplnej, elektrycznej i paliwa gazowego w mieście. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe wśród konsumentów indywidualnych na terenie gminy Czersk. Poniższe wyliczenia i wnioski są oparte na danych, jakie otrzymano w odpowiedzi na pisma i badanie ankietowe, danych przekazanych przez Urząd Miejski w Czersku oraz danych GUS. Na podstawie powyższych danych określono również emisje w roku bazowym.

Jako rok bazowy, w stosunku, do którego gmina będzie ograniczać emisje CO₂, przyjęto rok 2006. W celu obliczenia emisji określono zużycie nośników energii finalnej na obszarze gminy, w podziale na poszczególne obszary. Pod pojęciem nośników energii rozumie się paliwa, energię elektryczną oraz ciepło sieciowe w bezpośrednim zużyciu.

W celu oszacowania wielkości emisji gazów cieplarnianych przyjęto następujące założenia metodologiczne:

- **zasięg terytorialny inwentaryzacji:**
 - inwentaryzacja obejmuje obszar w granicach administracyjnych gminy Czersk. Do obliczenia emisji przyjęto zużycie energii finalnej w obrębie granic gminy,
- **zakres inwentaryzacji:**
 - inwentaryzacją objęte zostały emisje gazów cieplarnianych wynikające z zużycia energii finalnej na terenie gminy. Poprzez zużycie energii finalnej rozumie się zużycie:
 - energii cieplnej (na potrzeby ogrzewania i c.w.u),
 - energii paliw (transport),
 - energii elektrycznej,
 - energii gazu (na cele socjalno-bytowe i ogrzewania w usługach),
- **wskaźniki emisji:**
 - dla określenia wielkości emisji przyjęto wskaźniki, zgodne z rzeczywistymi wskaźnikami dla obszaru gminy.

Do określenia emisji terenu gminy Czersk zastosowano „standardowe” wskaźniki emisji obejmujące całość emisji CO₂ wynikłej z końcowego zużycia energii na terenie gminy. Wskaźniki te bazują na zawartości węgla w poszczególnych paliwach, a najważniejszym gazem cieplarnianym jest CO₂. Emisje CH₄ (metanu) i N₂O (podtlenku azotu), zgodnie z poradnikiem SEAP pominięto. Wskaźniki zostały przyjęte z KOBiZE. Są to wartości

średnie z lat 2011, 2012 i 2013. Ponadto do obliczeń przyjęto przedstawione w SEAP standardowe wskaźniki emisji (źródło: IPCC, 2006) dla najczęściej stosowanych typów paliw. Nie uzgodniono z gminą stosowania innych wskaźników, które byłyby bardziej odpowiednie dla lokalnego charakteru gminy. Zgodnie z poradnikiem SEAP jeżeli gmina zdecyduje się na standardowe wskaźniki emisji, inwentaryzacją wystarczy objąć emisje CO₂, gdyż w tym przypadku znaczenie pozostałych gazów cieplarnianych jest niewielkie. A zatem, wielkość emisji określano w tonach CO₂ (Mg CO₂), które określają sumaryczny wpływ wszystkich gazów cieplarnianych na ocieplenie atmosfery, w stosunku do wybranego gazu referencyjnego tj. CO₂. Emisje CH₄ i N₂O zostały uwzględnione w inwentaryzacji w obszarach dotyczących odpadów i oczyszczalni ścieków.

Przyjęte do obliczeń wskaźniki emisji CO₂ zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 6.2.1-1. Przyjęte do obliczeń wskaźniki emisji

Lp.	Rodzaj nośnika energii	Wartość opałowa	Wskaźnik emisji CO ₂
1	2	3	4
1	Gaz sieciowy PBP propan – 7,43[%], butan – 15,93[%], powietrze – 76,64[%]	24,80 MJ/m ³	58,40 kg/GJ 1,45 kg/m ³ 0,210 Mg/MWh
2	LPG	47,31 MJ/kg	62,44 kg/GJ 0,225 Mg/MWh
3	Benzyna	44,80 MJ/kg	68,61 kg/GJ 0,247 Mg/MWh
4	Olej napędowy	43,33 MJ/kg	73,33 kg/GJ 0,264 Mg/MWh
5	Koks	28,20 MJ/kg	106,00 kg/GJ 0,382 Mg/MWh
6	Drewno opałowe	15,60 MJ/kg	109,76 kg/GJ 0,395 Mg/MWh
7	Ciepło sieciowe	-	121,11 kg/GJ 0,436 Mg/MWh
8	Energia elektryczna	-	0,984 Mg/MWh

Obliczenia wielkości emisji wykonano za pomocą arkuszy kalkulacyjnych. Do obliczeń wykorzystano następujący wzór obliczeniowy:

$$E_{CO_2} = C \times EF$$

gdzie:

E_{CO_2} - oznacza wielkość emisji CO₂ w MgCO₂,

C - oznacza zużycie energii (elektrycznej, paliwa) w MWh,

EF - oznacza wskaźnik emisji CO₂ w MgCO₂/MWh.

6.2.2 Sposób zbierania danych

Proces sporządzania inwentaryzacji emisji może być ogólnie opisany, jako proces zbierania odpowiednich danych, a następnie wprowadzania tych danych do narzędzia inwentaryzacji emisji PIGN. W tym celu wykorzystano dwie metody zbierania danych emisji:

Metodologia „bottom-up” polegająca na zbieraniu danych u źródła. Każda jednostka podlegająca inwentaryzacji podaje dane, które później agreguje się w taki sposób, aby dane były reprezentatywne dla większej populacji lub obszaru. Metodologia ta zwiększa prawdopodobieństwo popełnienia błędu przy analizie i obróbce danych oraz niepewność, czy cała docelowa populacja została ujęta w zestawieniu.

Metodologia „top-down” polega na pozyskiwaniu zagregowanych danych dla większej jednostki obszaru lub populacji. Jakość danych jest wtedy generalnie lepsza, ponieważ jest mała ilość źródeł danych. Jeżeli zagregowane dane nie są reprezentatywne dla danego obszaru lub populacji, należy tak je przekształcić,

aby jak najwierniej obrazowały zaistniałą sytuację. Głównym defektem tej metody jest mała rozdzielczość danych, która może ukryć trendy, mogące pojawić się przy większej rozdzielczości.

Przygotowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Czersk poprzedzono procesem inwentaryzacji z wykorzystaniem ankietyzacji. Inwentaryzacja szczegółowa dotyczyła głównie obiektów należących do gminy. W przypadku obiektów należących do osób prywatnych, ze względu na całkowitą dobrowolność w przekazywaniu danych, inwentaryzacja może być obciążona błędami. Proces inwentaryzacji (zbierania danych) zrealizowany został poprzez rozprowadzenie na terenie gminy formularzy ankiety na podstawie upoważnień udzielonych przez Burmistrza Czerska. Inwentaryzacja prowadzona była w okresie luty-marzec 2015 r. i obejmowała obszary:

- społeczeństwo (budynki wielorodzinne w sektorze komunalnym) – wysłane zostały pisma do zarządców,
- przedsiębiorcy – rozprowadzona została ankieta dla przedsiębiorcy,
- dostawcy energii elektrycznej, ciepła i gazu – wysłano pisma z prośbą o przekazanie danych,
- jednostki publiczne (służba zdrowia, szkolnictwo, gospodarka mieszkaniowa komunalna, MGOPS, itp.) – wysłano pisma z prośbą o przekazanie danych,
- pojazdy samochodowe na terenie gminy – wystąpiono z pismem do Starostwa Powiatowego z prośbą o przekazanie danych,
- obiekty należące do gminy – wystąpiono z prośbą o przekazanie danych do Urzędu Miejskiego.

W przypadku sektora społeczeństwa przeprowadzono akcję informacyjno-edukacyjną dla mieszkańców i przedsiębiorców gminy, połączoną z ankietyzacją, dotyczącą negatywnego oddziaływania niskiej emisji na stan jakości powietrza w gminie oraz sposobu jej ograniczenia. Proces ankietyzacji zakładał dobrowolne i niezobowiązujące wypełnianie ankiet. Mieszkańcy i przedsiębiorcy mieli również możliwość udzielenia odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie drogą elektroniczną oraz on-line. Mieli oni dużo czasu do namysłu, wypełnienia ankiety i jej złożenia w Urzędzie Miejskim lub elektronicznie na wskazany adres email, a w przypadku gdy pojawiły się pytania, pod numerem telefonu podanym na ankiecie dostępny był pracownik firmy, który udzielał informacji i pomagał wypełniać ankietę.

Jednym z celów przeprowadzenia procesu ankietyzacji wśród mieszkańców gminy było zidentyfikowanie funkcjonujących systemów grzewczych oraz rozpoznanie planów i potrzeb mieszkańców w zakresie modernizacji budynków i wymiany źródeł ogrzewania.

Proces inwentaryzacji budynków mieszkalnych polegał również na ocenie obiektu z zewnątrz (za pośrednictwem narzędzi internetowych) i wypełnieniu przez mieszkańców karty ankietowej (zakres zgodny z informacjami ujętymi w bazie danych). Dane z kart ankietowych były nanoszone do bazy danych inwentaryzacji emisji. W związku z faktem, iż ani gmina, ani powiat nie dysponują bazą budynków z przyporządkowanymi do nich powierzchniami, nie istnieje możliwość przypisania powierzchni budynków z rejestrów publicznych do kolejnych numerów adresowych. W związku z faktem, iż inwentaryzacja prowadzona była z zewnątrz nie ma możliwości określenia czy kocioł węglowy jest typu zasypowego czy retortowego) oraz stwierdzenie czy na obiekcie zamontowano instalację OZE. Dla budynków użyteczności publicznej kontaktowano się z zarządcami by otrzymać informacje.

W zakresie podmiotów gospodarczych, uznano, iż drobne usługi np. tłumaczenia, biura rachunkowe, prowadzone w budynkach mieszkalnych, lub jedynie przypisanie adresu firmowego do lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym, nie stanowią podstawy do klasyfikacji powierzchni jako gospodarcza, zwłaszcza, że nie ma możliwości oszacowania jej wielkości z zewnątrz budynku. W zestawieniu nie ujęto budynków gospodarczych gdyż są z natury nie ogrzewane.

Do rozpoznania charakteru, funkcji i cech szczególnych budynku (np. sklep, usługi, mieszkalny, niski, wysoki, bliźniak, szeregowiec) wykorzystano serwis internetowy Google Maps, umożliwiający wyszukiwanie obiektów, oglądanie map i zdjęć lotniczych powierzchni Ziemi oraz udostępniający pokrewne im funkcje, ze szczególnym uwzględnieniem usługi Street View, dzięki której można było dokładniej przyjrzeć się obiektom. Do ustalenia adresu obiektu na mapie korzystano z portalu internetowego Geoportal. Dla nielicznych obiektów, pomimo zastosowania wyżej opisanych narzędzi, nie udało określić się ich charakteru i funkcji.

Większość danych związanych z aktywnością samorządu lokalnego zyskano na podstawie faktur za dostawę energii, zakupu paliw czy odbioru odpadów. Dla grupy społeczeństwa, źródła danych są bardziej

zdywersyfikowane i obejmują dane uzyskane od dostawców prądu, stosowanych ankietach oraz szacunkach eksperckich.

Inwentaryzacją objęte są wszystkie emisje gazów cieplarnianych wynikające ze zużycia energii finalnej na terenie gminy, a także szacunki dotyczące emisji z wytworzonych w danym roku odpadów.

6.2.3 Uzasadnienie wyboru roku bazowego

Zgodnie z wytycznymi „Porozumienia Burmistrzów” zalecanym rokiem bazowym jest rok 1990, natomiast dopuszcza się wybór innego roku, dla którego miasto dysponuje pełnym zestawem wiarygodnych danych do określenia emisji.

W trakcie prowadzenia inwentaryzacji źródeł emisji problemem okazał się brak danych dla lat wcześniejszych niż 2006, co wynika z archiwizacji danych prowadzonych głównie przez jednostki w sektorze publicznym. Podobnie społeczeństwo również nie gromadzi danych o zużyciu energii, ciepła czy opału. Podczas opracowywania danych z inwentaryzacji zaobserwowano, że poszczególne jednostki przekazywały dane dotyczące zużyć niekompletne, a braki dla każdej z jednostek dotyczyły różnych lat.

W związku z tym, w oparciu o zgromadzony materiał przyjęto dla gminy Czersk jako rok bazowy rok 2006. Dane z powyższego opracowania posłużyły do uzupełnienia danych uzyskanych w wyniku ankietyzacji.

W celu obliczenia emisji określono zużycie nośników energii finalnej na obszarze gminy, w podziale na poszczególne obszary. Pod pojęciem nośników energii rozumie się paliwa, energię elektryczną oraz ciepło sieciowe w bezpośrednim zużyciu.

6.2.4 Ogólne zasady opracowania bazy danych

Do określania wielkości emisji w roku bazowym oraz w latach 2013 – 2020 zastosowano metodologię i narzędzia wypracowane w ramach własnych doświadczeń. Obliczenia wielkości emisji wykonano za pomocą programu własnego opartego na prostym w użyciu arkuszu kalkulacyjnym, który przelicza dane wejściowe (ilość zużytych paliw, energii oraz wytworzonych odpadów) na wielkości emisji gazów cieplarnianych za pomocą krajowych wskaźników emisji lub lokalnych wskaźników emisji (opis wg punktu 6.2.6).

W tym miejscu należy zaznaczyć, że opracowana baza danych jest integralną częścią „Planu” i zawiera informacje uzyskane z przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł emisji, źródeł energetycznych, zużyć poszczególnych „mediów” i surowców energetycznych, wykorzystywanych OZE, itp.

Narzędzie, którym się posłużono przy inwentaryzacji zostało podzielone na dwie grupy:

- pierwsza grupa związana jest z aktywnością samorządu lokalnego,
- druga grupa związana jest aktywnością społeczeństwa.

Każda z grup podzielona została na podgrupy źródeł, odpowiadające działaniom władz lokalnych i społeczeństwa, w celu ułatwienia zbiórki danych oraz wprowadzania danych do PIGN.

Podgrupy źródeł emisji wydzielone w związku z aktywnością samorządu lokalnego:

- budynki admistracji publicznej (w tym budownictwo społeczne),
- transport,
- oświetlenie publiczne,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gospodarka odpadami.

Emisje związane z tą grupą odnoszą się do emisji, z którą samorząd jest bezpośrednio odpowiedzialny (np. Urząd Miejski, gminne jednostki organizacyjne, spółki z udziałem gminy).

Podgrupy źródeł emisji wydzielone w związku z aktywnością społeczeństwa:

- mieszkalnictwo,
- handel i usługi,
- przemysł
- transport,

- lokalna produkcja energii,
- gospodarka odpadami.

Emisje związane z tą grupą odnoszą się do pozostałych emisji gazów cieplarnianych, których źródłem jest działalność społeczeństwa i przedsiębiorstw w granicach administracyjnych gminy.

6.2.5 Wykaz źródeł danych uwzględnione w inwentaryzacji bazowej

W inwentaryzacji uwzględniono dane źródłowe za 2006 r. (rok bazowy) oraz za rok 2013 w zakresie:

- zużycia energii elektrycznej,
- zużycia ciepła sieciowego,
- zużycia paliw kopalnych (węgiel kamienny, gaz ziemny i olej opałowy),
- zużycia paliw przeznaczonych do transportu,
- zużycia biomasy i energii ze źródeł odnawialnych,
- wytworzonych/składowanych odpadów,
- gospodarki wodno-ściekowej.

W celu zebrania danych posłużono się metodologią „bottom-up” oraz „top-down”. Dane pozyskano z materiałów udostępnionych przez Urząd Miejski, danych statystycznych GUS, dokumentów strategicznych i planistycznych gminy, danych pozyskanych z ankiet i odpowiedzi na zapytania.

Dane pozyskane od samorządu lokalnego (metodologią „bottom-up”):

- zużycie energii elektrycznej w obiektach użyteczności publicznej (w tym budynki, oświetlenie publiczne itp.), określono na podstawie danych uzyskanych od Urzędu Miejskiego,
- zużycie ciepła sieciowego – na podstawie danych z jednostek gminnych,
- zużycie paliw (gazu, węgla kamiennego, biomasy oleju napędowego) określono na podstawie odpowiedzi na zapytania,
- zużycie paliw (pojazdy osobowe, dostawcze, autobusy i inne) przez pojazdy należące do miasta lub gminnych jednostek organizacyjnych, spółek z udziałem miasta itp.) określono na podstawie otrzymanych danych,
- wytworzonych odpadów określono na podstawie otrzymanych odpowiedzi na zapytania i danych GUS,
- gospodarki wodno-ściekowej, dane eksploatacyjne pozyskane z gminy.

Dane pozyskane od społeczeństwa (metodologią „top-down” i „bottom-up”):

- zużycie energii elektrycznej określono na podstawie wypełnionych ankiet, danych od zarządców zasobami mieszkaniowymi i danych statystycznych publikowanych przez GUS,
- zużycie paliw (gazu, węgla kamiennego, biomasy oleju napędowego) określono na podstawie danych wypełnionych ankiet oraz danych statystycznych publikowanych przez GUS,
- zużycie ciepła sieciowego – od zarządców zasobami mieszkaniowymi,
- zużycia paliw w transporcie oszacowano na podstawie danych statystycznych dotyczących struktury pojazdów zarejestrowanych w Polsce (GUS) oraz średnich długości pokonywanych przez pojazdy na terenie gminy i średniego spalania paliw (szacunki na podstawie danych Instytutu Transportu Samochodowego).

6.2.6 Wskaźniki emisji

Do określenia wielkości emisji przyjęto następujące wskaźniki:

- dla paliw (węgiel kamienny, brunatny, koks, olej opałowy oraz gaz ziemny) zastosowano wskaźniki emisji stosowane w europejskim systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂, opracowane przez KOBiZE,
- dla paliw płynnych stosowanych w transporcie (benzyna, olej napędowy) zastosowano wskaźniki emisji z raportu Krajowej Inwentaryzacji Gazów Cieplarnianych (wskaźniki uwzględniają emisję CO₂),

- dla paliw odnawialnych (biomasa, biogaz) przyjęto wskaźnik emisji równy 0 Mg CO₂ (na jednostkę biomasy) – przyjęto, że spalanie paliw odnawialnych jest neutralne pod względem emisji GHG,
- dla energii elektrycznej przyjęto wskaźnik 0,982 Mg CO₂/MWh (jest to wskaźnik reprezentatywny dla sektora energetyki zawodowej opartej na węglu kamiennym i brunatnym, z niewielkim udziałem biomasy określony przez KOBiZE). W celu zachowania porównań wielkości zużycia energii pomiędzy poszczególnymi latami przyjęto wskaźnik na stałym poziomie,
- dla ciepła sieciowego – przyjęto wskaźnik 0,392 Mg CO₂/MWh.
- dla odpadów (dotyczy wyłącznie odpadów wytworzonych i zdeponowanych na składowiskach) przyjęto wskaźnik emisji 0,646 CO₂/Mg odpadów – wskaźnik określono na podstawie wieloletnich danych dla Polski, za KOBiZE (na podstawie raportów z inwentaryzacji gazów cieplarnianych).

6.2.7 Unikanie podwójnego liczenia emisji

W celu wyeliminowania możliwości podwójnego liczenia emisji zastosowano następujące środki:

- podane przez jednostki samorządowe zużycie energii elektrycznej, ciepła oraz paliw zostało odjęte od wielkości globalnych przekazanych przez dostawców/dystrybutorów energii, paliw i danych GUS na obszarze gminy,
- emisje z transportu dla grupy samorządowej zostały odjęte od oszacowanych emisji z transportu dla grupy społeczeństwa.

6.2.8 Współpraca z interesariuszami

Dane na temat zużycia energii muszą dokładnie odzwierciedlać sytuację danej gminy. Według poradnika Porozumienia Burmistrzów inwentaryzacja powinna być wykonana szczegółowo, zwłaszcza w odniesieniu do jednostek gminnych. Dlatego opracowując bazę danych rozesłano zapytania do najważniejszych producentów i konsumentów energii cieplnej, elektrycznej i paliwa gazowego w gminie. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe wśród konsumentów indywidualnych na terenie gminy. Przedstawione w niniejszym „Planie” wyliczenia i wnioski są oparte na danych, jakie otrzymano w odpowiedzi na pisma i badanie ankietowe, danych przekazanych przez Urząd Miejski oraz danych GUS. Na podstawie powyższych danych określono również emisje w roku bazowym. Od interesariuszy uzyskano również informacje o planowanych lub przewidzianych działaniach, mogących przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym „Planie”, które zostały uwzględnione w harmonogramie i dla których obliczono szacunkowy efekt ekologiczny i energetyczny.

Nawiązano kontakt z głównymi odbiorcami energii i ciepła na terenie gminy Czersk i wysłano pisma do 90 jednostek publicznych oraz do 51 strategicznych przedsiębiorców.

Zainteresowanych współpracą było 68 jednostek z sektora publicznego i 3 przedsiębiorców. Z sektora społeczeństwa uzyskano 290 odpowiedzi na wysłane ankiety.

Wykaz interesariuszy w zakresie poszczególnych sektorów z którymi współpraca jest zasadna dla uzyskania zakładanych efektów zestawiono w poniższej tabeli oraz szczegółowo opisano ich udział w emisji i zużyciu energii na terenie gminy w bazie danych.

Tabela nr 6.2.8-1. Interesariusze i odbiorcy energii

Lp.	Nazwa interesariusza	Adres interesariusza
1	2	3
Sektor publiczny		
1	Budynek administracyjny	Dworcowa 31, Czersk
2	MGOPS	Przytorowa 22, Czersk
3	OPIRPA	Dworcowa 15, Czersk
4	OK Czersk	Szkolna 11, Czersk
5	CIT Czersk	Czersk
6	Biblioteka + Świetlica OSP	Czersk
7	Przedszkole Samorządowe nr 1 Kubusia Puchatka	Dąbrowskiego 4, Czersk
8	Przedszkole Samorządowe nr 2	Chojnicka 5, Czersk
9	Szkoła podstawowa 1	Dworcowa 8, Czersk
10	Sala sportowa	Czersk
11	Szkoła Filia Łubna	Łubna
12	Szkoła Podstawowa w Gotelpiu	Gotel 12
13	SP ZOZ	Królowej Jadwigi 4, Czersk
14	SP ZOZ	Ostrowska 18, Rytel
15	Zespół Szkół im. Jana Pawła II	Kościuszki 6, Czersk
16	Hala Sportowa	Starego Urzędu 1, Czersk
17	Hotel	Kościuszki 6, Czersk
18	Zespół Szkół w Rytlu	Księżda Kowalkowskiego 6, Rytel
19	Filia w Gutowcu	Gutowiec
20	Filia w Zapędowie	Zapędowo
21	Filia w Krzyżu	Krzyż
22	Przedszkole Samorządowe 1	Dąbrowskiego 4, Czersk
23	Budynek szkoły i sala gimnastyczna	Chojnicka 3, Łąg
24	Sala gimnastyczna	Chojnicka 3, Łąg
25	Budynek szkoły w Lipkach Górnych	Lipki Górne
26	Budynek przedszkola samorządowego	Kościelna 15, Łąg
27	Zespół Szkół Specjalnych w Czersku	Batorego 15
28	Budynek kotłowni Czersk	Generała Maczka
29	Budynek socjalno usługowy oczyszczalni ścieków Czersk	Kilińskiego 15
30	Budynek Stacji Wodociągowe Czersk	Leśna 11
31	Budynek Stacji Wodociągowej Łąg	Dworcowa
32	Budynek Stacji Wodociągowej Odry	Rytel
33	Budynek Stacji Wodociągowej Rytel	Chłopowska
34	Budynek Oczyszczalni ścieków Rytel	Jatowska
35	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Będźmierowice 68, Łąg
36	Budynek mieszkalny wielorodzinny	21 Lutego 2a, Czersk
37	Budynek mieszkalny wielorodzinny	21 Lutego 4, Czersk
38	Budynek mieszkalny wielorodzinny	21 lutego 65, Czersk
39	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Chojnicka 2a, Czersk
40	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Dworcowa 15, Czersk
41	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Kolejowa 1d, Czersk
42	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Kolejowa 7, Czersk

Tabela nr 6.2.8-1. Interesariusze i odbiorcy energii

Lp.	Nazwa interesariusza	Adres interesariusza
1	2	3
43	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Kosobudzka 21, Czersk
44	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Królowej Jadwigi 28, Czersk
45	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Piaskowa 7, Czersk
46	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Sportowa 9, Czersk
47	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Starego Urzędu 26, Czersk
48	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Starogardzka 40, Czersk
49	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Starogardzka 49, Czersk
50	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Transportowcow 1, Czersk
51	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Transportowcow 4, Czersk
52	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Transportowcow 6, Czersk
53	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Transportowcow 8, Czersk
54	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Wojska Polskiego 6, Czersk
55	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Tucholska 50, Czersk
56	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Ostrowska 6, 89-642 Rytel
57	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Zapędowo 12, 89-642 Rytel
58	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Łukowo 14
59	Budynek mieszkalny wielorodzinny	Lipki Górne 26, 89-652 Łąg
60	KP Czersk	Czersk
61	OK Rytel	Kowalkowskiego 11, Rytel
62	Swietlica Zapędowo	Zapędowo
63	Wspólnota mieszkaniowa	Andersa 25, Czersk
64	Budynek główny	Szkolna 3, Czersk
65	Budynek stary	Szkolna 3, Czersk
66	Sala gimnastyczna	Szkolna 3, Czersk
Spółceństwo i przemysł		
1	Zakłady usług murarskich	Leśna 1, Rytel
2	Drogeria Mering	Starogardzka 2, Czersk
3	SPR Polska SP zo.o.	Tucholska 10, Czersk

Współuczestnictwo interesariuszy w realizacji „Planu”

Przed przystąpieniem do opracowania „Planu” przeprowadzono spotkania w celu ustalenia strategicznych działań, tak aby osiągnąć jak najwyższy poziom szczegółowych danych, które zostaną wprowadzone do bazy danych i będą podstawą dalszych wniosków i planowanych zamierzeń.

Pozyskiwanie danych na potrzeby opracowania bazy danych przeprowadzono w oparciu o następujące działania:

1. Powołano Zespół ds. Realizacji Projektu pn. „Opracowanie Planu gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Czersk”.
2. Ustalono adresy interesariuszy (przedsiębiorstw, instytucji i jednostek), do których należy skierować ankiety i pisma, z prośbą o przekazanie danych potrzebnych do opracowania „Planu”.
3. Opracowano wzór ankiet dla społeczeństwa oraz dla przedsiębiorców, które rozesłano w wersji papierowej do przedsiębiorców oraz rozprowadzono wśród mieszkańców. Ankiety były również dostępne w Urzędzie Miejski oraz w wersji on-line, poprzez link zamieszczony na stronie internetowej Urzędu. Mieszkańcy oraz przedsiębiorcy poinformowani zostali o możliwości przekazywania danych również drogą elektroniczną (na

wskazany adres e-mail), a także, w przypadku pytań lub uwag, o możliwości bezpośredniego kontaktu z wykonawcą „Planu” (problemem okazał się brak wiedzy społeczeństwa o celu prowadzonej ankietyzacji, a także o zużyciu poszczególnych paliw i „mediów”).

4. Wystosowano pisma do przedsiębiorców, instytucji i jednostek, z prośbą o przekazanie danych. Szczególny nacisk został położony na zarządców obiektów związanych z sektorem samorządu oraz na jednostki „kluczowe” dla zgromadzenia niezbędnych danych, np. dostawców energii elektrycznej, ciepła, gazu, operatora komunikacją publiczną, a także dużych odbiorców energii elektrycznej, ciepła i gazu, takich, jak: zarządcy jednostek oświaty, służby zdrowia, czy mieszkalnictwa zbiorowego.
5. Opracowano wzór materiałów informacyjnych do zamieszczenia na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz do rozprowadzenia wśród mieszkańców. Materiały informacyjne miały na celu przekazanie w prosty sposób informacji o sporządzanym „Planie”, o korzyściach z niego płynących oraz o planowanej inwentaryzacji i wiążącej się z nią ankietyzacją.
6. Zorganizowano spotkania z interesariuszami, czyli jednostkami, organizacjami i mieszkańcami, na których „Plan” bezpośrednio, bądź pośrednio będzie oddziaływał. Celem spotkań było ustalenie sposobu i szczegółowości uzyskania danych potrzebnych do opracowania bazy danych, a także rozwiązanie problemów, głównie interpretacyjnych, które pojawiały się w trakcie prowadzenia prac nad utworzeniem „Planu”.
7. Do interesariuszy skierowano prośbę o przekazanie informacji o planowanych lub przewidywanych działaniach, które miałyby zostać uwzględnione w „Planie”, a których realizacja przyczyniłaby się do osiągnięcia celów określonych w „Planie”.
8. W obszarach działań, dla których nie odnotowano pełnego zakresu inwentaryzacji w bazie danych wprowadzono dane zebrane metodą „top-down”, które poddano ekstrapolacji. Dane dla obszaru gminy uzyskano z dokumentów strategicznych oraz danych GUS.
9. Przeprowadzono szkolenia pracowników Urzędu Miejskiego, dotyczące „Planu” oraz zasad funkcjonowania i wprowadzania danych do bazy danych. Jest to działanie istotne z punktu widzenia dalszego funkcjonowania bazy danych i wdrażania działań ujętych w „Planie”.

W dalszej kolejności współuczestnictwo interesariuszy polegać będzie na realizacji przewidzianych w „Planie” działań, a także na przekazywaniu danych do okresowej inwentaryzacji źródeł emisji oraz ewentualnym proponowaniu działań w przypadku konieczności podjęcia działań dodatkowych

7 Wyniki obliczeń

7.1 Emisja związana z działalnością samorządową

W tym punkcie przedstawiono zestawienie zbiorcze emisji CO₂ ze wszystkich zinwentaryzowanych obszarów związanych z działalnością samorządową. Przedstawiono informacje i dane dotyczące całkowitej energii zużytej oraz całkowitej emisji gazów cieplarnianych związanej z sektorem publicznym. Na sumę emisji CO₂/Mg/rok do środowiska największy wpływ ma ogrzewanie obiektów użyteczności publicznej stanowiące aż 92,52% całości.

W tabeli 7.1.-1 przedstawiono porównanie emisji CO₂ z działalności samorządowej w roku bazowym 2006 i roku 2013. Kolumny przedstawiają kolejno: całkowitą energię wytworzoną oraz pobraną przez dany obszar wyrażoną w megawatogodzinach na rok, całkowitą emisję związaną z wytworzeniem oraz pobraniem energii elektrycznej i ciepłej, udział procentowy poszczególnych obszarów w całości sektora. Wnioski z przeprowadzonej analizy danych dotyczących poszczególnych obszarów przedstawiają punkty od 7.1.1 do 7.1.5.

Tabela nr 7.1-1 Porównanie emisji CO_{2e} z działalności samorządowej w roku bazowym 2006 i roku 2013

Lp.	Źródło emisji	Całkowita energia MWh/rok	Całkowita emisja CO ₂ Mg/rok	Udział źródła w emisji sumarycznej % *
1	2	3	4	5
Rok 2006				
1	Zużycie energii elektrycznej budynki użyteczności publicznej	503,70	494,63	1,8
2	Oświetlenie dróg i obiektów publicznych - energia elektryczna	1340,64	1316,51	4,7
3	Ogrzewanie obiektów użyteczności publicznej	83072,26	25485,93	90,3
4	Pojazdy użyteczności publicznej - paliwa	506,90	134,60	0,5
5	Składowanie odpadów	0,00**	0,00**	0,0
6	Gospodarka wodno-ściekowa – energia elektryczna	807,99	793,45	2,8
7	Wytworzenie energii przez OZE	0,00	0,00	0,0
Suma rok 2006		86231,49	28225,12	100,0
Rok 2013				
1	Zużycie energii elektrycznej budynki użyteczności publicznej	1082,70	1063,21	3,5
2	Oświetlenie dróg i obiektów publicznych - energia elektryczna	1340,64	1316,51	4,4
3	Ogrzewanie obiektów użyteczności publicznej	86587,18	26360,34	87,2
4	Pojazdy użyteczności publicznej - paliwa	644,04	170,68	0,6
5	Składowanie odpadów	0,00**	0,00**	0,0
6	Gospodarka wodno-ściekowa – energia elektryczna	1347,12	1322,87	4,4
7	Wytworzenie energii przez OZE	0,00	0,00	0,0
Suma rok 2013		91001,68	30233,61	100,0

* - zaokrąglono do 0,1%

** - wartość związana jest z nie uzyskaniem danych dla obszaru

W tabeli 7.1.-2 przedstawiono porównanie zużycia energii działalności samorządowej w roku bazowym 2006 i roku 2013.

Tabela nr 7.1-2 Porównanie zużycia energii z działalności samorządowej w roku bazowym 2006 i roku 2013

Lp.	Źródło emisji	Całkowita energia MWh/rok	Całkowita emisja CO ₂ Mg/rok	Udział źródła w emisji sumarycznej % *
1	2	3	4	5
Rok 2006				
1	Zużycie energii elektrycznej - budynki oraz oświetlenie dróg i obiektów publicznych	1844,34	1811,14	6,4
2	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie budynków	2252,64	455,03	1,6
3	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie budynków	38864,27	15234,79	54,0
4	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie budynków	113,34	31,62	0,1
5	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie budynków	2097,20	742,41	2,6
6	Spalanie biomasy - ogrzewanie budynków	0,00**	0,00**	0,0
7	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie budynków	39744,81	9022,07	32,0
8	Spalanie oleju napędowego - pojazdy	465,58	124,31	0,4
9	Spalanie benzyn - pojazdy	41,33	10,29	0,0
10	Spalanie gazu płynnego propan-butan (LPG) - pojazdy	0,00**	0,00**	0,0
11	Składowanie odpadów	0,00**	0,00	0,0
12	Gospodarka wodno-ściekowa - energia elektryczna	807,99	793,45	2,8
Suma rok 2006		86231,50	28225,11	100,0
Rok 2013				
1	Zużycie energii elektrycznej - budynki oraz oświetlenie dróg i obiektów publicznych	2423,34	2379,72	7,9
2	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie budynków	4949,39	999,78	3,3
3	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie budynków	39928,49	15651,97	51,8
4	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie budynków	118,68	33,11	0,1
5	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie budynków	1845,80	653,41	2,2
6	Spalanie biomasy - ogrzewanie budynków	0,00**	0,00**	0,0
7	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie budynków	39744,81	9022,07	29,8
8	Spalanie oleju napędowego - pojazdy	573,21	153,05	0,5
9	Spalanie benzyn - pojazdy	70,83	17,64	0,1
10	Spalanie gazu płynnego propan-butan (LPG) - pojazdy	0,00**	0,00**	0,0
11	Składowanie odpadów	0,00**	0,00**	0,0
12	Gospodarka wodno-ściekowa - energia elektryczna	1347,12	1322,87	4,4
Suma rok 2013		91001,67	30233,62	100,0

* - zaokrąglono do 0,1%

** - wartość związana jest z nie uzyskaniem danych dla obszaru

7.1.1 Budyunki

W tej podgrupie źródeł uwzględniono emisje wynikające z użytkowania budynków tj. ogrzewanie, zużycie energii elektrycznej oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej.

Uwzględniono budynki położone na terenie gminy, należące do gminy lub te, w których gmina ma udziały, takie jak:

- budynki administracyjne gminy,
- budynki będące we władaniu gminy tj. spółki gminne oraz spółki z jej udziałem (np. budynki techniczne),
- szkoły, przedszkola, ośrodki zdrowia i poradnie, szpitale itp.,
- obiekty sportowo-rekreacyjne.

W tej podgrupie uwzględniono również część budynków mieszkalnych należących do gminy lub będących częściową własnością gminy (np. budynki mieszkalnictwa społecznego).

Emisja CO₂ ze zużycia energii elektrycznej w roku 2006 wynosiła około 494,63 Mg a w 2013 roku 1 063,21 Mg/rok, co jest wynikiem wzrostu zapotrzebowania energetycznego oraz powstawania nowych obiektów.

Zwiększyła się również emisja CO₂ z energii na ogrzewanie budynków publicznych z 25 485,93 Mg w 2006 do 26 360,34 Mg w 2013 roku.

7.1.2 Pojazdy

W tej podgrupie uwzględniono wyłącznie pojazdy będące w użytkowaniu gminy (pojazdy służbowe) oraz spółek gminnych (pojazdy specjalne).

Z tego względu w inwentaryzacji wydzielono następujące kategorie pojazdów:

- osobowe,
- dostawcze,
- specjalne – głównie sprzęt budowlany (ładowarki, koparki, ciągniki rolnicze itp.).

Emisja z pojazdów w roku 2006 wyniosła 134,60 Mg CO₂ a w roku 2013 wzrosła do 170,68 Mg CO_{2e}.

7.1.3 Oświetlenie publiczne

W tej podgrupie uwzględniono całkowitą ilość energii zużytej na potrzeby przestrzeni publicznej, iluminacji budynków.

Dla roku bazowego oraz roku kontrolnego emisja CO₂ wynikająca z oświetlenia ulic i budynków na terenie gminy wyniosła 1316,51 Mg.

7.1.4 Gospodarka wodno-ściekowa

W gospodarce wodno-ściekowej uwzględniono całkowitą ilość zużytej energii przez spółki zajmujące się dostarczaniem wody na terenie gminy oraz odbiorem i transportem ścieków (przepompownie) włącznie ze zużyciem energii w budynkach biurowych. Dla roku bazowego emisja z obszaru gospodarki wodno-ściekowej wyniosła 793,45 Mg CO₂ natomiast w roku kontrolnym wzrosła do 1322,87 Mg CO₂.

7.1.5 Gospodarka odpadami

W zakresie odpadów uwzględnia się odpady powstałe wskutek aktywności samorządu (uwzględnia się odpady powstałe w obiektach należących do gminy). Emisje określa się na podstawie ilości przekazanych do składowania odpadów (za wyjątkiem osadów ściekowych) – jeżeli odpady przetwarzane były w inny sposób ich ilość nie jest brana pod uwagę (nie są wliczane do całkowitej emisji). Powoduje to znaczne zmiany w wielkości emisji z obszaru gospodarki odpadami jednostek gminnych, dlatego wielkość określoną dla tej podgrupy należy traktować, jako szacunkową, dającą przybliżony obraz emisji. Na terenie gminy znajduje się składowisko odpadów (patrz załącznik nr 3), które zostało zamknięte i ma zostać poddane rekultywacji, jednak dla roku bazowego oraz roku kontrolnego nie udało się zdobyć danych dotyczących emisji CO₂ wynikających z wytworzenia i przekazania odpadów do składowania na terenie gminy.

7.2 Emisja z działalności społeczeństwa

W tym punkcie przedstawiono zestawienie zbiorcze emisji CO₂ ze wszystkich zinwentaryzowanych obszarów związanych z działalnością społeczeństwa. Przedstawiono informacje i dane dotyczące emisji gazów cieplarnianych w grupie społeczeństwa. Na sumę emisji CO₂ Mg/rok do środowiska największy wpływ ma ogrzewanie budynków mieszkalnych stanowiące aż 81,6% całości. Na terenie gminy wyodrębniono następujące podgrupy źródeł emisji:

- mieszkalnictwo – obejmuje wszystkie budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne) na terenie gminy (z wyłączeniem budownictwa socjalnego, które ujęto w działalności samorządowej) oraz kotłownie lokalne i sieciowe,
- budynki usługi – obejmuje przedsiębiorstwa handlowo-usługowe,
- przemysł – obejmuje przedsiębiorstwa klasyfikowane, jako produkcyjne (z wyłączeniem instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych),
- transport – obejmuje ruch lokalny na terenie gminy (bez transportu kolejowego),
- odpady – nie ujęto emisji gdyż odpady nie są składowane na terenie gminy.

Ponadto w ramach przeprowadzonej ankietyzacji uzyskano dane dotyczące posiadanych przez społeczeństwo gospodarstw rolnych. Dane wykorzystano do wyliczeń odpowiednich wskaźników emisji. Pominięto rolnictwo jako osobny obszar inwentaryzacji.

W tabeli 7.2-1 przedstawiono porównanie emisji CO₂ z sektoru społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013. Kolumny przedstawiają kolejno: całkowitą energię wytworzoną oraz pobraną przez dany obszar wyrażoną w megawatogodzinach na rok, całkowitą emisję związaną z wytworzeniem oraz pobraniem energii elektrycznej i ciepłej, udział procentowy poszczególnych obszarów w całości sektoru. Wnioski z przeprowadzonej analizy danych dotyczących poszczególnych obszarów przedstawiają punkty od 7.2.1 do 7.2.4.

Tabela nr 7.2-1 Porównanie zużycia energii z paliw i wielkość emisji z działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013

Lp.	Źródło emisji	Całkowita energia MWh/rok	Całkowita emisja CO ₂ Mg/rok	Udział źródła w emisji sumarycznej % *
1	2	3	4	5
Rok 2006				
1	Zużycie energii elektrycznej budynki mieszkalne	6587,45	6468,88	16,8
2	Zużycie energii elektrycznej usługi	7,54	7,40	0,0
3	Zużycie energii elektrycznej przemysł	0,00**	0,00**	0,0
4	Ogrzewanie budynków mieszkalnych	87312,84	31381,72	81,6
5	Ogrzewanie budynków usługi	33,33	11,80	0,0
6	Ogrzewanie budynków przemysł	0,00**	0,00**	0,0
7	Pojazdy transport - paliwa w tym energia elektryczna dla pojazdów (społeczeństwo, usługi, przemysł)	2345,92	598,30	1,6
8	Składowanie odpadów (społeczeństwo, usługi, przemysł)	0,00**	0,00**	0,0
9	Wytworzenie energii przez OZE	59278,33	0,00	0,0
Suma rok 2006		155565,41	38468,10	100,0
Rok 2013				
1	Zużycie energii elektrycznej budynki mieszkalne	5978,30	5870,69	17,7
2	Zużycie energii elektrycznej usługi	8,80	8,64	0,0
3	Zużycie energii elektrycznej przemysł	0,00**	0,00**	0,0
4	Ogrzewanie budynków mieszkalnych	74976,53	26597,89	80,3
5	Ogrzewanie budynków usługi	33,33	11,80	0,0

Tabela nr 7.2-1 Porównanie zużycia energii z paliw i wielkość emisji z działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013

Lp.	Źródło emisji	Całkowita energia MWh/rok	Całkowita emisja CO ₂ Mg/rok	Udział źródła w emisji sumarycznej % *
1	2	3	4	5
6	Ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
7	Pojazdy transport - paliwa w tym energia elektryczna dla pojazdów (społeczeństwo, usługi, przemysł)	2540,51	648,07	2,0
8	Składowanie odpadów (społeczeństwo, usługi, przemysł)	0,00**	0,00**	0,0
9	Wytworzenie energii przez OZE	68400,35	0,00	0,0
Suma rok 2013		151937,82	33137,09	100,0

* - zaokrąglono do 0,1%

** - wartość związana jest z nie uzyskaniem danych dla obszaru

W tabeli 7.2.-2 przedstawiono porównanie zużycia energii działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013.

Tabela nr 7.2-2 Porównanie zużycia energii z działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013

Lp.	Źródło emisji	Całkowita energia MWh/rok	Całkowita emisja CO ₂ Mg/rok	Udział źródła w emisji sumarycznej % *
1	2	3	4	5
Rok 2006				
1	Zużycie energii elektrycznej - budynki mieszkalne	6587,45	6468,88	16,8
2	Zużycie energii elektrycznej - usługi	7,54	7,40	0,0
3	Zużycie energii elektrycznej - przemysł	0,00**	0,00**	0,0
4	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	5428,59	1096,58	2,9
5	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	53163,78	20840,20	54,2
6	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	1552,24	433,07	1,1
7	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	22399,07	7929,27	20,6
8	Spalanie biomasy - ogrzewanie budynków mieszkalnych	57753,89	0,00	0,0
9	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie budynków mieszkalnych	4769,16	1082,60	2,8
10	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
11	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
12	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
13	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie usługi	33,33	11,80	0,0
14	Spalanie biomasy - ogrzewanie usługi	1524,44	0,00	0,0
15	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
16	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
17	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
18	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
19	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
20	Spalanie biomasy - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
21	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
22	Spalanie oleju napędowego - pojazdy	1241,82	331,57	0,9
23	Spalanie benzyn - pojazdy	731,84	182,23	0,5
24	Spalanie gazu płynnego propan-butan (LPG) - pojazdy	372,26	84,50	0,2
25	Zużycie energii elektrycznej - pojazdy	0,00**	0,00**	0,0
26	Składowanie odpadów	0,00**	0,00**	0,0

Tabela nr 7.2-2 Porównanie zużycia energii z działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013

Lp.	Źródło emisji	Całkowita energia MWh/rok	Całkowita emisja CO ₂ Mg/rok	Udział źródła w emisji sumarycznej % *
1	2	3	4	5
Suma rok 2006		155565,41	38468,10	100,0
Rok 2013				
1	Zużycie energii elektrycznej - budynki mieszkalne	5978,30	5870,69	17,7
2	Zużycie energii elektrycznej - usługi	8,80	8,64	0,0
3	Zużycie energii elektrycznej - przemysł	0,00**	0,00**	0,0
4	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	3296,25	665,84	2,0
5	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	37388,90	14656,45	44,2
6	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	557,17	155,45	0,5
7	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie budynków mieszkalnych	27263,67	9651,34	29,1
8	Spalanie biomasy - ogrzewanie budynków mieszkalnych	66564,79	0,00	0,0
9	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie budynków mieszkalnych	6470,54	1468,81	4,4
10	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
11	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
12	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
13	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie usługi	33,33	11,80	0,0
14	Spalanie biomasy - ogrzewanie usługi	1835,56	0,00	0,0
15	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie usługi	0,00**	0,00**	0,0
16	Spalanie gazu ziemnego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
17	Zużycie ciepła sieciowego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
18	Spalanie oleju opałowego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
19	Spalanie węgla kamiennego - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
20	Spalanie biomasy - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
21	Spalanie gazu płynnego propan-butanu (LPG) - ogrzewanie przemysł	0,00**	0,00**	0,0
22	Spalanie oleju napędowego - pojazdy	1348,97	360,17	1,1
23	Spalanie benzyn - pojazdy	791,68	197,13	0,6
24	Spalanie gazu płynnego propan-butan (LPG) - pojazdy	399,86	90,77	0,3
25	Zużycie energii elektrycznej - pojazdy	0,00**	0,00**	0,0
26	Składowanie odpadów	0,00**	0,00**	0,0
Suma rok 2013		151937,82	33137,09	100,0

* - zaokrąglono do 0,1%

** - wartość związana jest z nie uzyskaniem danych dla obszaru

7.2.1 Mieszkalnictwo

W przypadku mieszkalnictwa o wielkości emisji CO₂ decyduje ilość zużytej energii elektrycznej oraz ciepłej do ogrzewania. Emisja CO₂ ze zużycia energii elektrycznej, ciepła sieciowego i spalania węgla kamiennego jest na porównywalnym poziomie i w 2013 r wynosiła około:

- energia elektryczna 5 870,69 Mg,
- ciepło sieciowe 14 656,45 Mg,
- węgiel kamienny 9 651,34 Mg.

Natomiast w 2006 roku emisja wyniosła:

- energia elektryczna 6 468,88 Mg,
- ciepło sieciowe 20 840,20 Mg,
- węgiel kamienny 7 929,27 Mg.

Emisja ogółem CO₂ z grupy mieszkalnictwa w 2013 roku mimo zwiększenia powierzchni użytkowej budynków na terenie gminy zmniejszyła się znacznie w stosunku do roku 2006.

Zmiany wielkości emisji uwarunkowane są przede wszystkim długością okresu grzewczego. Przeprowadzone działania termomodernizacyjne oraz wymiany źródeł ciepła na bardziej efektywne (o większej sprawności), przyczyniają się szczególnie do ograniczenia zużycia węgla, a także do ograniczenia zużycia pozostałych paliw.

7.2.2 Handel, usługi i przemysł

W tej podgrupie źródeł o wielkości emisji CO₂, tak jak w przypadku mieszkalnictwa, decyduje ilość zużytej energii elektrycznej oraz ciepłej (paliwa).

W przypadku handlu, usług i przemysłu emisja CO₂ w roku bazowym 2006 wyniosła:

- energia elektryczna 7,4 Mg,
- ciepło sieciowe 0 Mg,
- węgiel kamienny 11,8 Mg.

W roku 2013 emisja wyniosła:

- energia elektryczna 8,64 Mg,
- ciepło sieciowe 0 Mg,
- węgiel kamienny 11,8 Mg.

7.2.3 Transport

W tej podgrupie uwzględnia się wszystkie emisje związane ze zużyciem paliw silnikowych w pojazdach poruszających się po terenie gminy. Uwzględniono ruch lokalny oraz tranzytowy. Zgodnie z ogólnokrajowym trendem wzrasta ilość samochodów oraz intensywność ich użytkowania, co przekłada się na wzrost emisji z transportu. Jednocześnie średnia wieku pojazdów w Polsce ulega zmianie (jest coraz większy udział samochodów nie przekraczających 10 lat), zatem zmniejsza się średnie zużycie paliw. Źródłami emisji w tej grupie są procesy spalania benzyn, oleju napędowego oraz LPG, przy czym udział benzyn zmniejsza się na korzyść oleju napędowego i LPG.

Szacowana emisja CO₂ w roku 2006 wyniosła 598,3 Mg a w 2013 zwiększyła się do 648,07 Mg.

7.2.4 Gospodarka odpadami

W tej podgrupie uwzględnia się wszystkie emisje związane z gospodarką odpadami na terenie gminy. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji źródeł emisji nie odnotowano emisji z tego obszaru, zarówno w roku bazowym, jak i roku kontrolnym. Nie uzyskano danych dla sektora społeczeństwa dotyczących emisją związaną z gospodarką odpadami.

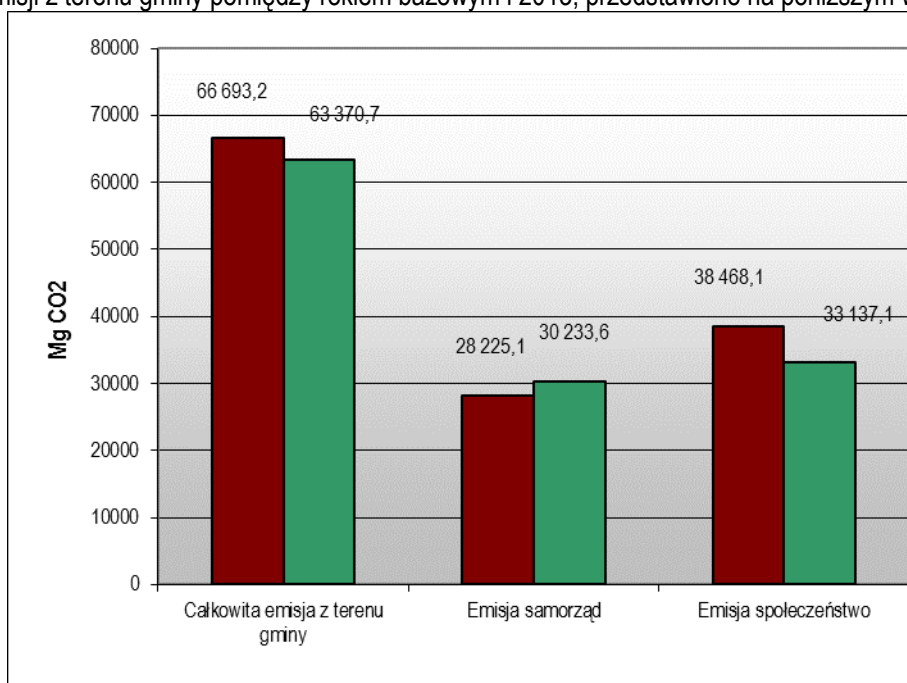
7.3 Emisja ogółem z terenu gminy Czersk

Poniżej w tabeli przedstawiono podsumowanie emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy Czersk. Całkowita emisja CO₂ zawiera również emisję związaną z działalnością samorządu. Osobno wydzielono emisję związaną z aktywnością samorządu w celu podkreślenia stopnia jego odpowiedzialności w całkowitej emisji z terenu gminy.

Tabela nr 7.3-1 Całkowita emisja z terenu gminy – w tonach dwutlenku węgla (Mg CO₂)

Lp.	Rodzaj	Rok 2006	Rok 2013
1	2	3	4
1	Całkowita emisja z terenu gminy, w tym	66693,2	63370,7
2	Emisja – grupa samorząd	28225,1	30233,6
3	Emisja – grupa społeczeństwo	38468,1	33137,1
4	Udział emisji samorządu w całkowitej emisji	42,3	47,7

Różnicę w emisji z terenu gminy pomiędzy rokiem bazowym i 2013, przedstawiono na poniższym wykresie.



Rysunek nr 7.3-1 Różnica w emisji z terenu gminy pomiędzy rokiem bazowym (kolor czerwony) i rokiem 2013 (kolor zielony)

Całkowita emisja z obszaru miasta w roku 2013 jest mniejsza niż w roku 2006, zwiększyła się natomiast całkowita emisja z sektora samorządowego (obiektów użyteczności publicznej).

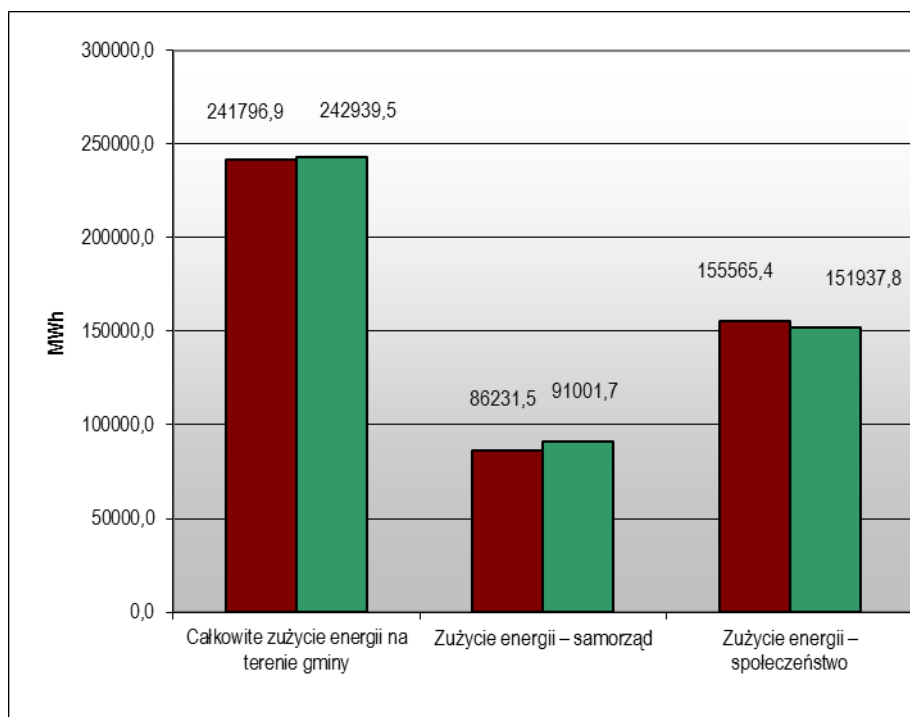
7.4 Zużycie energii na terenie gminy Czersk

Poniżej w tabeli przedstawiono podsumowanie zużycia energii na terenie gminy Czersk.

Tabela nr 7.4-1 Zużycie energii na terenie gminy w MWh

Lp.	Rodzaj	Rok bazowy	Rok 2013
1	2	3	4
1	Całkowite zużycie energii na terenie gminy, w tym	241796,9	242939,5
2	Zużycie energii – grupa samorząd	86231,5	91001,7
3	Zużycie energii – grupa społeczeństwo	155565,4	151937,8
4	Udział zużycia energii samorządu w całkowitym zużyciu emisji	35,7	37,5

Różnicę w zużyciu energii z terenu gminy pomiędzy rokiem bazowym i 2013 przedstawiono na poniższym wykresie.



Rysunek nr 7.4-1 Różnica w zużyciu energii na terenie gminy pomiędzy rokiem bazowym (kolor czerwony) i rokiem 2013 (kolor zielony)

Z powyższego wykresu wynika, że w na terenie gminy, jak i w sektorze komunalnym występuje spadek zużycia energii.

8 Plan działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji

8.1 Określenie celu strategicznego na rok 2020

Przyjmuje się, że kraje Unii Europejskiej powinny dążyć do redukcji emisji w wysokości 20% poziomu z roku 1990 (lub innego, możliwego do inwentaryzacji), redukcji zużycia energii pierwotnej o 20% w stosunku do prognoz na 2020 rok oraz zwiększenia udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł do 20% w ogólnym zużyciu energii. Te cele strategiczne Polska planuje osiągnąć wdrażając w życie działania zewnętrzne, do których zaliczyć można m.in. wdrożenie do prawa polskiego dyrektyw UE dotyczących efektywności energetycznej, wdrożenie działań przewidzianych w polityce transportowej UE, wdrożenie nowego prawa dot. OZE w Polsce, przewidującego wsparcie mikrogeneracji w OZE, wdrażanie w życie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przyczyniające się do zmiany mentalności społeczeństwa, dotyczącej gospodarki odpadami (skutkujące zmniejszaniem i docelowo wyeliminowaniem składowania odpadów ulegających biodegradacji).

Sytuacją idealną byłoby, gdyby na szczeblu regionalnym każda gmina osiągnęła założone cele w wysokości 20%. W rzeczywistości niektóre gminy zdolne są osiągnąć ten poziom, albo nawet wyższy, niektóre mogą osiągnąć poziom niższy, lub żaden.

Realne do osiągnięcia cele dla gminy Czersk wynikać będą ze stanu rzeczywistego i uwarunkowań wewnętrznych Gminy. A zatem:

- **celem strategicznym jest poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Czersk,**
- **celem głównym planowanych działań jest redukcja emisji gazów cieplarnianych, wyrażona w Mg CO₂, redukcja zużycia energii pierwotnej, wyrażona w MWh oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii, wyrażone w MWh.**

8.2 Prognozy na rok 2020

Prognoza ludności

Stan ludności w gminie Czersk oraz prognozę stanu ludności przedstawiono w punkcie 2.4 niniejszego „Planu”.

Prognoza budynków mieszkalnych

W oparciu o prognozę ludności wyliczono prognozę liczby budynków mieszkalnych w gminie Czersk. Prognoza została opracowana w celu oszacowania przyszłego zapotrzebowania na energię dla gminy Czersk.

Wyliczona na podstawie danych GUS średnia liczba osób w budynku mieszkalnym w 2020 roku wyniesie 4 szt. Biorąc pod uwagę szacowaną liczbę ludności w roku 2020 można się spodziewać, że budynków mieszkalnych w gminie Czersk w 2020 roku będzie 4911 szt.

Prognoza emisji, zużycia energii finalnej oraz wykorzystywania OZE

Prognozę emisji i zużycia energii finalnej obliczono wyłącznie na podstawie zinwentaryzowanych źródeł, wprowadzonych do bazy danych (MEI rok 2013), przedstawiając prognozę bez wykonania działań, uwzględniając wskaźniki zmian i planowany wzrost wykorzystywania OZE przedstawione w poniższych założeniach:

Średnia statystyczna powierzchnia mieszkania [m ²]	83
Liczba osób w 2013 [szt.]	21534
Liczba budynków w 2013 [szt.]	4631
Średnia liczba osób/bud. [szt.]	4,6
Prognoza ludzi w 2020 [szt.]	22837
Prognoza liczby budynków w 2020 [szt.]	4911
Zużycie energii w sektorze społeczeństwa w 2013 [MWh]	151938
Zużycie energii przez 1 budynek [MWh]	32,8
Prognoza zużycia energii ze wskaźnika w 2020 [MWh]	161131
Działania wewnętrzne w domach na poziomie 10% [MWh]	15194
Wzrost konsumpcji energii w domach na poziomie 10% [MWh]	15194
Prognoza zużycia energii w sektorze społeczeństwa [MWh]	161131
Prognoza zużycia energii w sektorze samorządu [MWh]	91002
Prognoza zużycia energii w gminie [MWh]	252133
Emisja w sektorze społeczeństwa w 2013 [Mg CO ₂]	33137
Emisja 1 budynku standardowego [Mg CO ₂]	7,2
Prognoza emisji ze wskaźnika w 2020 [Mg CO ₂]	35142
Działania wewnętrzne w domach na poziomie 10% [Mg CO ₂]	3314
Rozwój urbanistyki oparty o ekologiczne rozwiązania 10%	3314
Prognoza emisji w sektorze społeczeństwa w 2020 [Mg CO ₂]	28515
Prognoza emisji w sektorze samorządu w 2020 [Mg CO ₂]	27210
Prognoza emisji w gminie w 2020 [Mg CO ₂]	55725
Prognoza wykorzystania OZE w sektorze samorządu [MWh]	0,000
Prognoza wykorzystania OZE w sektorze społeczeństwa [MWh]	82080,42

Prognozę, uwzględniającą powyższe efekty działań zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 8.2-1 Prognoza emisji, zużycia energii finalnej i wykorzystania OZE w 2020 r.

L.p.	Zużycie energii finalnej w 2020 r. [MWh]	Emisja CO ₂ [Mg]	Wykorzystanie OZE [MWh]
1	2	3	4
1	252133	55725	82080
2	91002	27210	0
3	161131	28515	82080

8.3 Strategia długoterminowa do roku 2020

Realizując wyznaczone cele na rok 2020, rozwój gminy Czersk będzie ukierunkowany na osiągnięcie w dłuższej perspektywie czasu (rok 2030 i kolejne lata):

- możliwie neutralnego dla środowiska i życia mieszkańców wpływu działań władz miasta na rzecz ograniczenia niskiej emisji,
- maksymalnej termomodernizacji sektora publicznego i mieszkaniowego,
- maksymalnego wykorzystania technicznego potencjału energii odnawialnej na terenie miasta,
- maksymalnie największego udziału dostaw gazu sieciowego do jak największej liczby odbiorców,

- umożliwienie mieszkańcom systematycznego zastępowania indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach kopalnych źródłami niskoemisyjnymi,
- zapewnienia bezpieczeństwa dostaw ciepła i energii elektrycznej.

Strategia ta będzie realizowana przez gminę Czersk, poprzez:

- uwzględnienie celów „Planu” w dokumentach strategicznych i planistycznych,
- odpowiednie zapisy prawa lokalnego,
- podejmowanie na szeroką skalę działań promocyjnych i aktywizujących mieszkańców, przedsiębiorców i jednostki publiczne.

Dla skutecznej realizacji celów wybrano następujące priorytetowe obszary działań, które charakteryzują się największym potencjałem ograniczania emisji:

1. Jednostki gminne - jest to obszar istotny ze względu na łatwość implementacji działań oraz znaczenie w propagowaniu działań i postaw wśród mieszkańców gminy (urząd i jednostki podległe powinny być przykładem i wzorem do naśladowania). Europejskie dyrektywy dotyczące efektywności energetycznej podkreślają wzorcową rolę sektora publicznego w tym zakresie.
2. Mieszkalnictwo – jest to obszar, na który władze gminy mają istotny wpływ (zwłaszcza zasób budynków komunalnych) - szczególnie poprzez prowadzenie działań podnoszących świadomość korzystania z energii, a także wprowadzanie systemów zachęt finansowych. Mieszkalnictwo cechuje się bardzo dużym potencjałem redukcji emisji.
3. Transport - jest kluczowym obszarem działalności ze względu na jeden z największych udziałów w emisji z obszaru gminy. Intensywny, dotychczasowy i prognozowany, wzrost liczby pojazdów i natężenia ruchu (szczególnie na drodze tranzytowej) wymaga od władz miasta działań w celu minimalizacji jego wpływu na środowisko i klimat, np. poprzez promowanie jako paliwa LPG poprawienie stanu technicznego dróg.

8.4 Cele szczegółowe „Planu” do roku 2020

Zakładane dla gminy Czersk cele przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 8.4-1 Zakładane cele dla gminy Czersk

Lp.	Obszar	Redukcja zużycia energii pierwotnej [MWh]	Redukcja emisji CO ₂ [Mg CO ₂]	Wykorzystanie OZE w produkcji energii [MWh]	Redukcja zanieczyszczeń do powietrza [Mg]		
					PM2,5	PM10	B(α)P
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Cel szczegółowy na rok 2020 ogółem	2261,32	1484,89	1001,76	0,496	1,4906	0,00696
2	Cel szczegółowy na rok 2020 - samorząd	1970,32	1199,13	716,00	0,375	1,1275	0,00527
3	Cel szczegółowy na rok 2020 - społeczeństwo	291,00	285,76	285,76	0,121	0,3631	0,00169
4	Porównanie do roku bazowego w %	0,93	2,22	0,414	-	-	-

Zgodnie z informacją podaną w punkcie 3 niniejszego „Planu” strefa pomorska, do której zalicza się również gmina Czersk, została zakwalifikowana do wykonania Programu ochrony powietrza z uwagi na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5, dla pyłu zawieszonego PM10 oraz przekroczenie poziomu docelowego średniorocznego dla benzo(a)pirenu. Realizując przewidziane w niniejszym PGN działania należy spodziewać się, że spowodują one redukcję emisji również ww. czynnika.

Zgodnie z opracowaniem „Programy Ochrony Powietrza, Programy Poprawy Jakości Powietrza, Programy Ograniczania Niskiej Emisji - Sposoby obliczania stanu wyjściowego i efektu ekologicznego”, przygotowanym przez Fundację na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii (Katowice, 2010 r.) w całkowitej masie emisji

zanieczyszczeń w budynkach indywidualnych największy udział stanowi zwykle dwutlenek węgla (97%), natomiast udział innych związków chemicznych, wynosi: benzo(α)pirenu B(α)P 0,00003%, pyłu całkowitego - 0,15%, pyłu PM10 - 0,09%, pyłu PM2,5 – 0,03%.

8.5 Kierunki „Planu” do roku 2020

Kierunkami głównymi PGN jest uzyskanie mniejszego zużycia energii cieplnej i elektrycznej (również poprzez zwiększenie udziału OZE w ogólnym bilansie produkcji i zużycia energii) w poszczególnych obszarach, skutkujące osiągnięciem celu, jakim jest redukcja emisji CO₂ do roku 2020 o 20 %.

Kierunkami pośrednimi są:

- dalsza gazyfikacja gminy i stopniowe zastępowanie źródeł wykorzystujących węgiel na źródła wykorzystujące gaz sieciowy,
- oszczędności w budżecie, dzięki ograniczeniu i optymalizacji zużycia energii elektrycznej a także innych mediów,
- udoskonalenie zarządzania, wykorzystanie potencjału miasta w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń,
- poprawa jakości powietrza,
- ograniczenie zużycia i kosztów energii używanej przez odbiorców,
- zwiększenie komfortu korzystania z budynków i instalacji,
- ochrona zdrowia obywateli,
- bezpieczeństwo energetyczne, ekologiczne i ekonomiczne,
- modernizacja obiektów gminnych,
- monitoring zużycia energii w budynkach gminy,
- wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w oświetleniu dróg,
- edukacja mieszkańców w zakresie OZE oraz efektywnego gospodarowania energią,
- rozwój i modernizacja ciepłownictwa opartego o lokalne kotłownie i wykorzystujące OZE,
- wprowadzanie nowoczesnych technologii w budownictwie,
- przygotowanie pracowników Urzędu Miejskiego do roli specjalistów w zakresie efektywności energetycznej.

8.6 Czynniki potencjalnie oddziałujące na realizację „Planu” – analiza SWOT

Realizację „Planu” należy m.in. postrzegać poprzez pryzmat społecznych korzyści, które wystąpią w ramach realizacji poszczególnych zadań. Wszelkie działania miasta podwyższające, jakość usług oraz środowiska naturalnego przy jednoczesnym zapewnieniu spełnienia potrzeb mieszkańców w zakresie energetycznym z pewnością zostaną pozytywnie odebrane przez lokalną opinię publiczną.

Dla celów planowania działań wykonano analizę SWOT.

(S) SILNE STRONY	(W) SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Aktywna postawa władz gminy w zakresie działań na rzecz ochrony środowiska i ochrony klimatu, - Doświadczenia w realizacji projektów z zakresu efektywności energetycznej (działania wynikające z „Założeń do planu zaopatrzenia...”), - Możliwości gminy w zakresie wykorzystania OZE, - Dalsza gazyfikacja miasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Niewystarczające środki finansowe na realizację działań, w tym dofinansowania działań przewidzianych do realizacji przez społeczeństwo, - Brak zasadności utworzenia miejskiej komunikacji publicznej, celem zredukowania emisji ze środków transportu indywidualnego, - Niewielka świadomość społeczna w zakresie ochrony środowiska,
(O) SZANSE	(T) ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Chęć społeczeństwa gminy do przeprowadzenia działań, - Krajowe zobowiązania dotyczące zapewnienia odpowiedniego poziomu energii odnawialnej i biopaliw na poziomie krajowym, w zużyciu końcowym, - Wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, - Wsparcie finansowe UE dla inwestycji w OZE, termomodernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczej, fundusze zewnętrzne na działania na rzecz efektywności energetycznej i redukcji emisji (fundusze europejskie, środki krajowe), - Wzrastająca presja na racjonalne gospodarowanie energią i ograniczanie emisji w skali europejskiej i krajowej, - Rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność (np. tanie energooszczędne źródła światła), - Naturalna wymiana indywidualnych środków transportu na pojazdy ekonomiczniejsze, - Wzrost cen nośników energii powodujący presję na ograniczenie końcowego zużycia energii, - Rosnące zapotrzebowanie ze strony użytkowników energii na działania proefektywnościowe, - Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, - Możliwość rozbudowania sieci gazowej na terenie gminy poza granicami miasta, - Możliwość modernizacji obiektów użyteczności publicznej oraz budynków sektora społeczeństwa i wyposażenie ich w instalacje OZE, 	<ul style="list-style-type: none"> - Wciąż jeszcze wysokie koszty instalacji odnawialnych źródeł energii oraz działań termomodernizacyjnych, - Ogólnokrajowy trend wzrostu zużycia energii elektrycznej, - Wzrost udziału transportu indywidualnego w zużyciu energii i emisjach z sektora transportowego na terenie miasta,

9 Ogólna analiza ekonomiczna i harmonogram działań

Etap wdrożenia działań jest kluczowym elementem realizacji strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych. Właściwe zaplanowanie działań umożliwi ich skuteczną implementację i pozwoli osiągnąć założone cele. Dla wszystkich planowanych działań powinny być sporządzone szczegółowe plany realizacji zadań z zastosowaniem podejścia projektowego. Podejście do realizacji zadań w ramach zarządzania projektowego pozwoli skutecznie zarządzać procesem wdrożenia „Planu”.

9.1 Źródła finansowania

Działania przewidziane w „Planie” będą finansowane ze środków zewnętrznych i własnych gminy. Środki na realizację powinny być zabezpieczone głównie w programach krajowych i europejskich, a we własnym zakresie – konieczne jest wpisanie działań długofalowych do wieloletnich planów inwestycyjnych oraz uwzględnienie wszystkich działań w corocznym budżecie gminy. Przewiduje się pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego (w formie bezzwrotnych dotacji i preferencyjnych pożyczek) dla prowadzonych działań.

Źródłem finansowania planowanych działań, w zależności od możliwości ich pozyskania, będą:

- środki własne gminy (przewiduje się udział środków gminnych na poziomie do 15%),
- środki z premii termomodernizacyjnej i NFOŚiGW (przewiduje się udział środków na poziomie 5-20%),
- środki z programów UE (przewiduje się udział środków na poziomie 70-85%),
- środki inwestora/przedsiębiorcy (przewiduje się udział środków na poziomie 20-40%),
- środki z pożyczki bankowej 100% na 1% rocznie umarżanej w 40% (w wysokości według zapotrzebowania).

W chwili obecnej nie są jeszcze znane proporcje szczegółowe finansowania poszczególnych działań określonych w „Planie”.

Podstawową barierą dla wdrożenia działań „Planu” wydają się być trudności z finansowaniem projektów. W Polsce występuje wielopoziomowy i zróżnicowany system finansowania innowacyjnych projektów inwestycyjnych w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki i kredyty). Wiele potencjalnych źródeł finansowania wykorzystuje środki z budżetu Unii Europejskiej, dzięki czemu możliwe jest uzyskanie przez inwestora bardzo korzystnych warunków finansowania. Operatorami procesu pozyskiwania finansowania są zarówno instytucje państwowe oraz ich wydzielone jednostki organizacyjne (na szczeblu ogólnopolskim i regionalnym) jak i podmioty komercyjne oferujące produkty dedykowane do inwestycji związanych z energią odnawialną i efektywnością energetyczną.

Przewidywane źródła finansowania działań

Dla każdego działania (w części dotyczącej planowanych działań) określono planowane i potencjalne źródła finansowania. Dodatkowo przedstawiono listę aktualnie dostępnych możliwości finansowania działań zawartych w Planie (finansowanie działań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej). Dostępne obecnie źródła (poza budżetem gminy), to przede wszystkim:

- Środki krajowych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (w szczególności Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko):
 - Kontrakt Terytorialny Województwa Pomorskiego,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020:
 - Program Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (w ramach RPO)
- Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii”,
- Polsko-Szwajcarski Program Współpracy,
- Program LIFE+,

- Program Horizon 2020,
 - System Zielonych Inwestycji – programy priorytetowe:
 - GAZELA niskoemisyjny transport miejski,
 - KAWKA likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii,
 - LEMUR energooszczędne budynki użyteczności publicznej,
 - BOCIAN rozproszone, odnawialne źródła energii,
 - System Zielonych Inwestycji (GIS),
 - NFOŚiGW - Efektywne wykorzystanie energii:
 - dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych,
 - dopłaty do kredytów na kolektory słoneczne,
 - Fundusz Remontów i Termomodernizacji BGK:
 - premia termomodernizacyjna,
 - premia remontowa,
 - Bank BOŚ – „Kredyt z Klimatem”:
 - Program Efektywności Energetycznej w Budynkach,
 - Program Modernizacji Kotłów,
 - Program PROSUMENT – dofinansowanie mikroinstalacji OZE,
 - Program Ryś – dofinansowanie termomodernizacji prywatnych domów,
 - System białych certyfikatów,
- Finansowanie w formule ESCO.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk zgodny jest z Wieloletnią Prognozą Finansową.

Przykładowe Krajowe Programy Priorytetowe finansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach Programu: Ochrona atmosfery przedstawiono w Załączniku nr 1.

9.2 Oszczędności eksploatacyjne wynikające z realizacji „Planu”

Na potrzeby określenia oszczędności eksploatacyjnych wynikających z realizacji „Planu” posłużono się danymi literaturowymi na temat uzyskiwania efektów energetycznych przy wykorzystaniu prostych działań związanych z termomodernizacją i zużyciem energii elektrycznej.

Efekty energetyczne wybranych usprawnień termomodernizacyjnych i elektroenergetycznych przedstawiono w załączniku nr 2.

Gmina oświadcza, że działania, za których realizację jest odpowiedzialna, oraz ich koszty, które są przewidziane do poniesienia, zostaną wpisane do planistycznego dokumentu finansowego Gminy.

9.3 Środki finansowe na monitoring i ocenę

Dla skutecznej i efektywnej realizacji celów określonych w niniejszym „Planie” niezbędne jest stworzenie systemu stałego monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji (celów i kierunków działań). Jest to zgodne z art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), w której określa się zadania własne gminy, m.in. z zakresu zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, czy też utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych. W ramach tych zadań powinien być realizowany także monitoring realizacji PGN i ocena podjętych działań.

Na szacunkowy ogólny koszt monitoringu i oceny składają się głównie:

- koszt powołania i utrzymania stanowiska koordynatora „Planu” – około 3000 zł netto/rok (koszt coroczny do roku 2020),
- koszt pozyskiwania danych i opracowania Raportów z działań – około 5000 netto/rok (przeprowadzane trzykrotnie w okresie do roku 2020),

- koszt inwentaryzacji kontrolnej emisji – około 15000 netto/rok (przeprowadzane dwukrotnie w okresie do roku 2020),
- koszt opracowania Raportu z implementacji – około 7500 netto/rok (przeprowadzane dwukrotnie w okresie do roku 2020).

Całkowity orientacyjny koszt monitoringu i oceny do roku 2020 wynosi 67000 zł netto.

Zadania z zakresu monitoringu środowiska mogą uzyskać wsparcie finansowe z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW.

Programy, które pozyskują środki programów operacyjnych UE są monitorowane przez Instytucje Zarządzające (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju – w przypadku programów krajowych oraz przez Urzędy Marszałkowskie – odpowiedzialne za programy regionalne). Komitet Monitorujący analizuje rezultaty realizacji programu i wyniki oceny jego realizacji.

Tabela 9.3-1. Źródła finansowania

Lp.	Źródła finansowania	Jakość powietrza	Jakość wód i gospodarka wodno-ściekowa	Gospodarka odpadami	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Ochrona powierzchni ziemi	Edukacja ekologiczna	Zarządzenie środowiskowe
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	LIFE 2014-2020	x	x	x	x	x	x	x
2	NFOŚiGW	x	x	x	x	x	x	
3	POiŚ 2014-2020	x	x	x			x	x
4	PROW 2014-2020	x	x		x	x	x	
5	WFOŚiGW	x	x	x	x	x	x	x
6	RPO 2014-2020	x	x	x	x	x		
7	budżet gminy	x	x	x	x		x	x

9.4 Efekt spodziewany w roku 2020

Sektor związany z aktywnością samorządu (sektor samorządu)

W tabeli 9.4-1 przedstawiono przewidywany efekt (zmniejszenie emisji CO₂) w okresie 2015 – 2020 w sektorze samorządu wraz z uwzględnieniem prognoz oraz przeprowadzonymi działaniami.

Tabela nr 9.4-1 Zakładany efekt w sektorze samorządu w roku 2020

Lp.	Źródło emisji	Całkowita emisja MgCO ₂ rok bazowy	Przewidywana całkowita emisja MgCO ₂ 2020 rok	Przewidywana całkowita emisja MgCO ₂ 2020 rok uwzględniająca działania objęte planem	Łączny spodziewany efekt redukcji emisji [Mg CO ₂]
1	2	3	4	5	6
1	Zinwentaryzowane źródła emisji w sektorze samorządu	28225	27210	26011	2214

Spodziewany efekt w sektorze samorządu w 2020 roku wyniesie około 2 214 Mg.

Sektor związany z aktywnością społeczeństwa (sektor społeczeństwa)

W tabeli 9.4-2 przedstawiono przewidywany efekt (zmniejszenie emisji CO₂) w okresie 2015 – 2020 w sektorze społeczeństwa wraz z uwzględnieniem prognoz oraz przeprowadzonymi działaniami.

Tabela nr 9.4-2 Zakładany efekt w sektorze społeczeństwa w roku 2020

Lp.	Źródło emisji	Całkowita emisja MgCO ₂ rok bazowy	Przewidywana całkowita emisja MgCO ₂ 2020 rok	Przewidywana całkowita emisja MgCO ₂ 2020 rok uwzględniająca działania objęte planem	Łączny spodziewany efekt redukcji emisji [Mg CO ₂]
1	2	3	4	5	6
1	Zinventaryzowane źródła emisji w sektorze społeczeństwa	38468	28515	28229	10239

Spodziewany efekt w sektorze społeczeństwa w 2020 roku, w postaci zmniejszenia emisji CO₂ wyniesie około 10 239 Mg CO₂.

Łączny (sektor samorządu i sektor społeczeństwa) spodziewany efekt na terenie gminy Czersk w 2020 roku wyniesie około 12 453 MgCO₂, co pozwala uzyskać efekt około 18,6 % mniejszej emisji w stosunku do roku bazowego.

9.5 Harmonogram działań – wdrożenie przedsięwzięć

W tabeli nr 9.5-1 przedstawiono proponowany w latach 2015-2020 zakres działań wynikający z analiz dokonanych w niniejszym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej. Do priorytetowych działań charakteryzujących się największą skutecznością ograniczenia emisji CO₂ w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Czersk na lata 2015-2020 zaliczono wymianę źródeł ogrzewania na mniej emisyjne, termomodernizację obiektów oraz budowę lub montaż instalacji OZE.

Do oszacowania kosztów działań przyjęto (kwoty brutto):

- wymiana źródeł światła z tradycyjnych na energooszczędne w budynkach użyteczności publicznej – 1 500 zł/1kW,
- średnia wysokość nakładów na termomodernizację budynków mieszkalnych i usługowych – 250 zł/m² pow. użytkowej,
- wymiana źródeł światła z tradycyjnych na energooszczędne w budynkach mieszkalnych i usługowych – 800 zł/budynek,
- wymiana istniejących kotłów węglowych na kotły niskoemisyjne – 10 000 zł/szt.
- wymiana stolarki okiennej w domu o powierzchni użytkowej 150 m² – 12000 zł,
- kolektor słoneczny dla domu o powierzchni użytkowej 150 m² – 20000 zł,
- panele fotowoltaiczne dla domu o powierzchni użytkowej 150 m² – 60000 zł,
- pompa ciepła dla domu o powierzchni użytkowej 150 m² – 55000 zł.

Tabela nr 9.5-1 Harmonogram działań

Lp.	Działanie (tytuł projektu)	Orientacyjny koszt ogółem tyś. zł	Źródła finansowania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Okres realizacji	Orientacyjny efekt energetyczny MWh/rok	Sposób wyliczenia	Orientacyjny efekt redukcji emisji CO ₂ MgCO ₂ /rok	Sposób wyliczenia
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sektor samorządu									
Montaż instalacji OZE									
1	Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchwoskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (RPO) – redukcja CO ₂ i zwiększenie udziału OZE na terenie gminy	2 450 000	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Gmina Czersk	2017-2018	570,00	Obliczono moc instalacji na podstawie powierzchni pod instalację. Moc 1 instalacji 3 kW pozwala uzyskać ok. 1,9 MWh energii.	559,74	Emisja wyliczona ze współczynnika CO ₂ dla energii elektrycznej nie produkowanej lokalnie i ilości wyprodukowanej energii z OZE (0,982 Mg / MWh)
2	Budowa odnawialnych źródeł energii tj. mikroinstalacje fotowoltaiczne (dot. budynków użyteczności publicznej oraz mieszkańców na terenach wiejskich gminy)	1 000 000			2015-2020	146,00		132,00	

Modernizacja, rozbudowa budynków według standardu energooszczędnego									
3	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Czersku – poprawa warunków dydaktycznych	2 500 000	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Gmina Czersk	2016-2017	184,72	Na podstawie danych zawartych w bazie danych obliczono zużycie energii w danym obiekcie. Planowane działanie to redukcja o 40% obliczonej energii.	73,89	Na podstawie danych zawartych w bazie danych obliczono emisję w danym obiekcie. Efekt emisyjny to 40% obliczonej emisji.
Budowa nowych obiektów o wysokim standardzie energetycznym									
4	Budowa kompleksu budynków mieszkalnych w rejonie ulicy Transportowców w Czersku – poprawa sytuacji lokalowej mieszkańców gminy (budynek o łącznej powierzchni użytkowej ok. 1700m ²)	4 355 645	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Gmina Czersk	2016	59,36	Na podstawie danych zawartych w bazie inwentaryzacyjnej określono średnie zużycie energii i emisję z budynku o podobnej powierzchni użytkowej. Planowane działanie do 40% redukcji obliczonej energii.	23,74	Na podstawie danych zawartych w bazie inwentaryzacyjnej określono średnie zużycie energii i emisję z budynku o podobnej powierzchni użytkowej. Planowane działanie do 40% redukcji obliczonej emisji.
Modernizacja i montaż energooszczędnego oświetlenia									
5	Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchowskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – modernizacja oświetlenia zewnętrznego (RPO) – Redukcja CO ₂	1 300 000	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Gmina Czersk	2017-2018	197,00	Moc oprawy przed wymianą = 200W, Moc energooszczędnych opraw po wymianie = 100W, 200W*450szt*4380h/1000000=394,2MWh, 394,2MWh*50%=197MWh	194,00	Emisja wyliczona ze współczynnika CO ₂ dla energii elektrycznej nie produkowanej lokalnie i ilości wyprodukowanej energii z OZE (0,982 Mg / MWh)
Modernizacja i budowa nowych obiektów infrastruktury drogowej zmniejszającej emisję z transportu									

6	Budowa drogi Malachin-Łubna (PROW) poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego i dostępności terenów inwestycyjnych	1 036 000	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Gmina Czersk	2017	653,00	Efekt energetyczny został wyliczony za pomocą wskaźników zawartych w bazie zinwentaryzowanych danych z terenu gminy.	174,00	Długość planowanego odcinka wynosi 20km, Wg „Metodyki szacowania wartości docelowych dla wskaźników wybranych do realizacji w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020” 1km ścieżek rowerowych ogranicza emisję CO2 do środowiska o 8,7Mg/rok, 8,7x20=174Mg
7	Przebudowa ul. Generała Sikorskiego w Czersku – poprawa warunków drogowych	682 500			2016	27,56	Dzięki zmodernizowaniu dróg zmniejszy się ich obciążenie. Ok. 5% mieszkańców korzystających z transportu samochodowego przejedzie tę trasę 10 % szybciej, co spowoduje redukcję energii cieplnej z transportu całkowitego o ok. 1%.	7,37	Dzięki zmodernizowaniu dróg zmniejszy się ich obciążenie. Ok. 5% mieszkańców korzystających z transportu samochodowego przejedzie tę trasę 10 % szybciej, co spowoduje redukcję emisji z transportu całkowitego o ok. 1%.
8	Rewitalizacja centrum Wsi Rytel – etap IV (przebudowa ul. Szkolnej, Brzozowej, Jodłowej oraz części Chłopowskiej) – poprawa warunków drogowych	36 000			2016	7,48		1,64	
Modernizacja i budowa obiektów gospodarki odpadami									
9	Wybudowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych z	500 000	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Zakład Usług Komunalnych	2015-2016	62,60	Efekt energetyczny został wyliczony za pomocą wskaźników zawartych w bazie zinwentaryzowanych danych z terenu gminy.	16,38	Wybudowanie PSZOK zmniejszy obciążenie dróg na terenie gminy związane z

	wyposażeniem w Czersku ul. Kilińskiego								nieregularnymi przejazdami samochodu transportującego odpady. Związana z tym redukcja zużycia paliwa wpłynie na obniżenie emisji z transportu całkowitego o 2%. 818,75 Mg CO _{2e} x 2% = 16,37 Mg CO _{2e} .
Modernizacja i budowa obiektów gospodarki wodno-ściekowej									
10	Budowa sieci wodociągowych oraz budowa kanalizacji sanitarnych na terenie gminy	4 000 000	Budżet Gminy, Środki NFOŚiGW, RPO, PROW, inne	Gmina Czersk	2017-2018	62,60	Efekt energetyczny został wyliczony za pomocą wskaźników zawartych w bazie zinwentaryzowanych danych z terenu gminy.	16,38	Wybudowanie sieci wodociągowej zmniejszy obciążenie dróg na terenie gminy związane z nieregularnymi przejazdami samochodu transportującego wodę oraz wywożącego ścieki. Związana z tym redukcja zużycia paliwa wpłynie na obniżenie emisji z transportu całkowitego o 2%. 818,75 Mg CO _{2e} x 2% = 16,37 Mg CO _{2e} .
Suma z obszaru						1970,32	-	1199,13	-
Sektor społeczeństwa									
Montaż instalacji OZE w budynkach mieszkalnych									
11	Montaż 70 kolektorów słonecznych na	1 260 000	Środki własne inwestora /	Gmina Czersk	2015-2020	196,00	Obliczono moc instalacji na podstawie powierzchni pod instalację. Moc 1	192,47	Emisja wyliczona ze współczynnika CO ₂ dla

	budynkach prywatnych		PROSUMENT NFOŚiGW, WFOŚiGW / pożyczka 100% na 1% rocznie umarzana w 40%				instalacji 3 kW pozwala uzyskać ok. 1,9 MWh energii.		energii elektrycznej nie produkowanej lokalnie i ilości wyprodukowanej energii z OZE (0,982 Mg / MWh)
12	Montaż 50 paneli fotowoltaicznych na budynkach prywatnych	1 000 000			2015-2020	95,00	Obliczono moc instalacji na podstawie powierzchni pod instalację. Moc 1 instalacji 3 kW pozwala uzyskać ok. 2,8 MWh energii.	93,29	Emisja wyliczona ze współczynnika CO2 dla energii elektrycznej nie produkowanej lokalnie i ilości wyprodukowanej energii z OZE (0,982 Mg / MWh)
Suma z obszaru						291,00	-	285,76	-
Cały obszar opracowania									
Działania nieinwestycyjne									
13	Informacja i promocja działań gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	3000	Budżet gminy	Inwestorzy, mieszkańcy	2015-2020	607,35	Założono, że na skutek działania nastąpi redukcja zużycia energii na poziomie 0,25%	158,43	Założono, że na skutek działania nastąpi redukcja emisji na poziomie 0,25%
14	Szkolenia w zakresie efektywności energetycznej, zmian klimatu i OZE	1 000	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PROW, budżet gminy	Inwestorzy, mieszkańcy	2015-2020	759,69	Założono, że na skutek działania nastąpi redukcja emisji w sektorze społeczeństwa – 0,5%	151,17	Założono, że na skutek działania nastąpi redukcja zużycia energii w sektorze społeczeństwa – 0,5%
15	Akcje informacyjne i promocyjne skierowane do mieszkańców, konferencje, działania promocyjne w ramach realizowanych projektów	1 000	RPO, PROW, budżet gminy	Inwestorzy, mieszkańcy	2015-2020	193,88	Założono, że na skutek działania nastąpi redukcja emisji w obszarze mieszkalnictwa, usług i transportu o 0,25%	68,14	Założono, że na skutek działania nastąpi redukcja zużycia energii w obszarze mieszkalnictwa, usług i transportu o 0,25%
16	Niskoemisyjna gospodarka przestrzenna	-	NFOŚiGW, budżet gminy	Inwestorzy, mieszkańcy	2015-2020	-	-	-	-

17	Edukacja przedsiębiorców poprzez zielone zamówienia publiczne – wsparcie produktów i usług efektywnych energetycznie	-	Działania bezkosztowe	Jednostki podległe Urzędowi Gminy	2015-2020	-	-	-	-
18	Pomorskie Szlaki Kajakowe (RPO) – Promocja walorów turystycznych oraz szlaków wodnych na terenie gminy	165 000	Budżet gminy	Gmina Czersk	2015-2016	-	-	-	-
Suma z całego obszaru gminy wraz z działaniami nieinwestycyjnymi						3822,23	-	1862,63	-

9.6 Wykaz działań/zadań i środki zaplanowane na cały okres objęty planem

Wykaz działań/zadań i środki zaplanowane na cały okres objęty planem, zgodnie z tabelą nr 9.5-1 przedstawia się następująco:

Działania w sektorze samorządu

- Budowa odnawialnych źródeł energii tj. mikroinstalacje fotowoltaiczne (dot. budynków użyteczności publicznej oraz mieszkańców na terenach wiejskich gminy)

Działania w sektorze społeczeństwa

- Montaż 50 paneli fotowoltaicznych na budynkach prywatnych,
- Montaż 70 kolektorów słonecznych na budynkach prywatnych,

Krótko/średnioterminowe działania/zadania (co najmniej okres 3-4 lat).

Działania w sektorze samorządu:

- Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchwoskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Czersku
- Budowa kompleksu budynków mieszkalnych w rejonie ulicy Transportowców w Czersku
- Budowa drogi Malachin-Łubna
- Przebudowa ul. Generała Sikorskiego w Czersku
- Rewitalizacja centrum Wsi Rytel – etap IV (przebudowa ul. Szkolnej, Brzozowej, Jodłowej oraz części Chłopowskiej)
- Wybudowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych z wyposażeniem w Czersku ul. Kilińskiego
- Budowa sieci wodociągowych oraz budowa kanalizacji sanitarnych na terenie gminy

Powiązania rekomendowanych działań/zadań z bazową inwentaryzacją emisji CO₂ (BEI).

Z bazową inwentaryzacją emisji (BEI) związane są działania przewidziane dla sektora samorządu oraz społeczeństwa.

Działania nieinwestycyjne

- Informacja i promocja działań gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej,
- Szkolenie w zakresie efektywności energetycznej, zmian klimatu i OZE,
- Akcje informacyjne i promocyjne skierowane do mieszkańców, konferencje, działania promocyjne w ramach realizowanych projektów,
- zamówienia publiczne (np. wspieranie produktów i usług efektywnych energetycznie),
- planowanie przestrzenne, np. wspieranie inwestycji opartych o OZE,
- Pomorskie Szlaki Kajakowe.

9.7 Lokalny zasięg działań

Działania ujęte w planie dotyczą szczebla lokalnego, tj. objętej „Planem” Gminy Czersk.

9.8 Geograficzny zasięg działań

Zadania przewidziane w niniejszym „Planie” obejmują teren Gminy Czersk.

9.9 Niskoemisyjny charakter działań

W niniejszym „Planie” skoncentrowano się na działaniach niskoemisyjnych i efektywnie wykorzystujących zasoby, w tym poprawie efektywności energetycznej, wykorzystaniu OZE, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, na których odnotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu.

Kierunkami głównymi PGN jest uzyskanie mniejszego zużycia energii cieplnej i elektrycznej (również poprzez zwiększenie udziału OZE w ogólnym bilansie produkcji i zużycia energii) w poszczególnych obszarach, skutkujące osiągnięciem celu, jakim jest redukcja emisji CO₂ do roku 2020.

10 Ocena realizacji i zarządzanie „Planem”

10.1 Monitoring i wskaźniki

Monitoring efektów jest istotnym elementem procesu wdrażania „Planu”. Jednym z elementów wdrażania „Planu” jest aktualizacja bazy danych o emisji oraz prowadzona systematycznie inwentaryzacja. Wiąże się to z dużym wysiłkiem oraz wysokim stopniem zaangażowania środków ludzkich i finansowych. Jest to jednak najskuteczniejsza metoda monitorowania efektywności działań określonych w „Planie”. Okresowo (co roku lub co dwa lata) należy ponownie przeprowadzić inwentaryzację źródeł emisji i na jej podstawie zaktualizować bazę danych, której budowa pozwala na bieżąco kontrolować zarówno wielkość emisji, jak i zużycie energii finalnej oraz udział OZE w ogólnym zużyciu energii. Na podstawie uzyskanych wyników należy podjąć decyzję o ewentualnym skorygowaniu przewidzianych i zaplanowanych działaniach. Może się zdarzyć, że pomimo zrealizowanych działań nie nastąpiła poprawa, tzn. nie nastąpiła redukcja emisji, redukcja energii oraz wzrost udziału OZE w zużyciu energii, wskutek np. istotnej rozbudowy gminy lub powstania istotnych źródeł emisji. Wówczas gmina powinna przewidzieć dodatkowe działania, zapraszając do współpracy interesariuszy (istniejących i nowych) tak aby osiągnąć cel strategiczny.

Pomimo niskiego zainteresowania działaniami na rzecz ograniczenia emisji i wykorzystywania OZE w sektorze społeczeństwa (mieszkańcy, przedsiębiorcy), współpraca z interesariuszami na terenie gminy jest w tym zakresie niezbędna. Można się spodziewać wzrostu zainteresowania działaniami, szczególnie wśród mieszkańców, po zrealizowaniu części zaplanowanych działań.

Koniecznym warunkiem do poprawnej realizacji „Planu” jest stworzenie systemu jego zarządzania, który obejmowałby:

- zbieranie i nadzór danych niezbędnych do i monitorowania procesu wdrażania „Planu”,
- aktualizację bazy danych inwentaryzacji emisji CO₂,
- przygotowywanie raportów z realizacji zadań znajdujących się w Planie – ocena realizacyjna,
- porównanie osiągniętych wyników z założeniami zawartymi w Planie,
- określenie stopnia wykonania zapisów Planu oraz identyfikacja ewentualnych różnic,
- analiza przyczyny odchylenia, określenie działań korygujących dotychczasowe oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
- wprowadzenie ewentualnych działań korygujących.

Raporty

W oparciu o Plan działań na rzecz energii zrównoważonej (SEAP) oprócz metody raportowania. Taki raport miałby na celu weryfikację zakładanych celów oraz komunikację z interesariuszami. Dokumentem będącym podstawą do prowadzenia monitorowania realizacji SEAP są wytyczne opracowane przez COMO: „Reporting Guidelines on Sustainable Energy Action Plan and Monitoring” w lipcu 2014 roku.

Wytyczne dotyczące monitoringu definiują iż sygnatariusze porozumienia w ramach sprawozdawczości zobowiązani są do wypełniania szablonu monitoringu zawierającego następujące informacje:

Strategia ogólna – prezentująca ewentualne zmiany z zakresu ogólnej strategii gminy oraz aktualne dane na temat zasobów ludzkich przydzielonych do realizacji SEAP i przeznaczonych na ten cel środków finansowych,
Inwentaryzacja emisji – zawierająca informację o wielkości zużyciu energii oraz emisją gazów cieplarnianych związanych z jej produkcją,
Plan działań na rzecz zrównoważonej energii – podająca obecny stan realizacji działań i wynikające z nich efekty.

Poza pełnym raportowaniem, w którym znajdują się wszystkie z wymienionych wyżej punktów, istnieje Raport z działań zawierający tylko Strategię ogólną i Plan działań na rzecz zrównoważonej energii.

Istnieje dodatkowy poradnik („Jak opracować SEAP”) definiujący raport wdrożeniowy, który poza szablonem monitorowania zawiera analizę procesu wdrażania SEAP wraz z określonymi środkami naprawczymi i zapobiegawczymi.

Dla docelowego roku realizacji „Planu” (2020) przewiduje się wskaźniki według poniższej tabeli.

Tabela nr 10.1-1 Wskaźniki „Planu”

L.p.	Sektor	Zużycie energii finalnej [MWh]	Emisja CO ₂ [Mg]	Wykorzystanie OZE [MWh]	Redukcja zanieczyszczeń do powietrza [Mg]		
					PM _{2,5}	PM ₁₀	B(α)P
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ogółem	2261,32	1484,89	83082,18*	0,496	1,4906	0,00696
2	Cel w stosunku do BAU [%]	0,90	2,66	33,25	-	-	-

*Wskaźnik to całkowite OZE powstałe w wyniku działań zawartych w „Planie” oraz prognozy BAU

Powyższe wskaźniki będą monitorowane na podstawie wprowadzanych do bazy danych inwentaryzacji emisji CO₂ danych w poszczególnych latach objętych „Planem”. Monitoring polegał będzie na obserwacji tendencji w zbliżaniu się lub oddalaniu od wskaźników „Planu”.

Ponadto wskaźnikami efektów realizacji „Planu” mogą być:

- zużycie energii elektrycznej na terenie gminy,
- zużycie energii cieplnej na terenie gminy,
- zużycie gazu na terenie gminy,
- zużycie poszczególnych surowców energetycznych na terenie gminy,
- i inne,

które monitorować można za pomocą bazy danych, w której powyższe zużycia określone zostały w odpowiednich zakładkach poszczególnych arkuszy.

10.2 Procedura weryfikacji wdrażania „Planu”

Monitoring i ewaluacja działań to bardzo ważne elementy procesu wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Regularna ewaluacja pozwala usprawniać proces wdrażania „Planu” i adaptować go do zmieniających się z biegiem czasu warunków.

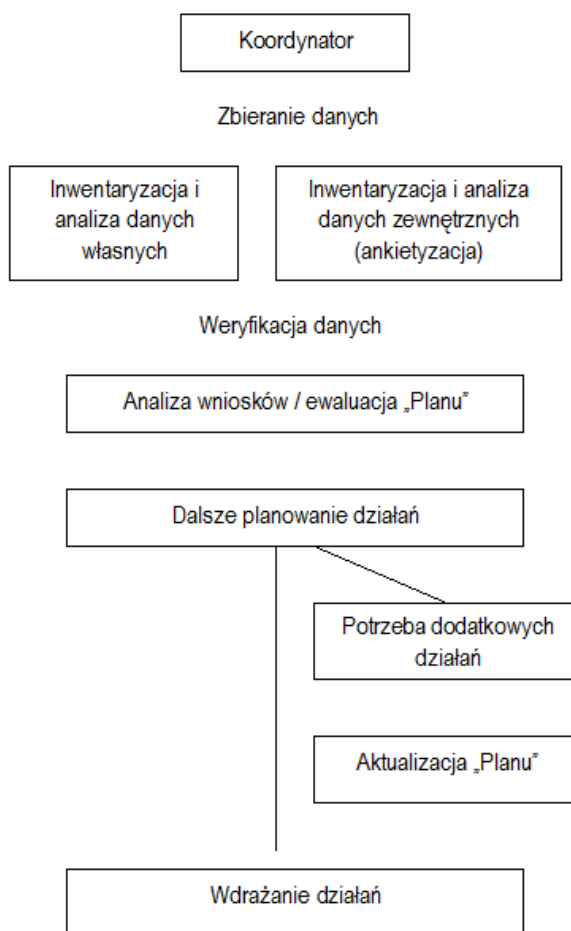
Ocena efektów i postępów realizacji „Planu” wymaga ustalenia systemu monitorowania i doboru zestawu wskaźników, umożliwiających monitorowanie. Sam system monitoringu redukcji zużycia energii, emisji CO₂ oraz zwiększenia udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł polega na gromadzeniu danych wejściowych, źródłowych, ich weryfikacji, porządkowaniu w bazie danych, a następnie oraz wyciąganiu odpowiednich wniosków o dalszych krokach, w tym aktualizacji inwentaryzacji emisji i aktualizacji „Planu”. Odpowiedzialność za monitoring i ewaluację spoczywa na koordynatorze. Koordynator obok danych dotyczących końcowego zużycia energii, będzie również zbierał i analizował informacje o kosztach i terminach realizacji działań oraz o produktach i rezultatach. Niezbędna przy tym będzie współpraca z podmiotami funkcjonującymi lub planującymi rozpoczęcie działalności na terenie gminy.

Wskazane jest wykonywanie w tym celu tzw. raportów z działań, opracowywanych co rok, i nie obejmujących pełnej inwentaryzacji. Raporty z działań dotyczyć będą opisu zrealizowanych działań oraz wniosków z bazy danych, aktualizowanej na bieżąco przez cały rok. W okresach dwuletnich należy opracowywać tzw. raporty z implementacji, uwzględniające aktualizację inwentaryzacji emisji. Należy jednak pamiętać, że tego typu inwentaryzacja wiąże się z dużym wysiłkiem oraz wysokim stopniem zaangażowania środków ludzkich, dlatego też należy wyznaczyć odpowiedni harmonogram monitoringu efektów działań. Opracowując raporty z działań oraz raporty z implementacji można posłużyć się szablonami udostępnionymi przez biuro Porozumienia Burmistrzów i NFOŚiGW.

Prowadzona w okresach dwuletnich inwentaryzacja opierać się będzie na metodologii pozyskiwania danych zastosowanej w momencie opracowania przedmiotowego Planu. Należy również pamiętać, że istnieje możliwość aktualizacji wskaźników podawanych przez KOBIZE. Wnioski z okresowych badań monitoringowych będą wskazywać ewentualną potrzebę aktualizacji dokumentu i ewentualną potrzebę wdrożenia dodatkowych działań, tak aby osiągnąć cel strategiczny, tj. poprawę jakości powietrza na terenie gminy.

Monitorowanie jest niezależne od harmonogramu wdrożenia poszczególnych działań i może odbywać się zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu ich wdrażania. Końcowe podsumowanie efektów wdrożenia nastąpi wraz z końcem okresu planowania tj. po roku 2020. Dostarczy to kompletnych i rzetelnych danych źródłowych obrazujących postęp rzeczowy we wdrażaniu „Planu” i umożliwi ocenę jego skuteczności.

Poniżej przedstawiono schemat monitorowania „Planu”.



Rysunek nr 10.2-1 Schemat monitorowania „Planu” (źródło: opracowanie własne)

Efektywność działań określonych w „Planie” można monitorować poprzez odpowiednie wskaźniki, podane w punkcie 10.1. Proponuje się jednak dodatkowo monitorowanie efektywności zaplanowanych i wdrażanych działań według wskaźników ujętych w formie tzw. „check-list”.

Katalog proponowanych wskaźników do wyboru został przyjęty zgodnie z metodologią wskazaną w dokumencie „How to develop a Sustainable Energy Action Plan (SEAP)”. Dla każdego z typów działań przyjęto możliwą grupę wskaźników monitorowania. Działania w typie zaproponowanych nie muszą przyczyniać się do osiągnięcia wszystkich wyszczególnionych efektów. Wartości wyjściowe wybranej grupy wskaźników zostaną określone na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji emisji.

Propozycję zawartości „check-list” przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 10.2-1 Weryfikacja wdrażania „Planu”

Lp.	Obszar	Działanie	Wskaźniki	Jednostka	Wartość docelowa	Wartość zmierzona	Efekt %
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Użyteczność publiczna	Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchwoskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (RPO) – redukcja CO ₂ i zwiększenie udziału OZE na terenie gminy	moc zamontowanych instalacji fotowoltaicznych na budynkach	kW	300,5 kW		
2	Użyteczność publiczna, Społeczeństwo	Budowa odnawialnych źródeł energii tj. mikroinstalacje fotowoltaiczne (dot. budynków użyteczności publicznej oraz mieszkańców na terenach wiejskich gminy)	Moc zamontowanych instalacji fotowoltaicznych.	kW	220		
3	Użyteczność publiczna	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Czersku – poprawa warunków dydaktycznych	Ilość budynków poddana modernizacji.	szt.	1		
4	Użyteczność publiczna	Budowa kompleksu budynków mieszkalnych w rejonie ulicy Transportowców w Czersku – poprawa sytuacji lokalowej mieszkańców gminy (budynek o łącznej powierzchni	Ilość wybudowanych obiektów	szt.	1		

Tabela nr 10.2-1 Weryfikacja wdrażania „Planu”

Lp.	Obszar	Działanie	Wskaźniki	Jednostka	Wartość docelowa	Wartość zmierzona	Efekt %
1	2	3	4	5	6	7	8
		użytkowej ok. 1700m2)					
5	Użyteczność publiczna	Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchowskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – modernizacja oświetlenia zewnętrznego (RPO) – Redukcja CO2	Ilość zmodernizowanych punktów oświetlenia zewnętrznego.	szt.	450		
6	Użyteczność publiczna	Budowa drogi Malachin-Łubna (PROW) poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego i dostępności terenów inwestycyjnych	Procent zrealizowania inwestycji.	%	100		
7	Użyteczność publiczna	Przebudowa ul. Generała Sikorskiego w Czersku – poprawa warunków drogowych	Procent zrealizowania inwestycji.	%	100		
8	Użyteczność publiczna	Rewitalizacja centrum Wsi Rytel – etap IV (przebudowa ul. Szkolnej, Brzozowej, Jodłowej oraz części Chłopowskiej) – poprawa warunków drogowych	Procent zrealizowania inwestycji.	%	100		
9	Użyteczność publiczna	Wybudowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wyposażeniem w Czersku Kilińskiego	Procent zrealizowania inwestycji.	%	100		

Tabela nr 10.2-1 Weryfikacja wdrażania „Planu”

Lp.	Obszar	Działanie	Wskaźniki	Jednostka	Wartość docelowa	Wartość zmierzona	Efekt %
1	2	3	4	5	6	7	8
10	Użyteczność publiczna	Budowa sieci wodociagowych oraz budowa kanalizacji sanitarnych na terenie gminy	Procent zrealizowania inwestycji.	%	100		
11	Spoleczeństwo	Montaż 70 kolektorów słonecznych na budynkach prywatnych	Ilość zamontowanych instalacji fotowoltaicznych	szt.	70		
12	Spoleczeństwo	Montaż 50 paneli fotowoltaicznych na budynkach prywatnych	Ilość zamontowanych instalacji solarnych	szt.	50		

Raporty

Ponieważ Plan gospodarki niskoemisyjnej bazuje na Planie działań na rzecz energii zrównoważonej (SEAP) można oprzeć się również na nim w zakresie raportowania, z tą różnicą, że raporty te, o ile władze gminy nie podejmą decyzji o przystąpieniu do Porozumienia Burmistrzów, będą miały na celu komunikację z interesariuszami oraz będą służyć wewnętrznej weryfikacji zakładanych celów. Podstawowym dokumentem dla monitorowania realizacji SEAP od lipca 2014 roku są wytyczne dotyczące monitoringu SEAP opracowane przez COMO: „Reporting Guidelines on Sustainable Energy Action Plan and Monitoring” wraz z nowym szablonem monitorowania. Wytyczne te opierają się na funkcjonującym już od 2010 roku poradniku „How To Develop a Sustainable Energy Action Plan (SEAP) – Guidebook” (w wersji polskiej „Jak opracować plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP)”.

Wymienione wytyczne dotyczące monitoringu definiują, że w ramach sprawozdawczości sygnatariusze Porozumienia zobowiązani są do raportowania w formie wypełnienia tzw. „monitoring template” (szablon monitoringu). Szablon ten zawiera informacje na temat:

1. Strategii ogólnej („Part I. Overall Strategy”), która prezentuje ewentualne zmiany w zakresie ogólnej strategii gminy i podaje uaktualnione dane na temat przydzielonych zasobów ludzkich do realizacji SEAP oraz środków finansowych.
2. Inwentaryzacji emisji („Part II. Emission Inventories”), która zawiera informacje o wielkości zużycia energii oraz związanych emisji gazów cieplarnianych,
3. Planu działań („Part III. Sustainable Energy Action Plan”), która podaje stan realizacji działań oraz ich efekty.
4. W tym schemacie określone zostały 2 rodzaje sprawozdań:
 - Raport z działań („Action Reporting”), zawierający informacje dotyczące strategii ogólnej („Part I.”) oraz realizacji działań („Part III. Sustainable Energy Action Plan). Nie zawiera on natomiast wyników inwentaryzacji emisji.
 - Pełne raportowanie („Full Reporting”), które zawiera wszystkie trzy części szablonu monitoringu (w szczególności wyniki kontrolnej inwentaryzacji emisji).

Dodatkowo poradnik „Jak opracować SEAP...” definiuje jeszcze tzw. raport wdrożeniowy („Implementation Report”), który poza wypełnieniem szablonu monitorowania powinien zawierać analizę procesu wdrażania SEAP, włącznie ze zdefiniowanymi środkami naprawczymi i zapobiegawczymi, gdy jest to wymagane.

Ocena realizacji

Podstawowym sposobem oceny realizacji Planu jest porównanie wartości mierników (wskaźników) poszczególnych celów dla określonego roku z wartościami docelowymi i oczekiwanym trendem. Należy przy tym mieć na uwadze, że dla osiągnięcia celu nie jest wymagana liniowa redukcja (bądź wzrost) wartości wskaźników (np. o taką samą

wielkość, co roku). Wskaźniki mogą wykazywać odchylenia dodatnie lub ujemne od ogólnego obserwowanego trendu, który powinien być w długiej perspektywie czasu stały i zgodny z oczekiwaniem.

Jeżeli zostaną zaobserwowane trendy odwrotne niż oczekiwane (Tabela nr 13.2-1 Wskaźniki monitoringu PGN), jest to sygnał, iż należy uważnie przeanalizować realizację działań oraz zachodzące uwarunkowania zewnętrzne (poza wpływem Planu), które mają wpływ na zaistnienie takiego trendu. Jeżeli to okaże się konieczne należy podjąć działania korygujące.

Ocena realizacji celów wykonywana jest na bazie inwentaryzacji emisji i zużycia energii.

Wyniki realizacji działań należy rozpatrywać w kontekście uwarunkowań, które miały wpływ na ich realizację w okresie objętym monitoringiem. Uwarunkowania zewnętrzne są niezależne od realizującego plan, natomiast wewnętrzne od niego zależą. Oba rodzaje uwarunkowań mają wpływ na osiągnięte rezultaty działań i stopień realizacji celów. W ramach monitoringu należy analizować wpływ tych czynników na wyniki realizacji Planu.

Uwarunkowania zewnętrzne, np.:

- obowiązujące akty prawne (zmiany w prawie),
- istniejące systemy wsparcia finansowego działań,
- sytuacja makroekonomiczna,
- ekstremalne zjawiska pogodowe (np. fale upałów, intensywne mrozy).

Uwarunkowania wewnętrzne, np.:

- sytuacja finansowa gminy,
- dostępne zasoby kadrowe do realizacji działań,
- możliwości techniczne i organizacyjne realizacji działań.

Wnioski z analizy uwarunkowań powinny zostać zawarte w raporcie. Na ich podstawie należy również podjąć odpowiednie działania korygujące, jeżeli zaistnieje taka konieczność (korekta pojedynczych działań lub aktualizacja całego planu).

Procedura wprowadzania zmian w Planie

Może się zdarzyć, że „Plan” będzie wymagał wprowadzenia zmian (aktualizowania). Zgodnie z informacją podaną powyżej odpowiedzialność za wprowadzanie zmian w „Planie” spoczywa na koordynatorze. Zmiany w „Planie” mogą być wynikiem, m.in.:

- konieczności zaplanowania dodatkowych działań w sytuacji, gdy zagrożone jest osiągnięcie któregoś z określonych w „Planie” celów,
- konieczności zaktualizowania danych dotyczących źródeł emisji na terenie gminy (np. w sytuacji powstania na terenie gminy istotnego źródła energii/emisji lub istotnego odbiorcy energii),
- zgłoszenia przez interesariuszy chęci uwzględnienia ich działań w „planie”.

W przypadku, gdy zachodzi konieczność uwzględnienia podanego przez interesariusza nowego działania niezbędne jest określenie następujących wartości:

- szacowany koszt realizacji i źródła finansowania;
- termin realizacji;
- zgodność z obowiązującym Programem ochrony powietrza;
- planowany efekt energetyczny: roczna oszczędność energii w MWh oraz roczna produkcja energii z OZE w MWh;
- planowany efekt ekologiczny: roczna redukcja emisji CO₂ w MgCO₂;
- roczna redukcja emisji wskaźników określonych w POP, w Mg.

Gdy zaszła konieczność uwzględnienia nowego lub usunięcia istniejącego działania można:

1. wpisać/usunąć to działanie z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w trakcie najbliższej aktualizacji PGN, jeśli jego realizacja jest planowana w następnych latach,
2. bez zbędnej zwłoki zaktualizować Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, jeśli realizacja zadania ma być realizowana w latach 2016–2017 oraz ma ono znaczący wpływ na zmianę struktury wykorzystania paliw, zmianę zapotrzebowania na energię lub zmianę emisji CO₂.

W przypadku, gdy jednostką zgłaszającą zadanie do PGN jest Gmina, działanie należy wpisać do Wieloletniej Prognozy Finansowej, zgodnie z obowiązującą w tym zakresie wewnętrzną procedurą.

Należy również pamiętać, że Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, w którym dokonano istotnych zmian w harmonogramie rzeczowo-finansowym (szczególnie usunięcie lub dodanie działania, zmiana terminu i/lub kosztów realizacji działania, zmiana zakresu działania, rzutująca na oszacowane redukcje) powinien zostać poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), a także przyjęty uchwałą Rady Gminy. Wprowadzenie do Planu Gospodarki Niskoemisyjnej zmian mniej istotnych, (np. poprawek redakcyjnych) jest możliwe z pominięciem powyższej procedury.

Program Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Czersk będzie aktualizowany nie rzadziej niż co 4 lata.

10.3 Efekt ekologiczny i ekonomiczny wdrożenia „Planu”

Głównym efektem ekologicznym i ekonomicznym wdrożenia określonych w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk działań jest:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych od 20% w stosunku do roku bazowego,
- zwiększenie udziału zużycia energii ze źródeł odnawialnych do 15% energii całkowitej,
- redukcję zużycia energii elektrycznej i ciepłej o 20% w stosunku do roku bazowego.

ale także:

- oszczędności, dzięki ograniczeniu i optymalizacji zużycia energii elektrycznej a także innych mediów,
- zwiększenia sprawności wytwarzania ciepła,
- budowa wysokosprawnych źródeł ciepła i węzłów cieplnych,
- ograniczenia strat ciepła w ogrzewanych budynkach.

Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że PGN opracowany jest przede wszystkim z myślą o mieszkańcach gminy, by przyniósł im widoczne efekty ekologiczne i ekonomiczne

Z tego też względu zaproponowane cele oraz poszczególne działania przewidują uzyskanie odpowiedniej kwoty dofinansowania inwestycji zmierzającej do poprawy, jakości życia mieszkańców na terenie gminy Czersk.

Dzięki temu mieszkańiec miasta zyskuje:

- **czystsze powietrze** na terenie gminy (odczuwalne szczególnie w okresie grzewczym),
- **oszczędności** pośrednie (oszczędza miasto – oszczędza też mieszkaniec) oraz bezpośrednie (oszczędności z tytułu mniejszego zużycia poszczególnych mediów),
- **dotacje UE** na działania takie, jak:
 - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, budynków należących do gminy oraz budynków mieszkalnych społeczeństwa,
 - oświetlenie ulic i placów, skutkujących zwiększeniem komfortu przebywania po zmroku mieszkańców na ulicach miasta,
 - wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, takich jak: instalacje solarne, fotowoltaika, pompy ciepła i inne, zarówno przez jednostki gminne, jak i społeczeństwo, na potrzeby ogrzewania wody użytkowej oraz wspomagania ogrzewania pomieszczeń, co skutkować będzie wyraźnymi oszczędnościami z tytułu mniejszego zużycia mediów grzewczych,
 - wymianę starych źródeł ciepła na nowe i sprawniejsze, zarówno w budynkach sektora samorządu, jak i budynkach społeczeństwa, co skutkować będzie zmniejszeniem emisją pyłów i substancji do powietrza (czystsze powietrze) oraz redukcją zużycia paliw wynikającego z większej sprawności nowego kotła/pieca i mniejszego zużycia tańszego medium grzewczego.

Dobrze realizowany Plan gospodarki niskoemisyjnej pozwoli podnieść szanse Gminy Czersk i podmiotów działających na jego terenie na uzyskanie dofinansowania ze środków krajowych i Unii Europejskiej, w tym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Brak opracowanego Planu gospodarki niskoemisyjnej spowoduje, że skorzystanie z oferowanych źródeł dofinansowania na wymienione powyżej działania, zarówno dla jednostek gminnych jak i społeczeństwa będzie utrudnione.

Przedstawiony w niniejszym dokumencie plan działań pozwoli na osiągnięcie wyznaczonych celów, pod warunkiem konsekwentnej i skutecznej realizacji zaplanowanych działań. Nie byłoby to możliwe bez uzyskania dofinansowania na te działania. Szczególnie dla mieszkańców miasta finansowanie lub dofinansowanie przedsięwzięć stwarza możliwości czynnego udziału w realizacji celów określonych w „Planie”.

Oczywiście mieszkańcy w chwili obecnej również mają możliwość skorzystania z różnego rodzaju dofinansowań lub kredytów, których przykłady podano w punkcie 9.1, jednak jak wykazała przeprowadzona ankietyzacja zainteresowanie działaniami na rzecz efektywności energetycznej wśród mieszkańców było znikome. Z badań opinii

publicznej wynika, że przyczyną takiego stanu rzeczy jest zbyt rozbudowana procedura uzyskania dofinansowania oraz konieczność posiadania środków na realizację (wkład własny).

Jak przedstawiono w punkcie 9.1 beneficjentami programów dofinansowania przedsięwzięć związanych z realizacją działań określonych w „Planie” mogą być zarówno osoby fizyczne (społeczeństwo), firmy, jak i jednostki samorządowe. Te ostatnie będą przeznaczać uzyskane środki na realizację działań związanych z obszarem samorządowym, jak i obszarem społeczeństwa.

Realizacja Planu gospodarki niskoemisyjnej obejmująca m.in. stosowanie urządzeń o wyższej efektywności energetycznej oraz rozwiązań energooszczędnych przyczynia się przede wszystkim do ograniczenia zużycia paliw kopalnych i energii a tym samym do poprawy stanu jakości powietrza atmosferycznego, które ma istotny wpływ na stan zdrowia mieszkańców gdyż powietrze jest medium, którego człowiek zużywa najczęściej około 6 - 8 litrów w ciągu minuty.

Realizacja działań wynikających z „Planu” na terenie gminy Czernik jest zadaniem ambitnym, ale możliwym do realizacji. Działania zaplanowane do realizacji na lata 2015-2020 pozwolą na ograniczenie emisji na terenie gminy.

10.4 Główne funkcje administracji samorządowej

W celu odpowiedniego przeprowadzenia wszystkich działań przewidywanych przez w niniejszym „Planie” konieczna jest współpraca samorządu (radnych) gminy, podmiotów działających na jej terenie, a także indywidualnych użytkowników energii. Klucz do sukcesu stanowi odpowiednia koordynacja działań wszystkich uczestników procesu. Istotnym elementem dalszych działań jest wskazanie osoby lub jednostki odpowiedzialnej za koordynowanie działań określonych w „Planie”. Do głównych zadań koordynatora będzie należało:

- Gromadzenie danych niezbędnych do weryfikacji postępów,
- Monitorowanie sytuacji energetycznej na terenie gminy,
- Coroczne kontrolowanie stopnia realizacji celów „Planu”,
- Przygotowanie krótkoterminowych działań w perspektywie lat 2014 -2016, 2017 - 2020,
- Sporządzanie raportów z przeprowadzonych działań,
- Prowadzenie działań związanych z realizacją poszczególnych działań zawartych w „Planie”,
- Rozwijanie zagadnień zarządzania energią w gminie oraz planowania energetycznego na szczeblu lokalnym,
- Dalsze prowadzenie oraz ekspansja działań edukacyjnych oraz informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania energią oraz ochrony środowiska naturalnego (w szczególności zagadnień dotyczących gazów cieplarnianych).

11 Współpraca władz gminy Czersk z sąsiednimi gminami

Analiza poszczególnych działań przewidzianych w niniejszym dokumencie nie wykazała konieczności podjęcia natychmiastowych działań gminy Czersk z gminami ościennymi w zakresie realizacji określonych działań.

W trakcie przygotowywania „Planu” do gmin ościennych zostały rozesłane pisma z zapytaniami na temat możliwych planów współpracy z gminą Czersk oraz działań przewidzianych przez owe jednostki terytorialne, które należałoby uwzględnić w niniejszym dokumencie. Na przesłane zapytanie odpowiedziały: gmina Tuchola, gmina Brusy, gmina miejska Chojnice, gmina Czarna Woda, gmina Osieczna i gmina Kaliska.

W odpowiedzi na pisma nie zostały określone działania, które miałyby być uwzględnione w dokumencie i nie wniesiono wymagań lub uwag w zakresie współpracy z gminą Czersk. Chęć współpracy z gminą Czersk zaproponowała gmina Brusy.

Bardzo ważne jest, aby sąsiednie gminy współpracowały w zakresie odnawialnych źródeł energii poprzez wzajemne informowanie się o planowanych przedsięwzięciach, programach dofinansowania projektów OZE, koncepcjach zarówno PGN, jak i „Projektów Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” oraz organizowały wspólne akcje i imprezy edukacyjne na temat OZE.

12 Odniesienie się do uwarunkowań, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Przeprowadzono analizę dokumentu „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020” pod kątem uwarunkowań wymienionych w art. 49. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.). Wyniki analizy są następujące:

1. Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), w szczególności:
 - a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

„Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014-2020” realizuje cele określone w Pakiecie Klimatycznie - Energetycznym 2020, takie jak redukcja emisji gazów cieplarnianych, redukcja zużycia energii finalnej, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych i skierowany jest na działania na rzecz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, poprzez polepszenie dotychczasowego systemu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, w tym również wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Jednym z kierunków działań jest rozwój gazyfikacji miasta oraz utworzenia sieci na pozostałych terenach gminy, zmierzający do wykorzystywania przez odbiorców indywidualnych gazu z sieci gazowniczej, co skutkować będzie zmniejszeniem zużycia paliw, takich jak węgiel czy olej. Skutkiem odczuwalnym przez mieszkańców będzie niewątpliwie zmniejszanie się emisji m.in. dwutlenku węgla i tlenu węgla (czad) do powietrza.

Dokument opisuje:

- Streszczenie,
- Ogólną strategię,

- Cele strategiczne i szczegółowe,
- Stan obecny,
- Identyfikacja obszarów, w tym problemowych,
- Aspekty organizacyjne i finansowanie (struktury organizacyjne, zasoby ludzkie, zaangażowane strony, budżet, źródła finansowania, środki finansowe na monitoring i ocenę),
- Wyniki inwentaryzacji emisji CO₂,
- Działania i zadania zaplanowane na okres objęty planem.

„Plan” wskazuje kierunki działań gminy w zakresie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i efektywności energetycznej, jednakże nie niesie ze sobą wiążących ograniczeń w stosunku do usytuowania, rodzaju i skali przewidzianych w nim przedsięwzięć. Zaproponowane działania mogą być odpowiednio modyfikowane, tak aby osiągnięty został cel główny.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach,

„Plan...” skorelowany jest z takimi dokumentami planistycznymi, np. „Polityka energetyczna Polski do 2030 roku”, ale też jednocześnie z dokumentami na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym, jak: „Program ochrony środowiska”, „Program ochrony powietrza” oraz „Założenia do zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Czersk”, wypełniając w ten sposób ich założenia.

W związku z powszechnym wykorzystaniem węgla jako nośnika energii w Polsce, redukcja emisji zanieczyszczeń wynikająca z pakietu klimatyczno-energetycznego, wymaga podjęcia dobrze zaplanowanych działań, przede wszystkim na szczeblu gminnym. Skutecznym narzędziem planowania w tym zakresie jest Plan gospodarki niskoemisyjnej, opracowywany przez miasta/gminy na podstawie rzetelnych danych o strukturze nośników energii wykorzystywanych w Mieście. Plan gospodarki niskoemisyjnej opracowany dla Gminy Czersk powinien być spójny z „Założeniami... Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk pomoże w spełnieniu obowiązków nałożonych na jednostki sektora publicznego w zakresie efektywności energetycznej, określonych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551 z późn. zm.). Gmina Czersk, w celu realizacji przewidzianych w „Planie” działań będzie musiało uwzględniać miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo studium przy braku takiego planu, politykę energetyczną państwa, oraz dziesięcioletni plan rozwoju sieci o zasięgu wspólnotowym. Obecny dokument jest skorelowany również z dokumentami nadrzędnymi.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska,

„Plan” posiada w swojej treści analizę stanu środowiska naturalnego gminy Czersk, jak również przyjęte w nim założenia są zgodne z polityką wspierania zrównoważonego rozwoju, tj. zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego przy jednoczesnym dbaniu o stan środowiska naturalnego (np. propaguje odnawialne źródła energii). Te działania są zgodne ze wspólnotowym prawodawstwem w dziedzinie ochrony środowiska, zwłaszcza ochrony atmosfery i rozwoju odnawialnych źródeł energii.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska;

Dokument w całej swej treści odnosi się do problematyki ochrony środowiska, zwłaszcza zapobiegania emisji substancji do środowiska, ograniczeniu zużycia surowców i racjonalnemu korzystaniu, jak i planowaniu zużycia. Przewidziane do rozwoju wykorzystanie np. roślin energetycznych niesie za sobą możliwość rekultywacji gruntów zanieczyszczonych metalami ciężkimi.

Omówione problemy wiążą się z prawodawstwem wspólnotowym, krajowym oraz dokumentami na poziomie regionalnym z dziedziny ochrony środowiska.

2. Rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań,

„Plan” poprzez wyznaczone kierunki działań w zakresie zapobiegania emisji substancji do środowiska, poprzez przyczynianie się do ograniczenia zużycia surowców i racjonalnego korzystania, jak i planowania zużycia oraz rozwoju OZE, będzie oddziaływał na stan powietrza atmosferycznego w gminie. Jako dokument, którego założenia winny być brane pod uwagę przy opracowywaniu innych dokumentów planistycznych, o bardziej konkretnym

działaniu, oddziaływać będzie w okresie swego obowiązywania, na obszarze gminy. Oddziaływanie można określić, jako pośrednie, okresowe i odwracalne.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,

Ze względu na położenie geograficzne gminy Czersk w znacznej odległości od granic Polski oddziaływania transgraniczne nie wystąpią.

W przypadku wcielenia zadań określonych w poszczególnych „Planach” sąsiednich gmin, można byłoby mówić o pozytywnym efekcie skumulowanym tj. poprawie stanu środowiska, szczególnie powietrza atmosferycznego. Wymaga to jednak ścisłej współpracy miast i gmin oraz równoczesnego wprowadzenia w życie działań.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska;

Przewidziane w dokumencie działania oraz ich skutki w postaci oddziaływania na środowisko nie będą niosły ze sobą wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska. Wszystkie działania będą zgodne z zasadami ochrony środowiska i przyczyniać się będą do jego poprawy. Kierunki działań nie przewidują takich działań, które mogłyby się przyczynić do pogorszenia stanu środowiska.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów, jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu,

Obszarami objętym oddziaływaniem zadań ujętych w „Planie” jest i będzie teren gminy Czersk.

Na terenie gminy Czersk nie występują obszary podlegające ochronie w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym, a skutki wcielenia w życie „Planu” nie wpłyną negatywnie na najbliższej zlokalizowane formy ochrony przyrody.

13 Noty informacyjne o osobach sporządzających dokument

inż. Stanisław Kryszewski Kierownik Projektu

Biegły Wojewody Kujawsko – Pomorskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko nr 0030-kierownik zespołu

Rzeczoznawca z listy Ministra Ochrony Środowiska w dziedzinie ochrony środowiska nr 486 w latach 1992-2000, a obecnie Biegły Wojewody Kujawsko – Pomorskiego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko nr 0030, Biegły sądowy w dziedzinie ochrony środowiska przy Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy, rzeczoznawca Stowarzyszenia Inżynierów i Mechaników Polskich nr 8904, w zakresie projektowanie zakładów przemysłowych-ochrona środowiska, prezes Pomorsko-Kujawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej w latach 1998-2002, doradca komisji ochrony środowiska Urzędu Miasta w Bydgoszczy.

Wykształcenie: Wyższa Szkoła Inżynierska w Bydgoszczy, Politechnika Warszawska, kursy w zakresie ochrony środowiska organizowane przez Ministerstwo Ochrony Środowiska i PZITS.

Do roku 1990 projektant i kierownik Pracowni Ochrony Środowiska w Biurze Projektowo-Technologicznym BISPOMASZ w Bydgoszczy, współautor Regionalnego Systemu Ewidencji Źródeł Emisji.

Autor wielu opracowań z zakresu ochrony środowiska na terenie całej Polski. Od 1990 r. członek zarządu, a obecnie Prezes Zakładu Sozotechniki, autor wielu opracowań studialnych, analiz, ekspertyz, koreferatów i dokumentacji wdrożeniowych z zakresu ochrony środowiska.

mgr inż. Daniel Chlebowski

Projektant z zakresu ochrony środowiska

Wykształcenie: Akademia Techniczno-Rolniczej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej Specjalizacja: Ochrona Środowiska. Ukończony kurs z zakresu modelowania i obliczania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w powietrzu. Ukończone szkolenie z zakresu sporządzania świadectw energetycznych. Członek Pomorsko-Kujawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej. Od roku 2001 zatrudniony w Zakładzie Sozotechniki, obecnie na stanowisku Starszego Projektanta w zakresie ochrony środowiska. Współautor wielu opracowań z zakresu ochrony środowiska na terenie całej Polski.

mgr inż. Waldemar Woźniak

Projektant z zakresu ochrony środowiska

Wykształcenie: Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy: dyplom Studiów III-go stopnia z zootechniki; Akademia Techniczno-Rolnicza, Wydział Technologii i Inżynierii Chemicznej; mgr inż. technologii chemicznej, o specjalizacji: ochrona środowiska; Politechnika Warszawska: dyplom studium ochrony przed hałasem. W latach 2004-2006 pracownik naukowo-dydaktyczny, a w latach 2006-2012 pracownik dydaktyczny w Katedrze Chemii i Ochrony Środowiska WTilCh Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

Członek Pomorsko-Kujawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej.

Od roku 2006 zatrudniony w Zakładzie Sozotechniki, obecnie na stanowisku Projektanta do spraw ochrony środowiska. Współautor wielu opracowań z zakresu ochrony środowiska.

Kierownik Laboratorium w akredytowanym Laboratorium Badań Hałasu i Drgań Zakładu Sozotechniki w Bydgoszczy (akredytacja PCA nr **AB 1474**).

14 Wykaz materiałów źródłowych

Przy sporządzaniu niniejszej dokumentacji wykorzystano dane pochodzące m.in. z następujących przedsiębiorstw energetycznych, urzędów i instytucji:

- ENERGA - Operator S.A.,
- ENEA – Operator S.A.,
- PSG Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o.
- VAPO Sp. z o. o.,
- Urząd Miejski w Czersku,
- Główny Urząd Statystyczny.

Wykaz niektórych dokumentów wykorzystanych przy opracowywaniu projektu założeń przedstawiono w tabeli nr 14-1.

Tabela nr **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**-1. Wykaz niektórych dokumentów wykorzystanych w opracowaniu

Lp.	Nazwa dokumentu
1	2
1	Krajowy Raport Inwentaryzacyjny 2013, Inwentaryzacja gazów cieplarnianych dla lat 1988-2011, KOBIZE
2	Analiza możliwości ograniczania niskiej emisji ze szczególnym uwzględnieniem sektora bytowo-komunalnego Praca wykonana pod kierunkiem Thomasa Schönfeldera, Opole 2011
3	2050.pl podróż do niskoemisyjnej przyszłości pod redakcją Macieja Bukowskiego, Warszawa 2013
4	Analiza skutków unijnej polityki klimatycznej Cezary Tomasz Szyjko, Daniela Hrehová
5	Załącznik nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/PO IiŚ/ 9.3/2013 Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013, Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej, Priorytet IX . Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
6	„Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czersk, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego
7	Strategia Rozwoju Gminy Czersk na lata 2014 - 2015
8	Program Ochrony Środowiska Gminy Czersk Załącznik do uchwały nr XXV/286/05 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 lutego 2005 roku
9	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
10	Strona internetowa Urzędu Miejskiego w Czersku oraz Biuletyn Informacji Publicznej
11	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020
12	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czersk na lata 2004-2013
13	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Zakładane w „Planie” zadania nie spowodują znaczącego oddziaływania na środowisko. Analiza zadań wykazała, że potencjalne oddziaływania związane z realizacją „Planu” nie wykraczają poza obszar gminy Czersk. W związku z powyższym niniejsze opracowanie zostanie przedłożone Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Gdańsku oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku z wnioskiem o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Czersk na lata 2014 – 2020”.

15 Spis tabel zamieszczonych w opracowaniu

Tabela nr 1.3.2-1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych, wraz z podaniem kontekstu funkcjonowania, obejmujących zagadnienia związane z „Planem”	16
Tabela nr 2.4-1. Struktura zagospodarowania gruntów gminy Czersk	26
Tabela nr 2.4-1. Liczba ludności w latach 2006 - 2013 (dane GUS)	26
Tabela nr 2.5-2 Prognoza liczby ludności (dane GUS).....	26
Tabela nr 3-1. Klasy strefy pomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2013 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (kryterium –poziom docelowy)29	
Tabela nr 4.1.2-1 Energochłonność budynków zależności od okresu budowy.....	31
Tabela nr 4.1.2-2 Zapotrzebowanie energetyczne gminy (wg GUS).....	32
Tabela nr 4.2.1-1 Podział przyłączy wg średnic i długości	32
Tabela nr 4.2.1-1 Podział gazociągów wg średnic i długości	33
Tabela nr 4.2.2-1. Zużycie gazu na terenie miejscowości Czersk, w latach 2010-2013 (wg PSG)	34
Tabela nr 4.2.2-2. Dane charakteryzujące stan obsługi gazowniczej w latach 2006-2013 (wg GUS)	35
Tabela nr 4.3.3-1. Plany rozwojowe systemu energetycznego na terenie miasta i gminy Czersk.....	37
Tabela nr 4.5-1. Długość dróg na terenie gminy.....	39
Tabela nr 4.5-2. Liczba pojazdów zarejestrowanych na terenie gminy Czersk	39
Tabela nr 6.2.1-1. Przyjęte do obliczeń wskaźniki emisji.....	48
Tabela nr 6.2.8-1. Interesariusze i odbiorcy energii.....	53
Tabela nr 7.1-1 Porównanie emisji CO ₂ e z działalności samorządowej w roku bazowym 2006 i roku 2013	56
Tabela nr 7.1-2 Porównanie zużycia energii z działalności samorządowej w roku bazowym 2006 i roku 2013	57
Tabela nr 7.2-1 Porównanie zużycia energii z paliw i wielkość emisji z działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013.....	59
Tabela nr 7.2-2 Porównanie zużycia energii z działalności społeczeństwa w roku bazowym 2006 i roku 2013.....	60
Tabela nr 7.3-1 Całkowita emisja z terenu gminy – w tonach dwutlenku węgla (Mg CO ₂)	63
Tabela nr 7.4-1 Zużycie energii na terenie gminy w MWh.....	63
Tabela nr 8.2-1 Prognoza emisji, zużycia energii finalnej i wykorzystania OZE w 2020 r.	66
Tabela nr 8.4-1 Zakładane cele dla gminy Czersk	67
Tabela nr 9.3.-1 Zakładany efekt w sektorze samorządu w roku 2020.....	72
Tabela nr 9.3-2 Zakładany efekt w sektorze społeczeństwa w roku 2020.....	73
Tabela nr 9.4-1 Harmonogram działań.....	74
Tabela nr 10.1-1 Wskaźniki „Planu”	83
Tabela nr 10.2-1 Weryfikacja wdrażania „Planu”.....	85
Tabela nr 14-1. Wykaz niektórych dokumentów wykorzystanych w opracowaniu.....	96

Załącznik nr 1

Szczegółowy opis zewnętrznych źródeł dofinansowania

1. Środki w sektorze publicznym

- a) System zielonych inwestycji - zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej - NFOŚiGW.
- b) System zielonych inwestycji - zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych – NFOŚiGW,
- c) System Zielonych Inwestycji GAZELA – Niskoemisyjny transport miejski – NFOŚiGW,
- d) Poprawa jakości powietrza KAWKA - Likwidacja niskiej emisji – WFOŚiGW,
- e) Poprawa efektywności energetycznej LEMUR Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej – NFOŚiGW,
- f) Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020:
 - Program Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (w ramach RPO)
 - Priorytet Inwestycyjny w ramach RPO:
 - Oś Priorytetowa 9 Mobilność - Priorytet Inwestycyjny:
 - 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
 - Oś Priorytetowa 10 Energia – Priorytety:
 - 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.
 - 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.
 - 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.
- g) Program PL04 „Oszczędność energii i promocja odnawialnych źródeł energii” w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego w latach 2012 – 2017
- h) j. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) I. Oś priorytetowa Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Działanie: 4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym; 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;
- i) PROW, oś VII Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarze wiejskim, poddziałanie 1. Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii

2. Środki w sektorze przemysłu i MŚP:

- a) Efektywne wykorzystanie energii - Dofinansowanie audytów energetycznych i elektroenergetycznych w przedsiębiorstwach – NFOŚiGW.
- b) Efektywne wykorzystanie energii - Dofinansowanie zadań inwestycyjnych prowadzących do oszczędności energii lub do wzrostu efektywności energetycznej przedsiębiorstw – NFOŚiGW.
- c) Poprawa efektywności energetycznej Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach – NFOŚiGW (poprzez banki pośredniczące)
- d) Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii BOCIAN - Rozproszone, odnawialne źródła energii – NFOŚiGW

- e) Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Program dla przedsięwzięć w zakresie OZE i obiektów wysokosprawnej Kogeneracji - NFOŚiGW
 - f) Program Priorytetowy Inteligentne sieci energetyczne – NFOŚiGW
 - g) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; 4.2. Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach; 4.4. Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia; 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu; 4.7. Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.
 - h) Program PL04 „Oszczędność energii i promocja odnawialnych źródeł energii” w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego w latach 2012 – 2017
 - i) PROW oś XIV Leader
3. Środki w sektorze transportu
- a) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) - 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu
 - b) System Zielonych Inwestycji Część GAZELA – Niskoemisyjny transport miejski – NFOŚiGW
 - c) PROW, oś VII Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarze wiejskim, poddziałanie 1. Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii
4. Środki dla mieszkańców
- a) Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Dopłaty do kredytów na kolektory słoneczne – NFOŚiGW (poprzez banki współpracujące z NFOŚiGW)
 - b) Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji OZE – NFOŚiGW (poprzez: samorząd gminy, WFOŚiGW, banki współpracujące z NFOŚiGW)
 - c) Poprawa efektywności energetycznej Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych - NFOŚiGW
 - d) Fundusz Termomodernizacji i Remontów – BGK
 - e) PROW, oś VII Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarze wiejskim, poddziałanie 1. Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii
5. Środki dla spółdzielni mieszkaniowych i wspólnot mieszkaniowych:
- a) Fundusz Termomodernizacji i Remontów – BGK
 - b) Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji OZE – NFOŚiGW (poprzez: samorząd gminy, WFOŚiGW, banki współpracujące z NFOŚiGW)
 - c) PO liŚ, I. Oś priorytetowa Zmniejszenie emisyjności gospodarki. Działanie: 4.3. wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym;

6. Środki horyzontalne

- a) System świadectw efektywności energetycznej tzw. białych certyfikatów.
- b) Kampanie informacyjne, szkolenia i edukacja w zakresie poprawy efektywności energetycznej – NFOŚiGW.

Organy i instytucje zaangażowane w finansowanie innowacyjnych projektów w zakresie efektywnej energii (EE) i OZE¹

1. Ministerstwo Gospodarki – kierujące w Polsce działem gospodarka. Jednym z podstawowych celów ministerstwa jest kształtowanie warunków podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej oraz podejmowanie działań sprzyjających wzrostowi konkurencyjności i innowacyjności gospodarki polskiej. W rozpatrywanym kontekście inwestycji związanych z efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii istotne jest również zaangażowanie ministerstwa w funkcjonowanie krajowych systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju. <http://www.mg.gov.pl/>
2. Ministerstwo Środowiska - zajmuje się ochroną środowiska oraz gospodarką wodną w Polsce. Misją ministerstwa jest współtworzenie polityki państwa, troska o środowisko w Polsce i na świecie oraz wpływanie na długofalowy, realizowany z poszanowaniem przyrody i praw człowieka rozwój kraju tak, aby uwzględnić potrzeby zarówno współcześnie żyjących ludzi, jak i przyszłych pokoleń. Sposobem realizacji celów ministerstwa jest m. in. stymulowanie inwestycji mających wpływ na zmniejszenie ilości zużywanej przez polską gospodarkę energii oraz zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym Polski. <http://www.mos.gov.pl/>
3. Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju - realizuje działania związane m.in. z rozwojem regionalnym związanym także z dystrybucją funduszy strukturalnych pozyskanych z budżetu Unii Europejskiej, które stanowią jedno z podstawowych źródeł finansowania inwestycji związanych z innowacyjnymi rozwiązaniami z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. <http://www.mir.gov.pl/>
4. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - jest wspólnie z wojewódzkimi funduszami filarem polskiego systemu finansowania ochrony środowiska. Najważniejszym zadaniem Narodowego Funduszu w ostatnich latach jest efektywne i sprawne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej przeznaczonych na rozbudowę i modernizację infrastruktury ochrony środowiska w Polsce. Działania NFOŚiGW są wspierane przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska, które realizują spójne przedsięwzięcia w poszczególnych regionach kraju. W perspektywie finansowej obejmującej lata 2007-2013 NFOŚiGW jest odpowiedzialny za wdrażanie działań w ramach programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. NFOŚiGW wspólnie z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, jako niezależne podmioty prawne, stanowią system finansowania ochrony środowiska w Polsce. Narodowy Fundusz jest źródłem finansowania przedsięwzięć ekologicznych, głównie o charakterze ponadregionalnym, natomiast WFOŚiGW na poziomie regionalnym. <http://www.nfosigw.gov.pl/>
5. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) - jest agencją rządową podlegającą Ministrowi właściwemu ds. gospodarki. Zadaniem Agencji jest zarządzanie funduszami z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeznaczonymi na wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności oraz rozwój zasobów ludzkich. Misją PARP jest tworzenie korzystnych warunków dla zrównoważonego rozwoju polskiej gospodarki poprzez wspieranie innowacyjności i aktywności międzynarodowej przedsiębiorstw oraz promocja przyjaznych środowisku form produkcji i konsumpcji. Celem działania Agencji jest realizacja programów rozwoju gospodarki wspierających działalność innowacyjną i badawczą małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), rozwój regionalny, wzrost eksportu, rozwój zasobów ludzkich oraz wykorzystywanie nowych technologii. W perspektywie finansowej obejmującej lata 2007-2013 Agencja jest odpowiedzialna za wdrażanie działań w ramach trzech programów operacyjnych Innowacyjna Gospodarka. <http://www.parp.gov.pl/index/main/>
6. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - powstała w 1994 r. w celu wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. ARiMR została wyznaczona przez Rząd RP do pełnienia roli akredytowanej agencji

¹ Łukasz Trzeźniewski „Finansowanie energetycznych projektów innowacyjnych w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii”, Jelenia Góra, marzec 2013r.

- platniczej. Zajmuje się wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udziela pomocy ze środków krajowych. Agencja, jako wykonawca polityki rolnej, ściśle współpracuje z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. <http://www.arimr.gov.pl/>
7. Centrum Innowacji Naczelnej Organizacji Technicznej - jest samodzielną organizacyjnie i finansowo jednostką Naczelnej Organizacji Technicznej. Centrum realizuje „Program FSNT-NOT projektów celowych dla msp”, w ramach, którego dofinansowuje badania stosowane i prace rozwojowe służące uruchomieniu nowych wyrobów lub wdrożeniu nowoczesnych technologii w małych i średnich przedsiębiorstwach. <http://www.centruminnovacji.org/>
 8. Samorządy Wojewódzkie - w strukturze finansowania innowacyjnych projektów inwestycyjnych związanych z efektywnością energetyczną i odnawialnymi źródłami energii znaczącą rolę odgrywają instytucje regionalne funkcjonujące w ramach poszczególnych województw. W ramach otrzymanej puli środków realizują one działania mające na celu m. in. rozwój ww. dziedzin na terenie podległych im regionów (tutaj: Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego w Gdańsku).

Bezzwrotne źródła finansowania inwestycji (dotacje)

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko - celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program ten ma służyć zmniejszeniu różnic w rozwoju infrastruktury, jaka dzieli Polskę i najlepiej rozwinięte kraje Unii. Luka w rozwoju infrastruktury uniemożliwia optymalne wykorzystanie zasobów kraju oraz w dużym stopniu blokuje istniejący potencjał. Zmniejszenie tej luki jest niezbędnym warunkiem wzrostu konkurencyjności i podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Polski przy jednoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.
2. Regionalne Programy Operacyjne – dla poszczególnych województw, jako uzupełnienie opisanych powyżej programów ogólnopolskich. W każdym województwie obowiązkowym elementem programu regionalnego był komponent odpowiadający za dofinansowanie projektów związanych z energetyką, ochroną środowiska, odnawialnymi źródłami energii i efektywnością energetyczną. Komponenty te kładły nacisk na różnego rodzaju przedsięwzięcia w zależności od strategii i kierunków działania kluczowych dla danego regionu.
3. Program Operacyjny (PL04) „Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii” w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Obszar programowy: Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii, Zakres Programu Operacyjnego koncentruje się na promowaniu oszczędności energii poprzez realizację projektów termomodernizacji (wraz z wymianą oświetlenia wbudowanego) i możliwości wymiany istniejących, często przestarzałych źródeł energii zaopatrujących ww. termomodernizowane budynki nowoczesnymi w tym wykorzystującymi energię ze źródeł odnawialnych (OZE).

Rodzaje projektów, które mogą uzyskać dofinansowanie w ramach niniejszego działania:

- projekty mające na celu poprawę efektywności energetycznej budynków, obejmujące swoim zakresem termomodernizację (wraz z wymianą oświetlenia wbudowanego) budynków użyteczności publicznej, przeznaczonych na potrzeby: administracji publicznej, oświaty, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, turystyki, sportu,
- projekty mające na celu modernizację lub zastąpienie istniejących źródeł ciepła zaopatrujących budynki użyteczności publicznej, nowoczesnymi, energooszczędnymi i ekologicznymi źródłami ciepła lub energii elektrycznej o łącznej mocy nominalnej do 5 MW, w tym: pochodzącymi ze źródeł odnawialnych lub źródłami ciepła i energii elektrycznej wytwarzanych w skojarzeniu (kogeneracji/trigeneracji),
- projekty mające na celu instalację, modernizację lub wymianę węzłów cieplnych o łącznej mocy nominalnej do 3 MW, zaopatrujących budynki użyteczności publicznej.

Podmiotami, które mogą ubiegać się o dofinansowanie planowanych projektów są jednostki sektora finansów publicznych lub podmioty niepubliczne realizujące zadania publiczne.

Obok dotacji i środków z funduszy istnieje jeszcze możliwość pobrania kredytu w banku, np. Kredyt Ekologiczny Banku Ochrony Środowiska S.A. Bank Ochrony Środowiska obok całkowicie komercyjnego finansowania podmiotów gospodarczych przygotował (zgodnie ze swoją misją) paletę produktów dedykowanych dla projektów z zakresu odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej. Bank korzystając z możliwości uzyskania środków

zewnątrznych stworzył ofertę o warunkach bardziej korzystnych od kredytowania całkowicie komercyjnego. Dodatkowo bazując na doświadczeniach związanych z realizacją i eksploatacją inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii i efektywności inwestycji warunki finansowania zostały dostosowane do specyfiki tego rodzaju inwestycji. Dzięki temu oferowane produkty kredytowe charakteryzują się:

- niższymi marżami odsetkowymi,
- większą elastycznością okresu kredytowania – do 20 lat,
- finansowaniem do 100% wartości inwestycji,
- karencjami w spłacie kapitału kredytowego.

Szczególnie istotne znaczenie w kontekście „Planu” ma Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego 2014-2020 Oś priorytetowa 3 Efektywność Energetyczna i Gospodarka Niskoemisyjna w Regionie Cel tematyczny 4 „Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, do realizacji, którego przewiduje się m.in.:

2.A. 9 Oś Priorytetowa 9 Mobilność

Priorytet Inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Priorytet finansowania: Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna,

Kierunek działania: Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną.

Priorytet finansowania: Nowoczesna infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia,

Kierunek działania: Poprawa dostępności.

2.A.10 Oś Priorytetowa 10 Energia

Priorytety Inwestycyjne:

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym.

4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Priorytet finansowania: Gospodarka przyjazna dla środowiska i zasobooszczędna,

Kierunek działania: Przejście na energooszczędną gospodarkę niskoemisyjną.

W celu skutecznej realizacji celu Priorytetu Inwestycyjnego niezbędne jest wspieranie działań informacyjno-promocyjnych, podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie odpowiedzialności społecznej za jakość środowiska naturalnego, a także efektów podejmowanych interwencji. Działania takie muszą stanowić część projektu oraz muszą przyczynić się do realizacji jego celu.

Poniżej przedstawiono kilka przykładowych Krajowych Programów Priorytetowych finansowanych ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach Programu: Ochrona atmosfery.

I. Poprawa jakości powietrza

Celem programu jest zmniejszenie narażenia ludności na oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza w strefach, w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń tych zanieczyszczeń, poprzez opracowanie programów ochrony powietrza oraz poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów PM_{2,5}, PM₁₀ oraz emisji CO₂. Program wspiera realizację postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE). Budżet: Planowane zobowiązania dla bezzwrotnych form dofinansowania wynoszą 284 239,7 tys. zł.

Wyплаты środków z podjętych i planowanych zobowiązań dla bezzwrotnych form dofinansowania programu wynoszą 405 464,4 tys. zł. Dofinansowanie w formie dotacji do 50% kosztów kwalifikowanych, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej. W zakres szczegółowy programu wchodzi m.in.:

1. Program KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii

Okres wdrażania:

1. Okres wdrażania w latach 2014 – 2020.
2. Alokacja środków w latach 2014 - 2015.
3. Wydatkowanie środków: do 31.12.2018 r.
4. Program wynika z konsolidacji programu priorytetowego „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii”.

Formy dofinansowania: Udostępnienie środków finansowych WFOŚiGW z przeznaczeniem na udzielanie dotacji. Beneficjentem programu są wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Beneficjentem końcowym są podmioty właściwe dla realizacji przedsięwzięć wskazanych w programach ochrony powietrza, które planują realizację albo realizują przedsięwzięcia mogące być przedmiotem dofinansowania przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW, z uwzględnieniem warunków niniejszego programu. Ostatecznym odbiorcą korzyści są podmioty właściwe dla realizacji przedsięwzięć wskazanych w programach ochrony powietrza, korzystające z dofinansowania, wyłącznie za pośrednictwem beneficjenta końcowego.

Rodzaje przedsięwzięć: Dofinansowaniem mogą być objęte przedsięwzięcia ujęte w obowiązujących, na dzień ogłoszenia przez WFOŚiGW konkursu, programach ochrony powietrza, w szczególności:

- 1) przedsięwzięcia mające na celu ograniczanie niskiej emisji związane z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem układów wysokosprawnej kogeneracji i odnawialnych źródeł energii, w szczególności:
 - a) likwidacja lokalnych źródeł ciepła tj.: indywidualnych kotłowni lub palenisk węglowych, kotłowni zasilających kilka budynków oraz kotłowni osiedlowych i podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej lub ich zastąpienie przez źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła (w tym pompy ciepła) spełniające wymagania emisyjne określone przez właściwy organ. W przypadku likwidacji palenisk indywidualnych zakres przedsięwzięcia może m.in. obejmować wykonanie wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u. lub instalacji gazowej;
 - b) rozbudowa sieci ciepłowniczej w celu podłączenia istniejących obiektów (ogrzewanych ze źródeł lokalnych przy wykorzystywaniu paliwa stałego) do centralnego źródła ciepła wraz z podłączeniem obiektu do sieci;
 - c) zastosowanie kolektorów słonecznych celem obniżenia emisji w lokalnym źródle ciepła opalonym paliwem stałym bądź celem współpracy ze źródłem ciepła zastępującym źródło ciepła opalane paliwem stałym;
 - d) termomodernizacja budynków wielorodzinnych zgodnie z zakresem wynikającym z wykonanego audytu energetycznego, wyłącznie, jako element towarzyszący przebudowie lub likwidacji lokalnego źródła ciepła opalanego paliwem stałym.
- 2) zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł komunikacji miejskiej w szczególności:
 - a) wdrażanie systemów zarządzania ruchem w miastach lub miejscowościach uzdrowiskowych;
 - b) budowa stacji zasilania w CNG/LNG lub energię elektryczną miejskich środków transportu zbiorowego;
 - c) wdrożenie innych przedsięwzięć ograniczających poziom substancji w powietrzu powodowanych przez komunikację w centrach miast (z wyłączeniem wymiany taboru lub silników, przebudowy lub budowy nowych tras komunikacyjnych dla ruchu samochodowego i szynowego).
- 3) kampanie edukacyjne (dotyczy beneficjentów) pokazujące korzyści zdrowotne i społeczne z eliminacji niskiej emisji, oraz/lub informujące o horyzoncie czasowym prowadzenia zakazu stosowania paliw stałych lub innych działań systemowych gwarantujących utrzymanie poziomu stężeń zanieczyszczeń po wykonaniu działań naprawczych.
- 4) utworzenie baz danych (dotyczy jednostek samorządu terytorialnego lub instytucji przez nie wskazanych) pozwalających na inwentaryzację źródeł emisji.

II. Poprawa efektywności energetycznej

1. LEMUR-Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej

Celem programu jest uniknięcie emisji CO₂ w związku z projektowaniem i budową nowych energooszczędnych budynków użyteczności publicznej.

Okres wdrażania:

- 1) Program jest wdrażany w latach 2013 – 2020.
- 2) Alokacja środków w latach 2014 – 2020.
- 3) Okres wydatkowania środków do 2020 r.

Rodzaje przedsięwzięć: Wsparciem finansowym objęte są inwestycje polegające na projektowaniu i budowie nowych budynków:

- 1) budynki użyteczności publicznej - należy przez to rozumieć budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, turystyki, sportu.
- 2) budynki zamieszkania zbiorowego - należy przez to rozumieć budynek przeznaczony do okresowego pobytu ludzi, w szczególności internat, dom studencki, a także budynek do stałego pobytu ludzi, w szczególności dom dziecka, dom rencistów.

Potencjalni beneficjenci to:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych,
- 2) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki i spółki,
- 3) podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego niebędące przedsiębiorcami, w tym samorządowe osoby prawne,
- 4) uczelnie w rozumieniu ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz instytuty badawcze,
- 5) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz podmioty lecznicze prowadzące przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 551 Kodeksu cywilnego w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych,
- 6) organizacje pozarządowe, kościoły i inne związki wyznaniowe wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych oraz kościelne osoby prawne realizujące zadania publiczne.

Formy dofinansowania: Finansowanie projektów realizowanych ze wsparciem niniejszego programu może przyjąć postać dotacji i pożyczki preferencyjnej. Maksymalna intensywność dofinansowania w formie dotacji wynosi do 30%, 50% albo 70% kosztów wykonania dokumentacji projektowej w zależności od klasy energooszczędności projektowanego budynku. Wyróżnia się trzy klasy energooszczędności A, B i C, w zależności od stopnia redukcji zapotrzebowania budynku na energię użytkową i energię pierwotną.

Pożyczka może być udzielona na okres nie dłuższy niż 15 lat z wysokością oprocentowania na poziomie WIBOR 3M+50 pkt bazowych, lecz nie mniej niż 4,5%. Pożyczka podlega umorzeniu odpowiednio w wysokości do 70% dla klasy A, do 50% dla klasy B albo do 30% dla klasy C.

Warunkiem ubiegania się Wnioskodawcy o refundację poniesionych wydatków na wykonanie dokumentacji projektowej jest uzyskanie prawomocnej decyzji pozwolenia na budowę, z zastrzeżeniem rozpoczęcia budowy w okresie nie dłuższym niż 2 lata od daty uprawomocnienia się tej decyzji. W przypadku nie rozpoczęcia budowy w ww. terminie dotowany zobowiązany jest zwrócić otrzymaną dotację.

Minimalny koszt całkowity przedsięwzięcia wynosi 1 mln zł ustalony na podstawie kosztorysu inwestorskiego.

2. Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych

Celem programu jest uzyskanie oszczędności energii i ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność wykorzystania energii w nowobudowanych budynkach mieszkalnych.

Wdrożenie programu przewidziane jest na lata 2013–2018, a wydatkowanie środków z nim związanych – do 31.12.2022 r. Budżet programu wynosi 300 mln zł. Środki pozwolą na realizację ok. 12 tys. domów jednorodzinnych i mieszkań w budynkach wielorodzinnych. Wysokość dofinansowania jest uzależniona od uzyskanego wskaźnika rocznego jednostkowego zapotrzebowania na energię użytkową do celów ogrzewania i wentylacji (EUco), obliczanego zgodnie z wytycznymi NFOŚiGW, oraz od spełnienia innych warunków, w tym dotyczących sprawności instalacji grzewczej i przygotowania wody użytkowej.

Beneficjenci: Program skierowany jest do osób fizycznych budujących dom jednorodzinny lub kupujących dom/mieszkanie od dewelopera (rozumianego również jako spółdzielnia mieszkaniowa). Dofinansowanie ma

formę częściowej spłaty kapitału kredytu bankowego zaciągniętego na budowę / zakup domu lub zakup mieszkania. Dotacja będzie wypłacana na konto kredytowe beneficjenta po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia i potwierdzeniu uzyskania wymaganego standardu energetycznego przez budynek.

Program przyniesie korzyści dla gospodarstw domowych w postaci:

- dopłaty do kredytu, pokrywającej część wyższych kosztów inwestycyjnych oraz koszty weryfikacji projektu budowlanego i potwierdzenia osiągniętego standardu energetycznego,
- niższych kosztów eksploatacji budynku,
- podniesienia wartości budynku.

Rodzaje przedsięwzięć:

- 1) budowa domu jednorodzinnego;
- 2) zakup nowego domu jednorodzinnego;
- 3) zakup lokalu mieszkalnego w nowym budynku mieszkalnym wielorodzinnym.

Formy dofinansowania: Dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego realizowana za pośrednictwem banku na podstawie umowy o współpracy zawartej z NFOŚiGW.

3. Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach

Celem programu jest ograniczenie zużycia energii w wyniku realizacji inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i zastosowania odnawialnych źródeł energii w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. W rezultacie realizacji programu nastąpi zmniejszenie emisji CO₂.

Okres wdrażania programu:

1. Okres wdrażania w latach 2014 – 2016.
2. Alokacja środków w latach 2014 – 2015.
3. Wydatkowanie środków: do 31.12.2016 roku.

Rodzaje przedsięwzięć:

- przedsięwzięcia inwestycyjne służące poprawie efektywności energetycznej, polegające na zakupie urządzeń wymienionych na Liście Kwalifikowalnych Maszyn i Urządzeń (List of Eligible Materials and Equipment, LEME) – lista urządzeń jest publikowana na stronie www.nfosigw.gov.pl. Dotyczy przedsięwzięć, których finansowanie w formie kredytu z dotacją nie przekracza 250 000 euro, stanowiących równowartość polskich złotych według średniego kursu NBP z dnia podpisania umowy kredytowej.
- przedsięwzięcia inwestycyjne w poprawę efektywności energetycznej, bazujące na rozwiązaniach indywidualnych i osiągające min. 20% oszczędności energii. Finansowanie w formie kredytu z dotacją tego rodzaju przedsięwzięcia nie może przekroczyć 1 000 000 euro.
- przedsięwzięcia polegające na termomodernizacji budynku/ów pozostających w dysponowaniu beneficjenta, w wyniku której zostanie osiągnięte minimum 30% oszczędności energii. Finansowanie w formie kredytu z dotacją tego rodzaju przedsięwzięcia nie może przekroczyć 1 000 000 euro.
- inwestycje polegające na zastosowaniu odnawialnych źródeł energii, w tym m. in. fotowoltaiki, w istniejących obiektach wykorzystujących konwencjonalne źródła energii. Finansowanie w formie kredytu z dotacją tego rodzaju przedsięwzięcia nie może przekroczyć 1 000 000 euro.

Beneficjenci: Zarejestrowane w Polsce mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Forma dofinansowania:

- dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów udzielane są w ramach limitu przyznanego bankowi przez NFOŚiGW.
- bank ustanawia zabezpieczenie udzielonego kredytu z dotacją. Bank gwarantuje zwrot środków z dotacji na rzecz NFOŚiGW w przypadkach określonych w umowie o współpracy zawartej między NFOŚiGW i bankiem.
- warunki współpracy, w tym tryb i terminy przekazywania bankom przez NFOŚiGW środków na dotacje na częściowe spłaty kapitału kredytów szczegółowo określają umowy o współpracy zawarte przez NFOŚiGW z bankami.
- monitorowanie i kontrolę prawidłowości realizacji przedsięwzięcia i wykorzystania środków z kredytu z dotacją przeprowadza bank. w przypadku gdy dotacja stanowi pomoc publiczną, bank jako podmiot udzielający pomocy publicznej realizuje obowiązki związane z jej udzielaniem.

III. Wspieranie rozproszonych, odnawialnych źródeł energii

1. BOCIAN - Rozproszone, odnawialne źródła energii

Celem programu jest ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ poprzez zwiększenie produkcji energii z instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Okres wdrażania:

1. Okres wdrażania w latach 2014 – 2022.
2. Alokacja środków w latach 2014 – 2018.
3. Wydatkowanie środków: do 2020 r.

Forma dofinansowania: pożyczka od 2 do 40 mln zł.

Intensywność dofinansowania:

- a) elektrownie wiatrowe – do 30%,
- b) systemy fotowoltaiczne – do 75%,
- c) pozyskiwanie energii z wód geotermalnych – do 50%,
- d) małe elektrownie wodne – do 50%,
- e) źródła ciepła opalane biomasą – do 30%,
- f) biogazownie rozumiane jako obiekty wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z wykorzystaniem biogazu rolniczego oraz instalacji wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej – do 75%,
- g) wytwarzanie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na biomasę – do 75%;

kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia;

Beneficjenci: Przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43 (1) Kodeksu cywilnego podejmujący realizację przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Rodzaje przedsięwzięć: Budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji odnawialnych źródeł energii o mocach mieszczących się w następujących przedziałach:

- elektrownie wiatrowe – do 3MWe,
- systemy fotowoltaiczne – od 200 kWp do 1 MWp,
- pozyskiwanie energii z wód geotermalnych – od 5 MWt do 20 MWt,
- małe elektrownie wodne – do 5 MW,
- źródła ciepła opalane biomasą – do 20 MWt,
- biogazownie rozumiane, jako obiekty wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła z wykorzystaniem biogazu rolniczego – od 300 kWe do 2 MWe,
- instalacje wytwarzania biogazu rolniczego celem wprowadzenia go do sieci gazowej dystrybucyjnej i bezpośredniej,
- wytwarzanie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji na biomasę – do 5 MWe.

2. Dopłaty na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych

Celem programu jest ograniczenie lub uniknięcie emisji CO₂ poprzez zwiększenie produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. Instytucją wdrażającą program jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Okres wdrażania: na lata 2010 – 2015.

Forma dofinansowania: Dotacje w ramach programu są przyznawane na częściową spłatę kapitału komercyjnego kredytu bankowego zaciągniętego w banku posiadającym umowę podpisaną z NFOŚiGW na realizację inwestycji polegającej na montażu kolektorów słonecznych do podgrzewania ciepłej wody. Możliwe do wsparcia finansowego projekty inwestycyjne obejmują zakup i montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej albo do ogrzewania wody użytkowej i wspomaganie zasilania w energię innych odbiorników ciepła w budynkach przeznaczonych lub wykorzystywanych na cele mieszkaniowe. Efekty realizowanych przedsięwzięć nie mogą być wykorzystywane w działalności gospodarczej.

Dotacja jest przyznawana w wysokości 45% kapitału kredytu bankowego wykorzystanego na sfinansowanie kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Beneficjenci: Potencjalnymi podmiotami mogącymi uzyskać dofinansowanie na planowane projekty inwestycyjne mogą być:

- osoby fizyczne posiadające prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym albo prawo do dysponowania budynkiem mieszkalnym w budowie;
- wspólnoty mieszkaniowe instalujące kolektory słoneczne na własnych budynkach wielolokalowych (wielorodzinnych),

którym to budynkom służyć mają zakupione kolektory słoneczne, z wyłączeniem odbiorców ciepła z miejskiej sieci ciepłej do podgrzewania ciepłej wody użytkowej.

Rodzaje przedsięwzięć: Zakup i montaż kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej albo do ogrzania wody użytkowej i wspomaganie zasilania w energię innych odbiorników ciepła w budynkach przeznaczonych i wykorzystywanych na cele mieszkaniowe.

3. Prosument - linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii

Program ma na celu promowanie nowych technologii OZE oraz postaw prosumenckich (podniesienie świadomości inwestorskiej i ekologicznej), a także rozwój rynku dostawców urządzeń i instalatorów oraz zwiększenie liczby miejsc pracy w tym sektorze.

Rodzaje przedsięwzięć: Dofinansowanie przedsięwzięć obejmie zakup i montaż nowych instalacji i mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii do produkcji:

- energii elektrycznej lub
- ciepła i energii elektrycznej (połączone w jedną instalację lub oddzielne instalacje w budynku),

dla potrzeb budynków mieszkalnych jednorodzinnych lub wielorodzinnych, w tym dla wymiany istniejących instalacji na bardziej efektywne i przyjazne środowisku.

Program nie przewiduje dofinansowania dla przedsięwzięć polegających na zakupie i montażu wyłącznie instalacji źródeł ciepła. Finansowane będą instalacje do produkcji energii elektrycznej lub ciepła i energii elektrycznej wykorzystujące:

- źródła ciepła opalane biomasą, pompy ciepła oraz kolektory słoneczne o zainstalowanej mocy cieplnej do 300 kWt,
- systemy fotowoltaiczne, małe elektrownie wiatrowe, oraz układy mikrokogeneracyjne (w tym mikrobiogazownie) o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kWe.

Beneficjentami programu będą osoby fizyczne, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe oraz jednostki samorządu terytorialnego i ich związki.

Budżet programu wynosi 600 mln zł na lata 2014-2020 z możliwością zawierania umów kredytu do 2018 r.

Podstawowe zasady udzielania dofinansowania:

- pożyczka/kredyt preferencyjny wraz z dotacją łącznie do 100% kosztów kwalifikowanych instalacji,
- dotacja w wysokości 20% lub 40% dofinansowania (15% lub 30% po 2015 r.),
- maksymalna wysokość kosztów kwalifikowanych 100 tys. zł - 450 tys. zł, w zależności od rodzaju beneficjenta i przedsięwzięcia,
- określony maksymalny jednostkowy koszt kwalifikowany dla każdego rodzaju instalacji,
- oprocentowanie pożyczki/kredytu: 1%,
- maksymalny okres finansowania pożyczką/kredytem: 15 lat.
- wykluczenie możliwości uzyskania dofinansowania kosztów przedsięwzięcia z innych środków publicznych

Program będzie wdrażany na trzy sposoby:

a) dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i ich związków:

- pożyczki wraz z dotacjami dla jst,
- wybór osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych lub spółdzielni mieszkaniowych (dysponujących lub zarządzających budynkami wskazanymi do zainstalowania małych lub mikroinstalacji OZE) należy do jst,
- nabór wniosków od jst w trybie ciągłym, prowadzony przez NFOŚiGW,
- kwota pożyczki wraz z dotacją \geq 1000 tys. zł.

b) za pośrednictwem banków:

- środki udostępnione bankom, z przeznaczeniem na udzielanie kredytów bankowych łącznie z dotacjami,

- nabór wniosków od osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, w trybie ciągłym, prowadzony przez banki.
c) za pośrednictwem WFOŚiGW:
- środki udostępnione WFOŚiGW z przeznaczeniem na udzielenie pożyczek łącznie z dotacjami,
- nabór wniosków od osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, w trybie ciągłym, prowadzony przez wojewódzkie fundusze, które podpiszą umowy z WFOŚiGW.

IV. System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme)

4. Program Ryś – termomodernizacja budynków jednorodzinnych

Program ma na celu zmniejszenie energochłonności budynków jednorodzinnych prywatnych poprzez przeprowadzenie termomodernizacji składającej się z następujących etapów:

- ocieplenie/modernizacja ścian zewnętrznych,
- wymiana okien, drzwi zewnętrznych garażowych,
- wymiana/modernizacja dachu lub stropodachu,
- modernizacja wentylacji,
- modernizacja instalacji c.o. i c.w.u.,

Beneficjentami będą osoby fizyczne dysponujące istniejącym budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, wolnostojącym.

Źródłem finansowania projektu będą prawdopodobnie banki ochrony środowiska oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Program jest w fazie opracowywania i prawdopodobnie wystartuje pod koniec 2015 roku.

1. Zarządzanie energią w budynkach użyteczności publicznej

Dzięki uzyskaniu dofinansowania z tego programu, możliwe jest zmniejszenie zużycia energii w budynkach będących w użytkowaniu samorządów, zakładów opieki zdrowotnej, uczelni wyższych, organizacji pozarządowych, ochotniczych straży pożarnych oraz kościelnych osób prawnych.

Celem programu jest ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność wykorzystania energii przez budynki użyteczności publicznej.

Potencjalni wnioskodawcy, którzy mogą ubiegać się o dofinansowanie planowanych projektów z zakresu efektywności energetycznej to:

- 1) jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki;
- 2) podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego niebędące przedsiębiorcami;
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna;
- 4) uczelnie w rozumieniu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz instytuty badawcze;
- 5) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz podmioty lecznicze prowadzące przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 551
- 6) organizacje pozarządowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych oraz kościelne osoby prawne; Kodeksu cywilnego w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 7) podmiot lub jednostka określona w pkt 1-6 będąca stroną umowy pożyczki w projekcie grupowym.

Dofinansowanie może być udzielone na realizację przedsięwzięć w budynkach użyteczności publicznej, przez które należy rozumieć budynki przeznaczone do pełnienia następujących funkcji: administracji samorządowej, ochrony przeciwpożarowej realizowanej przez OSP, kultury, kultu religijnego, oświaty, nauki, służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej, a także budynkach zamieszkania zbiorowego przeznaczonych do okresowego pobytu ludzi poza stałym miejscem zamieszkania (w szczególności: internaty, domy studenckie), a także

budynkach do stałego pobytu ludzi (w szczególności: domy rencistów lub emerytów, domy dziecka, domy opieki, domy zakonne, klasztory). Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej związanych bezpośrednio z prowadzoną termomodernizacją obiektów w szczególności:

- 1) ocieplenie obiektu,
- 2) wymiana okien,
- 3) wymiana drzwi zewnętrznych,
- 4) przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła),
- 5) wymiana systemów wentylacji i klimatyzacji,
- 6) przygotowanie dokumentacji technicznej dla przedsięwzięcia,
- 7) zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach,
- 8) wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii;

Możliwa jest również wymiana oświetlenia wewnętrznego na energooszczędne (jako dodatkowe zadania realizowane równoległe z termomodernizacją obiektów).

Finansowanie projektów realizowanych ze wsparciem niniejszego programu może przyjąć postać dotacji i pożyczki preferencyjnej.

Maksymalny poziom dofinansowania w formie dotacji ze środków GIS wynosi 50% kosztów kwalifikowalnych projektu. Maksymalny poziom dofinansowania w formie pożyczki wynosi do 60% kosztów kwalifikowanych, przy czym łączne dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki nie może być wyższe niż 95% kosztów kwalifikowanych.

2. Budowa, rozbudowa i przebudowa sieci elektroenergetycznych w celu umożliwienia przyłączenia źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE)

Celem programu jest umożliwienie przyłączenia do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i wprowadzenia do tej sieci wyprodukowanej energii elektrycznej przez nowe źródła wytwórcze energetyki wiatrowej (OZE).

Ten program umożliwia uzyskanie dofinansowania dla przedsięwzięć ukierunkowanych na budowę lub modernizację sieci elektroenergetycznych w celu podłączenia nowych źródeł energii wiatrowej.

Okres wdrażania programu

1. Program jest wdrażany w latach 2010 – 2019.
2. Alokacja środków w latach 2010 – 2014 r.
3. Wydatkowanie środków: do 30.09.2016 roku.

Forma dofinansowania: dotacja.

W ramach niniejszego programu możliwe jest uzyskanie finansowania dla projektów obejmujących przedsięwzięcia dotyczące budowy, rozbudowy lub przebudowy sieci elektroenergetycznej w celu umożliwienia przyłączenia do KSE źródeł wytwórczych wytwarzających energię elektryczną z energetyki wiatrowej (OZE), w tym realizacja następujących zadań:

- a) zapewnienie przyłączy dla źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE) (transformator, odcinek linii od źródła energii do punktu przyłączeniowego do KSE);
- b) rozbudowa jednostek rozdzielnic mocy 110 kV/SN poprzez dodatkowe pola (pola liniowe, pola transformatorowe, pola łączników szyn, pola sprzęgła, pola pomiarowe, pola potrzeb własnych, pola odgromnikowe i inne) z przyłączami, ogólna poprawa systemu nadzoru i sterowania (w tym monitoring);
- c) rozbudowa sieci 110 kV/SN – linie napowietrzne/kablowe lub zwiększenie przepustowości istniejących linii poprzez zmianę przekrojów przewodów roboczych i dodanie dodatkowego obwodu;
- d) połączenie między stacjami transformatorowo-rozdzielczymi 110 kV/SN oraz pomiędzy nimi, a siecią przesyłową (220 kV lub 400 kV);
- e) budowa nowych odcinków sieci napowietrznej i sieci kablowych;
- f) budowa nowej w pełni wyposażonej stacji transformatorowo-rozdzielczej 110 kV/SN;
- g) budowa rezerwowych źródeł energii elektrycznej celem ustabilizowania sieci zasilanych okresowo z odnawialnych źródeł energii;
- h) modernizacja sieci polegająca na zwiększeniu dopuszczalnej temperatury pracy linii przesyłowej

Podmiotami mogącymi ubiegać się o dofinansowanie planowanych projektów są wytwórcy energii elektrycznej oraz operatorzy sieci i inne podmioty, takie jak inwestorzy farm wiatrowych, podejmujące realizację

przedsięwzięć w zakresie efektywnego przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej umożliwiającej przyłączenie podmiotów wytwarzających energię elektryczną z energetyki wiatrowej (OZE) do KSE.

Dofinansowanie inwestycji jest przyznawane w formie dotacji. Wysokość dotacji to 200 zł za każdy kW przyłączonej mocy elektrycznej ze źródeł wytwórczych energetyki wiatrowej (OZE), lecz nie więcej niż 40% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Minimalny koszt całkowity przedsięwzięcia powyżej 8 mln zł.

3. Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych

Celem niniejszego programu jest ograniczenie lub uniknięcie emisji dwutlenku węgla poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność wykorzystania energii w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych.

Dzięki uzyskaniu dofinansowania z tego programu, możliwe jest zmniejszenie zużycia energii w budynkach będących w użytkowaniu administracji rządowej, Polskiej Akademii Nauk i utworzonych przez nią instytutów naukowych, państwowych instytucji kultury oraz instytucji gospodarki budżetowej.

W ramach niniejszego programu możliwe jest uzyskanie finansowania dla projektów obejmujących przedsięwzięcia dotyczące termomodernizacji budynków, w tym zmiany wyposażenia obiektów w urządzenia o najwyższych, uzasadnionych ekonomicznie standardach efektywności energetycznej związanych bezpośrednio z prowadzoną termomodernizacją obiektów w szczególności:

- ocieplenie obiektu,
- wymiana okien,
- wymiana drzwi zewnętrznych,
- przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymiana źródła ciepła),
- wymiana systemów wentylacji i klimatyzacji,
- przygotowanie dokumentacji technicznej dla przedsięwzięcia,
- zastosowanie systemów zarządzania energią w budynkach,
- wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii;

Maksymalny dopuszczalny limit dofinansowania: do 100% kosztów kwalifikowanych.

Wymagany, minimalny, koszt całkowity przedsięwzięcia to 1-2 mln zł (w zależności od konkursu).

4. GAZELA - Niskoemisyjny transport miejski

Celem programu jest wspieranie realizacji przedsięwzięć polegających na obniżeniu zużycia energii i paliw w transporcie miejskim.

Dofinansowanie może być udzielone na realizację przedsięwzięć zmierzających do obniżenia zużycia energii i paliw w komunikacji miejskiej. Program obejmuje następujące działania:

1) dotyczące taboru polegające na:

a) zakupie nowych autobusów hybrydowych zasilanych gazem CNG, b) szkoleniu kierowców pojazdów transportu miejskiego z obsługi niskoemisyjnego taboru,

2) dotyczące infrastruktury i zarządzania polegające na:

a) modernizacji lub budowie stacji obsługi tankowania pojazdów transportu zbiorowego w zakresie dostosowania do autobusów hybrydowych zasilanych gazem CNG,

b) modernizacji lub budowie tras rowerowych,

c) modernizacji lub budowie bus pasów,

d) modernizacji lub budowie parkingów „Parkuj i Jedź”,

e) wdrażaniu systemów zarządzania transportem miejskim,

f) wdrożeniu systemu roweru miejskiego.

Potencjalnymi beneficjentami programu, którzy mogą uzyskać dofinansowanie na realizację planowanych projektów w zakresie efektywności energetycznej mogą być:

1) Gminy miejskie;

2) spółki komunalne, które działają w celu wykonania zadań gmin miejskich związanych z lokalnym transportem zbiorowym;

3) inne podmioty świadczące usługi w zakresie lokalnego transportu miejskiego na podstawie umowy zawartej z gminą miejską.

Maksymalny poziom dofinansowania projektów realizowanych ze wsparciem w ramach niniejszego działania wynosi do 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia.

Koszt całkowity przedsięwzięcia nie może być mniejszy niż 8 mln zł.

Załącznik nr 2

Efekty energetyczne wybranych usprawnień termomodernizacyjnych i elektroenergetycznych

W poniższej tabeli przedstawiono efekty energetyczne wybranych usprawnień termomodernizacyjnych¹.

Lp.	Sposób uzyskania oszczędności	Obniżenie zużycia ciepła w stosunku do stanu poprzedniego
1	2	3
1	Ocieplenie zewnętrznych przegród budowlanych (ścian, dachu, stropodachu) – bez wymiany okien.	15 – 25%
2	Wymiana okien na okna szczelne, o niższej wartości współczynnika przenikania ciepła	10 – 15%
3	Wprowadzenie usprawnienia w węźle cieplnym lub kotłowni, w tym automatyka pogodowa i regulacyjna	5 – 15%
4	Kompleksowa modernizacja wewnętrznej instalacji c.o., w tym hermetyzacja instalacji, izolowanie przewodów, regulacja hydrauliczna i montaż zaworów termostatycznych we wszystkich pomieszczeniach	10 – 25%
5	Wprowadzenie podzielników kosztów	5 – 10%

W poniższej tabeli przedstawiono możliwości osiągnięcia oszczędności energii elektrycznej w różnych obszarach¹.

Lp.	Odbiorca	Możliwość zaoszczędzenia energii elektrycznej, %
1	2	3
1	1. Przemysł, w tym: – napędy, – oświetlenie, – inne	10 – 50% 20 – 80% 20 – 30%
2	2. Transport szynowy, kolejowy i miejski	10 - 20%
3	3. Gospodarstwa domowe, w tym: – oświetlenie, – przechowywanie żywności, – utrzymywanie czystości (pralki, odkurzacze), – inne.	20 – 80% 20 – 50% 10 – 30% 10 – 30%
4	4. Budynki i inni odbiorcy użyteczności publicznej: – oświetlenie budynków, – napędy sieci ciepłowniczych, – oświetlenie ulic	15 – 80% 20 – 55% 20 – 40%

W poniższej tabeli zaprezentowano graniczne wartości parametrów źródeł światła do ogólnych celów oświetleniowych¹.

¹ Źródło: Robakiewicz M.: Termomodernizacja budynków i systemów grzewczych. Poradnik. Biblioteka Poszanowania Energii. Warszawa 2002.

¹ Źródło: Przygodzki A.: Oszczędność energii elektrycznej w Termomodernizacja budynków dla poprawy jakości środowiska pod redakcją Norwisa J. Biblioteka Fundacji Poszanowania Energii. Gliwice 2004.

Lp.	Rodzaj oświetlenia	Moc źródła	Skuteczność świetlna	Sprawność	Trwałość
		W	lm/W	%	h
1	2	3	4	5	6
1	Żarówki zwykłe	10 – 1500	5 – 20	1,2 – 2,5	500 – 2000
2	Żarówki halogenowe	5 – 150 (≤ 24 V) 60 – 2000 (230 V)	5 – 25	2,5 – 5,0	1000 – 4000
3	Świetlówki tradycyjne ($\Phi 38$)	20 – 200	40 – 95	7 – 10	6000 – 20000
4	Świetlówki energooszczędne ($\Phi 26$)	18 – 95	70 – 100	9 – 12	6000 – 20000
5	Świetlówki kompaktowe	5 – 55	50 – 82	8 – 10	5000 – 20000
6	Rtęciówki wysokoprężne	50 – 2000	30 - 70	8 -10	3000 – 24000
7	Lampy rtęciowo – żarowe	100 – 1250	30 – 70	8 -10	3000 – 24000
8	Lampy halogenkowe	30 – 3500	50 – 125	3 - 4	1000 – 20000
9	Sodówki wysokoprężne	35 – 1000	50 – 150	8 – 15	3000 – 24000
10	Sodówki niskoprężne	15 – 200	100 – 200	14 – 18	8000 - 18000

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie oszczędności energii elektrycznej, wynikające z wymiany różnych źródeł światła¹.

Lp.	Źródło stare	Źródło nowe	Oszczędność energii elektrycznej,%
1	2	3	4
1	Żarówka zwykła 100 W, 1250 lm, 1000 h	Świetlówka $\Phi 38$ mm, 40 W, 2650 lm, 6000 h	76,4
2	Żarówka zwykła 100 W, 1250 lm, 1000 h	Świetlówka $\Phi 26$ mm, 36 W, 3000 lm, 7500 h	80,8
3	Żarówka zwykła 100 W, 1250 lm, 1000 h	Świetlówka $\Phi 26$ mm, 32 W, 3300 lm, 10000 h	85,9
4	Żarówka zwykła 100 W, 1250 lm, 1000 h	Świetlówka kompaktowa 20 W, 1200 lm, 8000 h	79,2
5	Żarówka zwykła 1000 W, 18600 lm, 1000 h	Rtęciówka 250 W, 11500 lmm 6000 h	43,8
6	Żarówka zwykła 300 W, 4610 lm, 1000 h	Lampa rtęciowo – żarowa 250W, 5000 lm, 4000 h	23,2
7	Żarówka zwykła 100 W, 1250 lm, 1000 h	Sodówka 70 W, 6500 lm, 5000 h	83,8%
8	Rtęciówka 250 W, 11500 lm, 6000 h	Sodówka 250 W, 27000 lm, 15000 h	55,8%
9	Rtęciówka 250 W, 11500 lm, 6000 h	Lampa halogenkowa HGI-T-250, 250 W, 1900 lm, 5000 h	38,6%
10	Świetlówka $\Phi 38$ mm, 40 W, 2650 lm, 6000 h	Świetlówka $\Phi 26$ mm, 36 W, 3000 lm, 7500 h	18,8%

Oświetlenie LED (Light Emitting Diode)

Żarówki LED są obecnie najbardziej energooszczędnym źródłem światła, które może być stosowane zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz budynków. Teoretycznie około 50% dostarczonej energii zamienianej jest na światło, a żarówki te są dziesięciokrotnie bardziej energooszczędne od tradycyjnych żarówek oraz dwukrotnie od żarówek energooszczędnych.

Żarówki LED praktycznie się nie nagrzewają, a według producentów świecą około 45 tysięcy godzin, czyli około 5 lat ciągłej pracy, przy czym częste włączanie i wyłączenie nie skraca ich żywotności. Dla porównania, trwałość żarówek żarowych wynosi około 1000 godzin, a żarówek energooszczędnych między 10000 a 15000 godzin. Jednakże sprawność świecenia diody po 30 tysiącach godzin ilość emitowanego światła zmniejsza się o połowę.

Oświetlenie diodowe ma obecnie bardzo uniwersalne zastosowania. Począwszy od profesjonalnych systemów oświetlenia obiektów, poprzez iluminacje i dekorację wnętrz, eksponatów, aż do latarek i tablic reklamowych.

Jedynym ograniczeniem w zastosowaniach jest ilość światła, jaką dają żarówki LED, które są porównywalne z żarówkami halogenowymi. Oznacza to, że 3 W dioda daje tyle światła, co 30 W żarówka halogenowa. Koszt żarówek diodowych jest porównywalny do cen żarówek energooszczędnych.



BR.0007.38.2016

PROJEKT

UCHWAŁA NR XX/187/16 RADY MIEJSKIEJ W CZERSKU

z dnia 31 maja 2016 r.

w sprawie zmiany Uchwały nr II/27/14 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia składów osobowych komisji stałych Rady Miejskiej w Czersku

Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. – Dz. U. z 2016 r., poz. 446) oraz § 16 ust. 1 Statutu Gminy Czersk (Dz. U. Woj. Pom. z 2011 r. Nr 102, poz. 2036) ze zmianą

Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjąć rezygnację radnego Krzysztofa Przytarskiego z członkostwa w Komisji Rewizyjnej.

§ 2.

Do składu osobowego Komisji Rewizyjnej powołuje się radnego/radną

§ 3.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr II/27/14 Rady Miejskiej w Czersku z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie ustalenia składów osobowych komisji stałych Rady Miejskiej w Czersku otrzymuje brzmienie:

„Skład osobowy Komisji Rewizyjnej

1. Roman Kaszubowski – przewodniczący,
2. Barbara Fierek – członek,
3. Piotr Knitter – członek,
4. - członek.”

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Wnoszący:

Przewodniczący Rady

/-/ Grzegorz Kobierowski

Przewodniczący Rady
Grzegorz Kobierowski



Uzasadnienie

W związku z rezygnacją radnego Krzysztofa Przytarskiego z członkostwa w komisji rewizyjnej, Rada Miejska zobowiązana jest dokonać zmian w składzie osobowym powołanej komisji rewizyjnej.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie niniejszej uchwały uważa się za konieczne i uzasadnione.

Wnosząc projekt uchwały jest Przewodniczący Rady.